

การสื่อสารสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการวิทยุสำหรับเยาวชน

นางสาวณัฐสุนุช มั่นสาคร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974 -17- 0073 -3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ALTERNATED THAI-ENGLISH LANGUAGE ON RADIO PROGRAMS FOR YOUTH

MISS NUTTANUCH MUNSAKORN

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0073-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการวิทยุสำหรับเยาวชน
โดย นางสาวณัฐกานต์ มั่นสาคร
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกายะ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกายะ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปนัดดา ธนสถิตย์)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวณัฐนุช มั่นสาคร : การสื่อสารสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการวิทยุสำหรับเยาวชน.
(ALTERNATED THAI-ENGLISH LANGUAGE ON RADIO PROGRAMS FOR YOUTH) อ. ที่ปรึกษา :
รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกายะ, 209 หน้า. ISBN 974-17-0073-3.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงลักษณะการดำเนินด้วยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน ของ
นักจัดรายการวิทยุ และเพื่อเข้าใจถึงประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการวิทยุ โดยศึกษาจากรายการ
วิทยุที่มีนักจัดรายการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในขณะดำเนินรายการ 2 รายการ คือ Radio No Problem
(F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

ผลการวิจัยพบว่า นักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio
(F.M.102.5 MHz.) แต่ละท่านมีความแตกต่างในการสั่งสมประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งสามารถแบ่งนักจัด
รายการออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) นักจัดรายการที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแรก 2) นักจัดรายการที่พูดภาษาอังกฤษ
เป็นภาษาแรก 3) นักจัดรายการที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแรกแต่พูดภาษาอังกฤษได้คล่องกว่าภาษาไทย 4) นักจัด
รายการที่มีความสามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ดีเท่าเทียมกัน สำหรับลักษณะการสลับภาษาไทย
และภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของนักจัดรายการ แบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ คือ 1) ใช้ภาษาอังกฤษล้วน 2) ใช้
ภาษาอังกฤษเป็นหลักแทรกภาษาไทย 3) ใช้ภาษาไทยเป็นหลักแทรกด้วยภาษาอังกฤษ 4) เรียนการใช้ภาษาไทยกับผู้
ฟังที่มีส่วนร่วม 5) แก้ไขการใช้ภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม 6) ใช้ภาษาไทยโดยไม่เคร่งครัดหลักเกณฑ์ของ
ภาษา

สำหรับประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และราย
การ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) พบว่ามี 2 ลักษณะคือ หนึ่งประโยชน์ด้านความบันเทิง ซึ่งสามารถแบ่ง
ประโยชน์ด้านความบันเทิงออกได้เป็น ความบันเทิงจากการพูดคุยของนักจัดรายการวิทยุ ความบันเทิงจากการเล่น
เกมในรายการ และสองประโยชน์ด้านการได้มีโอกาสในการพูดภาษาอังกฤษ สามารถแบ่งออกเป็น โอกาสในการพูด
ภาษาอังกฤษเพื่อแสดงความทันสมัย และ โอกาสในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษ นอกจากนี้
นั้นยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะการดำเนินรายการด้วยการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คือ นักจัดรายการ
แนวคิดหลักรายการ และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....	ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา....2544.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4185241128 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEYWORD: ALTERNATED THAI-ENGLISH LANGUAGE / RADIO PROGRAMS

NUTTANUCH MUNSAKORN : ALTERNATED THAI-ENGLISH LANGUAGE ON
RADIO PROGRAMS FOR YOUTH. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. SIRICHAIR
SIRIKAYA, Ph.D, 209 pp. ISBN 974-17-0073-3.

The objectives of this research are to study the style of presentation by using alternated Thai and English language on the radio programs and to understand the use of participants on the 2 radio programs: Radio No Problem FM 88.0 MHz and Channel [V] Radio FM 102.5 MHz.

The results of the study as follows: There are 4 types of DJs; divided by life-background and experience in using English and experience in abroad, namely 1) English Native Speakers 2) Thai Native Speakers 3) Thai Native Speaker who can speak English more fluently than their language 4) Bilingual Speaker. Moreover, this study found that there are 6 different styles of conversation: 1) English as a whole in conversation 2) English are mainly used 3) Thai are mainly used 4) Learning and Practicing how to use Thai language with participant 5) Correcting English usage of participant 6) Using a non-strict Thai grammar. Within the presentation methodology it was found that participants also get benefits; Entertainment and opportunities to speak English. Influencing the style of presentation of these programs are Disk Jockeys, conversation and participants

Department..... Mass Communication

Student's signature

Field of study..... Mass Communication

Advisor's signature

Academic year.....2001

Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเอาใจใส่และความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกายะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำและ ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ที่กรุณาเป็น ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำปรึกษาและให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการแก้ไขวิทยา นิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ช่วยศาสตราจารย์ปนัดดา ธนสถิตย์ ที่ได้กรุณาสละเวลาใน การเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ยิ่งต่อการทำวิจัย ผู้ วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ผลิตและนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และ รายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ทุกท่านโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณไพโรจน์ เทวิน บุรานวงศ์ คุณภัทรพล ศิลปาจารย์ คุณวุฒิธร มิลินทจินดา คุณภูมิชาย บุญสินสุข คุณธัชชนนท์ จารุ พัทธนี คุณนภดล ชีวิตานนท์ คุณจุลี คอร์ฟแมน คุณจามจรี จุฬี แคลเซอ์ คุณขจรศักดิ์ ศิลปาจารย์ คุณอลิต วัชรพุกก์ คุณเอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค คุณวงศศิธา บุญชู ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ สัมภาษณ์และเอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือจาก แก้ว ฝ่าย (M.C. 8) พี่กฤษ ที่ได้ให้คำแนะนำ ต่างๆ แก่ผู้วิจัย และพี่ปู พี่สาวที่แสนดี ที่ให้ความช่วยเหลือในทุกๆด้าน ทั้งกำลังใจ ทุนทรัพย์ กับผู้ วิจัยเสมอมา และเหนือสิ่งใดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณป้ากับคุณแม่ซา สำหรับความรักและ กำลังใจอันอบอุ่นที่ท่านทั้งสอง ให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สถาบันวิทยบริการ
ณัฐนุช มั่นสาคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญแผนภาพ.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฐ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ข้อสันนิษฐาน.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดคุณสมบัตินักจัดการรายการวิทยุ.....	9
แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์บทสนทนา.....	12
ทฤษฎีการกระตุ้นและตอบสนอง.....	18
ทฤษฎีอริสโตเติล.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. ระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	26
แหล่งข้อมูล.....	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
การนำเสนอข้อมูล.....	40
4. รูปแบบรายการ.....	41
รายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.).....	41
รายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.).....	50
5. ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem.....	62
กรณีศึกษาที่ 1 คุณภัทรพล ศิลปาจารย์.....	62
กรณีศึกษาที่ 2 คุณวุฒิมิตร มิตินทจินดา.....	72
กรณีศึกษาที่ 3 คุณภูมิชาย บุญสินสุข.....	84
กรณีศึกษาที่ 4 คุณรัชชนนท์ จารุพัชนี.....	91
กรณีศึกษาที่ 5 คุณนภดล ชีวitanนท์.....	97
ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio	107
กรณีศึกษาที่ 6 คุณจุลี่ คอร์ฟแมน.....	107
กรณีศึกษาที่ 7 คุณชจรศักดิ์ ศิลปทอง.....	114
กรณีศึกษาที่ 8 คุณจามจรี จูลี แคลสเซอร์.....	121
กรณีศึกษาที่ 9 คุณอลิต วัชรพุกก์.....	128
กรณีศึกษาที่ 10 คุณเอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค.....	134
เปรียบเทียบนักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio.....	139

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

6. ผลการวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio146

นักจัดรายการวิทยุ

ประเภทของนักจัดรายการวิทยุ.....148

นักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแรก.....148

นักจัดรายการที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก.....150

นักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแรกแต่ใช้ภาษาอังกฤษคล่องกว่า.....151

นักจัดรายการที่มีความสามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเท่ากัน.....152

บทสนทนา

ลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ.....154

ลักษณะที่ 1 ใช้ภาษาอังกฤษล้วน.....154

ลักษณะที่ 2 ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักแทรกด้วยภาษาไทย.....156

ลักษณะที่ 3 ใช้ภาษาไทยเป็นหลักแทรกด้วยภาษาอังกฤษ.....159

ลักษณะที่ 4 เรียนการใช้ภาษาไทยจากผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ.....165

ลักษณะที่ 5 แก้ไขการใช้ภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ.....166

ลักษณะที่ 6 ใช้ภาษาไทยโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องหลักภาษา.....167

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วม

ประเภทของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ.....172

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมที่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษที่จำกัด.....172

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมที่มีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี.....176

ประโยชน์ของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ.....179

ประโยชน์ด้านความบันเทิง.....180

ประโยชน์ด้านการได้โอกาสในการพูดภาษาอังกฤษ.....181

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
7. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	192
สรุปผลการวิจัย.....	192
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	200
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	200
รายการอ้างอิง.....	201
ภาคผนวก.....	206
ปริบทภาษาอังกฤษ.....	207
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	209

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. แบบจำลองอริสโตเติล.....	20
2. รูปแบบรายการ Channel [V] Radio.....	57
3. แบบจำลององค์ประกอบของการสนทนาออกอากาศ ตามทฤษฎี ของอริสโตเติล.....	146
4. แบบจำลองการผสมผสานทางวัฒนธรรม.....	196
5. แบบจำลองการถ่ายทอดการผสมผสานทางวัฒนธรรมจากนักจัดรายการวิทยุผู้ฟัง ที่มีส่วนร่วม.....	197

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1. ภัทรพล ศิลปาจารย์.....	63
2. วุฒิธร มิตินทจินดา.....	72
3. ภูมิชาย บุญสินสุข.....	84
4. รัชนนท์ จารุพัชนี.....	91
5. นกอดล ซีวิตานนท์.....	97
6. จุฬี คอर्फแมน.....	107
7. ขจรศักดิ์ ศิลปทอง.....	114
8. จามจุรี จุฬี แคสเซอร์.....	121
9. อสิิต วัชรพุกกี.....	128
10. เอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค.....	134

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1. แสดงรายชื่อและประวัติของนักจัดรายการ Radio No Problem.....	27
2. แสดงรายชื่อและประวัติของนักจัดรายการ Channel [V] Radio.....	29
3. แสดงรายชื่อผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem.....	30
4. แสดงรายชื่อผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio.....	30
5. แสดงเวลาการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem วันจันทร์ถึงวันศุกร์	44
6. แสดงเวลาการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem วันเสาร์และวัน อาทิตย์.....	45
7. แสดงรูปแบบรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.).....	47
8. แสดงเวลาการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio วันจันทร์ถึงวันศุกร์	54
9. แสดงเวลาการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio วันเสาร์.....	55
10. แสดงเวลาการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio วันอาทิตย์.....	56
11. แสดงความแตกต่างระหว่างรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio.....	60
12. แสดงการเปรียบเทียบเนื้อหากิจกรรมในรายการ Radio No Problem ในช่วงเวลาต่าง ๆ ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์.....	101
13. เปรียบเทียบภาพลักษณ์ วิธีการนำเสนอรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem และนักจัดรายการ Channel [V] Radio.....	142
14. แสดงลักษณะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของนักจัด รายการ Radio No Problem.....	169
15. แสดงลักษณะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของนักจัด รายการ Channel [V] Radio.....	169
16. แสดงความแตกต่างระหว่างนักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio.....	194

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกระแสความนิยม และอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก ได้เข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยอย่างมาก สังเกตได้จากพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งการแต่งกาย การใช้ชีวิตประจำวัน การพักผ่อนเพื่อความบันเทิง ซึ่งล้วนแล้วแต่เปลี่ยนแปลงไปตามการถ่ายเทของวัฒนธรรมตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลของภาษาอังกฤษที่เข้ามาพร้อมกับวัฒนธรรมตะวันตก ได้กลายมามีบทบาทสำคัญต่อการใช้ภาษา และการสื่อสารสนทนา ของคนในสังคม ในปัจจุบัน

จากความสำคัญของภาษาอังกฤษที่กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันนี้เอง ที่มีส่วนผลักดันให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ และการใช้ภาษาอังกฤษทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในรูปของการเรียนตามสถาบันทางภาษาชั้นนำต่างๆ เรียนภาษาอังกฤษในต่างประเทศที่เรียกว่า Summer Course ทั้งอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ หรือแม้กระทั่งการชวนขวยฝึกฝนด้วยตัวเองจากหนังสือ ภาพยนตร์ หรือจากสื่อบันเทิงต่างๆ ดังที่ **คุณเนตรปรียา ชุมไชโย** หรือครูเคท เจ้าของหนังสือ *ฝึกภาษาอังกฤษกันยังไงทำไมไม่สำเร็จสักที* กล่าวถึง การเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษด้วยตัวเองว่า "นับแต่เนี่ยเป็นต้นไปลองอ้าปากพูดภาษาอังกฤษออกมาดั่งๆ ไม่รู้จะพูดอะไร ก็เปิดทีวีดู แล้วพูดตามฝรั่งเท่าที่ได้ยินก็พอ...ผลอแปล็บเดียวก็พูดได้เองค่ะ" (เนตรปรียา ชุมไชโย, *ฝึกภาษาอังกฤษกันยังไงทำไมไม่สำเร็จสักที*, 2544: 28)

นอกจากนี้ **คุณอิสรา สุนทรวัฒน์** ยังได้กล่าวถึงความสำคัญและการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตัวเอง ว่า "ภาษาอังกฤษกับคนไทยเป็นเรื่องสำคัญ ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในโลก เป็นภาษาโลก การเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างง่ายๆ เราอาจจะอ่านป้ายต่างๆ ร้องเพลงภาษาอังกฤษก็ได้เหมือนกัน หรือการฟังเพลงภาษาอังกฤษที่เราชื่นชอบแล้วก็ร้องตามไป มันช่วยฝึกเราในการพูดได้เหมือนกัน" (แนวหน้า 2441: 14)

จากคำกล่าวของ คุณเนตรปรียา ชุมไชโย และคุณอิสรา สุนทรวัฒน์ ที่ต่างให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษ และอิทธิพลของภาษาอังกฤษที่มีต่อการใช้ชีวิตในสังคมไทยในปัจจุบัน อีก

ทั้งยังแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีความสนใจในภาษาอังกฤษสามารถใช้สื่อบันเทิงต่างๆ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และฝึกหัดการใช้ภาษาอังกฤษ ได้ด้วยตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องเข้าเรียนตามสถาบันภาษาต่างๆ หรือไปศึกษาที่ต่างประเทศแต่อย่างใด ซึ่งสื่อบันเทิงที่ถือว่าอยู่ใกล้ตัวเรา และสามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่ายและรวดเร็วมากที่สุด ได้แก่ "สื่อวิทยุ" ซึ่งสื่อวิทยุเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่นได้อธิบายถึงความสนใจของเด็กในวัยนี้ไว้ว่าเป็นวัยที่ให้ความสนใจในการพักผ่อนหย่อนใจ เริ่มให้ความสนใจกับความบันเทิงมากขึ้นเพื่อลดความเครียดและความกดดันที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียน (นุจรี ดวงแก้ว, 2542)

จากความสนใจของกลุ่มวัยรุ่นที่เลือกสื่อวิทยุ เป็นเครื่องมือสร้างความบันเทิงเพื่อลดความตึงเครียดนั้น ทำให้กลุ่มผู้ผลิตรายการวิทยุ ต่างแข่งขันกันผลิตรายการเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ทำให้รายการบนหน้าปัทมวิทยุมีความหลากหลาย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รูปแบบรายการที่กลุ่มวัยรุ่นให้ความสนใจเป็นพิเศษคือ รายการเพลงที่มีลักษณะที่เรียกว่า Format Station โดยที่รูปแบบ Format Station นี้มีการแบ่งประเภทรายการออกตามลักษณะเพลงที่เปิด เช่น เพลงลูกทุ่ง (Country) เพลงร็อก (Album Oriented Rock) เพลงคลาสสิก (Classical) เพลงแจ๊ส (Jazz) เพลงยอดนิยม (Contemporary Hit Radio) เพลงฟังสบายๆ (Easy Listening) เป็นต้น นอกจากนี้ประเภทรายการเพลงจะมีความแตกต่างในด้านของเพลงที่นำมาเปิดแล้วนั้น ลักษณะและองค์ประกอบอื่นๆ ในรายการทั้งการพูดคุย การนำเสนอข่าว สารคดีในรายการ การประกาศโฆษณา ยังมีความแตกต่างกันไปอีกด้วย (ฤทัย กำแพง, 2539)

นอกจากการดำเนินรายการจะมีความแตกต่างตามลักษณะและรูปแบบรายการแล้วนั้น ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอรายการก็มีความแตกต่างกันไปอีกด้วย นั่นคือ นักจัดรายการวิทยุจะต้องใช้ภาษาไทยสำหรับรายการเพลงไทย ตามระเบียบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ฉบับที่ 14 ข้อ 8 จัดทำโดยกองงานคณะกรรมการการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์กรมประชาสัมพันธ์สำนักนายกรัฐมนตรี 2539 ที่ว่าด้วยการดำเนินการบริการส่งกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์จะต้องกระทำเป็นภาษาไทยตลอดเวลาที่ออกอากาศเว้นแต่จะเป็นผู้รับใบอนุญาตให้ดำเนินการบริการส่งวิทยุกระจายเสียงหรือบริการส่งวิทยุโทรทัศน์โดยใช้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งการขออนุญาตเป็นรายการวิทยุที่ใช้ภาษาต่างประเทศนั้นเป็นการดำเนินการบริการเพื่อผู้ฟังชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยเริ่มการดำเนินการบริการที่จังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวอยู่เป็นจำนวนมากได้แก่ ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี และที่ พัทยา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สาธารณะทางด้านการบริการ การประชาสัมพันธ์และการท่องเที่ยว ดังนั้นภาษาที่ใช้ในการดำเนินการวิทยุกระจายเสียงในปัจจุบัน

สามารถแบ่งออกเป็น 2 ภาษาหลักๆ คือ ภาษาไทยสำหรับรายการวิทยุที่นำเสนอเนื้อหาภาษาไทย และภาษาอังกฤษสำหรับรายการวิทยุที่นำเสนอเนื้อหาภาษาอังกฤษ

จนกระทั่งปัจจุบันการดำเนินบริการวิทยุกระจายเสียงเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ทั้งเนื้อหาและการนำเสนอรายการ เนื่องมาจากอิทธิพลจากผู้ฟังรายการวิทยุที่มีความชื่นชอบทั้งเพลงไทยและเพลงสากลในเวลาเดียวกัน รวมไปถึงอิทธิพลของภาษาอังกฤษที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนอย่างมาก ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น เป็นเหตุให้การนำเสนอรายการวิทยุมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมคือ เปิดทั้งเพลงไทยและเพลงสากลในรายการเดียวกันและใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในการดำเนินรายการ โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้เริ่มเมื่อต้นปี 2541 ที่ผ่านมา และยังคงดำเนินบริการมาจนถึงปัจจุบัน

แม้ว่าการดำเนินรายการด้วยภาษาไทยและอังกฤษในรายการเดียวกันนั้น เป็นการขัดต่อกฎกระทรวง ฉบับที่ 14 ข้อที่ 8 ปี 2539 ดังที่กล่าวมาข้างต้น แต่จากการสัมภาษณ์ **คุณพรทิพย์ อุฑุกาชน** หัวหน้าคณะกรรมการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติพบว่า “การดำเนินรายการวิทยุที่เป็นการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันความจริงแล้วทางเราอนุญาตให้มีการดำเนินบริการได้ ถ้าวัตถุประสงค์ในการนำเสนอเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาและการนำเสนอรายการที่เป็นสองภาษานี้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เป็นไปตามกระแสโลก คือในทุกสังคมมีการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน เมื่อเป็นเช่นนี้เราก็ไม่สามารถต้านกระแสโลกนี้ได้ คือถ้ามีการดำเนินการบริการด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันทางรายการวิทยุต้องทำเสนอของอนุญาตต่อเจ้าพนักงานเพื่อให้การอนุญาตในการดำเนินการบริการต่อไปได้” (คุณพรทิพย์ อุฑุกาชน, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2542)

จากคำกล่าวของ คุณพรทิพย์ อุฑุกาชน ชี้ให้เห็นว่าการดำเนินรายการวิทยุด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษนั้น เป็นลักษณะการดำเนินรายการที่เปลี่ยนแปลงไปตามสังคม อันเนื่องมาจากกระแสความนิยมความเป็นสากลที่เข้ามามีอิทธิต่อธุรกิจการผลิตรายการวิทยุ และจะส่งผลโดยตรงต่อผู้ฟังรายการ ดังนั้นการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในการดำเนินรายการ ของนักจัดรายการวิทยุนั้น ต้องคำนึงถึงประโยชน์ในทางสร้างสรรค์พร้อมกับ การนำเสนอเนื้อหาความบันเทิงต่อผู้ฟังรายการ ด้วยเช่นกัน

ความสำคัญอันดับแรกของรายการวิทยุอยู่ที่ “นักจัดรายการ” เนื่องจากเป็นผู้ที่ต้องทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่ผู้ฟังรายการโดยตรง ทุกคำพูดของนักจัดรายการมีอิทธิพลต่อผู้ฟัง

รายการอย่างมาก บ่อยครั้งที่ผู้ฟังรายการวิทยุหัวเราะตามนักจัดรายการเพราะเกิดความรู้สึกสนุกสนานกับการสนทนา และบ่อยครั้งที่ผู้ฟังทางบ้านอยากจะเป็นคนขึ้นวิทยุหนีจากรายการที่กำลังฟังอยู่ไปเลย เนื่องจากไม่ต้องการฟังการสนทนาที่น่าเบื่อ ดังนั้น "นักจัดรายการวิทยุ" จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดองค์ประกอบหนึ่ง ของการดำเนินรายการ

นอกจากนี้ "บทสนทนาขณะออกอากาศ" ก็มีความสำคัญต่อการดำเนินรายการเช่นกัน เนื่องจากบทสนทนาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินรายการ โดยที่นักจัดรายการมีอำนาจในการควบคุมการสนทนาขณะออกอากาศ ทั้งภาษาและประเด็นในบทสนทนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการวิทยุที่มีการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการเดียวกัน ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อผู้ฟังรายการอย่างมาก เพราะกลุ่มเป้าหมายรายการ เป็นวัยรุ่น หรือวัยที่ต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ

นอกจากความสำคัญของตัวนักจัดรายการวิทยุ และบทสนทนาขณะออกอากาศที่เป็นปัจจัยหลักสำหรับการดำเนินรายการวิทยุแล้วนั้น "ผู้ฟังรายการ" มีส่วนสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันเลย ทั้งนี้เนื่องจากรายการวิทยุในปัจจุบันเน้นที่การจัดรายการแบบ การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างนักจัดรายการและผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ด้วยการสื่อสารสองทาง (Two-way communication) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในรายการที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ ซึ่งการมีส่วนร่วมในรายการวิทยุลักษณะนี้ ได้กลายเป็นทางใหม่ของผู้ฟังรายการวิทยุในปัจจุบัน

รายการวิทยุที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการนั้น ผู้ฟังรายการจะได้รับอิทธิพลจากนักจัดรายการวิทยุโดยตรง ทั้งภาษา การพูด ตลอดจนลักษณะท่าทาง และทัศนคติ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษาถึง ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุ และลักษณะการสนทนาขณะออกอากาศในรายการ ด้วยการให้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน รวมทั้งศึกษาประโยชน์ที่ผู้ฟังรายการได้รับจากการมีส่วนร่วมกับนักจัดรายการที่สนทนาด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ร่วมกันในรายการ

ปัญหานำวิจัย

1. ลักษณะการดำเนินรายการด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M. 88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz) เป็นอย่างไร

2. ประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ในด้านใดบ้าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบถึงลักษณะการดำเนินรายการด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)
2. เพื่อเข้าใจถึงประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

ข้อสันนิษฐาน

1. ลักษณะการดำเนินรายการและการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักจัดรายการวิทยุแต่ละท่านมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะท่าทางเฉพาะบุคคลและประสบการณ์ในด้านต่างๆ ของนักจัดรายการแต่ละคน
2. ผู้ฟังรายการได้รับประโยชน์ทั้งด้านความบันเทิงและการได้มีโอกาสในการพูดภาษาอังกฤษ จากการมีส่วนร่วมในรายการวิทยุ ที่นักจัดรายการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในบทสนทนา

ขอบเขตในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยเรื่อง "การสื่อสารสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการวิทยุสำหรับเยาวชน" โดยการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะรายการวิทยุ ที่มีนักจัดรายการวิทยุที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน ในบทสนทนา เพียง 2 รายการดังนี้

รายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ผลิตรายการโดย บริษัทเอไทม์มีเดีย จำกัด (A-Time Media) ซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารงานในเครือบริษัทแกรมมี่มหาชน ออกอากาศทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ เวลา 05.00 - 02.00 น.

รายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ผลิตรายการโดย บริษัทคลิก เรดิโอ จำกัด (Click Radio) ออกอากาศทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ เวลา 05.00 - 05.00 น. ตลอด 24 ชั่วโมง

ในการเลือกรายการเพื่อทำการศึกษาผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การเลือกโดยพิจารณาจากรายการเพลงที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน และดำเนินรายการโดยนักจัดรายการวิทยุที่ใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยร่วมกัน ในบทสนทนาขณะออกอากาศ

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะการสนทนาระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการทั้ง 2 รายการ ที่ออกอากาศระหว่างวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2543 ถึงวันที่ 1 มีนาคม 2543 สำหรับรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ออกอากาศทุกวันตั้งแต่เวลา 05.00 น. ถึง 02.00 น. ส่วนรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ตั้งแต่เวลา 05.00 น. ถึง 05.00 น. วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์

นิยามศัพท์

การสื่อสารสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หมายถึง นักจัดรายการวิทยุใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน ในบทสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมขณะออกอากาศในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

การสนทนา (Conversation) หมายถึง การสื่อสารสนทนาระหว่างนักจัดรายการวิทยุและผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ด้วยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษขณะออกอากาศ เป็นการสนทนาที่เรียกว่าการสนทนาแบบสองทาง (Two-way communication)

การมีส่วนร่วมในรายการ (Participation) หมายถึง การที่ผู้ฟังรายการโทรศัพท์เข้ามามีส่วนร่วมในรายการด้วยการพูดคุยและทำกิจกรรม ร่วมกับนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

นักจัดรายการวิทยุ (Disk Jockey) หมายถึง ผู้ดำเนินรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) และทำหน้าที่เสมือนตัวแทนรายการ (The personality of the station) หรือ ที่นิยมเรียกว่า DJ ย่อมาจากคำว่า "Disk Jockey" หรือบางครั้งเขียนเป็น DeeJay หรือ Jock หรืออาจเรียกว่า Personalities หรือ On-air talent

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้นำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เป็นนักจัดรายการวิทยุที่สนใจในการจัดรายการวิทยุ ด้วยการสื่อสารสลับภาษาไทยและอังกฤษในการดำเนินรายการวิทยุ
2. ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการคัดเลือกนักจัดรายการวิทยุ สำหรับรายการที่มีรูปแบบการนำเสนอรายการด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้
3. ผลที่ได้จากการวิจัยนำไปใช้เป็นแนวทางในการผลิตรายการที่ใช้ภาษาอื่นร่วมกับภาษาไทยในการดำเนินรายการเดียวกัน เช่น สลับภาษาไทยกับภาษายาวี หรือภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อความเข้าใจลักษณะการดำเนินรายการและการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) การวิจัยนี้ได้้นำ แนวคิดเรื่องคุณสมบัติของนักจัดรายการวิทยุ (Disk Jockey's Qualification) และแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์บทสนทนา (Conversation Analysis) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ บทสนทนา ระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม และเพื่อให้เกิดความเข้าใจลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ ของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ผู้วิจัยได้นำแนวคิดคุณสมบัติของนักจัดรายการวิทยุมาอธิบายลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการทั้งสองรายการนี้ และนำทฤษฎีการกระตุ้นและตอบสนอง (Classical Conditioning or Stimulus Response Theories) และทฤษฎีของผิดลองถูก (Instrumental Conditioning) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ถึงประโยชน์ที่ผู้ฟังรายการได้รับจากการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำ ทฤษฎีอริสโตเติล (Aristotle's Theory) วิเคราะห์ทั้งนักจัดรายการวิทยุ (Disk Jockeys) บทสนทนาขณะออกอากาศ (Conversation) และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ (Participants)

ดังนั้นการศึกษาเรื่อง “การสื่อสารสลับภาษาไทยและอังกฤษในรายการวิทยุสำหรับเยาวชน” ได้นำ **แนวคิดคุณสมบัติของนักจัดรายการวิทยุ (Disk Jockey's Qualification)** มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุ นำ**แนวคิดการวิเคราะห์บทสนทนา (Conversation Analysis)** มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์บทสนทนายหว่างนักจัดรายการและผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ และนำ**ทฤษฎีการกระตุ้นและตอบสนอง และทฤษฎีของผิดลองถูก (Classical Conditioning or Stimulus Response Theories)** มาเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการวิทยุ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำ **ทฤษฎีอริสโตเติล (Aristotle's Theory)** มาวิเคราะห์องค์ประกอบของการสื่อสารทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ นักจัดรายการวิทยุ บทสนทนา และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการขณะออกอากาศ ประกอบการในการศึกษาวิจัยนี้

● แนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์หน้าที่จัดรายการวิทยุ คือ แนวคิดคุณสมบัตินักจัดรายการวิทยุ (Disk Jockey's Qualification)

แนวคิดคุณสมบัตินักจัดรายการวิทยุ

“นักจัดรายการวิทยุ” เป็นผู้ที่ต้องทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงเนื้อหาและกิจกรรมรายการเข้ากับบทสนทนาของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ และผู้ฟังทางบ้านที่ไม่มีส่วนร่วมในรายการขณะออกอากาศอีกด้วย ทุกคำพูดที่ “นักจัดรายการวิทยุ” ใช้ในรายการจะมีผลโดยตรงต่อผู้ฟังที่มีและไม่มีส่วนร่วม บางครั้งผู้ฟังรายการทางบ้านนั่งอมยิ้มหรือหัวเราะเพราะเกิดความรู้สึกสนุกสนานตามบทสนทนาที่เกิดขึ้นขณะออกอากาศ เสมือนว่ามีคนมาคุยให้ฟังเป็นเพื่อนอยู่ข้างๆ และหลายๆครั้งที่ผู้ฟังทางบ้านอยากจะเปลี่ยนคลื่นวิทยุหนีจากรายการที่กำลังฟังอยู่ไปเลย เนื่องจากไม่สามารถทนฟังการสนทนาที่น่าเบื่อหน่ายและน่ารำคาญใจนั้นได้ และถ้ารายการวิทยุรายการใดที่ผู้ฟังเปลี่ยนคลื่นไปฟังรายการอื่นเป็นประจำ รายการนั้นก็ไม่สามารถจะอยู่บนหน้าปัทมวิทยุได้อีกต่อไป ฉะนั้นผู้ที่มีหน้าที่หลักในการควบคุมสถานการณ์ของการสนทนา และทำหน้าที่ดำเนินรายการให้น่าติดตาม ก็คือ “นักจัดรายการวิทยุ” นั่นเอง

“นักจัดรายการวิทยุ” หรือที่นิยมเรียกกันในปัจจุบันว่า “ดีเจ” นั้นต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบสำหรับการดำเนินรายการวิทยุ การเป็นนักจัดรายการวิทยุไม่ใช่ใครก็ได้ที่อยากเป็น “ดีเจ” ก็สามารถเดินเข้ามาพูดหน้าไมค์โครโฟน (Microphone) แล้วก็เปิดเพลงตามที่คุณฟังรายการขอมาเท่านั้น แต่การเป็นนักจัดรายการวิทยุเป็นมากกว่าผู้เลือกเปิดเพลงให้หมดชั่วโมงไปในแต่ละวัน ฉะนั้นการคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็น “นักจัดรายการวิทยุ” จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเลือกสรรบุคคลที่มีความสามารถในการดำเนินรายการ และสามารถพูดตรึงผู้ฟังให้อยู่กับรายการ (Stay tune) ให้นานที่สุด

“นักจัดรายการวิทยุ” เปรียบเสมือนประตูด่านแรกที่เป็นหน้าตาของรายการ รายการจะน่าสนใจมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับเทคนิคและลีลาการดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุเป็นอันดับแรก ดังนั้นผู้ที่จะมาเป็นนักจัดรายการวิทยุจึงควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสม ดังที่ **เฉลิมศรี หุนเจริญ** (2531 : 465-466 กล่าวใน ธนรัตน์ กวีวิทยเวชณ์ : 2537) กล่าวไว้ว่า นักจัดรายการวิทยุที่ดี คือเป็นผู้ที่มีน้ำเสียงดี ชัดเจน มีความเชื่อมั่นในตนเองอันจะทำให้เสียงที่เปล่งออกมานั้นมีความมั่นใจ มั่นคง ไม่ลังเล มีอารมณ์ขัน ไบหน้ายิ้มแย้มรื่นเริงเบิกบานอยู่เสมอ เพราะจะทำให้เสียงที่พูดออกมาน่าฟังและชวนติดตาม โดยใช้ น้ำเสียงเป็นตัวกระตุ้นชักชวนให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม

เข้ากับเหตุการณ์นั้นได้ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี และทำตัวเป็นคนของประชาชน คือ ต้องปรับตัวให้เข้ากับคนได้ทุกชั้นทุกประเภท

คุณสมบัติของนักจัดรายการวิทยุ ยังต้องพิจารณาภาษาที่ใช้พูดนำเสนอรายการ ธรรมเนียมในการเลือกเพลง การตัดสินใจและปฏิภาณไหวพริบต่างๆ สำหรับนักจัดรายการเพลงมีคุณสมบัติตามลักษณะเช่นเดียวกับนักจัดรายการประเภทอื่นๆ แต่จะต่างกันตรงที่รายการเพลงมีลักษณะเป็นกันเองและใกล้ชิดกับผู้ฟังเป็นอันมาก ดังนั้นคุณสมบัติของนักจัดรายการเพลงในประเด็นปลีกย่อยจึงควรจะแตกต่างจากนักจัดรายการประเภทอื่น (วันชัย ฐะวังน้อย : 2526 : 45-49)

ตามที่ **คุณวันชัย ฐะวังน้อย** (2526 : 45-49) กล่าวไว้ว่า "หนึ่งในคุณสมบัติของนักจัดรายการ คือ สามารถอ่าน เขียน และพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี เนื่องจากคุณสมบัติข้อนี้มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักจัดรายการวิทยุที่มีการนำเสนอเพลงสากล เพราะนักจัดรายการวิทยุจะต้องพูดถึงชื่อเพลง ชื่อนักร้อง นักแต่งเพลง การพูดภาษาอังกฤษจะต้องถูกต้อง การพูดชื่อเพลงไม่ชัดจะมีผลต่อผู้รับฟังเพลงเป็นอย่างมาก ทักษะการฟังที่มีต่อรายการจะเป็นในแง่ลบ ทำให้ความเชื่อถือนั้นจะด้อยลงไป นอกจากนี้ภาษาดี จะทำให้นักจัดรายการสามารถอ่านหนังสือที่มาจากต่างประเทศได้รวดเร็ว นักจัดรายการไม่ต้องคอยให้ผู้อื่นแปลเป็นไทยเสียก่อนแล้วจึงนำข่าวหรือนำความเคลื่อนไหวในวงการเพลงนั้นมาพูดในรายการซึ่งจะล่าช้า การพูดในรายการเพลงบางครั้งนักจัดรายการจะต้องพูดโดยอาศัยรายละเอียดทางภาษาอังกฤษที่ติดมากับแผ่นเสียง นักจัดรายการวิทยุ จะต้องแปลเป็นไทยและพูดสนทนาออกไปทันทีประหนึ่งว่าเป็นผู้รู้เรื่องนั้น

นอกจากนี้ **Pete Wilby** และ **Andy Conroy** ได้กำหนดลักษณะหน้าที่ของนักจัดรายการวิทยุไว้ในหนังสือ *The Radio Handbook* ว่า "นักจัดรายการวิทยุต้องมีวิธีการพูดที่ต้องคำนึงถึงเสียงพูดของตัวเองเป็นหลัก เนื่องจากผู้ฟังไม่สามารถเห็นหน้าตาท่าทางของนักจัดรายการวิทยุ หากแต่ได้ยินเสียงที่ออกมาในรายการเท่านั้น ดังนั้นนักจัดรายการวิทยุต้องคำนึงถึงการใช้เสียง ความเชื่อมโยงในการสนทนา นักจัดรายการวิทยุต้องพูดเหตุการณ์ที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน ความคิดไม่กระโดดไปมา เพื่อความเข้าใจของผู้ฟัง การพูดอย่างเชื่อมโยงนี้ ช่วยให้ผู้ฟังสร้างภาพและคล้อยตามนักจัดรายการวิทยุได้ ถ้าการสนทนานั้นไม่มีความเชื่อมโยงตามลำดับ การสนทนาออกอากาศนั้น จะประสบความล้มเหลว ซึ่งความเชื่อมโยงในรายการได้แก่

- การตรวจสอบความถูกต้องของชื่อต่างๆ (Name checks)
- การประกาศชื่อสถานี (Station frequency)
- การประกาศเวลา (Time checks)
- การประกาศเพื่อการบริการชุมชน (Public service announcements)
- การประกาศชื่อเพลงและข้อมูลเพลง (Music information)
- การเชื่อมโยงเพลงในรายการ (Recorded links)
- การเปลี่ยนช่วงนักจัดรายการวิทยุ (Handovers)
- การเงียบ (Silence)
- การแสดงความคิดเห็นส่วนตัวของนักจัดรายการวิทยุ (Presenter's own comments)

จากที่กล่าวมานั้นสรุปว่า นักจัดรายการวิทยุเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการสร้างข้อความ (Message) ไปยังผู้ฟังรายการวิทยุ คุณสมบัติพื้นฐานเพียงแค่ว่าสามารถใช้น้ำเสียงพูดจัดรายการและสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเดียวนั้น ไม่เพียงพอสำหรับธุรกิจการจัดรายการวิทยุในปัจจุบัน ดังนั้นคุณสมบัติของนักจัดรายการวิทยุรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ซึ่งเป็นรายการที่มีลักษณะการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ต้องมีคุณสมบัติ และมีความสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากรูปแบบรายการที่เปลี่ยนแปลงไป

ดังนั้นในการศึกษา "การสื่อสารสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการวิทยุสำหรับเยาวชน" ต้องศึกษาลักษณะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Thai and English usage) ในการดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุแต่ละคน โดยพิจารณาจากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษและประสบการณ์ในต่างประเทศ (Experience of using English and experience in abroad) ประสบการณ์การสั่งสมความรู้การจัดรายการวิทยุ (Accumulation of knowledge and skills in radio broadcast programming) ประสบการณ์การทำงานวิทยุ (Work experience) และเทคนิคการนำเสนอรายการ (Technique of presentation) ของนักจัดรายการแต่ละท่าน โดยพิจารณา ลีลาการพูด (Style) ดำเนินรายการลักษณะท่าทาง บุคลิกภาพ (Personality and Characteristic) ของนักจัดรายการวิทยุเอง ประกอบการศึกษา ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ในครั้งนี้

● แนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ บทสนทนา ระหว่างนักจัดรายการวิทยุกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ คือ แนวคิดการวิเคราะห์บทสนทนา (Conversation Analysis)

การวิเคราะห์การสนทนา (Conversation Analysis)

การศึกษาวิจัยเรื่องการสื่อสารสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการวิทยุสำหรับเยาวชนนั้น มุ่งเน้นศึกษาที่ บทสนทนาที่นักจัดรายการวิทยุใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในการสื่อสารกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมขณะสนทนาออกอากาศในรายการ ดังนั้นจึงใช้แนวคิดการวิเคราะห์บทสนทนา (Conversation Analysis) เป็นกรอบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ การวิเคราะห์บทสนทนา คือ การศึกษาบทสนทนาที่สะท้อนความคิดของนักจัดรายการและผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการออกมา โดยพื้นฐานของการวิเคราะห์การสนทนาคือ ความต่อเนื่อง (Sequential organization) หรือวิธีการผลัดกันพูด (Turn by turn) ข้อสำคัญของการวิเคราะห์การสนทนา คือ บทสนทนามีความเสถียรภาพ (Stable) และมีลำดับ (Orderly)

การวิเคราะห์การสนทนา ต้องพิจารณาถึง ความเชื่อมโยงของบทสนทนา (Coherence) ซึ่งหมายถึง บทสนทนาที่มีความเชื่อมต่อกันถูกวางแผนอย่างดีจากคู่สนทนา การเชื่อมโยงต้องทำการศึกษาอย่างลึกซึ้งถึงความสลับซับซ้อน ฉะนั้นการวิเคราะห์บทสนทนาต้องคำนึงถึง หลักปฏิบัติการสนทนา (Conversational Maxims) ร่วมด้วย

H.Paul Grice ได้อธิบายถึง หลักของการสนทนา คือหลักของความร่วมมือ (Cooperative principle) หมายถึง ความเต็มใจที่จะสนทนาตามจุดประสงค์ของการสนทนา โดยหลักความร่วมมือนี้ประกอบด้วยหลักย่อยอีก 4 ข้อ คือ

1) หลักด้านปริมาณ (Quantity maxims) บทสนทนาต้องประกอบด้วยเรื่องที่มีประสิทธิภาพ แต่ข้อมูลต้องไม่มากเกินไปการฝ่าฝืนกฎข้อนี้เมื่อคำกล่าวสั้นเกินไปหรือมีคำพูดพรว้าเพ้อ

2) หลักด้านคุณภาพ (Quality maxims) คำพูดที่อยู่ในบทสนทนาต้องเป็นความจริงเต็มไปด้วยความจริงใจในการพูด การฝ่าฝืนกฎข้อนี้คือการพูดโกหกหรือการสื่อสารที่ตั้งใจไม่ซื่อสัตย์

3) หลักการตรงประเด็น (Relevancy maxims) เมื่อพูดออกมาแล้วต้องเข้าเรื่องเกิดความเกี่ยวเนื่องในบทสนทนา

4) หลักการแสดงท่าทาง (Manner maxims) การแสดงท่าทางนั้นต้องไม่คลุมเครือ และไม่ทำให้ซับซ้อน

การสนทนาที่เป็นการฝ่าฝืนหลักปฏิบัติทั้ง 4 ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นไม่ถือว่าเป็นสนทนาที่ดีจะไม่มีประสิทธิภาพเสมอไป ทั้งนี้เนื่องจากการฝ่าฝืนกฎในการสื่อสารจะช่วยให้บทสนทนามีชีวิตชีวาเป็นการสนทนาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน การฝ่าฝืนกฎแบบแรกคือการพูดอ้อม (Indirect statement) การพูดอ้อมค้อมมีอยู่ในทุกสังคม โดยบทสนทนาที่อ้อมค้อมนี้เกิดขึ้นจากสถานการณ์หรือเหตุผลส่วนตัว เช่น เมื่อผู้พูดต้องการความสุภาพ (Politeness) เช่น

1 st person	How much does your car cost? (รถของคุณราคาเท่าไร)
2 nd person	Oh, <i>quite a bit</i> . (โอ้ มันไม่เท่าไรหรอก)

จากตัวอย่างข้างบน ผู้พูดคนที่สองตอบคำถามของผู้พูดคนแรก "ไม่เท่าไร" ซึ่งคำตอบของคำถามควรเป็นราคาจริง แต่ผู้พูดคนที่สองแสดงความสุภาพในการไม่เอ่ยถึงราคา และการสนทนาที่ขัดต่อหลักปริมาณคือ สั้นเกินไป) แต่พิจารณาในเรื่องของมารยาทในการสนทนา ผู้พูดคนที่สองตอบคำถามแบบเฉียงตอบ

การฝ่าฝืนกฎการสนทนาอีกวิธีหนึ่ง คือ การบอกแทรกกว่าจะฝ่าฝืนกฎการสนทนา (Licenses for Violation) กฎนี้ทำให้ผู้พูดสามารถฝ่าฝืนหลักของการสนทนา โดยปราศจากการคัดค้านจากผู้สนทนา ดังตัวอย่าง

1 st person :	How did you and your husband meet ? (คุณเจอสามีคุณได้อย่างไร)
2 nd person	Well, that's a long story. (เรื่องมันยาว)
1 st person :	Okay, I'm not going anywhere let's hear it. (เล่ามาเถอะ ฉันว่างไม่ได้ไปไหน)

จากตัวอย่าง ก่อนที่ผู้พูดคนที่สอง จะตอบคำถาม ผู้พูดคนที่สองพูดวาเรื่องที่เล่ายาว (ขัดต่อหลักการสนทนาด้านปริมาณ) เป็นการขออนุญาตก่อนทำการสนทนา

เมื่อพิจารณาถึงหลักของการวิเคราะห์บทสนทนาทั้ง 4 หลักพื้นฐานแล้ว การวิเคราะห์บทสนทนาจะต้องพิจารณาถึงความเชื่อมโยงในบทสนทนาอีกด้วย โดยความเชื่อมโยงของหลักบทสนทนา (Conversational Coherence) มีอยู่ 2 หลักด้วยกันคือ

วิธีการดูลำดับความคิด Using Local Principle: The sequencing Approach บทสนทนาประกอบด้วยชุดของวัจนกรรมที่ร้อยเรียงไว้แล้ว โดยความเชื่อมโยงนี้จะดูที่วัจนกรรมที่เกิดขึ้นทีหลังว่าได้ตอบสนองกับวัจนกรรมที่เกิดขึ้นหน้าหรือไม่ว่าอย่างไร เช่น

1st person Hi ,How are you ? (สวัสดี เป็นอย่างไรบ้าง)

2nd person Fine, How are you? (สบายดี และคุณล่ะเป็นอย่างไร บ้าง)

จากตัวอย่าง ผู้พูดคนที่สองพูดกล่าวตอบคำทักทายของผู้สนทนาคนที่หนึ่งภายในหัวข้อเดียวกันคือทักทายและตอบรับคำทักทาย ซึ่งถือได้ว่าวัจนกรรมของทั้งสองฝ่ายมีความเชื่อมโยงกัน

วิธีการดูลำดับของการเชื่อมโยงบทสนทนาเน้นที่ประโยคสนทนาที่ติดกัน ที่เรียกว่า Adjacency Pair โดยพิจารณาจากคำพูดที่เกิดขึ้นโดยเรียงลำดับก่อนหลัง และเรียกบทสนทนาที่เกิดขึ้นก่อนว่า The First Pair Part (FPP) และคู่วัจนกรรมที่เกิดขึ้นทีหลัง เรียกว่า The Second Pair Part (SPP) เป็นการพิจารณาคู่สนทนาที่เกิดขึ้นเป็นลำดับ

กฎการเชื่อมโยงของบทสนทนาอาจเรียกได้ว่า กฎการเปลี่ยนกันพูด (Turn taking) โดย Harvey Sacks และ Emanuel Schegloff และ Gail Jefferson ได้เสนอแนวคิดเรื่องความเชื่อมโยงของบทสนทนาที่เกิดขึ้นเป็นคู่ๆ (Adjacency pair) โดยในแต่ละเหตุการณ์ที่มีความสอดคล้องกัน

คู่สนทนา (Adjacency pair) ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง สามารถแยกออกเป็น 15 คู่สนทนา
ดังนี้

- 1) คำถามกับคำตอบ (Question and Answer)
- 2) การทักทายกับคำทักทาย (Greeting)
- 3) การเสนอกับการยอมรับ (An offer by and Acceptance)
- 4) การร้องขอกับการยอมรับหรือคัดค้าน (A request by an acceptance or a rejection)
- 5) การกล่าวยืนยันกับคำเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย (Assert / Assent, Dissent)
- 6) การเฝ้ากับการตอบสนอง (Summons / Answer)
- 7) การกล่าวลากับการกล่าวลา (Closing)
- 8) คำขอร้องกับการทำตามที่ขอ หรือการปฏิเสธสิ่งที่ขอร้อง (Request / Grant, Denial)
- 9) การกล่าวดูถูกกับการตอบสนอง (Insult / Response)
- 10) การกล่าวคำขอโทษกับการยอมรับหรือการปฏิเสธ (Apology / Acceptance, Refusal)
- 11) การกล่าวชมกับการยอมรับคำชมหรือการปฏิเสธคำชม (Compliment / Acceptance, Rejection)
- 12) การกล่าวคำขู่กับการตอบสนองต่อคำขู่ (Threat / Response)
- 13) การกล่าวท้าทายกับการยอมรับคำท้า (Challenge / Response)
- 14) การกล่าวขอโทษกับการปฏิเสธหรือยอมรับ (Accusation / Denial, Confession)
- 15) การกล่าวอวดอ้างกับการชื่นชมและการกล่าวอวดอ้างกับการเหยียดหยัน (Boast / Appreciation / Derision)

คู่สนทนาคนแรก (ผู้พูด) The First Pair Partner (FPP) และคู่สนทนาคนที่สอง (ผู้ฟัง เริ่มการสนทนาดำดับที่สอง) The Second Pair Partner ต่างต้องได้ตอบบทสนทนาอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยง ด้วยการใส่คู่ของบทสนทนา (Adjacency pair) เป็นคู่ๆ จะทำให้การสนทนาเกิดขึ้นต่อเนื่อง (Sequence) ต่อไปได้อย่างราบรื่นและสามารถบรรลุเป้าหมายของการสนทนา ยิ่งไปกว่านั้น การวิเคราะห์การสนทนายังต้องพิจารณาความพึงพอใจของการคล้อยตามของผู้พูดด้วยเช่นกัน (Preference for agreement) ซึ่งหมายความว่า คู่สนทนาคนที่สอง (SPP) ต้องถูกคาดหวังให้เกิดการสนทนาในเชิง ตอบรับ และเห็นด้วยกับผู้พูดคนแรก (FPP) ดังตัวอย่าง

FPP	“Don’t you just love the sun?” (คุณไม่ชอบดวงอาทิตย์เหรอ)
SPP	“Sure do” (แน่นอนนซี ฉันชอบ)
หรือ	
FPP	“Can I borrow your sunscreen?” (ฉันขอยืมโลชั่นกันแดด)
SPP	“Sure” (ได้สิ)

ทั้งสองตัวอย่างที่แสดง คู่สนทนาคนที่สอง (SPP) ถูกคาดหวังจากคู่สนทนาคนแรก (FPP) ว่าจะต้องเห็นด้วยกับคู่สนทนาคนแรก ซึ่งวัจนกรรมที่แสดงออกมาจะมีความหมายในทางเดียวกับความตั้งใจของคู่สนทนาคนแรก (ผู้เริ่มทำการสนทนา)

หรือการกล่าวเกี่ยวกับผลของการกระทำที่น่าจะเกิดขึ้นหลังการสนทนา นำมาพูดเป็นการเปิดบทสนทนา (Presequence or Insertion) ตัวอย่างเช่น

- FPP Have you washed your hands? (Presequence)
(ล้างมือหรือยัง)
- SPP No, why? (ยังเลย ทำไมล่ะ)
- FPP 'Cause dinner 's ready. (เพราะว่า อาหารเย็นพร้อมแล้ว นะซี)
- SPP Okay, I'll do it. (ได้เลย ฉันจะไปล้างมือเดี๋ยวนี้แหละ)

หรือการกล่าวเสริมแทรกเข้าไปในบทสนทนาเป็นการใช้ Insertion ตัวอย่างเช่น

- FPP Would you like to go out sometime? (คุณจะไปข้างนอกไหม)
- SPP With you? (Insertion) (กับคุณนะเหรอ)
- FPP Yeah, me (ใช่แล้ว กับฉัน)
- SPP Oh, Okay (โอ้ ไปซี)

จากลำดับการสนทนาที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการยืนยันได้ว่า การวิเคราะห์บทสนทนานั้นต้องทำการพิจารณาการสนทนาออกเป็นคู่ๆ ซึ่งต้องพิจารณาทั้งฝ่ายเริ่มทำการสนทนา (ผู้พูด) และฝ่ายผู้ฟัง (ผู้เริ่มการสนทนาลำดับที่สอง) การวิเคราะห์บทสนทนาในการศึกษาวิจัยนี้คือการศึกษารหัสสื่อสารสองทาง (Two-way communication) ระหว่างนักจัดรายการวิทยุ กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ

การวิเคราะห์การสนทนา สามารถวิเคราะห์คู่สนทนาทีละคู่ ตั้งแต่เริ่มการสนทนาด้วยการทักทาย จนจบการสนทนา ด้วยการกล่าวลา โดยดูความสอดคล้องของวัจนกรรมในบทสนทนา ซึ่งบทสนทนาแต่ละบทจะมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้หา สถานการณ์ และความตั้งใจของผู้พูด (นักจัดรายการวิทยุ) ซึ่งสังเกตได้จากตัวอย่างการวิเคราะห์บทสนทนา ดังตัวอย่าง

A Conversation Sequence		
Greeting-greeting	FPP	Hi
	FPP SPP	Hi, Great dress.
Compliment-acceptance	SPP FPP	Thanks. My mom bought it for me this weekend.
	FPP SPP	Yeah, it looks great on you.
Compliment-rejection	SPP FPP	Well not great really.
	FPP SPP	How's Terry?
Question-answer	SPP FPP	He's okay getting better and better.
	FPP SPP	Will he be out of the hospital soon?
Question-answer	FPP SPP	In about three days, I think.
	SPP FPP	Great
Assertion-assert	FPP SPP	Well, I gotta go.
	SPP FPP	Yeah, me too. See ya.

วิธีการลงความเห็น (The Inferential Strategic Approach) บทสนทนาเป็นไปตามหลักเหตุผล (Reasonable Maxims) และหลักความเชื่อมโยงของการสนทนา (Coherence Maxims) และการสนทนายังขึ้นอยู่กับวิธีการที่แสดงเหตุผลของการสื่อสาร ลำดับชั้นของการแสดงวัจนกรรมปรากฏขึ้นอย่างมีเหตุผล ทฤษฎีนี้นำเสนอโดย Sally Jackson และ Scott Jacobs อธิบายว่า ในการสื่อสารนั้นผู้ที่ทำการสื่อสารทั้งสอง ไม่ได้พิจารณาเฉพาะความเกี่ยวข้องของคำพูดที่แสดงออกมาเท่านั้น หากแต่ต้องพิจารณาถึงความตั้งใจโดยรวม การสร้างความเชื่อมโยงในบทสนทนาและการวางแผนในการสื่อสารด้วย โดย Jackson และ Jacobs ได้เสนอกฎของการเชื่อมโยงบทสนทนาที่มีความสำคัญมากคือ 1) กฎของความเที่ยงตรง (Validity rules) โดยมีความจริงจังในการสื่อสารสนทนา เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกันของคู่สนทนา 2) กฎของเหตุผล (Reason rules) เมื่อเกิดการสนทนาจะต้องเป็นไปตามหลักของเหตุและผลที่ต้องการแสดงออกเมื่อเวลาสื่อสารสนทนา

● ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการ คือ ทฤษฎีการกระตุ้นและการตอบสนอง (Classical Learning or Stimulus Response Theories) และทฤษฎีการลองผิดลองถูก

ทฤษฎีการกระตุ้นและการตอบสนอง (Classical Learning or Stimulus Response Theories) และทฤษฎีการลองผิดลองถูก

การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคร่วมใหญ่จะมอง พฤติกรรมผู้บริโภคเป็นพฤติกรรมตอบสนองต่อตัวกระตุ้น (Stimulus Response Behavior = S ----- R) นั่นคือ ตัวกระตุ้น (Stimulus) จะเป็นตัวที่ทำให้เกิดการตอบสนองของผู้รับ ซึ่งในที่นี้คือ ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) นั่นเอง

การตอบสนองของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการวิทยุทั้ง 2 รายการ มีอยู่หลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในต่างๆของบุคคล (ผู้ฟังที่มีส่วนร่วม) ซึ่งได้แก่ การจูงใจ (Motivation) การรับรู้ (Perception) การเรียนรู้ (Learning) และบุคลิกภาพ (Personality) โดยที่ผู้บริโภคอาจเริ่มกระบวนการตัดสินใจ เมื่อได้รับตัวกระตุ้น นอกจากนี้การตอบสนองตัวกระตุ้น ในรูปแบบของกระบวนการตัดสินใจของผู้ฟัง ยังมีปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจด้วย ได้แก่ วัฒนธรรม ลำดับชั้นทางสังคม กลุ่มอ้างอิง และครอบครัว (อ้างใน รื่นฤดี เตชะอินทราวาศ์, 2541:32)

ทฤษฎีการกระตุ้นและการตอบสนอง (Classical Learning or Stimulus Response Theories) และทฤษฎีการลองผิดลองถูก ทั้ง 2 ทฤษฎีนี้ เป็นของสำนัก Behavior School ซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่กล่าวว่าการ “เรียน” “รู้” เป็นสิ่งสัมพันธ์กัน Associative Process นักจิตวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ นี้มีหลายท่านด้วยกัน เช่น Palov Skinner และ Hull โดยการศึกษาสัตว์ในห้องทดลอง ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อมีการตอบสนองสิ่งกระตุ้น และเมื่อถูกทำให้มันคงกลายเป็นนิสัย (Habit) หรือถูกลงโทษเมื่อมีการตอบสนองไม่ถูกต้อง เมื่อมีการกระตุ้น และเกิดการตอบสนอง ก็จะทำให้เกิดแบบแผนพฤติกรรมที่แน่นอน (อ้างใน รื่นฤดี เตชะอินทราวาศ์, 2541:34)

สำหรับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ด้วยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษสนทนากับนักจัดรายการขณะออกรายการ จะเกิดการเรียนรู้ในด้านการใช้ภาษาอังกฤษ ได้มากขึ้นต่างกันตามพื้นฐานความสามารถ (Background Knowledge) ด้านภาษาอังกฤษที่มีอยู่เดิมของผู้ฟังรายการ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้นั้นจะเกิดจากการกระตุ้นของนักจัดรายการ และผู้ฟังรายการ จะตอบสนองด้วยการมีส่วนร่วม

สิ่งสนับสนุน (Reinforcement) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการอธิบายถึงกระบวนการเรียนรู้ของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ มีปัจจัยหลัก 4 ประการ คือ

1. **แรงกระตุ้น (Drive or Motive)** เป็นตัวที่ทำให้เกิดการกระตุ้นอย่างแรงเพื่อจะให้เกิดการตอบสนองที่พอใจ เช่น ของรางวัลจากผู้สนับสนุนรายการ ตั๋วชมภาพยนตร์ต่างๆ คอนเสิร์ต รวมถึงคำพูดของนักจัดรายการวิทยุที่พูดกระตุ้นให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ

2. **สัญญาณ (Cue)** คือ ตัวกระตุ้นที่อ่อนกว่า แต่เป็นตัวกำหนดแบบแผนของการตอบสนองที่เกี่ยวกับคำว่า When Where and How เช่นการกำหนด ช่วงในการทำกิจกรรมในรายการ ขณะสนทนาออกอากาศ การประชาสัมพันธ์ของรายการ กิจกรรมต่างๆในรายการ

3. **การตอบสนอง (Response)** คือ ปฏิบัติการแสดงออกเพื่อเป็นการตอบสนองต่อสัญญาณและแรงกระตุ้น เช่น การตอบสนอง ของผู้ฟังที่ตัดสินใจในโทรศัพท์เข้ามามีส่วนร่วมในรายการและสนทนากับนักจัดรายการวิทยุ

4. **สิ่งสนับสนุน (Reinforcement)** หรือ การให้รางวัล (Reward) ผลที่ได้จากการตอบสนองนั้น เช่น เพลงที่ผู้ฟังรายการต้องการฟัง รางวัลต่างที่จะได้รับเมื่อทำกิจกรรมในรายการ ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งทำให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ อยากที่จะทำซ้ำอีก

หลังจากการศึกษาวเคราะห์ ถึงตัวและลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการทั้ง 2 รายการ บทสนทนาที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน ขณะออกอากาศ และประโยชน์ที่ผู้ฟังรายการได้รับจากการมีส่วนร่วมแล้วนั้น ผู้วิจัยจะนำองค์ประกอบของการสนทนาทั้ง 3 (นักจัดรายการวิทยุ บทสนทนา ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ) มาพิจารณาร่วมกันอีกครั้ง ด้วยทฤษฎีของอริสโตเติล (Aristotle's Theory) ที่กล่าวถึง “การสื่อสารด้วยการพูด”

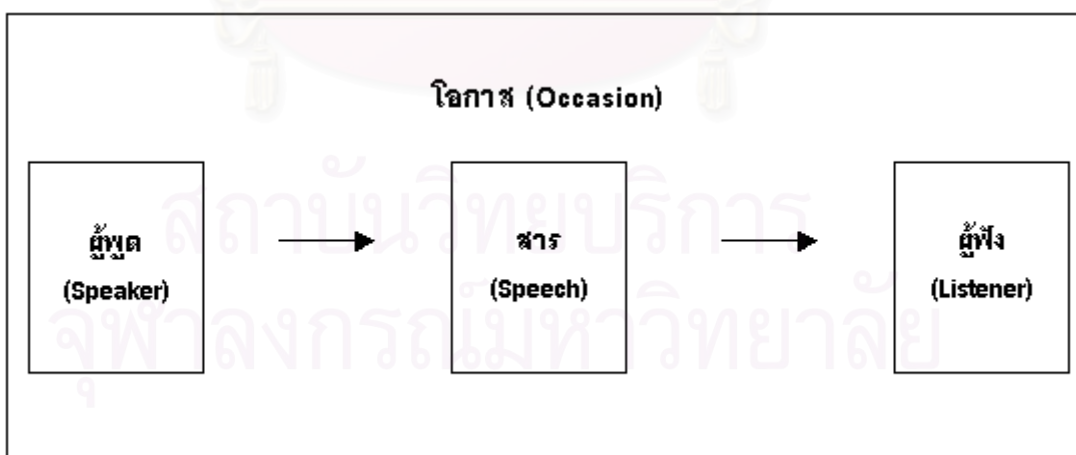
- ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ องค์ประกอบของการสนทนา ซึ่งได้แก่ ผู้พูด (นักจัดรายการวิทยุ) บทสนทนา ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ คือ ทฤษฎีของอริสโตเติล (Aristotle's Theory)

ทฤษฎีของอริสโตเติล (Aristotle's Theory)

อริสโตเติล (Aristotle) เป็นนักวิทยาศาสตร์ และนักปราชญ์ชาวกรีกที่มีชื่อเสียง และผลงานมากมายได้เขียนหนังสือวาทศาสตร์ (Rhetoric) ซึ่งในปี 330 ก่อนคริสตกาล และหนังสือวาทศาสตร์เล่มนี้นับได้ว่าเป็นหนังสือที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลายว่าเป็น ทฤษฎีขั้นพื้นฐานของ “การสื่อสารด้วยพูด” อริสโตเติล ให้ความหมายของวาทศิลป์ว่าเป็นการค้นหาวีธีการโน้มน้าวใจ เช่น การพูดในศาล และการพูดในชุมชน

การสื่อสารด้วยพูดนั้น ผู้พูด (Speaker) จะต้องมีความสามารถในการพูด (Ability to speak) โดยกล่าวว่า “การพูดของมนุษย์นั้นจะประกอบด้วยส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้ 4 ประการ คือ หนึ่ง ผู้พูด (Speaker) สอง ผู้ฟัง (Listener) สาม สาร (Content or conversation) และ สี่ โอกาส (Occasion)

พฤติกรรมในการสื่อสาร ด้วยการพูดในแต่ละครั้ง ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ผู้พูด (Speaker) เนื้อหาที่พูด (Speech) และ ผู้ฟัง (Listener)

แผนภาพที่ 1 แบบจำลองของอริสโตเติล

อริสโตเติล ยังได้กล่าวเพิ่มเติมไว้อีกว่า ผู้ฟัง (Audience) และโอกาส (Occasion) เป็นตัวสำคัญ ที่บังคับให้ผู้พูด ส่งสารออกมาในลักษณะหนึ่ง ที่ผู้พูด เองคิดว่าเหมาะสมที่สุด และนอกจากนั้น อริสโตเติล ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “การพูดที่ให้ผลสัมฤทธิ์สูงนั้น จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อผู้พูด เข้าใจธรรมชาติของผู้ฟังตามที่เป็นจริงว่า ในวัยหนุ่มสาว วัยกลางคน และวัยผู้ใหญ่ ผู้ฟังมีพื้นฐาน อารมณ์ ความเชื่อ อุดมคติ และทัศนคติ ต่อชีวิตอย่างไร เมื่อเข้าใจแล้ว ผู้พูด ก็สามารถสร้างสาร ที่ไม่ขัดแย้งกับพื้นฐานดังกล่าว และเร้าให้ผู้ฟังเกิดศรัทธาในตัวผู้พูด ได้ว่าเป็นผู้มีที่น่าเชื่อถือไว้วางใจ เป็นผู้จริงในสิ่งที่พูด และเป็นผู้ที่มีความปรารถนาดี และจริงใจต่อผู้ฟัง เมื่อผู้พูด ได้ทำเช่นนี้แล้ว ก็ย่อมมี ทางที่จะโน้มน้าวใจผู้ฟัง ให้คล้อยตามความประสงค์ของผู้พูด”

นอกจากนี้ อริสโตเติล (Aristotle) ยังชี้ให้เห็นว่า “สารที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมกรการพูดมีผลสัมฤทธิ์สูงจะต้องเป็นสารที่เหมาะสม สอดคล้องกับโอกาสแห่งการแสดงออกหรือ พฤติกรรมกรการพูดนั้นเสมอไป” สำหรับโอกาสในการพูดสามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

- 1) โอกาส ที่ผู้ฟังจะต้องตัดสินใจว่าจะอะไรเป็นเท็จอะไรเป็นจริง
- 2) โอกาส ที่ผู้ฟังต้องขังใจว่าหลักการหรือข้อเสนอใดเป็นสิ่งที่เหมาะสม น่าจะรับไว้ใช้ต่อไป
- 3) โอกาส ที่ผู้ฟังจะได้รับความจริงใจจริงใจจริงใจซึ่งความเชื่อมั่น อันฝังใจมาแต่เดิมแล้ว

อริสโตเติล (Aristotle) ยังชี้ให้เห็นว่า การโน้มน้าวใจจะมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยของผู้พูด ซึ่งในที่นี้คือ ตัวนักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio นั้นเอง สำหรับปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการได้แก่

1. **Ethos** คือบุคลิก ลักษณะของผู้พูด (Character) เป็นการสร้างบุคลิกลักษณะของผู้พูด หรือนักจัดรายการวิทยุที่จะทำให้ผู้ฟังรายการ เกิดความเชื่อ ความประทับใจ และมีศรัทธาในตัวนักจัดรายการ ซึ่งเป็นเครื่องช่วยการตัดสินใจจากผู้ฟังรายการ ว่าจะเห็นด้วยและมีความคิดลอดคล้องกับเรื่องที่นักจัดรายการสื่อสารออกมาในรายการหรือไม่ สำหรับสิ่งที่จะช่วยในการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักจัดรายการ ในการพูดดำเนินรายการมีประสิทธิภาพ ได้นั้น คือการมีความรู้จริงในเรื่องที่พูด การมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ฟังรายการ การแสดงออกถึงซึ่งความเป็นผู้มีคุณธรรม

2. *Logos* คือ การชี้แจงแถลงผล หรือเนื้อหาสาระ หรือวาทของนักจัดรายการ (Content, Arrangement and Delivery) เป็นการแสดงให้เห็นถึงความจริง อันประกอบด้วยเหตุผล (Logic) มาเสนอต่อผู้ฟังรายการ ซึ่งประกอบด้วย ข้อเท็จจริง (Fact) หลักฐาน (Evidence) และเหตุผล (Reasoning) อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จและหลักฐานต่างๆ จะต้องสอดคล้องกับทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของผู้ฟังด้วย

3. *Pathos* คือการใช้อารมณ์ (Emotion) หมายถึงสภาพอารมณ์ของนักจัดรายการวิทยุ ในระหว่างการสนทนา ซึ่งผู้พูดเป็นฝ่ายสร้างอารมณ์ ระหว่างการสนทนาขึ้นเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ฟัง เกิดความชอบ ความเกลียด ความเจ็บปวด หรือ สนุกสนานในกรณีใดกรณีหนึ่ง อริสโตเติล กล่าวว่า พฤติกรรมในการสื่อสารด้วยการพูดในแต่ละครั้งประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ประการ คือ ผู้พูด (Speaker) เนื้อหาที่พูด (Speech) และผู้ฟัง (Listener) การพูดโน้มน้าวใจนั้น ผู้ฟัง ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดเนื้อหาของ การพูดและยิ่งกว่านั้น ผู้พูดหรือนักจัดรายการวิทยุ ควรจะเข้าใจถึงธรรมชาติความต้องการของผู้ฟังรายการด้วย

เมื่อพิจารณาถึงแบบจำลองของ อริสโตเติล (Aristotle) แล้วอาจกล่าวได้ว่า แบบจำลองพื้นฐานทางความคิดของนักวิชาการรุ่นหลังๆ ซึ่งคงทนต่อการพิสูจน์ เป็นคำอธิบายที่ยังใช้ได้อยู่เสมอๆ ตามทัศนคติของ อริสโตเติล จะเห็นว่า “ในการพยายามที่จะเข้าใจพฤติกรรมการพูดใดๆ ก็ตาม จำเป็นที่จะต้องเข้าใจองค์ประกอบทั้ง 4 คือ ผู้พูด ผู้ฟัง สาร และโอกาส เสมอ” ถ้าเข้าใจแบบจำลองนี้ ก็จะเข้าใจองค์ประกอบในการพูดได้เป็นอย่างดี โดยชี้ให้เห็นถึงผู้พูดว่า ถ้าผู้พูด จะต้องพูด แล้วนั้นจำเป็นจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยอะไรบ้าง ที่จะทำให้การพูดของตนมีผลสัมฤทธิ์สูงเท่าที่ ต้องการ ในทางกลับกัน ก็น่าสังเกตอยู่ประการหนึ่ง คือ แบบจำลองของ อริสโตเติล นั้นได้ให้ความสำคัญและเน้นไปผู้พูดมากเป็นพิเศษ โดยกล่าวว่า ผู้พูดควรพูดอย่างไร ต้องคำนึงถึงอะไรบ้าง และพิจารณาผู้ฟังกับโอกาสในการพูดประกอบกันด้วย จึงน่าจะเป็นแบบจำลองที่เหมาะสม (อ้างใน ช่อผกา วิจารณ์, 2539: 8) ในการศึกษาลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ขณะสนทนาออกอากาศ กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่นำไปสู่ความมีชื่อเสียงของนักจัดรายการวิทยุบริษัทเอไอเอ็มมีเดียจำกัด” ของนางสาวฤทัย ก้าแพ, 2539 ได้ทำการศึกษารายการเพลงประเภท Contemporary Hit Radio โดยเริ่มที่แนวคิดหลักของรายการเพลง ทางวิทยุประเภทนี้ คือ สถานีเพลงฮิต ขอบเขตของการเปิดเพลง คือ เพลงที่เป็นที่นิยมที่สุดและขายได้รวดเร็วมากที่สุดในปัจจุบัน สาเหตุที่ดูจากยอดขายนั้น เนื่องจากยอดขายเทปสามารถเป็นเครื่องวัดถึงความนิยมของผู้ฟังได้ รายการประเภท Contemporary Hit Radio หรือ CHR นี้เกิดขึ้นมาในช่วงปี ค.ศ. 1980-1990 เป็นรายการเพลงทางวิทยุที่พัฒนามาจากรายการที่มีการจัดอันดับเพลง หรือ Top 40 ในอดีต ซึ่งเพลงที่ฮิตมาก ก็จะถูกนำมาเปิดมาก (More Hit More Often) ดังนั้นการเปิดเพลงในรายการจึงสัมพันธ์กับยอดขายเทป ส่งผลให้บริษัทเทปบางบริษัทต้องฟังรายการวิทยุประเภทนี้ (ฤทัย ก้าแพ, 2539)

แต่รายการเพลงทางวิทยุประเภท Contemporary Hit Radio ของไทยในปัจจุบันจากการสังเกตพบว่ามีเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นั่นคือ เพลงสากลที่เปิดในรายการส่วนใหญ่เป็นเพลงสากลที่ติดอันดับ โดยวัดจากความถี่ในการเปิดในรายการ ซึ่งเปิดเนื่องจากผู้ฟังรายการขอมาในรายการ และเปิดเนื่องจากเหตุผลทางการตลาด ที่เรียกว่า Song List หรือเปิดเนื่องจากความชื่นชอบส่วนตัวของนักจัดรายการเอง ดังนั้นเพลงสากลที่ติดอันดับ Top 40 ของไทยจึงไม่ใช่เพลงที่ติดอันดับ Top 40 เหมือนของต่างประเทศ เนื่องจากรายการวิทยุแต่ละรายการ จะมีการจัดอันดับเพลงยอดนิยม โดยทำการสรุปเพลงที่ผู้ฟังรายการนั้นๆขอมา เป็นการจัดอันดับเพลงในรายการใดรายการหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นลักษณะเพลงฮิตของไทยจึงมีความแตกต่างจากลักษณะเพลงฮิตของต่างประเทศโดยสิ้นเชิง

ถึงอย่างไรลักษณะรายการวิทยุประเภท Contemporary Hit Radio (CHR) ทั้งรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio มีองค์ประกอบรายการเหมือนกับรายการประเภท Contemporary Hit Radio (CHR) ทั่วไป นั่นคือ มีส่วนของ **เพลง (Music)** เพลงเป็นสินค้าของรายการประเภทนี้ ซึ่งเพลงที่จะเปิดในรายการจะเป็นเพลงที่ติดอันดับเพลงยอดนิยม เช่น อันดับ Billboard หรือจากการสำรวจแผงเทป หรือเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน **การประกาศ (Announcing)** ลักษณะการจัดรายการของนักจัดรายการวิทยุในรายการประเภท Contemporary Hit Radio จะมีความกระชับกระฉ่งในการพูดประกาศ **ข่าว (News)** สั้นส่วนของรายการข่าว ในรายการวิทยุประเภทนี้มีค่อนข้างต่ำ ผู้วางผังรายการมักจัดให้มีข่าวเพียง 5 นาที

ต่อรายการ 1 ชั่วโมง เพราะการนำเสนอข่าวนานอาจเป็นสาเหตุให้เกิดความเบื่อหน่าย และอาจจะหมุนไปฟังรายการอื่นแทน แต่อาจจะมีข่าวในต้นชั่วโมงหรือการรายงานข่าวจรรยา หรือข่าวในชั่วโมงรับด่วนแทรกในรายการบ้าง **สารคดี (Feature)** สารคดีมักเกี่ยวข้องกับเนื้อหารายการ คือ เพลง หรือศิลปิน เพราะจะเป็นการเพิ่มภาพลักษณ์ให้กับรายการ และสารคดีที่เน้นความบันเทิงนี้จะดึงดูดความสนใจของผู้ฟังรายการได้ **การจัดการแข่งขันและโปรโมชั่น (Contests and Promotions)** ปัจจุบันนี้ ตลาดรายการวิทยุมีการแข่งขันค่อนข้างสูง ดังนั้นการจัดการแข่งขันและโปรโมชั่น จึงไม่สามารถแยกออกจากรายการประเภทนี้ได้ การจัดการแข่งขันจะสร้างความสนุกสนาน และดึงดูดความสนใจของผู้ฟังรายการ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในรายการได้เป็นอย่างดี ซึ่งการจัดการแข่งขันและโปรโมชั่นนี้จะมีส่วนให้รายการเป็นที่นิยมจากผู้ฟังรายการได้เช่นกัน **การให้บริการสาธารณะ (Public Affairs)** การแบ่งช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในรายการ ที่จะบอกข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง หรือให้บริการสาธารณชน ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของรายการประเภท Contemporary Hit Radio แต่ดูเหมือนว่าเนื้อหาส่วนนี้จะมีแนวโน้มลดน้อยลงในรายการ **โฆษณาสินค้า (Commercial)** เนื่องจาก รายการวิทยุประเภทนี้เป็นรายการที่เน้นการเปิดเพลง ดังนั้นจึงจัดโฆษณาทางวิทยุเป็นชุดๆ (Spot set) และการโฆษณาทางวิทยุในรายการประเภทนี้ จะต้องเน้นให้โฆษณามีความสนุกสนาน และน่าสนใจ **จิ้งเกิ้ล (Jingles)** หรือเพลงประจำรายการสั้นๆ นี้เริ่มมีมานาน นับตั้งแต่เริ่มมีรายการเพลงฮิต จึงนับเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญในรายการเพลงทางวิทยุ ประเภท Contemporary Hit Radio จิ้งเกิ้ล มักเปิดเข้าหรือออกจากรายการเพื่อเน้นการแสดงหรือ ย้ำภาพลักษณ์ของรายการ

ปัจจุบันรายการวิทยุที่นำเสนอรายการด้วยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นวัยรุ่นที่เห็นเด่นชัดมากที่สุดในปัจจุบัน คือ รายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) โดยทั้ง 2 รายการจัดเป็นรายการประเภท Contemporary Hit Radio คือ รายการที่นำเสนอเพลงไทยและเพลงสากลที่กำลังได้รับความนิยมอยู่ในขณะนั้น โดยการแบ่งประเภทรายการ จะแบ่งออกตามลักษณะของเพลงที่เปิด ดังที่อธิบายลักษณะของรายการ ประเภท Contemporary Hit Radio ในหนังสือ Radio Programming ของ Michael C. Keith (1987)

จากการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์บทบาทเปิดของรายการสไมล์เรดิโอเน็ตเวิร์ค 3” ของนางสาวธนรติ กวีวิทยเวชณี, 2537 กล่าวถึง การสื่อสารแบบสองทาง ที่เรียกว่า Two-way communication ว่า การสื่อสารสองทางมีบทบาทในรายการวิทยุ นั่นคือ การสนทนาทางวิทยุแบบหนึ่งที่ จักรกฤษ ศิลปชัย ผู้ผลิตรายการกล่าวว่า “ผู้ฟังรายการสามารถโทรศัพท์เข้ามาพูดคุยกับดีเจ

ขณะออกอากาศสด ที่เรียกในรายการว่า Open Line ทำให้พวกเขา รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในรายการ และได้รับความสนุกสนานในการโต้ตอบกับดีเจ ซึ่งตรงนี้พวกเราจะไม่มีสคริป (Script) หรือบทพูดที่กำหนดตายตัวว่าจะพูดอะไรกับคนที่โทรศัพท์เข้ามา แต่เราจะใช้ความไวในการคิดและพูดได้ตอบออกไป” จากการศึกษาดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า หน้าที่หลักของการสื่อสารสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ อยู่ในความรับผิดชอบดูแลของนักจัดรายการวิทยุโดยตรง นักจัดรายการวิทยุ จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญ เป็นอันดับแรก และเมื่อรูปแบบรายการมีการเปลี่ยนแปลงไป นักจัดรายการวิทยุจึงต้องทำหน้าที่ในการถ่ายทอดภาพลักษณ์รายการ และแนวคิดหลักรายการ ออกมาในบทสนทนาระหว่างผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ซึ่งเรามักเรียก นักจัดรายการวิทยุว่า The personality of the station

สำหรับการศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจและประโยชน์ที่ได้รับจากการรับฟังรายการเพลง 95.5 FMX ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร” ของนางสาวนุจรี ดวงแก้ว, 2542 ได้ทำการศึกษาถึงความพึงพอใจที่มีต่อรายการและประโยชน์ที่ได้รับจากรายการนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจในระดับมาก มีความพอใจในรายการทั้งในประเด็นที่ว่า รายการช่วยผ่อนคลายความเครียด พอใจรายการได้ให้ความรู้ในการเสริมทักษะภาษาอังกฤษ โดยมักใช้ประโยชน์ในการฟังรายการในแง่เป็นเพื่อนคลายเหงา ได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ในด้านทักษะภาษาอังกฤษไปประยุกต์ใช้ในด้านการเรียน รวมทั้งนำไปฝึกฝนใช้สำหรับการทำงานในอนาคต สำหรับความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบรายการ ที่ได้รับความพึงพอใจจากผู้ฟังรายการ อันดับแรกนั้นได้แก่ เพลงที่เปิดในรายการ รองลงมาคือนักจัดรายการวิทยุ และสำหรับเกมในรายการและเนื้อหาที่น่าสนใจได้รับความพึงพอใจในระดับปานกลาง สำหรับความชื่นชอบรายการนั้น ผู้ฟังรายการแสดงความชื่นชอบรายการเป็นอันดับแรก ส่วนนักจัดรายการวิทยุได้รับความชื่นชอบและได้รับความนิยมนจากผู้ฟังรายการเป็นอันดับสอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การสื่อสารสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการวิทยุสำหรับเยาวชน" นั้นเป็นงานวิจัยที่ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) คือ การแสวงหาความรู้ด้วยการพิจารณาปรากฏการณ์ต่างๆทางสังคมในโลกเชิงประจักษ์จากสภาพแวดล้อมความเป็นจริง เพื่อแสวงหาความสัมพันธ์ของประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น วิธีการนี้จะสนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด การสร้างความหมาย ค่านิยม หรืออุดมการณ์ของบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะ ศึกษาลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการ และการสนทนาระหว่างนักจัดรายการวิทยุกับผู้ฟังรายการที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) รวมถึงการวิเคราะห์ประโยชน์ที่ผู้ฟังรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ได้รับจากการมีส่วนร่วมในการสนทนาออกอากาศ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่างๆ รวมถึงข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และข้อมูลรายการวิทยุทั้ง 2 รายการ มาทำการวิเคราะห์

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินรายการ และการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในบทสนทนาของนักจัดรายการวิทยุ นั้น ผู้วิจัยใช้แหล่งข้อมูลประเภทรายการวิทยุ (Radio broadcast programming) และข้อมูลบุคคล (Key informant) เป็นหลักโดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มนักจัดรายการวิทยุ (Dick Jockeys) และผู้ฟังที่มีส่วนร่วม (Participants) ในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ร่วมกับข้อมูลเอกสารต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยแบ่งกลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ผลิตรายการและผู้คัดเลือกนักจัดรายการวิทยุ

ผู้ผลิตรายการและผู้คัดเลือกนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) คือ

1.1) คุณไพโรจน์ เทวินบุญรวงศ์ ผู้สร้างสรรค์และผลิตรายการ (Creative) Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

1.2) คุณจันทนา จันทสดิษฐ์ ผู้สร้างสรรค์และผลิตรายการ (Creative and Producer) รายการ Green Wave (F.M.106.5 MHz.)

ผู้ผลิตรายการและนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) คือ

1.3) คุณวรงค์ชิต บุญชู นายสถานี (Station Manager) รายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

1.4) คุณลี ย้ง ผู้ช่วยนักจัดรายการ (Co-programming) รายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

2. กลุ่มนักจัดรายการวิทยุ

นักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

ผู้วิจัยได้นำเสนอรายชื่อ อายุ ประวัติการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และประสบการณ์การด้านการใช้ภาษาอังกฤษ ของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) จำนวน 5 ท่านในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อและประวัตินักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

	ชื่อ	อายุ (ปี)	สัญชาติ	วุฒิการศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน	ประสบการณ์ภาษาอังกฤษ
1.	ภัทรพล ศิลปาจารย์ (ดีเจพอล)	21	ไทย	- กำลังศึกษา สาขา บริหารธุรกิจ ม. อัสสัมชัญธุรกิจ	- พิธีกรรายการ โทรทัศน์ - ถ่ายแบบแสดงละคร	- ศึกษาที่อเมริกา 2 ปี (นักเรียนแลกเปลี่ยน AFS ชั้นมัธยมศึกษา)

หมายเหตุ: ม. ย่อมาจาก มหาวิทยาลัย

ป. ย่อมาจาก ปริญญา

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงรายชื่อและประวัตินักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

	ชื่อ	อายุ (ปี)	สัญชาติ	วุฒิการศึกษา	ประสบการณ์ การทำงาน	ประสบการณ์ ภาษาอังกฤษ
2.	วุฒิธร มลิณฑจินดา	22	ไทย	- ป.ตรี เศรษฐศาสตร์ ภาคภาษาอังกฤษ ม.ธรรมศาสตร์ - กำลังศึกษา ป.โท นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	- งานพิธีกรรายการโทรทัศน์ - งานโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	- ศึกษาที่สิงคโปร์ 7 ปี - ศึกษาที่อเมริกา 10 ปี
3.	คุณภูมิชาย บุญสินสุข (ดีเจบีค)	29	ไทย	- ป.ตรี นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - (AAA) Graphic Animation อเมริกา	- จัดรายการวิทยุเพลงไทย - กราฟฟิคดีไซน์เนอร์ (Graphic Designer)	- ศึกษาที่อเมริกา 3 ปี
4.	คุณรัชชนนท์ จารุพัชนี (ดีเจเพ็ชต์)	22	ไทย	- กำลังศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ ม.อัสสัมชัญธุรกิจ	- พากซ์การ์ตูน	- เรียนและฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง
5.	นภดล ชีวิตานนท์ (ดีเจเน็ค)	ไม่ เปิด เผย	อเมริกัน	- ป.ตรี ด้านกฎหมายอเมริกา	- ศิลปินและนักแต่งเพลง แนว R&B - จัดรายการเพลงในต่างประเทศ	- ศึกษาที่อเมริกา กว่า 25 ปี

หมายเหตุ: ม. ย่อมาจาก มหาวิทยาลัย

ป. ย่อมาจาก ปริญญา

AAA ย่อมาจาก Associate Applied Arts

นักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

ผู้วิจัยได้นำเสนอรายชื่อ อายุ ประวัติการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และประสบการณ์การด้านการใช้ภาษาอังกฤษ ของนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) จำนวน 5 ท่าน ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 2 แสดงรายชื่อและประวัตินักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

	ชื่อ	อายุ (ปี)	สัญชาติ	วุฒิการศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน	ประสบการณ์ด้านภาษาไทย
1.	จูดี คอร์ฟแมน (ดีเจจูดี)	ไม่ เปิด เผย	อังกฤษ	- ป. ตริ การตลาด ประเทศอเมริกา - ป. ตริ สื่อสาร มวลชน ประเทศ อเมริกา	- จัดรายการ วิทยุเพลงสากล - จัดรายการ วิทยุในต่าง ประเทศ	- เรียนภาษา ไทย 5 ปี พูด และฟังได้ - ศึกษาที่ อเมริกามากกว่า 25 ปี
2.	ขจรศักดิ์ ศิลปทอง (ดีเจดอนนี่)	27	ไทย	- กำลังศึกษาที่ ม. อัสสัมชัญธุรกิจ	- จัดรายการ วิทยุเพลงสากล	- ศึกษาที่ อเมริกา 25 ปี - ศึกษาที่ไทย 2 ปี
3.	จามจรี จูดี แคลสเซอร์ (ดีเจเจเจ)	25	อเมริกัน	- ป. ตริ ม. อัสสัมชัญ ธุรกิจ	- ดีเจ Pub and Restaurant	- ศึกษาที่ อเมริกา - ใช้ภาษาไทย และภาษา อังกฤษในชีวิต ประจำวัน
4.	อลิต วัชรพุกก์ (ดีเจใจอี่)	25	อเมริกัน	- ป. ตริ ม. อัสสัมชัญ ธุรกิจ	- จัดรายการ วิทยุเพลงสากล	- ใช้ภาษาไทย และภาษา อังกฤษในชีวิต ประจำวัน
5.	เอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโก (ดีเจเอ็ดเวิร์ด)	24	อังกฤษ	- ป. ตริ ด้าน Vedio Mediation ประเทศ อังกฤษ	- จัดรายการ วิทยุเพลงสากล - ถ่ายแบบ โฆษณา	- ศึกษาที่ ประเทศอังกฤษ กว่า 20 ปี

หมายเหตุ: ม. ย่อมาจาก มหาวิทยาลัย

ป. ย่อมาจาก ปริญญา

3. กลุ่มผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ

ตารางที่ 3 แสดงรายชื่อผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

	ชื่อ	อายุ (ปี)	เพศ	อาชีพ / สถานศึกษา
1	ฉลองขวัญ ธารราษฎร์	16	หญิง	นักเรียน (ร.ร. สตรีวิทยา)
2	ณัฐวรรณ รัตนชัย	16	หญิง	นักเรียน (ร.ร. ปากเกร็ดวิทยา)
3	ทิพวรรณ เจริญพิทักษ์	19	หญิง	นักศึกษา (ม. อัสสัมชัญธุรกิจ)
4	บุญชัย มนต์ชัยตระกูล	16	ชาย	นักเรียน (ร.ร. กรุงเทพคริสเตียน)
5	เอกวิทย์ ทรงงาม	15	ชาย	นักเรียน (ร.ร. สาระวิทยา)

ตารางที่ 4 แสดงรายชื่อผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

	ชื่อ	อายุ (ปี)	เพศ	อาชีพ / สถานศึกษา
1	วาศินา สามนคร	22	หญิง	นักศึกษา (ม. อัสสัมชัญธุรกิจ)
2	สมเกียรติ คำศรี	19	ชาย	นักศึกษา (ม. อัสสัมชัญธุรกิจ)
3	รัชวดี สุขะการผดุง	18	หญิง	นักศึกษา (รามคำแหง)
4	บุรณัฐ บุรกรรรมโกวิทย์	25	ชาย	นักศึกษา (AAA จากอเมริกา)
5	อารดา อยู่ญาติวงศ์	24	หญิง	พนักงานบริษัทเอกชน

หมายเหตุ AAA ย่อมาจาก Associate Applied Arts

แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ เอกสารข้อมูลบริษัทเอไอเอ็มมีเดียจำกัด และบริษัทคลิกเรดิโอจำกัด ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับรายการ เพื่อการขายโฆษณาในรายการ นอกจากนั้นเป็นประเภท ข่าว บทความ บทสัมภาษณ์ ของนักจัดรายการวิทยุ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (Internet)

1. เอกสารข้อมูลรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ แนวคิดหลัก เนื้อหา กิจกรรม และกลุ่มเป้าหมายหลักของรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

2. ข่าว บทความและบทสัมภาษณ์

ข้อมูลที่ได้จากหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างๆของรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ได้แก่

"เตรียมตัวสู่คลื่นวิทยุ 2000 เอ-โทม์ เน้น Edutainment" จากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 1 มกราคม 2542

"เรดิโอโนพรีอบเบสึม กิจกรรมคลื่นวิทยุไม่มีวันตาย" จากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 8 พฤษภาคม 2542

"English Summer Camp ค่ายสนุกสุดมันของเรดิโอโนพรีอบเบสึม" จากหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 2 พฤษภาคม 2540

"วิทยุอินเทอร์เน็ต-เอโทม์ฮิตข้ามโลก" จากหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับวันที่ 15 สิงหาคม 2540

ข้อมูลที่ได้จากหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างๆของรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ได้แก่

"ใจอี๋ สุดปลื้ม ดีเจ อันดับหนึ่ง" จากหนังสือพิมพ์สยามรัฐฉบับวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2541

แหล่งข้อมูลจากรายการวิทยุ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบลักษณะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในการดำเนินรายการขณะสนทนาออกอากาศกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) อีกทั้งยังมีวัตถุประสงค์เพื่อ ต้องการทราบถึงประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ดังนั้นผู้วิจัยต้องใช้ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงการจัดรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ซึ่งเริ่มบันทึกเสียง ตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2543 ถึงวันที่ 1 มีนาคม 2543 ขณะออกอากาศ นำมาถอดความและเนื้อหา รายการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทบุคคล

เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้ผลิตรายการวิทยุและคัดเลือกนักจัดรายการ นักจัดรายการ และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์และบันทึกลงเทปคาสเซ็ท (Cassette Tape) จากนั้นนำมาถอดความ เพื่อวิเคราะห์ถึงลักษณะการดำเนินรายการ และภูมิหลังของของนักจัดรายการทั้ง 2 รายการ พร้อมทั้งศึกษาถึงประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับการมีส่วนร่วมในรายการ

ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างดีเยี่ยมจาก **คุณไพโรจน์ เทวินบูรานวงศ์** รุ่นน้องที่กำลังศึกษาในหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน ภาคนอกเวลาราชการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์รายการวิทยุ (Creative) รายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ได้กรุณาหาข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับรายการ ให้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกันนี้ยังเป็นธุระในการติดต่อประสานงาน อีกทั้งยังแนะนำผู้วิจัยได้รู้จักกับผู้คัดเลือกนักจัดรายการ และนัดหมายให้ผู้วิจัยได้ไปพบกับประชาสัมพันธ์ของบริษัทเอไอเอ็มมีเดียจำกัด ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมดูแลการให้สัมภาษณ์ของนักจัดรายการวิทยุ วิธีการที่ คุณไพโรจน์ แนะนำผู้ให้ข้อมูลหลักเช่นนี้เรียกว่า “สโนว์บอล” (Snow-Ball Technique) ซึ่งทำให้ผู้วิจัยก็สามารถติดต่อประสานงานกับบุคคลดังกล่าวได้ในโอกาสต่อไป

จากความช่วยเหลือของ คุณไพโรจน์ บูรานวงศ์ ทำให้ผู้วิจัยสามารถสร้างความสัมพันธ์และติดต่อประสานงาน กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลหลักด้วยความสะดวกและง่ายขึ้น โดยผู้วิจัยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์บริษัทเอไอเอ็มมีเดียจำกัด คือ **คุณรัศมิ์ รักษาเดช** ซึ่งรับผิดชอบในการนัดหมายวัน เวลา การให้สัมภาษณ์ของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) (ผู้วิจัยไม่สามารถนัดหมายกับนักจัดรายการของบริษัทได้โดยตรง เนื่องจากนโยบายของบริษัท)

แต่ผู้วิจัยยังประสบปัญหาที่เกิดจากช่วงเวลาในการให้สัมภาษณ์ของนักจัดรายการ ทั้งนี้เนื่องจากนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) แต่ละท่านมีภาระกิจที่นอกเหนือจากการจัดรายการวิทยุมากมาย แต่ด้วยความช่วยเหลือของ คุณรัศมิ์ รักษาเดช ที่เป็นธุระในการนัดหมายช่วงเวลา จึงทำให้ผู้วิจัยได้เข้าสัมภาษณ์นักจัดรายการ Radio No Problem ที่บริษัทเอไอเอ็มมีเดียจำกัด ได้เป็นผลสำเร็จหลังจากที่ติดต่อประสานงานกันเป็นเวลา 3 เดือน (มีนาคม ถึง พฤษภาคม 2543)

ในช่วงเวลาเดียวกับที่ผู้วิจัยติดต่อขอเข้าสัมภาษณ์ผู้ผลิตรายการและผู้คัดเลือกนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) อยู่ ณ นั้น ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจาก **คุณกิตติพัฒน์ ลิ้มพะสุต** ซึ่งเป็นนักจัดรายการและผู้ผลิตรายการวิทยุ ที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่ง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีเดียวกับผู้วิจัย ในคณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาสื่อสารมวลชน ภาคนอกเวลาราชการ ได้แนะนำให้ผู้วิจัยรู้จักกับ **คุณวรงค์ชิต บุญชู** ซึ่งเป็นนายสถานี (Station Manager) รายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) จากนั้นผู้วิจัยจึงติดต่อขอนัดหมาย วัน เวลาสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ซึ่งวิธีการที่ คุณกิตติพัฒน์ แนะนำให้ผู้วิจัยรู้จักกับ คุณวรงค์ชิต เป็นวิธีการที่เรียกว่า “สโนว์บอล” (Snow-Ball Technique) เช่นกัน

ผู้วิจัยเข้าติดต่อประสานงานและขอสัมภาษณ์ คุณวรงค์ชิตและนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ด้วยตัวเองที่บริษัทคลิกเรดิโอ จำกัด รอยัลซิตี้ เควินิว เลขที่ 21/54-55 บล็อก C ซ.ศูนย์วิจัย ถ.พระรามเก้า แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง โดยผู้วิจัยต้องติดต่อกับประชาสัมพันธ์ของบริษัทคลิกเรดิโอ จำกัด คือ **คุณวราภรณ์ เชี่ยวสมุทร** โดยที่คุณวราภรณ์ ได้ให้ความร่วมมืออย่างดีกับผู้วิจัย

การขอสัมภาษณ์นักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) นั้น อยู่ในความรับผิดชอบของ คุณวรงค์ชิต แต่เพียงผู้เดียว ดังนั้นผู้วิจัยต้องคอยสอบถามความพร้อมของนักจัดรายการแต่ละท่านผ่านคุณวรงค์ชิต ซึ่งในช่วงเวลานั้นคุณวรงค์ชิตมี ภาระกิจต้องเดินทางไปต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรค ต่อการนัดสัมภาษณ์นักจัดรายการอย่างยิ่ง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นขั้นตอนในการติดต่อประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง กับผู้ให้ข้อมูลหลักของรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าการทำงานวิจัยต้องพบกับปัญหามากมายในขณะทำงาน แต่ถึงอย่างไรผู้วิจัยก็สามารถเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญและสามารถเข้าสัมภาษณ์ได้เป็นผลสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องมาจากความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความอนุเคราะห์ ในการแนะนำผู้ให้ข้อมูลสำคัญแก่ผู้วิจัยด้วยวิธี “สโนว์บอล” (Snow-Ball technique) ตามที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยแจ้งรายละเอียดการเข้าสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ผลิตรายการและคัดเลือกนักจัดรายการวิทยุ

ผู้ผลิตรายการและผู้คัดเลือกนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

1.1) คุณไพโรจน์ เทวินบูรานวงศ์ ผู้สร้างสรรค์ (Creative) รายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์คุณไพโรจน์เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 ที่บริษัทเอไอเอ็มมีเดียจำกัด และผู้วิจัยยังสามารถพูดคุยปรึกษาและขอความช่วยเหลือจาก คุณไพโรจน์ ได้อย่างบ่อยครั้งที่มหาวิทยาลัย จนไม่สามารถบันทึกได้

1.2) คุณจันทนา จันทดิษฐ์ คุณรัศมีได้ทำการนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์คุณจันทนา ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ที่บริษัทเอไอเอ็มมีเดียจำกัด เวลา 15.30-16.00 น. วันที่ 19 พฤษภาคม 2543 และได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่องานวิจัย

1.3) คุณวรงค์ชิต บุญชู ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ คุณวรงค์ชิต เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2543 โดยคุณวรงค์ชิต ได้ให้ความร่วมมือในการคัดเลือกนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) และลักษณะการจัดรายการของนักจัดรายการแต่ละท่าน

2. กลุ่มนักจัดรายการวิทยุ

นักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

2.1) คุณภัทรพล ศิลปาจารย์ เป็นนักจัดรายการที่มีงานยุ่งมากที่สุด เนื่องจากมีงานถ่ายแบบและงานแสดงละคร แต่ถึงอย่างไรคุณรัศมี ได้นัดหมายให้ผู้วิจัย เข้าสัมภาษณ์หลังที่คุณภัทรพล ดำเนินรายการเสร็จแล้ว นั่นคือเวลา 10.00 น.ของวันที่ 25 พฤษภาคม 2543 และคุณภัทรพล ได้ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับประวัติส่วนตัวการศึกษา ประวัติการทำงาน และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนตัวทั่วไป และรวมไปถึงเทคนิคและรูปแบบการดำเนินรายการ โดยตลอดเวลา 45 นาทีนั้น ผู้วิจัยประทับใจกับท่าทางที่เรียบง่ายมีสัมมาคารวะ แม้ว่าจะเป็นคนรุ่นใหม่

2.2) คุณวุฒิธร มิลินทจินดา ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คุณ วุฒิธรต่อจากคุณภัทรพล เวลา 13.00 น.ของวันที่ 25 พฤษภาคม 2543 คุณวุฒิธรก็ใช้เวลาหลังจากดำเนินรายการเสร็จสิ้น โดยคุณวุฒิธรก็ได้ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนตัวและลักษณะการดำเนินรายการของตนอย่างละเอียด และเต็มไปด้วยความสนุกสนาน จากการพูดคุยอย่างเป็นกันเองของคุณวุฒิธร

2.3) *คุณภูมิชาย บุญสินสุข* คุณภูมิชายเป็นนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เป็นท่านแรก เนื่องจากคุณภูมิชายทำงานประจำที่บริษัทเอไอเอ็มมีเดีย และสามารถนัดหมายได้สะดวก โดยใช้ช่วงเวลาพักในระหว่างการดำเนินรายการวิทยุ (เวลา 12.00 น.) ทำการสัมภาษณ์ และผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีเยี่ยมจากคุณภูมิชาย

2.4) *คุณธัชชนนท์ จารุพัชนี* ผู้วิจัยได้เข้าสัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2543 เวลา 13.00 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่อยู่ห่างจากการสัมภาษณ์คุณภูมิชาย แต่เนื่องในช่วงเวลาดังกล่าวคุณธัชชนนท์ ไม่มีความจำเป็นต้องเข้าบริษัท เนื่องจากคุณธัชชนนท์จัดรายการเวลา 21.00-00.00 น. แต่ด้วยความอนุเคราะห์จาก คุณรัศมี และความร่วมมือจากคุณธัชชนนท์ ที่สละเวลามาเพื่อการสัมภาษณ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยไม่ต้องคอยสัมภาษณ์เวลาหลังเที่ยงคืน

2.5) *คุณนภดล ชีวิตานนท์* หลังจากที่คุณวิจัยติดต่อนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์คุณนภดลหลายครั้งแล้วนั้น ในที่สุดผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าสัมภาษณ์ ในวันที่คุณนภดล มีประชุมกับเครือข่ายวิทยุ ในวันที่ 31 พฤษภาคม 2543 โดยคุณรัศมีทำการนัดสัมภาษณ์เวลา 12.30 น. ซึ่งเป็นกรอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้วิจัยอีกเช่นกัน เนื่องจากช่วงเวลารายการของคุณนภดล คือ 0.00-02.00 น. ซึ่งจะลำบากแก่ผู้วิจัยมากถ้าต้องรอเข้าสัมภาษณ์คุณนภดล หลังรายการ

นักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

2.6) *คุณจุลี คอร์ฟแมน* ตามกำหนดผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ คุณจุลีหลังการดำเนินรายการคือเวลา 10.00 น. ของวันที่ 1 มิถุนายน 2543 แต่เนื่องจากคุณจุลียังคงติดงานอยู่กับทีมงานผู้ผลิตรายการ จึงต้องรอนานาถึง 2 ชั่วโมง แต่บรรยากาศระหว่างการสัมภาษณ์ กลับเต็มไปด้วยความสนุกสนาน เนื่องจากคุณคุณจุลียุ้ยสนุก อารมณ์ดี ทำให้การสัมภาษณ์ไม่น่าเบื่อ และผู้วิจัยได้ข้อมูลเพื่อการศึกษานี้เป็นอย่างดี

2.7) *คุณขจรศักดิ์ ศิลปทอง* ผู้วิจัยสัมภาษณ์คุณขจรศักดิ์ ต่อจากคุณคุณจุลี และคุณขจรศักดิ์ ได้ชวนผู้วิจัยเข้าไปคุยและสัมภาษณ์ในห้องอัดเสียง (Studio) ในขณะที่ดำเนินรายการไปพร้อมๆกันด้วย ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าสัมภาษณ์ ในห้องอัดจริงๆ ได้มีโอกาสเห็นการดำเนินรายการสด การสนทนาโต้ตอบระหว่างคุณขจรศักดิ์และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการอย่างใกล้ชิด

โดยใช้เวลาช่วง ชั่ว และโฆษณา ทำการสัมภาษณ์คุณชวรงค์ดี และใช้เวลาในการสัมภาษณ์ ทั้งสิ้น 3 ชั่วโมง

ตามนโยบายของบริษัทไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้าไปในห้องอัดขณะดำเนินรายการ แต่ด้วยความกรุณาของคุณชวรงค์ดีทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าสังเกตการดำเนินรายการจริง ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถหาประสบการณ์เช่นนี้ได้อีกในการสัมภาษณ์นักจัดรายการวิทยุท่านอื่นๆ สำหรับการสัมภาษณ์ในห้องอัดเสียงนั้น ผู้วิจัยได้เข้าใจในการดำเนินรายการและการพูดคุยระหว่างผู้ฟังกับนักจัดรายการวิทยุมากขึ้น อีกทั้งยังได้เห็นวิธีการแก้ปัญหาระหว่างการดำเนินรายการขณะออกอากาศ โดยการสังเกตการดำเนินรายการในห้องอัดนี้ ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยอย่างมาก

2.8) *คุณจามจรี จูลี แคสเซอร์* หลังจากที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ คุณวุฒิมิธ มลิทินจินดาและ คุณภัทรพล ศิลปาจารย์ นักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ที่บริษัทเอไทม์มีเดีย ในวันที่ 25 พฤษภาคม 2543 เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้มาบริษัทคลิกเรดิโอ (พระราม9) เพื่อมารอสัมภาษณ์ คุณจามจรี เนื่องจากใกล้ถึงเวลาที่คุณจามจรี ดำเนินรายการเสร็จในช่วงเวลา 16.00 น.

ระหว่างการสัมภาษณ์ นั้น คุณจามจรีได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี อาจเนื่องมาจากนักจัดรายการท่านอื่นๆ ได้พูดคุยถึงการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยให้กับคุณจามจรีทราบบ้างแล้ว ทำให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปอย่างไม่ติดขัดใดๆ ใช้เวลาไม่นาน แต่ผู้วิจัยก็ได้รับข้อมูลต่างๆที่เป็นประโยชน์กับงานวิจัยอย่างมาก

2.9) *คุณอสิต วัชรพุกก์* เมื่อผู้วิจัยสัมภาษณ์คุณจามจรีเรียบร้อยแล้วนั้น ผู้วิจัยรอสัมภาษณ์ คุณอสิต หลังการดำเนินรายการ คือเวลาประมาณ 20.00 น. ซึ่งต้องใช้เวลารอถึง 3 ชั่วโมง และแม้ว่าระหว่างการสัมภาษณ์ต้องสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ เนื่องจากคุณอสิตไม่เข้าใจภาษาไทยที่ผู้วิจัยถาม แต่ถึงอย่างไรคุณอสิตก็ได้ให้ความร่วมมือ และมีความเป็นกันเองกับผู้วิจัยเป็นอย่างมากตลอดการสัมภาษณ์

2.10) *คุณเอ็ดเวิร์ดแฟรงค์เอ็นสโก Edward Frank Ensco* ดำเนินรายการในช่วงเวลา 20.00-00.00 น. ของวันเสาร์ ดังนั้นผู้วิจัยต้องเข้าสัมภาษณ์คุณเอ็ดเวิร์ด ในเวลา 24.30 น. แต่ใน

ระหว่างการสัมภาษณ์ เสียงเพลงของสถานบันเทิงที่อยู่ตรงข้าม ดังรบกวนตลอดเวลา ทำให้ทั้งผู้วิจัยและคุณเอ็ดเวิร์ดต้องพูดแข่งกับเสียงเพลง แต่ถึงอย่างไรผู้วิจัยก็ได้รับข้อมูลอย่างครบถ้วน

3. กลุ่มผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ

กลุ่มผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

ผู้วิจัยได้ข้อมูลกลุ่มผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการจาก คุณไพโรจน์ เทวินบุรานวงศ์ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะระบุ ชื่อ อายุ เพศ และหมายเลขโทรศัพท์ เพื่อผู้วิจัยจะได้ทำการติดต่อเพื่อขอสัมภาษณ์ได้ และรายชื่อกลุ่มผู้ฟังรายการได้นำมาจากผู้ที่มีความถึบอยในการโทรเข้ามาเพื่อสนทนากับนักจัดรายการ 3 ครั้งต่อ 1 อาทิตย์ ในทุกช่วงรายการ ที่มีการสนทนาด้วยภาษาอังกฤษ โดยเลือกมาช่วงดีเจละ 10 คน รวมเป็น 50 คน ผู้วิจัยนำรายชื่อทั้ง 50 คนมาเรียงตามลำดับตัวอักษร หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการคัดเลือกมา 5 คนโดยคัด 1 คนต่อ 5 คนด้วยการเอาทุกรายชื่อที่ 5 มาเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

กลุ่มผู้ฟังรายการที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

ผู้วิจัยได้ขอข้อมูลของกลุ่มผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการจาก คุณวรงค์ชิต บุญชู และดำเนินการคัดเลือกกลุ่มผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio เช่นเดียวกับรายการ Radio No Problem โดยจะได้ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด 5 คน

วิธีการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้นัดสัมภาษณ์กลุ่มผู้ฟังรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ทั้ง 10 ท่าน พร้อมกัน โดยแบ่งการสัมภาษณ์เป็น 2 กลุ่มรายการ และหากติดต่อไปยังผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการคัดเลือก คนใดไม่สามารถที่จะมาเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ ผู้วิจัยจะทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญใหม่จากรายชื่อที่อยู่เหนือขึ้นไปของรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เลือกไว้แต่แรก

การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทเอกสาร

2.1) เอกสารเกี่ยวกับข้อมูลของบริษัทและรายละเอียดของรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ได้มาจากฝ่ายประชาสัมพันธ์ของบริษัทเอไอเอ็มมีเดีย และจากคุณไพโรจน์ เทวิน

บุรณวงศ์ สำหรับเอกสารรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ได้จากคุณวงศ์ชิต บุญชู และฝ่ายประชาสัมพันธ์ของบริษัทดิกเรดิโอจำกัด

2.2) ข่าว บทความ และบทสัมภาษณ์ของผู้ผลิตรายการวิทยุและข่าวกิจกรรมของรายการ ได้มาจากหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ต่างๆได้แก่ กรุงเทพธุรกิจ นิตยสารผู้หญิงและหนังสือพิมพ์แนวหน้าสุดสัปดาห์ รวมทั้งแหล่งข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลของหนังสือพิมพ์มติชน (The Matchon Information Center)

การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทรายการวิทยุ ผู้วิจัยใช้การบันทึกเทปรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ในช่วงเวลา 05.00-02.00 น. ตลอดทั้งรายการ ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ตลอด 24 ชั่วโมง คือเวลา 00.00 ของวันวานถึง 00.00 น. ของวันใหม่ เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ คือตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2543 ถึงวันที่ 1 มีนาคม 2543 แล้วนำมาถอดเนื้อหารายการ เพื่อศึกษา ลักษณะการดำเนินรายการ และลักษณะการสลับภาษาไทยและอังกฤษกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง "การสื่อสารสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการวิทยุสำหรับเยาวชน" ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้น มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ และข้อมูลที่ได้จากเอกสาร สิ่งพิมพ์ รวมทั้งเทปบันทึกเสียงรายการ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลที่ได้จากการฟังรายการวิทยุของผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดนี้มาประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้

ขั้นตอนการวิเคราะห์ขั้นแรก

เพื่อศึกษาบทสนทนาระหว่างนักจัดรายการวิทยุกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ

วิธีการ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหารายการ Content Analysis

ผู้วิจัยทำการบันทึกเสียงจากทั้งสองรายการคือ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ตั้งแต่เวลา 05.00 - 02.00 น. และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ตั้งแต่เวลา 24.00 - 24.00 น. ระหว่างวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2543 ถึงวันที่ 1 มีนาคม 2543 เป็นเวลาทั้งหมด 6 อาทิตย์ ผู้วิจัยถอดเทปพร้อมกับฟังการดำเนินรายการของนักจัดรายการไปพร้อมๆกัน จากนั้นนำ

ข้อมูลจากการถอดเทปและข้อมูลเอกสารทำการวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้แนวคิด การวิเคราะห์การสนทนา (Conversation Analysis) โดยการวิเคราะห์เริ่มจากการสังเกตว่านักจัดรายการวิทยุใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในช่วงใดของการสนทนา และมีเจตนาในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างไร เมื่อเกิดปัญหาของการใช้ภาษาอังกฤษกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ นักจัดรายการจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร ทำการศึกษาโดยแยกเป็นกรณีศึกษา ศึกษาลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการแต่ละคนออกมาอย่างชัดเจน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ขั้นที่สอง

เพื่อศึกษาลักษณะ (Style) ท่าทางในการดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุ

วิธีการ ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก In-depth Interview

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหารายการและการวิเคราะห์ลักษณะและประสบการณ์ของนักจัดรายการวิทยุ สัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับนักจัดรายการวิทยุของทั้ง 2 รายการจำนวน 10 คน (โดยแบ่งเป็นแต่ละรายการรายการละ 5 คน) ตามรายชื่อที่ปรากฏในหัวข้อแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์การใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ และสรุปเป็นรูปแบบการสื่อสารขณะสนทนาออกอากาศระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ

ขั้นตอนการวิเคราะห์ขั้นที่สาม

เพื่อศึกษาประโยชน์ของผู้ฟังรายการวิทยุที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการ

วิธีการ ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก In-depth Interview

กลุ่มผู้ฟังรายการที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ผู้วิจัยได้ข้อมูลของกลุ่มผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ซึ่งข้อมูลดังกล่าว จะระบุชื่อ อายุ เพศ และหมายเลขโทรศัพท์ เพื่อผู้วิจัยได้ทำการติดต่อขอสัมภาษณ์ได้ มาทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกถึงเหตุผลการรับฟังรายการ และประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในรายการ โดยเริ่มการศึกษาถึงสาเหตุที่รับฟังรายการที่มีรูปแบบการนำเสนอด้วยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน และประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการ

การนำเสนอข้อมูล

การวิจัยนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอและวิเคราะห์เนื้อหารายการ ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตรายการ แนวคิดหลักรายการ แนวทางการสร้างสรรค์กิจกรรมรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) นำเสนอในบทที่ 4

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ควบคุมไปกับการวิเคราะห์ข้อมูลมาบรรยายในเชิงวิเคราะห์ (Analysis Presentation) พร้อมทั้งอธิบายถึงลักษณะการดำเนินรายการ และเทคนิควิธีการดำเนินรายการเพื่อให้ได้รับความนิยมนจากผู้ฟังรายการ พร้อมทั้งวิธีการแก้ปัญหาขณะดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) นำเสนอไว้ในบทที่ 5

ส่วนผลการวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินรายการ และบทสนทนาที่ใช้การสลับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักจัดรายการ นำเสนอในบทที่ 6

สำหรับการสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตได้นำเสนอไว้ในบทที่ 7 ซึ่งเป็นบทสุดท้าย

จากการวิจัยเรื่อง "การสื่อสารสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการวิทยุสำหรับเยาวชน" ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยใช้แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล (Key Information) เป็นหลัก ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับนักจัดรายการวิทยุและผู้ผลิตรายการ

ดังนั้นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รับมานั้น จึงเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพราะผู้ให้ข้อมูลประเภทบุคคล (Key Information) สามารถให้ข้อมูลซึ่งสามารถนำไปศึกษาความสัมพันธ์ต่อประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการได้อย่างละเอียดชัดเจน จนทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจถึงการดำเนินรายการด้วยการสื่อสารสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ได้เป็นอย่างดี

บทที่ 4

รูปแบบรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และ รายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

รายการ Radio NO Problem (F.M.88.0 MHz.)

รายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) เกิดจากการสร้างสรรค์รายการของบริษัทเอไอเอ็มมีเดีย หนึ่งในบริษัทในเครือบริษัทแกรมมี่ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ออกอากาศทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ คลื่นความถี่ เอฟ.เอ็ม. 88.0 MHz โดยเริ่มออกอากาศตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม 2537 ในช่วงที่อุตสาหกรรมวิทยุมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยลักษณะการเข้าช่วงเวลาเพื่อไปดำเนินการผลิตรายการวิทยุออกอากาศ เริ่มถูกแทนที่ด้วยการประมูลเวลาเพื่อการดำเนินรายการแบบเช่าเหมาตลอดทั้งวัน เพื่อให้ผู้ผลิตรายการจะสามารถกำหนดรูปแบบรายการและกลุ่มผู้ฟังที่ชัดเจนได้ โดยจะมีจุดเด่นในการผลิตรายการแบบ Format Station ที่มีเวลาออกอากาศทั้งวัน ซึ่งจะช่วยสร้างการจดจำและทำให้ผู้ฟังไม่เกิดความสับสน สามารถเลือกฟังรายการได้ในเวลาใดก็ได้ตลอดทั้งวัน ด้วยเนื้อหาสาระที่น่าสนใจ ประกอบกับกิจกรรมพิเศษที่จัดขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังได้เข้ามามีส่วนร่วม เริ่มต้นขึ้นด้วยแนวคิด "คลื่นนี้ไม่มีปัญหา" โดยมุ่งเน้นที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับสังคม ในแง่รายการผ่อนคลายความเครียดและแบ่งเบาปัญหาต่างๆ ให้กับผู้ฟังที่ต้องการคำแนะนำเพื่อนำไปจัดการกับปัญหาต่างๆ ต่อมาในปี 2538 รูปแบบรายการ Radio No Problem ได้รับการพัฒนาเป็นการตอบคำถาม ทุกเรื่องราวที่ผู้ฟังรายการสงสัย

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบรายการ Radio No Problem เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและการนำเสนอรายการเมื่อปี 2541 เมื่อกระแสการฟังเพลงสากล เริ่มมีบทบาทสำคัญต่อสังคมไทย เพลง Soundtrack (เพลงประกอบภาพยนตร์) เป็นที่นิยมของผู้ฟังรายการ รวมถึงแนวคิดเรื่องการสื่อสารแบบ Globalization เริ่มมีบทบาทต่อสังคมไทยมากขึ้น ทำให้ความสำคัญในการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษเริ่มเป็นสิ่งใกล้ตัวของคนรุ่นใหม่ในปี 2542 รายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ได้เริ่มปรับปรุงรูปแบบใหม่อีกครั้ง เพื่อภาพพจน์ของความเป็นคลื่นวิทยุที่ทันสมัยในโลกยุค Globalization ด้วยการเป็นสถานีวิทยุที่มีทั้งเพลงไทยและเพลงสากล และดำเนินรายการ โดยนักจัดรายการที่มีความสามารถทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมทั้ง

เปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ใช้ภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น ในรูปแบบรายการแบบ Edutainment ที่มีเนื้อหา รายการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษ

แนวคิดหลักของการดำเนินรายการในปัจจุบัน คือ ต้องการให้ผู้ฟังรายการ ที่สืบค้นความรู้ภาษาอังกฤษ ทั้งในรูปของการฟังและการพูดภาษาอังกฤษกับนักจัดรายการวิทยุ โดยใช้ความบันเทิงของเสียงเพลงเป็นสื่อ และยึดหลักปฏิบัติ “Edutainment” (เกิดจากการผสมคำ Education และ Entertainment) ฉะนั้นการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) อยู่ภายใต้แนวคิดหลัก “นำเสนอเพลงฮิตไทยและสากลพร้อมทั้งสอดแทรก ความรู้ภาษาอังกฤษเข้ากับความบันเทิงของเสียงเพลงและการพูดคุยกับนักจัดรายการ” หรือ จาก ID Station ว่า “The station with all your favorite Thai and International Hit;- Radio No Problem” ดังที่ คุณจันทนา จันทสิทธิ์ ผู้สร้างสรรค์รายการ Green Wave (F.M.106.5 MHz.) และผู้คัดเลือกนักจัดรายการของบริษัทเอทีเอ็มมีเดียจำกัด กล่าวถึงจุดประสงค์ของการผลิตรายการ ว่า “ประโยชน์ที่รายการต้องการให้คนฟังได้รับที่นอกจากความบันเทิงที่เป็นของแน่นอนตายตัวอยู่ แล้วสำหรับรายการเพลง คือเราอยากให้ผู้ฟังไม่กลัวการใช้ภาษาอังกฤษ เพราะถ้าคุณสามารถ เข้าใจภาษาอังกฤษง่าย ๆ ได้ก่อน ก็ใช้พูดได้ แต่พูดคนเดียวก็ไม่มีประโยชน์ต้องเอาไปใช้พูดได้จริง ด้วย สังเกตไม่ว่าเด็กไทยเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่อนุบาลแต่พูดอังกฤษไม่ได้เลย เพราะว่าเราเน้น แต่เรียนแกรมมา (English Grammar) เรียนแล้วพูดไม่ได้ เราอยากให้ผู้ฟังที่อยากพูดอังกฤษ โทง เข้ามาใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารจริงๆ. กับดีเจคนไทย เพราะว่าธรรมชาติเด็กไทยกลัวฝรั่งถ้า คนไทยพูดด้วยจะรู้สึกสบายใจกว่า เวลาพูดกันไม่รู้เรื่องเค้าก็ยังพูดภาษาไทยผสมเข้าไปเพื่อให้เข้าใจ..” (จันทนา จันทสิทธิ์, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543)

เนื้อหาของรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) คือ เพลงยอดนิยมทั้ง ไทยและสากล สำหรับเพลงไทยนั้นส่วนใหญ่เป็นเพลงจากค่ายเพลงในเครือบริษัทแกรมมี่เอ็นเตอร์ เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) และเพลงสากลส่วนใหญ่เป็นเพลงยอดนิยมติดอันดับเพลง Bill board เพลงประกอบภาพยนตร์ (Soundtrack) ที่กำลังเป็นที่นิยม เนื้อหารายการส่วนต่อมาก็คือ กิจกรรม รายการ โดยสามารถแบ่ง กิจกรรมรายการ ออกตามลักษณะของการขายโฆษณา 3 แบบ ดังนี้

1) กิจกรรมรายการหลัก (Master Program) คือ กิจกรรมรายการที่ฝ่ายผลิตรายการ สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อตอบรับกับแนวคิดหลักรายการ โดยยึดเอาความสนใจของกลุ่มผู้ฟังรายการ เป็นหลัก และเพื่อต่อยอดแนวคิดหลักรายการ กิจกรรมรายการหลักมีชื่อกิจกรรมเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งสิ้นดังนี้

- Eighty-eight Quiz - การถาม-ตอบคำถาม ทุกเรื่องที่คุณฟังสงสัย
- Killer Track - ผู้ฟังขอเพลงที่อยากฟังในขณะนั้น
- Eighty-eight Global Hits Chart - รายงานอันดับเพลงทั้งไทยและสากล
- Tricks On Trips - นำเสนอสารคดีการท่องเที่ยวต่างประเทศ
- Hook Hit Hit - นำเสนอท่อน Hook ของเพลงสากลมาแปลเป็นไทย
- Your Spirit - ผู้ฟังสามารถประชาสัมพันธ์ข่าวสารกิจกรรมในมหาวิทยาลัย
- After Meal Request - ผู้ฟังขอเพลงหลังมื้ออาหารเช้า กลางวัน และเย็น
- Speak Up - นำเสนอสำนวนภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมรายการหลัก (Master programs) ข้างต้นนี้ ส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ในการนำเสนอเนื้อหากิจกรรม ยกเว้นกิจกรรม Eighty-eight Quiz Killer Track และ Your Spirit ที่ใช้ภาษาไทยในการนำเสนอเนื้อหากิจกรรม

2) กิจกรรมรายการเสริม (Extra Program) เป็นกิจกรรมหรือเกมที่ผู้ผลิตรายการสร้างสรรค์เป็นช่วงพิเศษ ตอบสนองความต้องการของผู้สนับสนุนรายการเป็นหลัก รูปแบบกิจกรรมจะถูกสร้างสรรค์ขึ้น โดยยึดคุณสมบัติของสินค้าเป็นแนวคิดการสร้างสรรค์กิจกรรม เช่นการประกาศชื่อและชานสโลแกน (Slogan) ของผู้สนับสนุนรายการก่อนทำกิจกรรม กิจกรรมรายการเสริมนี้จะไม่อยู่กับรายการอย่างถาวร เหมือนกับกิจกรรมหลัก แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงโดยขึ้นอยู่กับช่วงเวลาที่คุณสนับสนุนรายการชื่อ ซึ่งบางครั้งอาจเป็นระยะเวลา 1 เดือน 3 เดือนหรือ 6 เดือน และนอกจากนี้ยังมีเนื้อหาส่วนใหญ่ของกิจกรรม จะใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการทำกิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักรายการเช่นกัน

3) โครงการพิเศษต่างๆ (Projects) เป็นโครงการพิเศษ ที่เกิดขึ้นในช่วงต่างๆ โดยมีรูปแบบการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ให้ผู้ฟังได้เข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละเดือน โดยจะมีระยะเวลาการประชาสัมพันธ์ในรายการ และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้โทรศัพท์เข้ามาร่วมสนุกในรายการ เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษนี้

กลุ่มเป้าหมาย (Target audience) วัยรุ่นทั้งชายและหญิง อายุ 18 ปีขึ้นไปสถานภาพนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มคนทำงานหนุ่มสาววัยทำงาน หรือผู้ใหญ่ที่มีความทันสมัย และมีความชื่นชอบเพลงไทยและเพลงสากล

เวลาออกอากาศ (Air-Time) ตั้งแต่เวลา 05.00 - 02.00 น. วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ โดยมีนักจัดรายการวิทยุทั้งสิ้น 8 ท่าน ผลิตเปลี่ยนกันนำเสนอรายการ แสดงในตาราง

ตารางที่ 5: แสดงเวลาการดำเนินรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) จันทร์ถึงวันศุกร์

เวลา	รายการ
05.00 - 06.00 น. 06.00 - 07.00 น.	ดีเจพอล (คุณภัทรพล ศิลปาจารย์)
07.00 - 08.00 น.	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
08.00 - 09.00 น. 09.00 - 10.00 น. 10.00 - 11.00 น.	ดีเจวุดดี (คุณวุฒิธร มลิณฑจินดา)
11.00 - 12.30 น.	ดีเจบ๊ิก (คุณภูมิชาย บุญสินสุข)
12.30 - 13.00 น.	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
13.00 - 14.00 น.	ดีเจบ๊ิก (คุณภูมิชาย บุญสินสุข)
14.00 - 15.00 น. 15.00 - 16.00 น. 16.00 - 17.00 น.	ดีเจเล็ก (คุณพรรณภา วงศ์สมุทร)
17.00 - 18.00 น. 18.00 - 19.00 น.	ดีเจเอก (คุณเอก กฤษณาวารินทร์)
19.00 - 19.30 น.	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
19.30 - 20.00 น.	ดีเจเอก (คุณเอก กฤษณาวารินทร์)
20.00 - 20.30 น.	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
20.30 - 21.00 น.	ดีเจเอก (คุณเอก กฤษณาวารินทร์)
21.00 - 22.00 น. 22.00 - 23.00 น. 23.00 - 00.00 น.	ดีเจหนอง (คุณวินัย สุขแสง)
00.00 - 01.00 น. 01.00 - 02.00 น.	ดีเจเพี้ยต (คุณธัชชนนท์ จารุพัชนี)

* แรเงา คือ ช่วงเวลาของนักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาอังกฤษดำเนินรายการ

ตารางที่ 6: แสดงเวลาการดำเนินรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) วันเสาร์ อาทิตย์

เวลา	รายการ
05.00 - 06.00 น. 06.00 - 07.00 น.	ดีเจอัญญา (คุณอัญญาสิทธิ์ หวังโรจน์ฤทธิ์)
07.00 - 08.00 น.	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
08.00 - 09.00 น. 09.00 - 10.00 น. 10.00 - 11.00 น.	ดีเจเก่ง (คุณสุพงษ์ศักดิ์ ลิขิตพิทยากร)
11.00 - 12.00 น.	ดีเจบ๊ิก (คุณภูมิชาย บุญสินสุข)
12.00 - 13.00 น.	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
13.00 - 14.00 น.	ดีเจบ๊ิก (คุณภูมิชาย บุญสินสุข)
14.00 - 15.00 น. 15.00 - 16.00 น. 16.00 - 17.00 น.	ดีเจพอล (คุณภัทรพล ศิลปาจารย์)
17.00 - 18.00 น. 18.00 - 19.00 น.	ดีเจเพี้ยต (คุณธัชชนนท์ จารุพัชนี)
19.00 - 19.30 น.	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
19.30 - 20.00 น.	ดีเจเพี้ยต (คุณธัชชนนท์ จารุพัชนี)
20.00 - 20.30 น.	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
20.30 - 21.00 น.	ดีเจเพี้ยต (คุณธัชชนนท์ จารุพัชนี)
21.00 - 22.00 น. 22.00 - 23.00 น. 23.00 - 00.00 น.	ดีเจวุดดี (คุณวุฒิศร มลิณฑจินดา)
00.00 - 01.00 น. 01.00 - 02.00 น.	ดีเจนิค (คุณนภดล ชีวิตานนท์)

* แรเงา คือ ช่วงเวลาของนักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาอังกฤษดำเนินรายการ

จากตารางที่ 5 และ 6 แสดงช่วงเวลาการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem ตั้งแต่เวลา 05.00 น. ถึง 02.00 น. วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ โดยหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันดำเนินรายการ ซึ่งสามารถแบ่งนักจัดรายการออกเป็น 2 แบบ คือ นักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทย

ล้วนนำเสนอรายการมีทั้งสิ้น 3 ท่าน และนักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันนำเสนอรายการมีทั้งสิ้น 5 ท่าน

คุณไพโรจน์ เทวินบุญวงศ์ ครีเอทีฟรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ได้ให้เหตุผลของการแบ่งนักจัดรายการออกเป็น 2 แบบว่า "รายการ Radio No Problem เพิ่งมีการเปลี่ยนรูปแบบรายการจากรายการเพลงไทยเป็นรายการเพลงไทยและสากล คนฟังคุ้นเคยกับรูปแบบรายการเก่าที่เป็นภาษาไทย แต่พอเราเปลี่ยนแปลงรายการ คนฟังอาจจะตกใจ ทำไม่ดีใจอยู่ดี ๆ ลูกขึ้นมาพูดภาษาอังกฤษ เราก็เลยใช้วิธีการผสมดีใจ คือใช้ดีใจเก่าแทรก และจัดรายการด้วยภาษาไทย และใช้ดีใจใหม่ที่ไม่เคยออกอากาศที่ไหนมาก่อนพูดสองภาษา จากนั้นถ้าคนฟังเริ่มคุ้นเคยกับรูปแบบใหม่ เราจะเปลี่ยนเป็นดีใจที่ใช้ทั้งสองภาษาทั้งหมด เหตุผลของการผสมดีใจจริงๆ แล้วต้องการการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยๆ เป็นค่อยๆ ไป" (ไพโรจน์ เทวินบุญวงศ์, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543)

คุณจันทนา จันทสดิษฐ์ ผู้คัดเลือกนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ได้กล่าวถึงประเด็นการแบ่งนักจัดรายการวิทยุว่า "จริงๆ แล้ว No Problem ที่เปลี่ยนใหม่นี้ต้องการนำเสนอเนื้อหาที่ใช้สองภาษา (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ในรายการ ดีใจก็ต้องพูดไทย อังกฤษหรืออังกฤษไทยแล้วแต่การเปลี่ยน จริงแล้วต้องการดีใจที่สื่อสารได้ทั้งสองภาษามากกว่า แต่รายการเพิ่งเปลี่ยนรูปแบบ กลัวคนฟังยังรับไม่ได้ เลยแบ่งเป็นครึ่งๆ ก่อน แล้วอีกอย่างหนึ่งก็คือดีใจที่พูดไทยและอังกฤษคล่องทั้งสองภาษา และจัดรายการได้หายาก (จันทนา จันทสดิษฐ์, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543)

จากตารางที่ 5 และ 6 พบว่าอัตราส่วนของเวลาการจัดรายการ ด้วยนักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยล้วน และนักจัดรายการที่ใช้ภาษาอังกฤษร่วมกับภาษาไทย ต่างกัน คือ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ออกอากาศวันละ 21 ชั่วโมงตั้งแต่เวลา 05.00 น. ถึง 02.00 น. มีช่วงเวลาของการดำเนินรายการด้วยภาษาไทยล้วน 9 ชั่วโมง คิดเป็น 42.8 เปอร์เซ็นต์ และสำหรับการดำเนินรายการด้วยภาษาไทยร่วมกับภาษาอังกฤษ 9.5 ชั่วโมง คิดเป็น 45.2 เปอร์เซ็นต์ นอกนั้นคือช่วงเวลาถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยประมาณ 12 เปอร์เซ็นต์ สำหรับวันเสาร์และวันอาทิตย์นั้น มีช่วงเวลาในการดำเนินรายการด้วยภาษาไทยล้วน 5 ชั่วโมง คิดเป็น 23.8 เปอร์เซ็นต์ และสำหรับการดำเนินรายการด้วยภาษาไทยร่วมกับภาษาอังกฤษ 13 ชั่วโมง คิดเป็น 61.9 เปอร์เซ็นต์ ช่วงเวลาถ่ายทอดเสียงแห่งประเทศไทยคิดเป็น 14.3 เปอร์เซ็นต์

การกำหนดช่วงเวลาการดำเนินรายการ มีความสอดคล้องกับรูปแบบและแนวคิดหลัก รายการ ที่ต้องการนำเสนอเนื้อหาของการสอดแทรกความรู้ภาษาอังกฤษเข้ากับความเป็นไทย เนื่องจากมีอัตราส่วนของการดำเนินรายการด้วยนักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาอังกฤษ มากกว่าการดำเนินรายการด้วยนักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยล้วน ในรายการ

รูปแบบรายการ Radio No Problem นำเสนอเพลงไทยและสากล 8-10 เพลง ประมาณ 33 นาที ประกาศเชื่อมรายการประมาณ 8-10 นาที สนทนาระหว่างผู้ฟังที่มีส่วนร่วมใน รายการประมาณ 3-5 นาที โฆษณา 11-15 นาที ข่าวสั้นชั่วโมง 5 นาที และสารคดีประมาณ 3-5 นาที ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 7 : แสดงรูปแบบรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

เวลา (น.)	การดำเนินรายการ
0.00	ข่าวสั้นต้นชั่วโมง
0.04	สปอตโฆษณา
0.09	จิ้งเกิ้ลรายการ ประกาศสถานี แจ้งเวลา ขานชื่อนักจัดรายการ (เพลงสากล) พูดคุย
0.01	พูดคุย (เพลง)
0.15	พูดเชื่อมรายการ
0.19	สารคดี พูดเชื่อมรายการ สปอตโฆษณา
0.24	จิ้งเกิ้ลรายการ พูดคุยกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ (เพลง)
0.29	พูดเชื่อมรายการ (เพลง)
0.33	(เพลง)
0.38	พูดคุย
0.39	สปอตโฆษณา พูดเชื่อมรายการ จิ้งเกิ้ลรายการ ข่าวสารประชาสัมพันธ์
0.43	กิจกรรมการขอเพลง สนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ
0.47	(เพลง)
0.50	(เพลง) สปอตโฆษณา
0.59	(เพลง) พูดคุยเชื่อมรายการ

ที่มา : สัมภาษณ์เจาะลึกคุณ ไพโรจน์ เทวินบุรานวงศ์ Creative รายการ Radio No Problem F.M.88.0 MHz.: 19 พฤษภาคม 2543

เมื่อพิจารณารายละเอียดของเนื้อหารายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) แล้วพบว่า มีองค์ประกอบของรายการ สอดคล้องกับองค์ประกอบของรายการประเภทเพลงยอดนิยม (Contemporary Hit Radio) คือ

1) เพลง (Music) พบว่า เปิดเพลงไทยสากลที่กำลังได้รับความนิยมจากผู้ฟังทั้งเพลงช้า เพลงเร็ว ในทุกแนวเพลงทั้ง (Pop) แด็นซ์ (Dance) ร็อก (Rock) และเพลงสากลที่กำลังได้รับความนิยม หลากหลายแนวเพลง จากฝั่งอังกฤษและอเมริกา

2) การพูดคุยของนักจัดรายการวิทยุ เป็นการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆของเพลงและศิลปินไทยและต่างประเทศ มีความเป็นกันเอง สามารถสร้างความสนุกสนานด้วยการพูดคุย และมีความเป็นกันเองกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ แต่มีสาระความรู้ร่วมด้วย

3) ข่าว (News) รายการนำเสนอข่าวต้นชั่วโมงประมาณ 5 นาที โดยมีผู้ประกาศประจำอยู่ที่สถานี คอยรายงานข่าวที่ส่งมาจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวของบริษัทเอทีเอ็มมีเดียจำกัด โดยการประกาศเป็นภาษาอังกฤษในการโปรยหัว และใช้ภาษาไทยรายงานรายละเอียดของข่าว จากนั้นปิดท้ายข่าวด้วยข้อคิด เตือนใจ หรือ คติพจน์ (Motto) ด้วยภาษาอังกฤษ

4) สารคดี (Feature) เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง เป็นสารคดีสั้นประมาณ 2-3 นาที ที่มีการนำเสนออย่างเป็นกันเอง พูดอย่างไม่เป็นทางการ บางครั้งใช้ภาษาอังกฤษในการนำเสนอเนื้อหาบางช่วง

5) การจัดการแข่งขันและโปรโมชัน (Contest and Promotions) การพาผู้ฟังรายการไปท่องเที่ยวต่างประเทศ (No Problem World Tour) เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนักจัดรายการวิทยุ กับผู้ฟังรายการ

6) การให้บริการสาธารณะ (Public Affairs) เปิดโอกาสให้ผู้ฟังรายการโทรศัพท์ เข้ามาปรึกษาสัมพันธ์เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา โดยใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร

7) โฆษณาสินค้า (Commercial) เป็นรายการที่มีผู้สนับสนุนสนใจโฆษณาในรายการมาก โดยมีโฆษณาคันรายการ 4 ครั้งใน 1 ชั่วโมง (4-5 โฆษณา ต่อ 1 ครั้ง)

8) เพลงประจำรายการ (Jingle) ทางรายการมีเพลงประจำรายการหลากหลายรูปแบบ และหลากหลายจังหวะ อีกทั้งยังเชิญนักร้องจากค่ายแกรมมี่ ร้องเพลงประจำรายการ แต่ Jingle ที่เปิดบ่อยที่สุดในรายการ คือ "Radio No Problem"

เกณฑ์การคัดเลือกนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) จากการสัมภาษณ์ คุณจินทนา จันทสดิษฐ์ ศรีเอทีฟรายการ Green Wave (F.M.106.5 MHz.) ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้คัดเลือกนักจัดรายการวิทยุให้กับบริษัทเอทีเอ็มมีเดียจำกัด ได้พูดถึงเกณฑ์ในการคัดเลือกนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ไว้ว่า "โดยทั่วไปแล้วคุณสมบัติของนักจัดรายการวิทยุก็ต้องจัดรายการวิทยุได้ สามารถจัดรายการได้สนุกมีบุคลิกเป็นของตัวเองคือฟังเสียงก็รู้ว่าคนนี่คือใคร เวลาที่คัดเลือกนักจัดรายการวิทยุจากเทปที่หลายๆคนทำเทปเข้ามาสมัครก็จะดูก่อนว่าเขามีความเป็นตัวของตัวเองออกมาแค่ไหน น้ำเสียงและลีลาการพูด สมมติว่าฟังแล้วเหมือนดีเจคนนั้นคนนี้ เราก็ให้กลับไปทำมาใหม่จนกระทั่งหาตัวเองเจอ ตัวเองควรจะ Present ตัวเองในรูปแบบไหน จนดูเป็นธรรมชาติไม่ใช่ฝืนใจ เราไม่ใช่คนอื่นเราเป็นตัวเราเองต้องมี Character ของตัวเอง สำหรับ 88 เนี่ยจะเน้นเรื่องภาษาคือสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ รู้จังหวะการใช้ภาษาอังกฤษรู้จังหวะในการใช้ภาษาไทยเพราะว่ามันจะยากมากในการพูดสำเนียงอังกฤษปู้บต้องหักมาไทย ถ้าคนไม่ชินก็กลายเป็นว่าไทยก็เพี้ยนอังกฤษก็เพี้ยน อยู่ที่วิธีการของเขาอยู่ที่ความเหมาะสมที่นี้จะไม่มีการบังคับว่าตอนนี้จะต้องพูดภาษาอังกฤษ มันเป็นธรรมชาติเราเป็นภาษาอังกฤษแบบธรรมชาติ แล้วแต่จังหวะของตัวเองว่าตอนนี้ควรพูดภาษาไทย จังหวะเนี่ยเราควรพูดภาษาอังกฤษแล้วแต่สไตล์ (Style) ของแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกันเราจะไม่บังคับแต่ว่าจะเป็นแนว 50:50 หรืออะไรอย่างนี้แล้วแต่ ที่สำคัญดีเจต้องมีความเป็นวัยรุ่นมีทัศนคติที่ดูทันสมัย สามารถคุยกับเด็กได้ คุยเรื่องเดียวกันไม่ใช่อายุ 20 Okay จัดรายการได้แต่รสนิยมทัศนคติหรืออะไรต่างๆดูเซ็กซี่ไม่ไหวไม่เอา คุยอะไรที่เขาสนใจและรู้กันในหมู่วัยรุ่นเนี่ยจะดูอันนี้จะดูวิธีการ Present ออกมา (จินทนา จันทสดิษฐ์, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543)

จากคำสัมภาษณ์คุณจินทนา จันทสดิษฐ์ ที่กล่าวมานั้นทำให้เราทราบ ถึงเกณฑ์ในการคัดเลือกนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) ที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ ได้แก่ คุณสมบัติข้อแรก คือ ความสามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผู้ที่เป็นนักจัดรายการวิทยุต้องมีเทคนิคในการตัดสินใจและเลือกใช้ภาษา หรือการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ถูกจังหวะ คุณสมบัติข้อที่สอง คือ มีลักษณะเฉพาะตัว ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นนักจัดรายการวิทยุต้องมีลักษณะ (Style) ที่เป็นเอกลักษณ์ ไม่ซ้ำใคร คุณสมบัติข้อที่สาม คือ ทัศนคติส่วนบุคคล มีความคิดทันสมัย รอบรู้ในเรื่องราวต่างๆ ทั้งไทยและต่างประเทศ

รายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

จากกระแสความนิยมเพลงสากล ที่เข้ามามีบทบาทและกลายเป็นทางเลือกใหม่ของการฟังเพลงของกลุ่มผู้ฟังคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพลงประกอบภาพยนตร์ (Soundtrack) เพลงติดอันดับ Bill Board หรือเพลงของศิลปินต่างชาติที่เข้ามาเปิดการแสดงในเมืองไทย ทำให้บริษัทคลิกริโอดี จำกัด ได้สังเกตเห็นถึงกระแสการตอบรับเพลงสากลเป็นอย่างดี จากกลุ่มวัยรุ่นไทย จึงเกิดแนวคิดที่จะผลิตรายการเพลงสากลเพื่อคนฟังคนไทยโดยเฉพาะ เพราะปัจจุบันรายการเพลงสากลส่วนใหญ่ผลิตรายการในรูปแบบรายการ ที่ใช้นักจัดรายการต่างชาติและใช้ภาษาต่างประเทศดำเนินรายการ หรือมีรายการที่นำเสนอเฉพาะเพลงสากลฟังสบายๆ (Easy Listening) ซึ่งไม่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มวัยรุ่นไทย ดังนั้น บริษัทคลิกริโอดี ตัดสินใจ ผลิตรายการเพลงสากล ซึ่งมีรูปแบบการนำเสนอรายการที่แตกต่างจากรายการเพลงสากลทั่วไป โดยใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ และเปิดดำเนินการบริการครั้งแรก เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2542

แนวคิดหลักรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ได้แนวคิดการสร้างสรรค์รายการ จากรายการ Channel [V] Thailand รายการเพลงสากลทางสถานีโทรทัศน์ UBC นำเสนอรายการด้วย วีเจ (VJ หรือ Video Jockeys) ที่สื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และเป็นรายการที่ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากรายการ MTV ของต่างประเทศ ทำให้ทีมงานผู้สร้างสรรค์รายการของบริษัทคลิกริโอดี เกิดความคิดที่จะนำเสนอเนื้อหารายการเพลงสากลในแนวเดียวกันนี้ ทางสถานีวิทยุ เพื่อคนฟังคนไทย มี ID Station ว่า "Get One Oh Two Point Five" โดยยึดหลักความคิด "โทรทัศน์มีภาพ วิทยุมีเสียง" เพื่อให้สอดคล้องกับรายการ Channel [V] Thailand ซึ่งเป็นรายการเพลงสากลที่กำลังได้รับความนิยมอย่างมากจากกลุ่มผู้รักฟังเพลงสากลในขณะนั้น ดังที่ คุณวรงค์ชิต บุญชู นายสถานีรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการผลิตรายการว่า

"จุดประสงค์ของการผลิตรายการ Channel [V] Radio ต้องการให้คนฟังสนุกไปกับเพลงสากลที่เขาชอบสำหรับคนไทยโดยเฉพาะ สถานีเพลงสากลตอนนี้ที่มี F.M.X (F.M.95.5 MHz.) ของเขาเป็นเพลงสากลและดีเจก็เป็นคนฝรั่งหมด จุดประสงค์รายการเขาเพื่อคนฝรั่งหรือคนที่พูดและฟังอังกฤษได้แบบดีไปเลย แต่ของเราต้องการทำสถานีเพลงสากลเพื่อคนไทย คนฟังได้ฟังเพลงที่ชอบ และเป็นกันเองกับดีเจ เพราะดีเจพูดไทยได้ เหมือนรายการ Channel [V] Thailand

เปิด Music Video แล้ววีเจ (Video Jockey) พูดเหมือนกันแต่ของเราเปลี่ยนจากทีวีเป็นวิทยุ" (วงศ์ชิต บุญชู, สัมภาษณ์, 24 กรกฎาคม 2543)

จากการสัมภาษณ์ คุณวงศ์ชิต บุญชู พบว่า จุดประสงค์ของการใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) เพื่อให้ผู้ฟังรายการที่เป็นคนไทยรู้สึกคุ้นเคยและเป็นกันเอง กับนักจัดรายการวิทยุและตัวรายการ เพราะนักจัดรายการใช้ภาษาไทยเป็นสื่อในการสนทนา เพื่อให้การนำเสนอรายการสอดคล้องกับเนื้อหาเพลงสากล แต่เข้ากับบรรยากาศในการนำเสนอรายการ นักจัดรายการจึงใช้ภาษาอังกฤษในบางช่วง

เนื้อหารายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) แบ่งเป็นเนื้อหารายการหลัก คือ เพลงสากลทั้งจากฝั่งอังกฤษและอเมริกาที่กำลังเป็นที่นิยม เพลงที่ได้รับความนิยมจากการจัดอันดับเพลงของ Bill Board Chart และกิจกรรมการร่วมสนุกในรายการ ในรูปของการตอบคำถามหรือเล่นเกมต่างๆ เพื่อให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ สำหรับกิจกรรมในรายการนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตามผู้สนับสนุนรายการ และความสนใจของผู้ฟังรายการ แต่เนื้อหาเพลงสากลที่เป็นเนื้อหาหลักรายการนั้น สามารถแบ่งออกเป็นช่วงๆ ตามแนวเพลงและการนำเสนอ ดังนี้

- **Big Bang** ดำเนินรายการโดย คุณจูลี่ คอर्फแมน ทุกวันจันทร์ถึงเสาร์ เวลา 6.00 น. ถึง 10.00 ด้วยเพลงแนวสนุกๆ ในจังหวะ Pop และ Dance
- **[V] Vibration** ดำเนินรายการโดย คุณชจรศักดิ์ ศิลปทอง ทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์เวลา 10.00 น. ถึง 13.00 น. และวันอาทิตย์เวลา 15.00 น. ถึง 17.00 น. นำเสนอแนว Hip-Hop, Rap
- **[Virus V]** ดำเนินรายการโดย คุณจามจุรี จูลี่ แคชเชอร์ ทุกวันจันทร์ถึงเสาร์ เวลา 13.30 น. ถึง 17.00 น. นำเสนอเพลงสากลที่ออกใหม่ (New Release) ให้กับผู้ฟังรายการก่อนใคร และนำเสนอเพลงแนวอินดี้ หรือเพลงแนว Independence Music
- **The [V] Spot** ดำเนินรายการโดย คุณอสิต วัชรพุกก์ ตั้งแต่เวลา 17.00 น. ถึง 21.00 น. เป็นช่วงสัมภาษณ์ศิลปินจากต่างประเทศ นำเสนอเพลง Pop ที่กำลังเป็นที่นิยม และนำเสนอช่วงกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ฟังรายการโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นในเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นประเด็นในขณะนั้น

- Corona Extra C[V]R Chart รายงานอันดับเพลง 40 อันดับเพลงฮิตประจำสัปดาห์
ดำเนินรายการโดย คุณเอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค (Edward Frank Ensco) ทุกวัน
เสาร์ เวลา 20.00 น ถึง 00.00 น.

การกำหนดช่วงเวลาการดำเนินรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ขึ้น
ต้น พิจารณาจากแนวเพลงสากลที่นำเสนอในรายการ และลักษณะท่าทางของนักจัดรายการวิทยุ
เป็นสำคัญ เนื่องจากรายการ Channel [V] Radio มีการแบ่งช่วงการดำเนินรายการตามแนวเพลง
เป็นหลัก เช่น เพลงแนว ป๊อป (Pop) จะอยู่ในช่วงการดำเนินรายการคนละช่วงกับเพลงแนว ฮิป-
ฮอป (Hip-Hop) และอยู่คนละช่วงนักจัดรายการ ซึ่งทั้งลักษณะท่าทางของนักจัดรายการและแนว
เพลงมีความสอดคล้องกันในการนำเสนอรายการ

สังเกตได้ว่าปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นชื่อรายการหรือช่วงกิจกรรมในรายการวิทยุ ต่างก็ใช้ชื่อ
ภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างภาพลักษณ์รายการ แสดงความเป็นสากล สะท้อนถึงความทันสมัยของ
รายการ และสำหรับรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) นั้นมีที่ชื่อช่วงกิจกรรมราย
การตอบรับกับภาพลักษณ์รายการได้เป็นอย่างดี และช่วงรายการเกือบจะทุกช่วงจะใช้คำว่า [V]
เข้าผสม เช่น The [V] Spot เพื่อเป็นการตอกย้ำชื่อรายการ

กลุ่มผู้ฟังรายการ (Target audience) คือนักเรียน นักศึกษา หนุ่มสาววัยทำงานคน
ไทยที่มีความชื่นชอบเพลงสากล มีความทันสมัย ผู้ฟังรายการ Channel [V] Radio ส่วนใหญ่เป็น
วัยรุ่น หรือนักศึกษา โรงเรียน International School หรือ หนุ่มสาววัยทำงาน ที่มีความสามารถสื่อ
สารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

เวลาออกอากาศ (Air-Time) รายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ออก
อากาศตลอด 24 ชั่วโมง ของทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 05.00 น. ถึง 05.00 น. สำหรับวัน
เสาร์และอาทิตย์ เริ่มออกอากาศ ตั้งแต่เวลา 06.00 น. ถึง 05.00 น. ดำเนินรายการโดยนักจัดราย
การวิทยุ 10 ท่าน แบ่งเป็นนักจัดรายการที่ดำเนินรายการด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน
5 ท่าน และอีก 5 ท่าน คือนักจัดรายการวิทยุที่ใช้ภาษาไทยล้วน ซึ่งนักจัดรายการทั้ง 10 ท่านนี้จะ
หมุนเวียนผลัดเปลี่ยนการดำเนินรายการทุกวัน นักจัดรายการ 5 ท่านที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลักใน
การดำเนินรายการ จะอยู่ในช่วงเวลากลางคืน และวันเสาร์ อาทิตย์ มากกว่าในช่วงวันจันทร์ถึงศุกร์
(Week day)

คุณวรงค์ชิต บุญชู นายสถานีรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ได้ให้สัมภาษณ์ถึงการแบ่งการดำเนินรายการออกเป็น 2 แบบ ว่า "นักจัดรายการที่เรามีอยู่ 5 ท่านที่เป็นคนไทยและพุดไทยจัดรายการนั้นก็จะมีพีบีอบบี้ (คุณนิมิต ลักษณะมีพงษ์) ตะแจ้ว (คุณบุษบา มหัตถพงษ์) พี่อ้อ (คุณเดือนเพ็ญ สิริรัตน์) คุณโจ๊ก (คุณนนทวรรณ อ่อนสะอาด) คุณเจษฎา ชำนาญสวน ซึ่งเป็นดีเจรุ่นเก่า ดีเจเหล่านี้มีความรู้เรื่องเพลงสากลดีมาก มากกว่าดีเจฝรั่งด้วยซ้ำไป อย่างพีบีอบบี้ ทุกเรื่องทั้งเพลงไหนใครร้อง ใครแต่ง จำได้หมด พี่อ้อก็รุ่นเก่าเหมือนกันจัดรายการเพลงรุ่น ซิกตี้ เซเวนตี้ (60s และ 70s) ส่วนตะแจ้ว นี่เด็กก็ติด คนฟังจะเชื่อถ้าตะแจ้วพุดหรือสอนอะไรจัดรายการสนุก จริงๆแล้วดีเจที่พุดไทยก็ยังคงไว้ในรายการเพื่อคนฟังคนไทย ส่วนดีเจอีกประเภทเป็นรุ่นใหม่ที่พุดทั้งไทยและอังกฤษ จริงๆแล้วเค้าพุดไทยได้แต่อยากให้เห็นภาษาอังกฤษด้วยอีกภาษาเพราะว่า สมัยนี้ภาษาอังกฤษไม่ยากอย่างที่เข้าใจ มันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันไปแล้ว ถ้าชอบฟังเพลงสากลก็ต้องฟังภาษาอังกฤษได้ อย่างน้อยๆ ก็ฟังให้ได้ว่าใครร้อง ชื่อเพลงว่าอะไร ประมาณเนี่ย ดีเจเราพุดอังกฤษได้ก็ให้พุดในรายการอีกอย่างจะมีคนฟังบางคนสนใจภาษาอังกฤษ อยากพุดภาษาอังกฤษกับดีเจ เค้าก็โทรเข้ามาคุยเพราะอุนใจที่ดีเจพุดไทยได้ เป็นกันเอง "

(วรงค์ชิต บุญชู , สัมภาษณ์ , 24 กรกฎาคม 2543)

จากที่คุณวรงค์ชิต บุญชู กล่าวถึงช่วงเวลาการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) พบว่า นักจัดรายการทั้งแบบที่ใช้ภาษาไทยล้วน และนักจัดรายการแบบที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในรายการ ได้ผลัดเปลี่ยนดำเนินรายการในหนึ่งวัน ทำให้ช่วงเวลาของนักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยล้วนและนักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความแตกต่างกัน โดยแบ่งเป็นลักษณะรายการวันจันทร์ถึงศุกร์ ลักษณะรายการวันเสาร์ และลักษณะรายการวันอาทิตย์ โดยลักษณะรายการทั้ง 3 นี้ จะมีความแตกต่างในการนำเสนอ และประเภทของนักจัดรายการ ดังแสดงในตารางดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 : แสดงเวลาการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ตั้งแต่เวลา 05.00 น. ถึง 05.00 น. วันจันทร์ถึงวันศุกร์

เวลา	รายการ
05.00 - 06.00 น.	รายการจากสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ
06.00 - 07.00 น.	ดีเจจูลี (คุณจูลี คอร์ฟแมน)
07.00 - 08.00 น.	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ
08.00 - 09.00 น. 09.00 - 10.00 น.	ดีเจจูลี (คุณจูลี คอร์ฟแมน)
10.00 - 11.00 น. 11.00 - 12.00 น. 12.00 - 13.00 น.	ดีเจดอนนี่ บี (คุณขจรศักดิ์ ศิลปทอง)
13.00 - 13.30 น.	รายการเปิดฟ้ากว้าง
13.30 - 14.00 น. 14.00 - 15.00 น. 15.00 - 16.00 น. 16.00 - 17.00 น.	ดีเจ เจเจ (คุณจูลี จามจรี แคสเซอร์)
17.00 - 18.00 น. 18.00 - 19.00 น.	ดีเจโจอี้ (คุณอลิต วัชรพุกก์)
19.00 - 19.30 น.	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ
19.30 - 20.00 น.	รายการใจถึงใจ / โครงการพระราชดำริ
20.00 - 21.00 น.	ดีเจโจอี้ (คุณอลิต วัชรพุกก์)
21.00 - 22.00 น. 22.00 - 23.00 น. 23.00 - 00.00 น.	ดีเจตะแฉ้ว (คุณบุษบา มหัตถพงษ์)
00.00 - 01.00 น. 01.00 - 02.00 น. 02.00 - 03.00 น.	ดีเจบ๊อบบี้ (คุณนิมิต ลักษมีพงษ์)
03.00 - 04.00 น. 04.00 - 05.00 น.	(ไม่มีผู้ดำเนินรายการ)

* แรเงา คือ ช่วงเวลาของนักจัดรายการสื่อสารด้วยภาษาไทยร่วมกับภาษาอังกฤษ

ตารางที่ ๑ : แสดงเวลาการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ตั้งแต่เวลา 05.00 น. ถึง 05.00 น. วันเสาร์

เวลา	รายการ
05.00 - 06.00 น.	รายการธรรมะ
06.00 - 07.00 น.	ดีเจจูลี (คุณจูลี คอร์ฟแมน)
07.00 - 08.00 น.	ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ
08.00 - 09.00 น. 09.00 - 10.00 น.	ดีเจจูลี (คุณจูลี คอร์ฟแมน)
10.00 - 11.00 น. 11.00 - 12.00 น. 12.00 - 13.00 น.	ดีเจดอนนี่ ปี (คุณขจรศักดิ์ ศิลปทอง)
13.00 - 14.00 น. 14.00 - 15.00 น. 15.00 - 16.00 น.	ดีเจ เจเจ (คุณจูลี จามจรี แคสเซอรั)
16.00 - 17.00 น. 17.00 - 18.00 น. 18.00 - 19.00 น.	ดีเจใจอี้ (คุณอสิต วัชรพุกก์)
19.00 - 20.00 น.	รายการระเบียบข่าว / รายการใจถึงใจ
20.00 - 21.00 น. 21.00 - 22.00 น. 22.00 - 23.00 น. 23.00 - 00.00 น.	ดีเจเอ็ดเวิร์ด (เอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค)
00.00 - 01.00 น. 01.00 - 02.00 น. 02.00 - 03.00 น. 03.00 - 04.00 น. 04.00 - 05.00 น.	ดีเจบีบปี (คุณนิมิต ลักษณะมีพงษ์)

* แรเงา คือ ช่วงเวลาของนักจัดรายการสื่อสารด้วยภาษาไทยร่วมกับภาษาอังกฤษ

ตารางที่ 10 : แสดงเวลาการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ตั้งแต่เวลา 05.00 น. ถึง 05.00 น. วันอาทิตย์

เวลา	รายการ
05.00 - 06.00 น. 06.00 - 07.00 น.	หยุดการถ่ายทอดเสียง
08.00 - 09.00 น. 09.00 - 10.00 น. 10.00 - 11.00 น. 11.00 - 12.00 น.	ดีเจ เจเจ (คุณจุลี จามจุรี แคสเซอร์)
12.00 - 13.00 น. 13.00 - 14.00 น. 14.00 - 15.00 น. 05.00 - 16.00 น.	ดีเจอ้อ (คุณเดือนเพ็ญ สี่หรัตน์)
16.00 - 17.00 น. 17.00 - 18.00 น. 18.00 - 19.00 น.	ดีเจเก่ง (คุณเจษฎา ชำนาญสวน)
19.00 - 20.00 น.	รายการระเบียบข่าว / รายการใจถึงใจ
20.00 - 21.00 น. 21.00 - 22.00 น. 22.00 - 23.00 น. 23.00 - 00.00 น.	ดีเจใจึก (คุณนนทวรรณ อ่อนสะอาด)
00.00 - 01.00 น. 01.00 - 02.00 น. 02.00 - 03.00 น. 03.00 - 04.00 น. 04.00 - 05.00 น.	ดีเจเอ็ดเวิร์ด (เอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค)

* แรเงา คือ ช่วงเวลาของนักจัดรายการสื่อสารด้วยภาษาไทยร่วมกับภาษาอังกฤษ

จากตารางที่ 8 และ 9 แสดงการดำเนินรายการด้วยนักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยล้วน และนักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในรายการ พบว่าในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ มีช่วงเวลาของนักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน มากกว่าวันเสาร์และวันอาทิตย์ สำหรับวันอาทิตย์ดำเนินรายการโดยนักจัดรายการที่มีประสบการณ์ในวงการวิทยุมานาน เป็นนักจัดรายการมืออาชีพรุ่นเก่า ที่ยังคงได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้ฟังรายการมากเช่นกัน แต่จะใช้ภาษาไทยล้วนในการดำเนินรายการ

รูปแบบรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) นำเสนอเพลงสากลซึ่งเป็น เนื้อหาหลักประมาณ 10-12 เพลง (40 นาที) สปอตโฆษณา 8 นาที (4 ช่วง) และข่าว 2 นาที สำหรับการประกาศ การเชื่อมรายการและกิจกรรมในรายการ (ประมาณ 10 นาที) ขึ้นอยู่กับนักจัด รายการวิทยุแต่ละท่านเป็นผู้ควบคุมเวลาเอง โดยที่ยึดหลักใน 1 ชั่วโมงต้องพยายามควบคุมช่วงเวลาของตนให้มีส่วนประกอบทั้งเพลง (Songs) โฆษณา (Commercial) และข่าว (News)

จากประเด็นการนำเสนอรายการนั้น คุณดี ยัง (ผู้ช่วยนักจัดรายการ Channel [V] Radio F.M.102.5 MHz.) ได้อธิบายถึง การนำเสนอรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ว่า “ดีเจจัดรายการต้องมีโฆษณา 4 ครั้งหลังข่าวต้นชั่วโมงหนึ่งครั้ง จากนั้นก็ตามรูปที่ผมเขียน (แผนภาพที่ 2) คือ เปิดสปอตให้ได้ 4 ครั้ง นอกนั้นเปิดเพลงถ้าพูดน้อยเปิด เพลงได้ถึง 12 เพลงแต่ถ้ามีกิจกรรม โทรเข้ามาตอบคำถามแขกของ ก็ประมาณ 8 เพลง แล้วแต่ ไม่จำกัดเวลาสำหรับดีเจจะพูดยังไงก็ได้ หรือคุยกับคนฟังมากน้อยเปิดเพลงน้อยน้อยหรือพูด น้อยน้อยเปิดเพลงมากน้อย แล้วแต่...” (ดี ยัง, ผู้ช่วยนักจัดรายการ Channel [V] Radio F.M.102.5 MHz., สัมภาษณ์, 24 กรกฎาคม 2543)

แผนภาพที่ 2 แสดงรูปแบบรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดของเนื้อหารายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) พบว่า เนื้อหารายการมีองค์ประกอบ ที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของ รายการประเภท เพลงยอดนิยม (Contemporary Hit Radio) แต่จะไม่เด่นชัดเท่ากับรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) คือ

1) เพลง (Music) พบว่า นำเสนอเพลงสากลที่กำลังได้รับความนิยมจากผู้ฟัง ทั้งเพลงช้า เพลงเร็ว ในทุกแนวเพลงทั้ง Pop, Dance, Rock, Latin, Hip-Hop และ Electric Acid

2) การพูดคุยของนักจัดรายการวิทยุ เป็นการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆของเพลงและศิลปินต่างประเทศ มีความเป็นกันเองกับผู้ฟังรายการ แต่มีสาระและความรู้ร่วมด้วย

3) ข่าว (News) รายการนำเสนอข่าวต้นชั่วโมงประมาณ 5 นาที โดยมีผู้ประกาศประจำอยู่ที่สถานี ผู้อ่านข่าวจะอ่านข่าวอย่างเป็นทางการ

4) สารคดี (Feature) เป็นเรื่องราวที่ทางสถานีจัดทำขึ้น เป็นสารคดี เปิดฟ้ากว่า รายการจากใจถึงใจ ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับ เพลงและเนื้อหาที่นำเสนอรายการ

5) การจัดการแข่งขันและโปรโมชัน (Contest and Promotions) การให้บัตรชมคอนเสิร์ต ของศิลปินจากค่ายเพลงต่าง ที่ต้องการ Promote เพลง หรือกิจกรรมการเต้นรำ ที่จัดขึ้นที่ถนนสีลม เป็นกิจกรรมที่กระชับความสัมพันธ์ระหว่างนักจัดรายการและผู้ฟัง ได้เป็นอย่างดี

6) การให้บริการสาธารณะ (Public Affairs) รายงานข่าวการจราจร และข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในกรุงเทพ สำหรับชาวต่างชาติ

7) โฆษณาสินค้า (Commercial) มีโฆษณาคั่นรายการ 4 ครั้งใน 1 ชั่วโมง (2-3 โฆษณาต่อ 1 ครั้ง)

8) เพลงประจำรายการ (Jingle) จี๊งเกิ้ลรายการ "Get One Oh Two Point Five" หรือ "Get Radio"

เกณฑ์การคัดเลือกนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) จากคำสัมภาษณ์คุณ วรงค์ชิต บุญชู นายสถานี (Station Manager) ถึงหลักในการคัดเลือกนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ว่า "ผมว่านักจัดรายการวิทยุที่มีชื่อเสียงในปัจจุบันครั้งแรกของเขาจัดรายการได้ไม่ดีเท่าที่ควรแต่ขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของเขาด้วย คุณสมบัติของนักจัดรายการที่ใช้ 2 ภาษา ผมว่าอย่างแรกคือต้องพูดได้ทั้งไทย อังกฤษ เป็นคนที่มีน้ำเสียงน่าฟัง พูดจาชัดถ้อยชัดคำ ฟังรู้เรื่องสื่อสารกับคนฟังได้ง่ายถึงแม้ว่าบางคนอาจจะยังพูดไม่เก่งแต่ถ้าเมื่อชั่วโมงบินสูงขึ้นประสบการณ์มากขึ้นเขาก็สามารถปรับทำให้เป็นธรรมชาติมากขึ้น อย่างที่สองคือเป็นคน que เลือกเพลงเป็นแนวสากลทันสมัยอย่าง 102.5 ต้องมีพื้นฐานเพลงที่พอสมควรบางคนชอบเพลงเป็นชีวิตจิตใจอยู่แล้วจะทำให้เขาเรียนรู้เร็วมากขึ้น และนอกเหนือจากนั้น ปฏิภาณไหวพริบการจัดรายการและการควบคุมสถานการณ์ การเรียนรู้ของดีเจถือว่าเป็นจุดสำคัญ Channel [V] เปิดเพลงสากลเพื่อคนฟังที่เป็นคนไทย พูดภาษาอังกฤษตามเพลง พูดภาษาไทยกับคนฟัง" (วรงค์ชิต บุญชู, นายสถานีรายการ Channel [V] Radio, สัมภาษณ์, 24 กรกฎาคม 2543)

จากการสัมภาษณ์ คุณวรงค์ชิต บุญชู ทำให้ทราบหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ

คุณสมบัติข้อที่หนึ่ง คือ ความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คุณสมบัติข้อที่สอง คือ เป็นคนที่รู้เรื่องเพลงสากลเป็นอย่างดี รู้จักแนวเพลง ชื่อเพลง และปีที่ออก Album คุณสมบัติข้อที่สาม คือ นักจัดรายการต้องมีไหวพริบในการควบคุมสถานการณ์ในขณะที่ทำการสื่อสารขณะออกอากาศได้เป็นอย่างดี คุณสมบัติข้อที่สี่ คือ นักจัดรายการวิทยุต้องมีคุณสมบัติในเรื่องของการปรับตัวและการเรียนรู้ ผู้ที่มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาจะมีพัฒนาการที่สูงขึ้นในการเป็นนักจัดรายการวิทยุ

จากการวิเคราะห์พบว่า เกณฑ์ในการคัดเลือกนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ต่างมีเกณฑ์ในการคัดเลือกที่คล้ายกัน นั่นคือการพิจารณาความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักจัดรายการวิทยุ ซึ่งคุณสมบัติข้อนี้เป็นคุณสมบัติที่เพิ่มขึ้นมาจาก คุณสมบัติพื้นฐานของนักจัดรายการเพลงเพื่อความบันเทิง ดังที่ คุณวันชัย ธนะวังน้อย ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของนักจัดรายการวิทยุ และคุณสมบัติด้านความสามารถด้านภาษานี้ เป็นคุณสมบัติข้อที่สำคัญที่สุดสำหรับรายการวิทยุที่เน้นการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นที่มารายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) มีวิธีการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ และต่างก็เป็นรายการเพลงที่เน้นความบันเทิง เหมือนกัน แต่ถึงอย่างไร ทั้ง 2 รายการ ยังมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลรายการทั้ง 2 รายการ มาเปรียบเทียบความแตกต่าง ในตาราง

ตารางที่ 11: แสดงความแตกต่างระหว่างรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

ความแตกต่าง	รายการ Radio No Problem	รายการ Channel [V] Radio
1) รูปแบบรายการ	- รายการเก่า เปลี่ยนแปลงรูปแบบจากรายการเพลงไทย เป็นรายการเพลงไทยและสากล	- รายการใหม่ รายการเพลงสากล ฮิต ร่วมสมัย จากอเมริกาและอังกฤษ
2) แนวคิดของการผลิตรายการ	- นำเสนอความรู้ ควบคู่ความบันเทิง (Edutainment)	- "โทรทัศน์มีภาพ วิทยุมีเสียง" และแนวคิดรายการ Channel [V] Thailand
3) Station ID	- "The station with all your favorite Thai and International Hit: Radio No Problem"	- "Get One Oh Two point Five"
4) การแบ่งช่วงการนำเสนอรายการ	- ทุกช่วงนักจัดรายการ มีเนื้อหาและกิจกรรมรายการ ในรูปแบบเดียวกัน	- แต่ละช่วงรายการจะแตกต่างกันในแนว (Theme) เพลง กิจกรรมมีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงนักจัดรายการ
5) เนื้อหารายการ	- เพลงไทยและเพลงสากล ที่กำลังได้รับความนิยม - กิจกรรมรายการหลากหลาย กิจกรรมมีเนื้อหาเน้น และสอดแทรกการใช้ภาษาอังกฤษ	- เพลงสากล ที่กำลังได้รับความนิยม - กิจกรรมไม่หลากหลาย มีจำนวนน้อย เน้นการตอบคำถามและขอเพลงเป็นหลัก
6) ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ	- มีพื้นฐานภาษาอังกฤษ จากต่ำถึง ปานกลาง และดี - ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นไทย	- มีพื้นฐานภาษาอังกฤษ จากปานกลาง ถึง ดี และดีมาก - วัยรุ่นไทย และนักเรียนอินเตอร์

อิทธิพลของแนวคิดหลักรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) มีผลต่อลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการอย่างมาก ซึ่งจะส่งผลให้ภาพลักษณ์รายการโดยรวม มีความโดดเด่นแตกต่างจากกันโดยสิ้นเชิง แม้ว่าทั้ง 2 รายการ จะมีรูปแบบการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการ ที่เหมือนกันก็ตาม

แม้ว่ารายการแต่ละรายการจะมีแนวคิดหลัก เพื่อให้ให้นักจัดรายการยึดเป็นกรอบในการดำเนินรายการเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุในรายการเดียวกัน กลับพบว่าลักษณะการดำเนินรายการมีความแตกต่างจากกันโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้เนื่องมาจาก ลักษณะท่าทาง และบุคลิกของนักจัดรายการที่มีความแตกต่างกัน ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษาถึง ลักษณะการดำเนินรายการ และการใช้ภาษาในการดำเนินรายการของนักจัดรายการ แต่ละท่าน ของทั้ง 2 รายการ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอในบทต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

ในบทนี้จะพรรณนาถึงลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) 5 ท่าน โดยเรียงลำดับตามช่วงเวลาการจัดรายการ คือ **คุณภัทรพล ศิลปาจารย์ (ดีเจพอล) คุณวุฒิธร มิลินทจินดา (ดีเจวุฒดี) คุณภูมิชาย บุญสินสุข (ดีเจบีค) คุณธัชชนนท์ จารุพัชนี (ดีเจเพี้ยต) และคุณนภดล ชีวิตานนท์ (ดีเจนิค)** และนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5) 5 ท่าน คือ **คุณจุลี คอर्फแมน (ดีเจจุลี) คุณขจรศักดิ์ ศิลปทอง (ดีเจดอนนี่ บี) คุณจามจรี จูลี แคนเซอร์ (ดีเจ เจเจ) คุณอลิต วัชรพุกก์ (ดีเจโจอี้) คุณเอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค (ดีเจเอ็ดเวิร์ด)** โดยผู้วิจัยได้ศึกษาถึงลักษณะการดำเนินรายการเพลงของนักจัดรายการแต่ละท่าน ซึ่งมีองค์ประกอบในการศึกษาที่สำคัญคือ ผู้ฟังรายการ (Audience) เนื้อหารายการ (Content) และวิธีการนำเสนอ (Technique of program presentation) สำหรับวิธีการนำเสนอรายการนั้น ผู้วิจัยได้พิจารณาถึง ภาษาพูด (Language) สไตล์การพูด (Style) ความหลากหลาย (Variety) เวลาออกอากาศ (Air Time) ประกอบกับการศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุของทั้ง 2 รายการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

กรณีศึกษาที่ 1 ภัทรพล ศิลปาจารย์

คุณภัทรพล ศิลปาจารย์ หรือดีเจพอล รองหนุ่มแพรวปี 2543 ปัจจุบันมีงานบันเทิง ทั้งละคร พิธีกรรายการโทรทัศน์ งานถ่ายแบบต่างๆ มากมาย เป็นนักจัดรายการวิทยุที่ผู้ฟังคุ้นหน้า และคุ้นเสียงของเขาเป็นอย่างดี ทางจอยโทรทัศน์และหน้าปัทมวิทยุ

ภาพที่ 1 คุณภัทรพล ศิลปาจารย์ นักจัดรายการ Radio No Problem

ด้วยบุคลิกลักษณะเรียบบร้อยสุภาพ ประกอบกับมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ได้เป็นอย่างดี ทำให้เขาก้าวเข้าสู่การเป็นนักจัดรายการวิทยุ จากการชักนำของ คุณจินทนา จันทส ดิษฐ์ ผู้สร้างสรรครายการ (Creative) และผู้คัดเลือกนักจัดรายการวิทยุของสังกัดบริษัทเอไอเอ็มมี เดียจำกัด ซึ่งในขณะนั้น คุณภัทรพลกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญธุรกิจ (ABAC) และแม้ว่าเขาจะไม่มีประสบการณ์การจัดรายการวิทยุมาก่อนเลยก็ตาม แต่เขาได้ พยายามนำประสบการณ์การทำงานด้านบันเทิงและประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในต่าง ประเทศ มาประยุกต์เข้ากับการจัดรายการวิทยุได้อย่างลงตัว ด้วยระยะเวลาเพียง 2 ปี ของการจัด รายการ เขากลายเป็นนักจัดรายการคลื่น 88 ที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้ฟังรายการมากที่สุดท่าน หนึ่งในขณะนี้

ภัทรพล เริ่มดำเนินรายการตั้งแต่เวลา 05.00 น. ถึง 07.00 น. เป็นประจำทุกเช้าวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ ด้วยลีลาการพูดเรียบง่าย ฟังสบาย ใช้โทนเสียงนุ่มนวล ชวนฟัง ไม่เน้นเสียงเพื่อดึง ความสนใจ ไม่แสดงอารมณ์ออกมาทางคำพูด เช่น "พร้อมนะครับ เพราะฉะนั้น First gear ไปกัน" หรือ "พร้อมนะ ไปนะครับ" จากตัวอย่างนี้ พบว่า ภัทรพลใช้เสียงธรรมดา ไม่เน้นเสียงเพื่อดึง อารมณ์ของผู้ฟังรายการ ซึ่งโดยปกติแล้วในการแข่งขันหรือทำกิจกรรมในรายการวิทยุ นักจัดรายการ มักจะเน้นเสียงเพื่อสื่อถึงอารมณ์ร่วมไปกับกิจกรรม เช่น "ไปกัน" หรือ "ไปกันเลย" เป็นต้น แต่ สำหรับภัทรพลนั้นใช้เสียงเรียบธรรมดาแทนการกระซอกและเน้นเสียง ซึ่งลักษณะการดำเนินรายการ

การด้วยโทนเสียงนุ่มเช่นนี้ ทำให้บรรยากาศในรายการเป็นแบบเรียบง่าย สบายๆ ไม่หือหาว หรือแสดงอารมณ์โลดโผนออกมามาก ซึ่งจะเหมาะกับช่วงเวลาเช้าเป็นอย่างดี ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 แสดงการสนทนาระหว่าง คุณภัทรพล ศิลปาจารย์ (ดีเจพอล) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมออกอากาศ วันที่ 1 มีนาคม 2543

พอล: พร้อมไม้ครับคุณพงศ์

ธีรพงศ์: พร้อมครับ

พอล: พร้อมนะครับ เพราะฉะนั้น First gear ไปกัน (จึงเกิดช่วงรายการ)

พอล: เข้มชัดตะกั่ว

ธีรพงศ์: Wet suit

พอล: O.K ไม่เป็นไร

ธีรพงศ์: พี่ครับ ไฉนมันซ้ำได้รีเปล่าครับ

พอล: ผมจะไม่พูดซ้ำ แต่ว่าอา...คุณพงศ์สามารถพูดซ้ำได้ O.K. นะครับ

ธีรพงศ์: ครับ

พอล: O.K. นะครับพลาดไปหนึ่ง แต่ว่าไม่เป็นไรสองอันนี้ต้องเอาให้ถูกนะ พร้อมนะ
ไป นะครับ Second gear (จึงเกิด ช่วงรายการ)

พอล: Snorkel

ธีรพงศ์: Wet suit

พอล: ไอ้...

ธีรพงศ์: อืม...

พอล: ขอโทษด้วยนะครับ.....

นอกจากการพูดที่สุภาพและเรียบง่ายแล้ว ยังพบว่าลักษณะการพูดของภัทรพล แผงด้วยความใส่ใจต่อความรู้สึกของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ จากตัวอย่างข้างต้น ภัทรพลกล่าวขอโทษ (ประโยคสุดท้ายขีดเส้นใต้) เมื่อผู้ฟังที่มีส่วนร่วมแพ้การแข่งขันเกมในรายการ ทั้งๆที่เกมนั้นไม่จริงจัง หรือส่งผลต่อคะแนนใดๆ และการที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมแพ้การแข่งขันนี้ ก็ไม่ใช่ความผิดของนักจัดรายการวิทยุแต่อย่างใด แต่ภัทรพลแสดงความเกรงใจและใส่ใจต่อความรู้สึกของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมท่านนั้น ด้วยการกล่าวขอโทษอย่างสุภาพ ซึ่งคำพูดสุภาพและใส่ใจที่ถ่ายทอดออกมานั้นสะท้อนลักษณะท่าทางของผู้พูดได้อย่างชัดเจน

แม้ว่าลักษณะการจัดรายการเน้นที่ความสุภาพเรียบง่าย แต่ในขณะเดียวกัน ภัทรพล สร้างสีสันให้ช่วงเวลาการจัดรายการ ด้วยการพูดเล่นหยอกล้อผู้ฟังรายการ เช่น "Suddenly Request หรือว่าชื่อภาษาไทยก็คือว่า ทันใดนั้น ฉับพลันนั้น (หัวเราะ) เรามาฟังเพลงกันนะครับ ใ้ โหแปลไม่ดีเลย ไม่ Smooth เลย (หัวเราะ)" หรือ "It's me Paul on early morning show. Waking you up, driving you to the beach, I guess. Annoying you to seven o'clock." ซึ่งพบในช่วง การประกาศและเชื่อมรายการ ภัทรพลใช้ลีลาในการดำเนินรายการที่เรียบง่าย แต่มีความเป็นกันเอง สร้างสีสันรายการด้วยคำพูดหยอกล้อดังที่ให้สัมภาษณ์ว่า "รูปแบบการจัดรายการของผมเป็นแบบหนึ่งๆไม่ไร้สาระ คือไร้สาระไม่เป็น เพราะว่าการกลุ่มเป้าหมายก็เป็นนักศึกษาจะเป็นส่วนใหญ่ถ้าเราไปทำอะไรอย่างนั้นเด็กเค้าก็เปลี่ยนไปฟังอย่างอื่น..." (ภัทรพล ศิลปาจารย์, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543)

ลักษณะและลีลาการพูดจัดรายการที่สุภาพ เรียบง่าย ไม่กระโตกกระตาก ทำให้บรรยากาศในช่วงเวลาของภัทรพลฟังสบายๆ ตอบรับรูปแบบชีวิต (Lifestyle) ของกลุ่มผู้ฟังรายการวัยรุ่น นักเรียน นักศึกษา ในช่วงเช้าได้เป็นอย่างดี ซึ่งในช่วงเวลาเช้านั้น ผู้ฟังรายการเริ่มต้นกิจกรรมของวันใหม่อย่างสบาย ไม่หกลูกหลีกร้อนรน ดังนั้นนักจัดรายการวิทยุในช่วงเวลาดังกล่าวต้องมีลักษณะการดำเนินรายการที่สอดคล้องเข้ากับบรรยากาศด้วยเช่นกัน ดังที่คุณจันทนา จันทสดิษฐ์ ผู้สร้างสรรค์รายการกรีนเวฟและผู้คัดเลือกนักจัดรายการวิทยุในสังกัดบริษัทเอไอเอ็มมีเดีย จำกัด ได้กล่าวถึงลักษณะของนักจัดรายการช่วงเช้าว่า "ดีใจในช่วงเช้า ต้องพูดเปิดรายการด้วยโทนเสียงสบายๆ เพื่อให้เข้ากับบรรยากาศตอนเช้าๆ ลองนึกภาพนะ ตื่นมาตอนเช้าประมาณตีห้า แล้วเปิดวิทยุ แล้วก็ได้ยินเสียงดีใจทั้งตะโกนทั้งกระแทกเสียงพูดอย่างเมามัน (หัวเราะ) คนฟังจะอยู่ใหม่ หรือเสียงแบบว่าเรียบสนิท เหมือนคนง่วงนอน ก็ไม่เอาแล้ว คนกำลังง่วงมาทำเสียงง่วงเหงาแบบนี้ คนฟังก็หนีหมด ยังนี้ต้องดูความเหมาะสม ทั้งบุคลิกและน้ำเสียง ที่พีเลือกไว้คือพอลกับวูดดี เพราะสองคนนี้มีอารมณ์ขัน แต่ไม่เหมือนกันนะ พอลจะตลกแบบหนึ่งๆ ไม่หิวหรือหาเท่าวูดดี คนนี้เค้าพูดเล่นตลอด หัวเราะออกมาดังๆ" (จันทนา จันทสดิษฐ์, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543)

จากการวิเคราะห์ลีลาการพูดดำเนินรายการของ คุณภัทรพล พบว่า ลักษณะการพูดดำเนินรายการที่เรียบง่ายสุภาพและใส่ใจความรู้สึกของผู้ฟัง เกิดจากลักษณะท่าทางและบุคลิกส่วนตัวเขา ที่เป็นคนเรียบง่าย มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น น้ำเสียงและลีลาที่แสดงออกมาในรายการจึงแสดงถึงความอ่อนโยน สุภาพ เรียบง่าย ฟังสบายๆ เหมาะกับเวลาในช่วงเช้า ด้วยลีลาและลักษณะท่าทางของเขาเช่นนี้ ทำให้ช่วงเวลาในการดำเนินรายการของภัทรพลมีลักษณะที่โดดเด่นแตกต่างจากนักจัดรายการท่านอื่น

สำหรับการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการวิทยุ นั้น คุณภัทรพล ใช้ภาษาไทยสลับภาษาอังกฤษตามแนวคิดหลักรายการ แต่ลักษณะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในรายการวิทยุจะมีความแตกต่างจากนักจัดรายการท่านอื่น คือ แยกใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยออกจากกันคนละส่วน ไม่พูดสลับไปมา ซึ่งจะพบในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการเท่านั้น แต่ช่วงสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม คุณภัทรพลใช้ภาษาไทยและแทรกด้วยคำภาษาอังกฤษ

ลักษณะการพูดดำเนินรายการด้วยการแยกใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษออกจากกันคนละส่วนในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 2 แสดงการประกาศและเชื่อมรายการของ คุณภัทรพล ศิลปาจารย์ (ดีเจพอล) ออกอากาศ วันที่ 1 มีนาคม 2543

พอล: The Station with all your favorite Thai and international hit Radio No Problem and this is (เสียงแหบ) (หัวเราะ) and this is the early morning show with me Paul keeping you company annoying you driving you to school and work till seven o'clock. It's now time for the Killer Tracks.
หนึ่งเพลงที่โดนใจสุดๆเลย เข้านี้เป็นใคร สวัสดิ์ดีครับ

ตัวอย่างที่ 3 แสดงการประกาศและเชื่อมรายการของ คุณภัทรพล ศิลปาจารย์ (ดีเจพอล) ออกอากาศ วันที่ 1 มีนาคม 2543

พอล: It's six oh seven. Good morning! And well come back to the station with all your favorite Thai and International hits radio No Problem. The only and it's me Paul and the early morning show, wake you up, drive you to school your office wherever you going (หัวเราะ) อรุณสวัสดิ์นะคะ
ครั้งนี้คือ Radio No Problem ในช่วงที่สองแล้วกับผม พอล ภัทรพล ศิลปาจารย์ นะครับอยู่ด้วยกันทุกเช้าตีห้าถึงเจ็ดโมงเช้าที่นี่ Radio No Problem ส่วนใครที่เป็นนักศึกษาหรือว่านิสิตรู้ตัวดีอยู่แล้วนะฮะ สิ่งที่ยอดเยี่ยมที่สุดเลยประจำเดือนนี้ U-spirit Close The Book Party ถ้าใครอยากจะไปร่วม Party กับเราต้องกอดมาด่วนเลย หกหกลีสองห้าเก้าสอง ถึง เก้าสาม เก้าสี่ จะเป็นนักศึกษาตรี โท เอก ไม่ว่ากันอายุเท่าไรไม่ว่าเหมือนกันนะ สามสิบห้าอายุปีสี่ก็ยัง

ได้อยู่ไม่เป็นไรครับอีกทีนะฮะ หกหกสี่สองห้า เก้าสอง เก้าสาม เก้าสี่ ครับ
(เพลงไทย).....

ตัวอย่างที่ 4 แสดงการประกาศและเชื่อมรายการของ คุณภัทรพล ศิลปาจารย์ (ดีเจพอล)
ออกอากาศ วันที่ 1 มีนาคม 2543

พอล: Good Morning to you and well come back to the station with all your favorite Thai and International hits Radio No Problem. It's me Paul on early morning show. Waking you up, driving you to the beach, I guess. Annoying you to seven o'clock (จึงเกิดรายการ) หกโมงเช้าสิบเอ็ดนาที่ครับ อรุณสวัสดิ์กันอีกครั้ง ที่นี้คือ Radio No Problem กับผม พอลครับ และได้เวลากับ U-spirit ถ้าคุณเป็นนิสิตหรือว่านักศึกษาไม่ว่าจะอยู่สถาบันไหนก็ตามกดมาได้เลยหกหกสี่สองห้าเก้าสองเก้าสามเก้าสี่ No Problem ครับ (เพลงสากล).....

จากตัวอย่างการประกาศและเชื่อมรายการทั้งสามในช่วงการดำเนินรายการของคุณภัทรพล พบว่า มีลักษณะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษถูกแยกออกเป็นสองส่วน คือส่วนของภาษาอังกฤษและส่วนของภาษาไทย สำหรับส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษนี้จะอยู่ช่วงต้นของการประกาศ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

- กล่าวทักทาย (Greeting) เช่น Good Morning
- กล่าวชื่อรายการและภาพลักษณ์รายการ (Program's Name and Slogan) เช่น The Station with all your favorite Thai and International hit Radio No Problem
- ขานเวลา (Time Announcing) เช่น It's six oh seven.
- ขานชื่อตนเอง (นักจัดรายการวิทยุ) และช่วงเวลาที่ได้รับผิดชอบ เช่น It's me Paul on early morning show.

จากการวิเคราะห์เนื้อหาและการใช้ภาษาอังกฤษในส่วนแรก ของการประกาศและเชื่อมรายการ พบว่า คุณภัทรพลใช้ภาษาอังกฤษเพื่อกล่าวทักทาย ขานชื่อรายการ ขานเวลา และขานชื่อนักจัดรายการ ด้วยประโยคภาษาอังกฤษที่ง่ายต่อความเข้าใจ อีกทั้งยังเป็นประโยคภาษาอังกฤษที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน เช่น คำกล่าวทักทายภาษาอังกฤษ "Good Morning" (สวัสดิ์

ตอนเช้า) โดยผู้ฟังรายการส่วนใหญ่เข้าใจความหมายของคำกล่าวทักทายนี้เป็นอย่างดี ฉะนั้นการใช้ภาษาอังกฤษในช่วงนี้ นักจัดรายการใช้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักรายการ ด้วยการใช้อังกฤษในการพูดดำเนินรายการ พร้อมกับสร้างภาพลักษณ์ให้กับนักจัดรายการวิทยุเอง ให้เกิดความโดดเด่นของภาพลักษณ์ ด้านความเป็นสากลของรายการอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น พบว่า ภาษาอังกฤษที่ใช้ในช่วงต้นของการประกาศนั้น เป็นรูปประโยคภาษาอังกฤษที่ซ้ำกันในทุกช่วงการประกาศ กล่าวถึงเนื้อหาที่เหมือนกัน และคุณศัพท์พหูพจน์ภาษาอังกฤษอย่างคล้องแคล่วและลื่นไหล เนื่องจากการพูดประโยคภาษาอังกฤษที่ซ้ำกันด้วยรูปแบบประโยคเดิมๆ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดความเคยชิน เหมือนการท่องจำ ทำให้ช่วงการประกาศและเชื่อมรายการของคุณศัพท์พหูพจน์ มีความลื่นไหลในการพูดแต่ขาดความหลากหลายของการนำเสนอ

สำหรับส่วนที่ใช้ภาษาไทยนั้น มีเนื้อหาของ การพูดคุยของนักจัดรายการ กล่าวทักทายผู้ฟัง ขานเวลาตามหลักการจัดรายการวิทยุ ขานชื่อตนและช่วงเวลาที่รับผิดชอบซ้ำอีกครั้งเพื่อตอกย้ำภาพลักษณ์รายการ ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้จะมีความคล้ายคลึงกับส่วนที่ใช้ภาษาอังกฤษ แต่จะเสนอเนื้อหาที่แตกต่างออกมาคือ กล่าวถึงรายละเอียดของการทำกิจกรรมในรายการ เบอร์โทรดศัพท์รายการด้วยภาษาไทยเพื่อสร้างความเป็นกันเอง และลดช่องว่างระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟัง อีกทั้งเพื่อความเข้าใจของผู้ฟังเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในรายการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นลักษณะการใช้ภาษาในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการด้วยการแยกใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษออกคนละส่วน แต่สำหรับช่วงสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมนั้น คุณศัพท์พหูพจน์ใช้ภาษาแตกต่างจากช่วงการประกาศ นั่นคือใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 5 แสดงการสนทนาระหว่าง คุณศัพท์พหูพจน์ ศิลปอาจารย์ (ดีเจพอล) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมออกอากาศวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2543

ฟ้า: ฟ้าคะ
 พอล: ฟ้า...เรียนอยู่ชั้นไหนแล้วครับ
 ฟ้า: จะขึ้น ม.6 ค่ะ
 พอล: ขึ้น ม.6 แล้วนะ O.K.I

- ฟ้า: ค่ะ
- พอล: ฟ้าทำไมตื่นเช้าจังเลย ตื่นมาวิ่ง... ไซ้ไม้ (พูดหยอกล้อ)
- ฟ้า: ไม่ใช่... ฝนตก
- พอล: ตื่นมาตักบาตร... ไม่ใช่ (เสียงหยอกล้อ)
- ฟ้า: ไม่ใช่
- พอล: ไม่ใช่ อยากฟังเพลงอะไรเอ่ย
- ฟ้า: Oops! I did it again. ไซ้ไม้
- พอล: ใหม่ล่าสุดเลยหนีจาก Britney Spere
- ฟ้า: ไซ้
- พอล: ไล่ไล่ Up date มาก
- ฟ้า: (หัวเราะ)
- พอล: In trend สุดๆ
- ฟ้า: อือฮี้... (เสียงภาษาอังกฤษ)
- พอล: O.K! ดีครับหลายคนจะได้ฟังด้วยเลยนะ
- ฟ้า: พี่พอล หลังไมค์ด้วยนะค่ะ
- พอล: ได้จ๊ะ หัวดีครับ
- ฟ้า: หัวดีค่ะ.....

จากตัวอย่างการสนทนาระหว่างคุณภัทรพลกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม พบว่า ไม่พบบทสนทนาที่ใช้ภาษาอังกฤษ พบแต่การใช้ภาษาไทยเป็นหลัก และแทรกด้วยคำศัพท์และวลีภาษาอังกฤษในบทสนทนาบ้างเป็นช่วงๆ ซึ่งสามารถจำแนกประเภทของคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ภัทรพลใช้ในระหว่างการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ได้ดังนี้

- คำตอบรับ เช่น "O.K."
- ชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อศิลปิน ชื่ออัลบั้ม และชื่อเพลงสากล
- คำศัพท์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมในรายการ เช่น "First gear"
- คำสนทนาที่ลื่นไหล เช่น "Up date" "In trend "

ภาษาอังกฤษที่ใช้ในบทสนทนานี้ ส่วนใหญ่จะปรากฏในรูปของคำศัพท์และชื่อเฉพาะ (English Vocabulary and Proper Names) มากกว่าประโยคภาษาอังกฤษ (English sentences) โดยภาษาอังกฤษที่ใช้นี้จะไม่แปลเป็นภาษาไทยซ้ำอีกครั้ง เช่น "OK" "In trend", "Up

date" ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาอังกฤษ ที่คุณภัทรพลคาดว่าผู้ฟังคุ้นเคยเป็นอย่างดี และสามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องแปลเป็นภาษาไทยซ้ำ สำหรับเงื่อนไขในการทำกิจกรรม การพูดคุยหยอกล้อ คุณภัทรพล ใช้ภาษาไทยเป็นหลักในบทสนทนา

สำหรับเหตุผลของการเลือกใช้ภาษาไทยล้วนสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการนี้ คุณภัทรพล ได้ให้สัมภาษณ์ว่า "ผมจะพูดไทยกับคนฟังคนไทย จะไม่ใช้ภาษาอังกฤษ พูดไทยไปเลยทำให้มันดูปกติสบาย การใช้ภาษาอังกฤษกับคนฟังอาจจะเป็นการฆ่ากันกลางอากาศ ซึ่งไม่ดี ไม่ใช่ที่เราดูดี เราพูดไปแล้วเขาไม่เข้าใจเรา ทำให้เขาดูแยะและทำให้เราดูเสียด้วยที่ไม่ประดับประดาประกอบกันไป ในรายการวิทยุ แต่คอนเซ็ปต์รายการ เป็นการแทรกความรู้การใช้ภาษาอังกฤษเข้ากับความเป็นบันเทิง ผมก็ใช้ภาษาอังกฤษง่ายๆ ประกาศเข้ารายการ แต่บางครั้งก็แทรกภาษาอังกฤษเข้าไปบ้าง คำชม การทักทาย มากกว่า เพราะภาษาอังกฤษรูปแบบนี้คนฟังเข้าใจได้ get ทันทีที่พูดออกไป" (ภัทรพล ศิลปาจารย์, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543)

จากการวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินรายการวิทยุของ คุณภัทรพล พบว่า ลักษณะท่าทาง และนิสัยส่วนตัวของเขา มีอิทธิพลอย่างมากต่อลีลาการพูด ลักษณะ (Style) การใช้ภาษา จากบุคลิกลักษณะที่เป็นคนสุภาพเรียบร้อย ส่งผลให้ลีลาและน้ำเสียงที่ออกมาในรายการ มีความอ่อนโยน สุภาพ เรียบง่าย ไม่เน้นการแสดงอารมณ์ในคำพูดที่มากเกินไป ทำให้บรรยากาศในการจัดรายการช่วงเช้า สบายๆ สามารถสร้างความเป็นกันเอง และช่วยให้ผู้ฟังผ่อนคลาย ส่งผลให้ลักษณะการดำเนินรายการของ คุณภัทรพล แตกต่างจากนักจัดรายการท่านอื่นอย่างเด่นชัด

ลักษณะนิสัยและทัศนคติส่วนตัวของคุณภัทรพล ก็มีผลสำคัญต่อลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินรายการเช่นกัน จากทัศนคติของคุณภัทรพลที่ไม่ต้องการทำให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมเกิดความไม่สบายใจ (Uncomfortable) ขณะสนทนาออกอากาศ ทำให้เขาเลือกที่จะใช้ภาษาไทยล้วนกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ (คู่สนทนา) เพื่อหลีกเลี่ยงการสื่อสารที่ตึงเครียดและลดความน่าเบื่อของการสนทนาที่ไม่ราบรื่นในช่วงการทำกิจกรรมลง

นอกจากนั้น ประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษ ก็มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในการดำเนินรายการของภัทรพลเช่นกัน เนื่องจากประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในต่างประเทศเพียง 3 ปี ทำให้ประโยคภาษาอังกฤษในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการมีความซ้ำซ้อน ไม่หลากหลาย เหมือนการท่องจำเพื่อให้การพูดมีความลื่นไหล (Fluency) แต่ขาดความหลากหลาย (Variety) ในรูปประโยคและสำนวน

สำหรับแนวคิดหลักรายการ ก็มีอิทธิพลที่สำคัญ ต่อการดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุ ไม่น้อยไปกว่า บุคลิกลักษณะท่าทาง ทักษะคิด และประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษเช่นกัน จากแนวคิดหลักรายการ Radio No Problem ที่เน้นการนำเสนอรายการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาเพลงไทยและเพลงสากลนั้น คุณภัทรพล ยังคงดำเนินรายการบนพื้นฐานแนวคิดหลักรายการเป็นสำคัญ แม้ว่าจะใช้ภาษาไทยเป็นหลักในช่วงสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมก็ตาม โดยสังเกตได้ว่าเขาใช้ภาษาไทยสลับกับภาษาอังกฤษ ในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ แทนในช่วงสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักรายการ

ดังนั้นลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ ของคุณภัทรพล (ดีเจพอล) เกิดจากลักษณะท่าทาง ทักษะคิดส่วนตัวบวกกับแนวคิดหลักรายการมาผสมผสานจนเกิดลักษณะการสลับภาษาในการดำเนินรายการที่แตกต่างไปจากนักจัดรายการท่านอื่นอย่างชัดเจน นั่นคือ **ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษแยกออกจากกัน** ในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ โดยใช้ภาษาอังกฤษในส่วนแรกและตามด้วยภาษาไทย และ**ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก** ในระหว่างการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ โดยใช้ คำศัพท์ ชื่อเฉพาะ คำแสดงตอบรับ และแสดงอารมณ์ เป็นภาษาอังกฤษ แทรกในบทสนทนาภาษาไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรณีศึกษาที่ 2 วุฒิธร มิลินทจินดา

นักจัดรายการ Radio No Problem ที่มากด้วยความสามารถท่านต่อมาคือ **คุณวุฒิธร มิลินทจินดา** หรือที่เรารู้จักกันดีในชื่อ “ดีเจวุฒิธร” ขวัญใจวัยรุ่นที่กำลังมาแรงในขณะนี้ แม้ว่าจะมีประสบการณ์จัดรายการเพียงแค่ 2 ปี แต่เขาได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้ฟังรายการอย่างมาก ด้วยสไตล์ (Style) การจัดรายการที่เป็นกันเอง สนุกสนาน ไม่ถือตัว และมีอารมณ์ขันตลอดการจัดรายการ

ภาพที่ 2 คุณวุฒิธร มิลินทจินดา นักจัดรายการ Radio No Problem

คุณวุฒิธร เป็นนักจัดรายการที่มากด้วยความสามารถอีกท่านหนึ่ง มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว ออกเสียงชัดเจน เนื่องจากเขาเคยศึกษาในต่างประเทศ เป็นเวลานานกว่า 18 ปี และจากความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ผนวกกับลักษณะท่าทางที่โดดเด่นนี้เอง ทำให้เขาได้รับการชักนำเข้าสู่วงการวิทยุโดย คุณไพโรจน์ เทวินนุรานุวงศ์ ครีเอทีฟ (Creative) รายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) แม้ว่าขณะนั้น เขาจะไม่มีประสบการณ์การจัดรายการวิทยุเลยก็ตาม แต่ด้วยนิสัยรักการฟังวิทยุและมีสไตล์การฟังที่แตกต่างไปจากคนอื่นนี้เอง ที่มีส่วนช่วยในการสั่งสมประสบการณ์และทักษะการจัดรายการวิทยุ ก่อนการเป็นนักจัดรายการ Radio No Problem ในปัจจุบัน

จากการสมมติบทบาทตัวเองเป็นนักจัดรายการวิทยุทุกๆเช้าตลอดระยะเวลา 4 ปี ได้กลายเป็น กิจกรรมการสังสรรค์และทักษะการจัดรายการวิทยุของ คุณวุฒิชัย อย่างไรก็ตามไม่รู้ตัว ซึ่งมีส่วนผลักดันให้เขาประสบความสำเร็จในการจัดรายการวิทยุในปัจจุบัน ดังที่ คุณวุฒิชัยให้สัมภาษณ์ถึงการสังสรรค์ดังกล่าว ว่า “คือว่า 4 ปีที่ผ่านมาระหว่างเรียนปริญญาตรีอยู่นะครับก็คือเวลาขับรถเนี่ย เป็นคนที่ไม่ชอบฟังเทปหรือซีดี (CD หรือ Compact Disk) ชอบฟังวิทยุอยู่แล้ว แล้วเวลาเขาเปิดเพลงแล้วเขาจะพูดเราจะลด Volume แล้วเราจะพูดทับเหมือนกับว่าเราเป็นดีเจเอง ซึ่งจะทำอย่างนี้ทุกเช้าตอนไปมหาวิทยาลัย ตอนแรกๆคือทำเล่นๆว่า ไหนลองซิเราลองทำดูบ้างซิ หรือไม่บางทีเราเปิดเทประหว่างที่เพลงมันว่าง เราจะพูดเข้าเพลงทุกวันเราจะลองเป็นดีเจ ความที่ว่าเราชอบการแสดงก็เลยไหนลองแสดงเป็นดีเจซิเราก็ทำเป็นพูดๆ 4 ปีเต็มครับทำมาอย่างนี้ พอเริ่มจัดรายการ No Problem มันก็เหมือนกับไม่ต้องเตรียมตัว เหมือนกับว่าปฏิบัติมา 4 ปีเต็มแล้ว” (วุฒิชัย มิลินทจินดา, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543)

สำหรับความสำเร็จในการจัดรายการวิทยุ นั้น ส่วนหนึ่งมาจากลีลาการพูดดำเนินรายการด้วยเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ด้วยคำพูดหยอกล้อผู้ฟังรายการ เช่น "เรียนบริหารหรือครับ โตขึ้นอยากเป็นอะไร หมอฟัน...(หัวเราะ)" "O.K. ครับ แต่ต้องตอบคำถามให้ได้ก่อนนะครับว่าดีเจที่หล่อที่สุดชื่ออะไรครับ" "ไอ้โห...อาบน้ำวันละสามหน มากกว่าผมสามครั้งด้วยกัน (หัวเราะ)" ซึ่งคำพูดในบทสนทนาเหล่านี้ช่วยสร้างความบันเทิงให้กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถลดความตึงเครียดขณะสนทนาออกอากาศได้เป็นอย่างดี

ลักษณะการดำเนินรายการด้วยการพูดเล่น หยอกล้อกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมนั้น เป็นการดำเนินรายการวิทยุด้วยการพูดที่ผ่อนคลาย (Relax) เป็นวิธีการดำเนินรายการแบบเป็นกันเอง (Friendly) ทำให้ผู้ฟังทั้งที่มีและไม่มีส่วนร่วมในรายการมีความสุขสนุกสนานไปกับบทสนทนา ทำให้บรรยากาศในช่วงการจัดรายการของคุณวุฒิชัยมีสีสันด้วยเสียงหัวเราะดังที่คุณจินตนา จันทสิทธิ์ ตรีเอทีฟรายการกรีนเวฟและผู้คัดเลือกนักจัดรายการวิทยุในสังกัดบริษัทเอไอเอ็มมีเดียจำกัด ได้ให้สัมภาษณ์ถึง ลักษณะการดำเนินรายการของ คุณวุฒิชัย ว่า "วุฒิชัยเขามีอารมณ์ขันตลอดเวลาคุยกับเขาแล้วสนุกทำให้หัวเราะได้เรื่อยๆ เขามีเสน่ห์ในการพูดมาก สังเกตว่าคนฟังติด ถ้าเขาจะหัวเราะออกมาดังๆ ทำให้คนฟังคลายเครียดได้ นั่นแหละจุดเด่นของเขา เขาไม่เสแสร้ง ในรายการพูดอย่างไร ออกจาก Studio เขาก็พูดอย่างนั้น เหตุผลที่จัดวุฒิชัย ต่อจากช่วงของพอล (คุณภัทรพล ศิลปาจารย์) เนื่องจากช่วงเช้าเปิดสถานีด้วยเสียงนุ่มๆ ของพอล ถ้าเอาดีเจที่พูดนุ่มๆแบบพอลต่ออีกรายการจะไม่มี ความหลากหลาย ก็เลยแทรกด้วยวุฒิชัย มี Style การพูดด้วยเสียงที่ตื่นเต้น สนุก

สนาน เราใจ ตามสไตล์ของเขา คนฟังจะได้รู้สึกสนุกตามไปด้วย" (จันทนา จัทสดิษฐ์, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543)

นอกจากนี้จุดเด่นอีกประการหนึ่งที่ได้สังเกตเห็นในการดำเนินรายการของ คุณวุฒิธร คือ เทคนิคในการใช้เสียง (Voice production) และการพูดที่ทำให้ผู้ฟังรายการเกิดอารมณ์ร่วมและคล้อยตาม ด้วยการใช้น้ำเสียงที่เกินจริง (Over action) ทั้งการเน้นเสียง (Emphasize) และลากเสียงขณะสนทนาออกอากาศ เช่น

- *Celine Dion* is Correct! (เน้นเสียง)
- Very very good! (เน้นเสียง)
- Oh! (ดีใจ) (แปลกใจ)
- Are you ready? (เน้นและลากเสียง)
- Are you sure? (เน้นเสียงสูงท้ายประโยค)
- I'm so sorry! You're right! (เน้นเสียง)
- Umm!....Yeah (ลากเสียง)
- Wow! (เน้นและลากเสียง)
- Now! O.k.Now! (เน้นและลากเสียง)
- Let's see (เน้นเสียง)

การพูดด้วยเสียงที่เกินจริง (Over action) นี้เป็นแสดงออกถึงความตั้งใจในการดำเนินรายการ เสียงที่ถูกผลิตออกมานั้นสามารถส่งความหมายของคำพูด และอารมณ์ของผู้พูดออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการพูดในลักษณะนี้ พบในช่วงสนทนาเพื่อทำกิจกรรมในรายการกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ซึ่งบางกิจกรรมอาจจะมีเนื้อหาทางวิชาการที่ต้องการให้ความรู้กับผู้ฟังรายการ แต่คุณวุฒิธรจะใช้การพูดหยอกล้อ และใช้น้ำเสียงที่เกินจริง ทั้งการเน้นเสียงและลากเสียง เพื่อดึงความสนใจของผู้ฟังในเรื่องราวนั้นๆ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 6 แสดงการสนทนาระหว่าง คุณวุฒิธร มลิณฑจินดา (ดีเจวุฒดี) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ออกอากาศ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2543

วุฒดี: เอาหะครับมาถึงช่วง Eighty-eight Quiz กันแล้วนะครับ คุณใหม่ครับ
ใหม่: สวัสดีค่ะ

- .
- .
- .
- ผู้ดี: เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในโลซานน์ (Lozann) ในสวิสเซอร์แลนด์ที่เค้าค้นพบ
สมุนไพรรูปอย่างหนึ่ง ซึ่งจะสามารถรักษาโรคร้ายได้โรคหนึ่ง ได้นะครับแต่ว่า
สมุนไพรรูปชนิดนี้สามารถหาได้แค่ประเทศ...
- ใหม่: อาร์เจนตินา (Argentina)
- ผู้ดี: Very Good! (เสียงตื่นเต้น ดีใจมาก) You're listening to me. ดีครับที่ ฟังอยู่
นะ ครับ
- .
- .
- .
- ผู้ดี: ทำไมคิดว่าเป็น Cancer ครับ
- ใหม่: คิดว่าน่าจะเป็นโรคที่ถ้าจะรักษาที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุดตอนนี
- ผู้ดี: ฮี...ฮี...ฮี...(เสียงในลำคอ) Are you sure? (เน้นเสียง) (หัวเราะ)
- ใหม่: Yes!
- ผู้ดี: (หัวเราะ) I'll give you one more chance O.K! AIDS, Malaria or Cancer.
'One more time.
- ใหม่: Cancer! (เสียงมั่นใจ)
- ผู้ดี: O.K! You're very firm about this. What song would you like to listen to?
- ใหม่: เออ! *First love* ค่ะ
- ผู้ดี: *First Love* อุทาตะฮิคารุ นะครับด้วยความมั่นใจของคุณใหม่นะครับ ว่าต้อง
ตอบถูกแน่ๆว่า Cancer คุณใหม่ครับเตรียมใจนะครับ (SFX = OH! SORRY!)
(หัวเราะ)
- ใหม่: (หัวเราะ)
- ผู้ดี: I'm so sorry (เน้นเสียงเศร้า) จะว่ากันจริงๆแล้ว...
- ใหม่: ขอฟังได้ไม๊คะ (หัวเราะ)
- ผู้ดี: อยากฟังเพลงอะไรหะครับ
- ใหม่: ก็ *First love* นะคะคือตอบไม่ถูกแต่ขอฟังได้ไม๊คะ
- ผู้ดี: อันนั้นเค้าเรียกว่าผิดกติกา นะครับคุณใหม่ แต่จะบอกให้ก่อนนะครับว่า ฟังนิต
หนึ่ง จริงๆแล้ว โรค Cancer เค้าวิจัยแล้วค้นพบไปอีกชั้นแล้วว่า ประเทศจีน ถ้า
สุดท้ายได้ยีนขาวเมื่อเดือนที่แล้วใช่ไม๊ครับ ที่เค้าจะฉีดในโตรเจนเข้าไปใน
เยื่อที่เป็นมะเร็งและสามารถแช่...Freezes ทำให้เป็นก้อนแล้วคว้านออกมา

- ใหม่: อ้อ!
- วูดดี้: นั่นคืออีกก้าวของ Cancer แล้ว แต่สำหรับทีโลซานน์ สำหรับสมุนไพรมะเร็งที่ เจอที่ Argentina นั้นจะรักษาโรค เอ็ดส์ AIDS นะครับ เขาอย่างนี้ดีกว่านะครับ ถ้ามีเวลาก่อนสิบเอ็ดโมงจะเล่นให้ไหมครับ อยากฟังมากขนาดไหนครับ
- ใหม่: มาก...มากที่สุดค่ะ
- วูดดี้: OK! ครับแต่ต้องตอบคำถามให้ได้ก่อนนะครับว่าดีเจที่หล่อที่สุดชื่ออะไรครับ
- ใหม่: ชื่อวูดดี้ค่ะ (หัวเราะ)
- วูดดี้: อย่างนั้นได้ฟังแน่นอน.....

จากการศึกษาลักษณะและลีลาการพูดดำเนินรายการของ คุณวูดดี้ พบว่าจุดเด่นของการพูดดำเนินรายการ คือ การพูดด้วยเสียงที่เกินจริง การเน้นและลากเสียง (ตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษที่ขีดเส้นใต้) ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งที่สามารถดึงความสนใจของผู้ฟังรายการได้ ทำให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการและคล้อยตามนักจัดรายการวิทยุ มีผลต่อความรู้สึกของผู้ฟังรายการอย่างมาก เนื่องจากคำพูดที่ใช้เสียงที่เกินจริง (Over acting) นี้สามารถสื่ออารมณ์ของผู้พูดออกมาอย่างชัดเจน เช่น การกล่าวชม หรือแสดงอารมณ์ต่างๆ (จากตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษที่ขีดเส้นใต้) ซึ่งเสียงที่เกินจริงนี้ สามารถสื่ออารมณ์ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้เสียงเรียบธรรมดา (Monotonous) ดังที่คุณวูดดี้ ให้สัมภาษณ์ถึงลักษณะการพูดของตนเองว่า “สำหรับการจัดรายการของวูดดี้ นี่คือดีใจที่สุดๆ เขียวก็เขียวสุดๆ ออกมาด้วยน้ำเสียง คือมันเป็นความตั้งใจในการใช้เสียงเพื่อการสื่อความหมาย เพราะผมเชื่อว่าสื่อวิทยุเป็นสื่อที่ได้ยินแต่เสียง เราก็ต้องใช้ทรัพยากรที่เรามีให้คุ้มค่าที่สุดเราจะใช้โมโนโทน (Monotone) ทำไม่ ผมคิดว่ากับคอนเซ็ปต์รายการของผมมันไม่ใช่ ยิ่งคอนเซ็ป (Concept) รายการของผมเป็นแบบนี้ผมต้องยังมีความหลากหลายในการนำเสนอ โดยเป็นการใช้เสียงที่ Over action ออกมาในรายการวิทยุ และอาจจะเป็นเพราะพื้นฐานเรามาจากละครเวทีในการใช้เสียงเราก็เลยเอาประสบการณ์นี้มาใช้กับวิทยุ” (วูดดี้ มลินทจินดา, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543)

ลีลาและลักษณะการเน้นเสียงและใช้เสียงในการพูดที่เกินจริง ของคุณวูดดี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์การแสดงละครเวที ซึ่งลักษณะการใช้เสียงสำหรับละครเวทีนั้นมีความแตกต่างจากการใช้เสียงในชีวิตประจำวันอย่างมาก จากการพูดคุยกับอาจารย์ประจำภาควิชาการละคร คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจถึงการผลิตเสียง (Voice production) ในการแสดงละครเวที นักแสดงละครเวทีต้องศึกษาวิธีการออกเสียง และการพูดเพื่อให้เสียงที่ผลิตออกมาชัดเจน มีพลัง ด้วยการลากเสียง และเน้นการสื่ออารมณ์ออกมาทางคำพูด

เพื่อดึงความสนใจจากผู้ชม เพื่อให้ผู้ชมที่ไม่สามารถเห็นหน้าตาของผู้แสดง สามารถเข้าใจเรื่องราว และอารมณ์ของตัวละครอย่างถ่องแท้ เพราะเสียง (Voice) และลีลาท่าทาง (Body movement) เท่านั้นที่สามารถส่งผ่านความหมาย และอารมณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในละครไปยังผู้ชมให้ได้รับอรรถรสของละครอย่างครบถ้วน ซึ่งกิจกรรมการแสดงละครเวทีของ คุณวุฒิธร นี้เองได้กลายเป็นกิจกรรมที่ช่วยในการส่งเสริมประสบการณ์และเทคนิคการออกเสียง ที่สามารถนำมาประยุกต์เข้ากับการดำเนินรายการวิทยุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับเทคนิคการใช้เสียงที่เกินจริง ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นพบว่า คุณวุฒิธร นำมาใช้ในพูดภาษาอังกฤษ เพราะธรรมชาติของภาษาอังกฤษ อยู่ที่การออกเสียง (Pronunciation) และมี โทนเสียง (Intonation) ทั้งสูง-ต่ำ เช่นประโยคคำถามเสียงจะสูงขึ้นท้ายประโยค (Rising sound) ดังนั้นการใช้เสียงที่เกินจริงด้วยภาษาอังกฤษ นั้น สามารถสื่ออารมณ์ที่หลากหลาย และช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้ฟังรายการได้เป็นอย่างดี

สำหรับการศึกษาใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของ คุณวุฒิธร พบว่า ลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินรายการมีความเด่นชัดตามคอนเซ็ป (Concept) รายการ นั้นคือ ใช้ภาษาไทยสลับภาษาอังกฤษ แต่ลักษณะการสลับจะมีความแตกต่างจาก คุณภัทรพล ศิลปาจารย์ (ดีเจพอล) นั่นคือ คุณวุฒิธร จะไม่แยกใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยออกจากกันเป็นส่วนๆ แต่จะใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยร่วมกันในประโยคสนทนา โดยเน้นที่การแสดงอารมณ์ของคำพูดด้วยภาษาอังกฤษ เช่น การแสดงความดีใจ การถามย้ำ หรือการแสดงความคิดเห็น ในบทสนทนา และสลับด้วยบทสนทนาภาษาไทย เพื่อผู้ฟังรายการสามารถสื่อสารโต้ตอบได้อย่างไม่ติดขัด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 7 แสดงการสนทนาระหว่าง คุณวุฒิธร มลินทจินดา (ดีเจวุฒิตี) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมออกอากาศ วันที่ 2 มีนาคม 2543

วุฒิตี: Hello! What's your name?
 แอนนี่: Annie
 วุฒิตี: Are you there now, in the office?
 แอนนี่: No, I'm still in the car.
 วุฒิตี: Where are you right now, where?
 แอนนี่: Going to “ฉะเชิงเทรา”

- วุดดี: O.K, so you working in Bangkok, Hum?
- แอนนี่: Actually very close to Bangkok but not exactly.
- วุดดี: O.K, well drive carefully. Anyway, we have three words today for you, Annie.
- แอนนี่: Yes.
- วุดดี: These words, we have "dinner", we have "party", we also have "dark" ถ้าหากว่าคุณสามารถใช้คำศัพท์ทั้งสามคำต่อเป็นประโยคแล้วล่ะก็ จะได้ฟังเพลงที่คุณอยากฟังเลย Now the phrase no the sentence have to do in evening time หรือว่าเวลาเย็น Are you ready?
- แอนนี่: Um! Yes. Um! Do I have to Umm...! Put down Ovaltine three in one?
- วุดดี: Um! I'm so sorry. You're right (หัวเราะ)
- แอนนี่: (หัวเราะ)
- วุดดี: ต้องบอกรหัสผ่านก่อนนะครับ อู๋!ขอบคุณที่ช่วยกันทำงานนะครับ (หัวเราะ) เชิญครับ เชิญครับ
- แอนนี่: O.K. ค่ะ โอวัลตินทรีอินวัน (Three in one) คุณค่าพร้อมซงค่ะ
- วุดดี: O.K. Thank you. Now! Go ahead!
- แอนนี่: Last night in the darkness, I light the candle to have dinner with my friends then we have set up the party.
- วุดดี: Um...! Very! Very! Good. เมื่อคืนนี้ตอน ตอนค่ำๆเหนื่อยนะครับก็หลังจากที่ทานข้าวกับเพื่อนๆ เพื่อนฝูงมิตรสหายเรียบร้อยแล้วเราก็จัด Party กันเลย เกิดขึ้นจริงรีเปล่าครับ
- แอนนี่: เออ...จริงค่ะ
- วุดดี: เมื่อคืนนี้เหวอครับ
- แอนนี่: ใช่ (หัวเราะ)
- วุดดี: จริงรีเปล่าครับ
- แอนนี่: (หัวเราะ)
- วุดดี: แสดงว่าแอนนี่ต้องชอบ Party แน่หนอครับ ขนาดวันต่อมาต้องไปทำงาน ก็ยัง Party กันอยู่ ดีมาก ดีมาก ชีวิตต้องมีความสุขนะ ครับ แอนนี่ครับ อยากฟังเพลงอะไรบ้าง (เน้นเสียง) ที่สุดครับ
- แอนนี่: อยากฟังเพลง ไม่ต้องมีคำบรรยาย ของ Mr. Team มาก (เน้นเสียง) ที่สุดค่ะ
- วุดดี: No Problem! Have a nice day, O.K.

แอนนี่: Yes. Thank you.
 วูดดี้: Bye-bye.
 แอนนี่: Bye-bye.....

การสนทนาในตัวอย่างข้างต้นนี้พบว่า คุณวุฒิมิธรใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักแทรกด้วยภาษาไทย ไม่ใช้ภาษาอังกฤษล้วนในการสนทนา และจะเปลี่ยนใช้ภาษาไทยหลังจากที่พูดภาษาอังกฤษได้ในระยะเวลาพอสมควร เขาจะเปลี่ยนใช้ภาษาไทยสลับกันไปมาอย่างต่อเนื่องในความหมาย ไม่เน้นที่การแปลประโยคภาษาอังกฤษที่กล่าวไปแล้ว แต่จะเน้นการพูดภาษาไทยเพื่อกล่าวถึงกติกากิจกรรมในรายการ

จากการวิเคราะห์บทสนทนาข้างต้น พบว่า บทสนทนามีความสั้นไหล ไม่ติดขัด เนื้อหาของบทสนทนาอยู่ในกรอบของการทำกิจกรรม แม้ว่าในการสนทนาจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ความสำเร็จในการสนทนาเกิดจากผู้ฟังที่มีส่วนร่วมมีความสามารถโต้ตอบสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี จึงสามารถต่อบทสนทนาที่นักจัดรายการเปิดบทสนทนาขณะสนทนาออกอากาศด้วยภาษาอังกฤษได้ ซึ่งหมายความว่านักจัดรายการวิทยุจะไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษเป็นหลักในบทสนทนาได้ ถ้าหากผู้ฟังที่มีส่วนร่วมไม่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ

ความสามารถภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักจัดรายการวิทยุ แต่จากตัวอย่าง พบว่าผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการขณะสนทนาออกอากาศ มีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี แต่ คุณวุฒิมิธรกลับไม่ใช้ภาษาอังกฤษล้วนในบทสนทนา แต่ใช้ภาษาไทยในบางช่วง ซึ่งเนื้อหาของบทสนทนาที่ใช้ภาษานั้น เกี่ยวกับเงื่อนไขของการทำกิจกรรมในรายการ แม้ว่าผู้ฟังที่มีส่วนร่วมจะมีความสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดีก็ตาม คุณวุฒิมิธรก็ต้องเปลี่ยนใช้ภาษาไทยสลับกับการใช้ภาษาอังกฤษในบทสนทนา ทั้งนี้คุณวุฒิมิธร ต้องการส่งความหมายของบทสนทนาในขณะนั้นไปยังผู้ฟังท่านอื่นที่มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษที่จำกัด

ดังที่ คุณวุฒิมิธร ให้สัมภาษณ์ถึงการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในบทสนทนาว่า “ตอนไหนใช้ภาษาไทยตอนไหนใช้ภาษาอังกฤษ เออ...ส่วนมากแล้วขึ้นอยู่กับคนฟังถ้าพูดอังกฤษก็จะอังกฤษกลับแสดงว่าพูดภาษาอังกฤษได้ แต่ถ้าพูดไทยจะไม่ไทยล้วนกลับนะ (หัวเราะ) เพราะคอนเซ็ปต์รายการเราต่างจากรายการอื่น จะเน้นการใช้ภาษาอังกฤษกับคนฟัง พอไปเรื่อยๆ พอพูด

เข้ากิจกรรมถ้ามันเป็นไทย ร้อยเปอร์เซ็นต์มันก็จะไม่คงคอนเซ็ปต์ อาจจะเป็นประโยคหรือ ทักทาย กล่าวชม เล็กน้อยให้มันเป็นสี่ส้นแล้วก็กลับมาเป็นไทยใหม่ แล้วพอช่วงเกมก็ต้องใช้ภาษาไทยเพื่อให้คนเล่นเกมเข้าใจ ไม่ใช่ว่าใช้ภาษาอังกฤษแล้วคนเล่นเกมไม่รู้เรื่อง พอเอาเข้าจริงๆตกม้าตายกลางอากาศ ตายเลย (หัวเราะ) และอีกอย่างผมต้องคิดอยู่เสมอว่าไม่ได้คุยกับคนออกอากาศคนเดียว แต่คุยกับคนฟังอีกหลายๆคนที่บ้าน” (วุฒิธร มิลินทจินดา, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543)

การเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ คุณวุฒิธร พยายามดำเนินรายการบนพื้นฐานแนวคิดหลักรายการ มากกว่าความสามารถใช้ภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม และคำนึงถึงความต้องการของผู้ฟังทางบ้านไปพร้อมๆกับการสนทนาออกอากาศ จึงทำให้ลักษณะการสลับภาษาในการดำเนินรายการเป็นแบบ **ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักและสลับด้วยภาษาไทยอย่างต่อเนื่องในความหมาย** ไม่แปลประโยคภาษาอังกฤษนั้นซ้ำ

นอกจากลักษณะการใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาไทยในการดำเนินรายการของวุฒิธรนั้น ยังพบลักษณะการเปลี่ยนใช้ภาษาขณะสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ อีกลักษณะคือ การใช้ภาษาอังกฤษและแปลด้วยภาษาไทยซ้ำ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 8 แสดงการสนทนาระหว่าง คุณวุฒิธร มิลินทจินดา (ดีใจวุฒิตี) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมออกอากาศ 28 กุมภาพันธ์ 2543

วุฒิตี: Oh! Yes engineer
 ปิว: Yes
 วุฒิตี: OK, so third year or fourth, right ?
 ปิว: Okay.
 วุฒิตี: Right ? ปีสี่ใช่ไม้ครับ (พูดภาษา
 ปิว: ครับผม ปีสี่.....

ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการสนทนาที่แสดงในตัวอย่างข้างต้น คือผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการไม่เข้าใจภาษาอังกฤษที่คุณวุฒิธรใช้สื่อสาร จึงตอบกลับบทสนทนาในคนละเรื่อง (จากตัวอย่างประโยคตัวอย่างที่ขีดเส้นใต้) ซึ่งถ้าพิจารณาในเรื่องการวิเคราะห์บทสนทนา พบว่า การสนทนาในช่วงนี้ขาดความต่อเนื่องในเนื้อหา (Sequential organization) จะขาดการเชื่อมโยงของบทสนทนา และเนื้อหาของบทสนทนาจะไม่ตรงประเด็น ซึ่งขัดต่อหลักการสนทนาที่ว่าด้วยเรื่องการสนทนาที่ตรงประเด็น (Relevancy Maxims) โดยสังเกตจากการเปลี่ยนกันพูด (Turn taking) ซึ่งอธิบายโดย Harvey Sacks และ Emanuel Schegloff และ Gail Jefferson ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการหรือคู่สนทนา เป็นผู้ที่ทำให้การสนทนาขาดความต่อเนื่องของเนื้อหา ซึ่งถ้าปล่อยให้การสนทนาขณะออกอากาศเป็นเช่นนี้ จะทำให้การสนทนาน่าเบื่อ ไม่น่าติดตามและสร้างความอึดอัดแก่คู่สนทนาเอง (ผู้ฟังที่มีส่วนร่วม) ดังนั้นนักจัดรายการวิทยุจึงต้องแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการสนทนาออกอากาศนี้

สำหรับวิธีการแก้ปัญหาระหว่างการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมของคุณวุฒิธร พบว่า เขาใช้ภาษาอังกฤษประโยคเดิมนั้นซ้ำอีกครั้ง และแปลด้วยภาษาไทย เพื่อให้คู่สนทนา (ผู้ฟังที่มีส่วนร่วม) เกิดความเข้าใจและสามารถโต้ตอบบทสนทนาเดิมนั้นกลับได้อย่างตรงประเด็น และทำให้การสนทนาขณะออกอากาศดำเนินไปอย่างราบรื่นไม่ติดขัด ดังที่ คุณวุฒิธร ให้สัมภาษณ์ถึงวิธีการเปลี่ยนใช้ภาษาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวขณะสนทนาออกอากาศว่า “ถ้าคนฟังตอบบทสนทนาของผมไม่ได้ หรือไม่เข้าใจภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่ผมจะใช้คำ OK ก่อนแล้วก็บอกว่าไม่ยาก “Very easy” คือจะบอกเขานิดหน่อยแล้วก็ก็เป็นไทยนิดนึง แต่ว่าจะไม่เปลี่ยนแปลงทันทีเพราะว่าถ้าเราเปลี่ยนร้อยเปอร์เซ็นต์เลยทันทีเหมือนกับว่าเราหมดหวังในคนฟัง มันเป็นการดูถูกเขามากๆ ผมก็เลยต้องคอยกระตุ้นเขา เขาก็จะค่อยๆเข้าใจแล้วว่าเราพูดอะไร...” (วุฒิธร มลิณฑจินดา, สัมภาษณ์ , 25 พฤษภาคม 2543)

นอกจากวิธีการแก้ปัญหานี้ คุณวุฒิธรกล่าวข้างต้น ช่วยให้การสนทนาระหว่างออกอากาศไม่ติดขัด ยังพบว่าการใช้ภาษาอังกฤษซ้ำนั้นเป็นการกระตุ้นให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วม พยายามที่จะสื่อสารตอบกลับมาด้วยภาษาอังกฤษเช่นกัน แม้ว่าการแก้ปัญหานี้ที่ง่ายที่สุดคือ การเปลี่ยนใช้ภาษาไทยทันทีที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมไม่สามารถตอบกลับบทสนทนาได้ก็ตาม แต่วิธีการแก้ปัญหานี้ด้วยการเปลี่ยนบทสนทนาจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในทันทีนั้น อาจทำให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมไม่พยายามที่จะเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษด้วยตัวเอง ซึ่งจากทัศนคติของคุณวุฒิธร นั่นคือ ไม่ต้องการให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกว่าคุณไม่มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ

ช่วงการสนทนาระหว่างผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการนั้น ส่วนใหญ่แล้วจะเกิดปัญหาการสนทนาที่ไม่ตรงประเด็น (Relevancy maxims) เนื่องจากนักจัดรายการวิทยุใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับผู้ฟังที่เป็นคนไทย เพื่อให้สอดคล้องกับคอนเซ็ปต์รายการ ฉะนั้นการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาอังกฤษ จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาเช่นนี้ได้ ซึ่งการดำเนินรายการที่มีประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับ เทคนิคและการแก้ปัญหาของนักจัดรายการวิทยุแต่ละท่านเป็นสำคัญ

จากตัวอย่างบทสนทนาที่นำมาศึกษาทั้ง 2 ตัวอย่างนี้ ยืนยันได้ว่า ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการเปลี่ยนใช้ภาษาของนักจัดรายการวิทยุ นั่นคือนักจัดรายการจะเปลี่ยนใช้ภาษาอังกฤษเมื่อผู้ฟังที่มีส่วนร่วมมีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ และเปลี่ยนใช้ภาษาไทยเมื่อผู้ฟังที่มีส่วนร่วมมีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษอย่างจำกัด

สำหรับช่วงการประกาศและเชื่อมรายการหรือช่วงที่นักจัดรายการวิทยุพูดดำเนินรายการฝ่ายเดียว (One-way communication) ปรากฏจากคู่สนทนา (ผู้ฟังที่มีส่วนร่วม) ปัญหาของบทสนทนาไม่ตรงประเด็นจะไม่เกิดขึ้นในช่วงนี้ นักจัดรายการสามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยได้ตามความต้องการและความถนัดของนักจัดรายการวิทยุเอง ภายใต้กรอบของแนวคิดหลักรายการ สำหรับช่วงการประกาศและเชื่อมรายการของ คุณวุฒิธรนั้น พบว่า ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการประกาศเชื่อมรายการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 9 แสดงการประกาศและเชื่อมรายการของ คุณวุฒิธร มิลินทจินดา ออกอากาศ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2543

วุฒิธร: Here we go, it three minutes after ten p.m. right now, right right right now, giving away a CD by *M Two M* of cause but you have to answer the question correctly first alright. What song by *M Two M* from the album *Shade of Purple* that I played for you guy in the last hour right? You have to answer question a CD album the full album by *M Two M* Well? Automatically be yours OK! Hello.....

จากตัวอย่างการประกาศและเชื่อมรายการนี้ คุณวุฒิธร ใช้ภาษาอังกฤษล้วนไม่มีการแทรกภาษาไทย เนื่องมาจากความถนัดในการใช้ภาษาอังกฤษ และด้วยเนื้อหากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปินต่างประเทศ พร้อมกับเพลงสากลที่กำลังจะนำเสนอ เพื่อแสดงอารมณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อ

หา คุณวุฒิจิตร จึงเลือกใช้ภาษาอังกฤษล้วนในช่วงการประกาศ ดังที่ให้สัมภาษณ์ว่า "พูดภาษาอังกฤษเข้าเพลงขึ้นอยู่กับเพลงที่เราเปิดด้วย สมมติเราเปิดเพลงสากล เราก็ต้องพูดเข้าเพลงเป็นภาษาอังกฤษ มันจะดูตลกถ้าเราเปิดเพลงไทยอยู่ แล้วไปเข้าภาษาอังกฤษ ถ้ายิ่งคนฟังเพิ่งเปิดมา ฟังยิ่งตลกมาก ก็เลยถ้าเป็นเพลงสากลเนี่ย วูดดีก็จะกล้าพูดภาษาอังกฤษมากกว่าตอนที่เปิดเพลงไทย วูดดีคุยด้วยภาษาอังกฤษเกี่ยวกับเพลงและนักร้องที่เขาชอบ เขาจะรู้เรื่องเพราะเป็นเรื่องที่เขา กำลังสนใจอยู่" (วุฒิจิตร มิลินทจินดา, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม, 2543)

จากการวิเคราะห์ลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ ของ คุณวุฒิจิตรนั้น พบว่า **ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษสลับกันอย่างต่อเนื่อง** ในช่วงการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ มีความเด่นชัดตามแนวคิดหลักรายการ และการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม และสำหรับช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ ที่ส่วนใหญ่ คุณวุฒิจิตร ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ซึ่งเกิดจากความสามารถ และประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในต่างประเทศจนเกิดความเคยชิน ผสมกับเนื้อหารายการที่น่าเสนอ เป็นปัจจัยในการเปลี่ยนใช้ภาษาอังกฤษของคุณวุฒิจิตร เช่นกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรณีศึกษาที่ 3 ภูมิชาย บุญสินสุข

คุณภูมิชาย บุญสินสุข หรือรู้จักกันดีด้วยชื่อ "ดีเจบีก" เริ่มงานด้านวิทยุ ด้วยการเป็นนักจัดรายการวิทยุคลื่นเพลงไทย หลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งทำให้เขามีประสบการณ์การจัดรายการเพลงมากกว่านักจัดรายการ Radio No Problem ท่านอื่น และจากประสบการณ์การเรียนสาขาคอมพิวเตอร์ ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้เขามีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น จนได้รับการชักชวนให้เป็นหนึ่งในนักจัดรายการ Radio No Problem ควบคู่ไปกับงานในตำแหน่ง Art-Director ของบริษัทเอไอเอ็มมีเดียจำกัด

ภาพที่ 3 คุณภูมิชายบุญสินสุข นักจัดรายการ Radio No Problem

จากประสบการณ์ที่ในวงการวิทยุมากกว่า 3 ปี และด้วยบุคลิกที่เป็นผู้ใหญ่วัย 29 ปี ทำให้ลีลาท่าทางการพูดดำเนินรายการเป็นแบบนิ่งๆ ไม่กระโตกกระตาก ไร้สาระ หรือพูดแสดงอารมณ์ออกมาอย่างเกินจริง เขาใช้เสียงสุภาพ ไม่หยาบคาย หรือหัวเราะออกมาเสียงดัง และใช้เทคนิคการพูดและยิ้มไปพร้อมๆกัน ทำให้เสียงที่ออกมามีความอ่อนโยน อย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ดัดเสียงเพื่อให้เสียงเพราะ และมีลักษณะการพูดเหมือนกับพี่คุยกับน้อง พี่สอนน้องมากกว่าการคุยกับเพื่อน

นอกจากลีลาการพูดคุยในรายการที่เหมือนพี่คุยกับน้องแล้วนั้น การจัดรายการของ คุณ ภูมิชาย ยังแตกต่างไปจากนักจัดรายการท่านอื่นอย่างเด่นชัด นั่นคือใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการดำเนินรายการ ทั้งในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ และช่วงการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม โดยไม่ใช้การสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามแนวคิดหลักรายการ ทั้งนี้ คุณภูมิชายได้ให้เหตุผลของการใช้ภาษาไทยในการดำเนินรายการว่า “ผมเป็นดีเจที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลักเพราะว่าผมเริ่มต้นจากการเป็นดีเจที่ใช้ภาษาไทยล้วน 88 เพิ่งเปลี่ยน Concept แต่ว่าผมจัดรายการมาตั้งแต่สมัยที่ 88 ยังเป็นไทยล้วน ถ้าเป็นดีเจดูดี เพี้ยต หรือว่าพอล จัดรายการเป็นภาษาอังกฤษจึงดูไม่แปลก เพราะเขาเริ่มจากการเป็นดีเจที่พูดภาษาไทยและภาษาอังกฤษเลย แต่ของผมพูดไทยมา 3 ปีแล้ว มาทำแบบนี้ บางคนฟังจะรู้สึกแปลกๆว่าเกิดอะไรขึ้น คนฟังจะไม่คุ้น สำหรับผมจะใช้ภาษาไทยเป็นหลัก และจะแทรกความรู้ภาษาอังกฤษเข้าไปบ้าง ตามคอนเซ็ปต์รายการแทรกความรู้เข้ากับความบันเทิง” (ภูมิชาย บุญสินสุข, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543)

จุดเด่นของการดำเนินรายการของคุณภูมิชายนั้น อยู่ที่การดำเนินรายการด้วยการแทรกความรู้การใช้ภาษาอังกฤษเข้าไปในขณะที่พูดดำเนินรายการ การแทรกการสอนการใช้ภาษาอังกฤษนี้ คุณภูมิชายใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร โดยยกตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษแล้วแปลเป็นภาษาไทย พร้อมทั้งยกตัวอย่างใกล้ตัวผู้ฟังมากที่สุด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 10 แสดงการประกาศและเชื่อมรายการของ คุณภูมิชาย บุญสินสุข (ดีเจบิก) ออกอากาศ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2543

บิก: อ้อหือ...ฟังความหมายแล้วสำหรับสาว ๆ ด้วยกัน อาจจะทำให้ช่วยสาว ๆ นะ แหมคนแบบนี้เลือดเย็นใจร้ายเหลือเกิน Cold Blooded ใ้ให้เลือดเย็นสุดๆ ว่าแล้วเราก็มาเข้าเรื่องของเรานะครับ Eighty-eight Quiz วันนี้ถามเรื่องเกี่ยวกับสัตว์เลือดเย็นกับสัตว์เลือดอุ่นแตกต่างกันอย่างไรเอาทราบหรือเปล่า เดี่ยวมีคำตอบให้ (จึงเก็ลรายการ,โฆษณา).....

จากตัวอย่างการประกาศและเชื่อมรายการข้างต้น พบว่า คุณภูมิชายใช้ภาษาไทยล้วนในการดำเนินรายการ และในขณะเดียวกันก็แทรกการสอนการใช้ภาษาอังกฤษ ที่มีเนื้อหากลมกลืนเข้ากับเนื้อหาเพลงและความบันเทิง ด้วยการอธิบายการใช้ภาษาอังกฤษด้วยภาษาไทย ซึ่งการดำเนินรายการลักษณะนี้ สอดคล้องกับแนวคิดหลักของรายการที่เน้นการนำเสนอความรู้เข้า

กับความบันเทิง โดยที่คณภูมิชาย เน้นที่การนำเสนอในรูปแบบการสอนการใช้ภาษาอังกฤษหรือเรียกว่า Instructional Style ซึ่งมีความแตกต่างจากนักจัดรายการท่านอื่นอย่างเด่นชัด

ลักษณะการดำเนินรายการที่เรียกว่า Instructional style นี้พบมากในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ ซึ่งเป็นการแทรกการใช้ภาษาอังกฤษ โดยที่คณภูมิชาย นำเนื้อหาจากเพลง หรือจากช่วงสารคดี นำมาเป็นประเด็นในการพูดคุยและเชื่อมรายการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 11 แสดงการประกาศและเชื่อมรายการของ คณภูมิชาย บุญสินสุข (ดีเจบิก) ออกอากาศ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2543

บิก: ขอขอบคุณสำหรับ Talking dic นะครับผู้นำเทคโนโลยีอัจฉริยะครับตอนนี้จำเอาไว้ นะครับว่า Landmark หมายถึงจุดสังเกตระหว่างทางหรือจุดไหน ก็ตามที่เราจะรู้สึกว่ามันโดดเด่นแล้วเป็นที่น่าสังเกตได้ นั่นแหละครับเขาเรียกว่า Landmark นะคะเป็นต้นว่าอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิอันนี้ก็ Landmark เหมือนกันเป็นต้น นะก็คงจะทราบแล้วนะจะถึงความหมายอันนี้แล้วก็จำเอาไว้เวลาพูด "Speak louder" พูดออกมาดังๆอย่างมั่นใจกันเลยนะครับ หลังจากฟังเพลงนี้ฟังข่าวกัน นะครับ Eighty-eight News อยู่กับผมต่อไปนะครับกับผมบิกที่ No Problem ครับกับผมที่นี่จนถึงบ่ายสองโมงเหมือนเดิมและปิดท้ายในช่วงนี้ด้วยเพลงจาก พี่เบิร์ด ธงไชย แมคอินไตย์ *ทำไมต้องเธอ* ครับ.....

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า คณภูมิชาย ดำเนินรายการด้วยภาษาไทยล้วน เนื้อหาของการประกาศ คือการสอนการใช้ภาษาอังกฤษ ด้วยลีลาการพูดที่นุ่มนวล เป็นกันเองกระตุ้นผู้ฟังให้เกิดการจดจำคำภาษาอังกฤษ เช่น คณภูมิชายพูดว่า "Speak louder พูดออกมาดังๆอย่างมั่นใจกันเลยนะครับ" ซึ่งคำพูดที่คณภูมิชาย ใช้ในการกล่าวกระตุ้น (Motivate) นั้นมีผลทางจิตวิทยาต่อผู้ฟังรายการอย่างมาก นอกจากนั้น ยังพบการยกตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษใกล้ๆตัวผู้ฟังรายการ เช่น "อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิอันนี้ก็ Landmark เหมือนกันเป็นต้น" เพื่อให้ผู้ฟังสามารถนึกภาพและจดจำคำภาษาอังกฤษนั้นได้เป็นอย่างดี หรือการนำท่อนเพลงสากลที่กำลังได้รับความนิยม มาแปลและยกตัวอย่างการใช้ประโยคภาษาอังกฤษ โดยพูดอธิบายเป็นภาษาไทย เช่น "...ฟังความหมายแล้วสำหรับสาว ๆ ด้วยกัน อาจจะทำให้ช่วยสาว ๆ นะหมะ คนแบบนี้เลือดเย็นใจร้ายเหลือเกิน Cold Blooded โอให้เลือดเย็นสุด ๆ" ซึ่งการสอดแทรกการสอนการใช้ภาษา

อังกฤษนี้ มีส่วนช่วยให้ผู้ฟังที่มีและไม่มีส่วนร่วมในรายการเกิดการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษ ไปพร้อมๆ กับความบันเทิง

จากการวิเคราะห์ถึงลักษณะลีลาการพูดและเทคนิคการดำเนินรายการของ คุณภูมิชาย ทำให้พบว่า จุดเด่นที่เห็นได้เด่นชัดจากการดำเนินรายการ คือ **ดำเนินรายการด้วยการแทรก การสอนการใช้ภาษาอังกฤษ (Instructional Style)** ซึ่งพบในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ ทั้งนี้พบว่าประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองในต่างประเทศ มีส่วนทำให้ คุณภูมิชาย เกิดทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสื่อ และนำเทคนิควิธีที่เคยใช้ในการเรียนรู้ การใช้ภาษาอังกฤษ นำมาถ่ายทอดให้ผู้ฟังรายการ ซึ่งคุณภูมิชายได้กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า "ผมอยากเอาเรื่องราวที่ผมเจอ เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ มันเป็นเรื่องตรงที่ผมอยากจะถ่ายทอดให้คนฟังฟัง เพราะผมก็เคยเป็นคนหนึ่งที่เกลียดภาษาอังกฤษ แต่ถ้าเรามีเทคนิคการเรียนรู้แล้วจะพบว่า การพูดภาษาอังกฤษไม่ได้ยากอย่างที่คิด แล้วเราก็เป็นคนที่ชอบดูทีวีมากคือวันๆเปิดดู แต่ที่วีรู้เรื่องไม่รู้เรื่องก็ดู ได้ภาษาอังกฤษจากทีวีเยอะมาก และก็มีความรู้สึกว่ามันเป็นสิ่งที่นำไป ความสนใจอย่างมากๆ เรื่องการศึกษาเพราะเดี๋ยวนี้การศึกษามันไม่ได้มีรูปแบบเดียวคือไปโรงเรียน เราสอดแทรกความรู้เข้าไปในความบันเทิงก็ได้ เพราะตัวผมเองผมชอบการเรียนรู้ว่าอะไรที่เราได้รู้ใหม่ๆทุกวัน" (ภูมิชาย บุญสินสุข, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543)

ลักษณะการดำเนินรายการด้วยการแทรกการสอนภาษาอังกฤษ (Instructional Style) ด้วยการใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการนั้น มีความแตกต่างจากช่วง การสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ทั้งนี้คุณภูมิชาย ไม่ได้สอดแทรกการสอนการใช้ภาษาอังกฤษอย่างตรงไปตรงมาเหมือนกับช่วงการประกาศ หากแต่ทำหน้าที่กล่าวกระตุ้นให้ผู้ฟังที่มี ส่วนร่วมใช้ภาษาอังกฤษเพื่อทำกิจกรรมในรายการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 12 แสดงการสนทนาระหว่าง คุณภูมิชาย บุญสินสุข (ดีเจบ๊ิก) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ออกอากาศ วันที่ 1 มีนาคม 2543

บ๊ิก: สวัสดีครับ
 ทิน: สวัสดีครับ
 บ๊ิก: กลับไปแล้ววียังครับ ยังไม่หลับ

- ทีน: เกือบหลับครับ
- บ๊ิก: เกือบหลับ ขอภัยครับ ให้รอนานนิดนึงครับ คุณอะไรครับ
- ทีน: ทินครับ
- บ๊ิก: คุณทินสบายดีไม้ครับ
- ทีน: สบายดีครับ
- บ๊ิก: ครับผมวันนี้เนะครับช่วยกันแต่งประโยคหน่อยเร็ว (กล่าวกระตุ้น) มีอยู่ 3 คำ
Was Kindergarten แล้วก็ Children นะครับ เชิญครับ
- ทีน: There were many children in Thailand whole were studying in Kindergarten as me.
- บ๊ิก: มีเด็กอยู่หลายคนนะครับในประเทศไทยนั่นเองที่ตอนนี่เรียนอยู่ชั้นอนุบาลใช่ไม้ครับ
- ทีน: เอ่อ...เป็น Past ครับ
- บ๊ิก: อ้อ...เป็น Past ก็คือได้เรียนอยู่ในชั้นอนุบาลนั่นเองนะครับในอดีตนะครับโอโฮ OK ถูกต้องทั้งสามคำนะครับตามที่ติกาบอกไว้ ถูกต้องครับเพลงที่อยากฟังที่สุดครับตอนนี้
- ทีน: Fool again ของ Westlife
- บ๊ิก: ได้เลยจาก West life นะครับช่วยทิ้งไว้อีก 3 คำในช่วงหน้าได้ไม้ครับ
- ทีน: เอ่อ... CD
- บ๊ิก: CD ก็คือแผ่น CD นั่นเองใช่ไม้ครับ แล้วก็
- ทีน: แล้วก็ Play
- บ๊ิก: Play
- ทีน: แล้วก็ Used
- บ๊ิก: Used นะครับ นั่นเอง 3 คำ CD, Play, Used
- ทีน: ใช่ครับ
- บ๊ิก: ในช่วงหน้าก็ในช่วงเวลานี้นะครับ Suddenly Request ก็โทรเข้ามาแล้วก็ แต่งประโยคจากคำ 3 คำที่คุณทินทิ้งเอาไว้แล้วก็แล้วกันนะครับ ครับผม ก่อนที่จะฟังเพลง Password คือ
- ทีน: โอวัลตินคุณค่าพร้อมขง สดใสแข็งแรงดื่มโอวัล ดินครับ.....

จากตัวอย่างที่แสดง พบว่า คุณภูมิชาย ไม่ได้แทรกการสอนการใช้ภาษาอังกฤษ เหมือนในช่วงประกาศและเชื่อมรายการ เพียงแต่ทำหน้าที่ดำเนินและควบคุมบทสนทนาให้อยู่ในกรอบ

ของการทำกิจกรรมรายการ โดยเนื้อหาของกิจกรรม มีส่วนผลักดันให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมใช้ภาษาอังกฤษ ด้วยการสร้างประโยคภาษาอังกฤษจากคำศัพท์ ตามเงื่อนไข และเมื่อแต่งประโยคภาษาอังกฤษและพูดออกมาในรายการได้ ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมจะได้รับรางวัลเป็นเพลงที่อยากฟัง ซึ่งจะสังเกตเห็นว่า คุณภูมิชาย ทำหน้าที่เพียงกล่าวกระตุ้น เช่น "ช่วยกันแต่งประโยคหน่อยเร็ว" และคุณภูมิชายยังคงใช้ ภาษาไทยล้วนตลอดการสนทนา แต่จะแทรกด้วยคำภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยสามารถแยกประเภทของคำภาษาอังกฤษที่ปรากฏในบทสนทนาของคุณภูมิชายกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ได้ดังนี้

- คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ต้องใช้ในการทำกิจกรรม (English Words) เช่น Kindergarten, Children, Password
- ชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษที่ไม่สามารถแปลเป็นภาษาไทย (English Proper Names) เช่น ชื่อศิลปินต่างประเทศ ชื่อเพลงสากล
- ชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษที่มีคำแปลภาษาไทย แต่ไม่นิยมใช้คำแปลเช่น CD (Compact Disk) แปลว่าแผ่นบันทึกข้อมูล หรือแผ่นเพลง ซึ่งไม่นิยมใช้คำแปลภาษาไทยในบทสนทนา
- ชื่อช่วงรายการหรือช่วงกิจกรรม เช่น Suddenly Request

จากการวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินรายการในช่วงสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ พบว่า คุณภูมิชาย **ใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการดำเนินรายการ** แต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการได้ โดยที่ คุณภูมิชาย ยังคงใช้ภาษาอังกฤษ 4 ประเภทข้างต้น ซึ่งภาษาอังกฤษทั้ง 4 ประเภทนี้ถ่ายทอดความเข้าใจของผู้ฟังรายการ ผู้ฟังรายการสามารถเข้าใจความหมายได้โดย นักจัดรายการวิทยุไม่จำเป็นต้องแปลเป็นภาษาไทย สำหรับภาษาอังกฤษที่ใช้ในบทสนทนาสามารถแสดงภาพลักษณ์รายการได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น ชื่อช่วงรายการที่เป็นภาษาอังกฤษ สามารถแสดงภาพลักษณ์ความเป็นสากลของรายการ หรือ การใช้ภาษาอังกฤษในการทำเล่นเกม เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดหลัก

ลักษณะการดำเนินรายการด้วยภาษาไทยล้วนนี้ เกิดจากประสบการณ์การทำงานของคุณภูมิชาย ในการดำเนินรายการเพลงไทยมาก่อน ดังนั้นภาพลักษณ์ของนักจัดรายการคลื่นเพลงไทยยังคงติดตัวคุณภูมิชายอยู่ ซึ่งภาพลักษณ์เดิมและประสบการณ์การจัดรายการเพลงไทย จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทยล้วนในการดำเนินรายการของ

แม้ว่าจะมีความแตกต่างจาก ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการท่านอื่นก็ตาม แต่ลักษณะการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ของคุณภูมิชายนี้ ยังคงอยู่ภายใต้กรอบของแนวคิดหลักรายการ Radio No Problem นั่นคือ "นำเสนอความรู้ภาษาอังกฤษควบคู่ความบันเทิง" ซึ่งคุณภูมิชาย ได้ใช้ช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ สอดแทรกการสอนการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักรายการ ซึ่งส่งผลให้รายการคงไว้ซึ่งสาระและบันเทิงได้อย่างครบถ้วนตามที่กำหนด

ผู้สร้างสรรค์รายการ คุณ ไพโรจน์ เทวินบุรานวงศ์ Creative รายการ Radio No Problem ได้กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า "รายการ Radio No Problem เพิ่งเริ่มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบรายการและการนำเสนอ ถ้าใช้ดีเจที่พูดไทย 50 อังกฤษ 50 หหมดเลยคนฟังคงตกใจ เราเลยแบ่งการจัดรายการเป็น 2 แบบ คือดีเจที่ใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทย 50 : 50 พูดสลับกันไปเลย และอีกแบบใช้ดีเจที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ฉะนั้นดีเจบางท่านอาจจะใช้ภาษาไทยล้วนในการจัดรายการก็ได้ไม่ว่า แต่อย่างน้อยที่สุดเขาก็ต้องใช้ภาษาอังกฤษในช่วงเล่นเกม หรือพูดเข้าเพลงสากล" (ไพโรจน์ เทวินบุรานวงศ์, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543)

จากการวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินรายการของภูมิชาย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการดำเนินรายการ คือ

- 1) ประสบการณ์การจัดรายการเพลงไทย สามารถสะท้อนภาพลักษณ์เดิมของการเป็นนักจัดรายการเพลงไทย
- 2) ประสบการณ์การสั่งสมความรู้การใช้ภาษาอังกฤษ ที่แสดงถึงการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษจากสื่อ
- 3) แนวคิดหลักรายการ Radio No Problem ที่ต้องการนำเสนอรายการด้วยการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษ เข้ากับความบันเทิง

กรณีศึกษาที่ 4 ถัชนนธ์ จารุพัชนี

ภาพที่4 คุณถัชนนธ์ จารุพัชนี นักจัดรายการ Radio No Problem

คุณถัชนนธ์ จารุพัชนี เป็นนักจัดรายการอีกท่านหนึ่งที่ไม่เคยมีประสบการณ์การจัดรายการวิทยุมาก่อน มีเพียงประสบการณ์การพากย์การ์ตูน และด้วยใจรักการแสดงออก ผนวกกับการหาความรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง ทำให้การเรียนรู้การดำเนินรายการวิทยุเกิดขึ้นพร้อมกับการปฏิบัติงานจริง นอกจากนี้ คุณถัชนนธ์ เป็นนักจัดรายการ เรดิโอในพรีอบเบิ้ลิมที่ไม่มีประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในต่างประเทศ แต่จากการสั่งสมประสบการณ์และเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษกับเพื่อนต่างชาติ ทำให้เขามีความสามารถพูดสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี และสำเนียงการพูดภาษาอังกฤษยังมีความคล้ายคลึงกับชาวต่างชาติ แม้ว่าไม่มีประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในต่างประเทศ นับได้ว่า คุณถัชนนธ์ เป็นนักจัดรายการ Radio No Problem ที่มีคุณภาพอีกท่านหนึ่ง

จากการศึกษาลักษณะและลีลาการพูดดำเนินรายการของ คุณถัชนนธ์ พบว่า มีลักษณะการพูดดำเนินรายการเหมือนกับคุยกับเพื่อน เป็นการเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้เพื่อนฟังมากกว่าการจัดรายการวิทยุ และมีลีลาการพูดที่โดดเด่น คือ พูดหยอกล้อแบบนึ่งๆ หรือ ตลกนึ่ง คือไม่แสดงอารมณ์ที่หลากหลายออกมา ไม่รวมหัวเราะกับเรื่องตลกที่กำลังพูดอยู่ ไม่หัวเราะอย่างพรั่าเพรีอ แต่จะแทรกมุขตลกในบางช่วงการสนทนา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 13 แสดงการประกาศและเชื่อมรายการของ คุณรัชชนันท์ จารุพัชนี (ดีเจเพ็ญต) ออกอากาศ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2543

เพ็ญต: Good evening you guys eleven after six PM. Also kicking off my first hour with sad. What a sad song today but anyway today gonna be kind a chill last day like a casual day today without a lot fast music because I just like don't feel like it. If you feel you know you've been going out every day, six days a week and today we have to hear fast bit music again. What you gonna do or how you handle that so I'm gonna play you a slow song like this one (เพลงสากลจังหวะเร็ว) ทักทายเย็นๆด้วยหวังว่าคุณคงกำลังมีความสุขดีในวันอาทิตย์ของคุณนะครับ (เพลงสากลจังหวะเร็ว).....

ตัวอย่างที่ 14 แสดงการประกาศและเชื่อมรายการของ คุณรัชชนันท์ จารุพัชนี (ดีเจเพ็ญต) ออกอากาศ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2543

เพ็ญต: This is one of the song that you bringing in our chart *Out of My Head from Fast Boy* and you know like two weeks on the chart and then disappear and gone forever but still I think somebody might like this track because ah! You know Uh! Yesterday I've got a request to but I didn't play it and today I've got a request too I don't play it. No, I haven't played it. No, did I? OK! Alright but anyway if you'd like to get some more music just call up the station because we have lots more music. Today I have no clues what kind of song I should play you know I have no directions at all so If you wanna clue, give me a clue and you know you wanna hit me a little bit (หัวเราะ) Alright that will be great สำหรับ อ่า คุณที่ฝาก request เข้ามาทาง Noproblem@atime.co.th นะครับเดี๋ยวยกไปเดี๋ยวก็นั่นแหละ และก็คนที่ฝากเสียงทาง หกหกสี่สองห้าเก้าแปด ไม่ว่าจะวันนี้คุณจะทำอะไรอยู่เป็นวันพิเศษของคุณ หรือว่าเป็นวันธรรมดา น่าเบื่อก็โทรเข้ามาบอกได้อยากฟังเพลงไหนโทรเข้ามาละกันวันนี้วันอาทิตย์สบายๆ ง่ายๆ อยู่แล้วครับ (โฆษณา 2 นาที) (เพลงไทย).....

จากตัวอย่างที่ 13 พบว่า ทัศนคติสร้างสีสันในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการด้วยลีลาการพูดเล่นกับผู้ฟังรายการ เช่น "ผมจะเปิดเพลงช้าๆให้ฟังสำหรับวันอาทิตย์ที่สดใส" (I'm gonna play you a slow song like this one) แต่ปรากฏว่าแทนที่จะเปิดเพลงช้าตามที่ประกาศไว้ กลับเปิดเพลงเร็วจังหวะเร็ว (Dance Music) ตรงข้ามกับที่พูดในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ และจากตัวอย่างที่ 14 พบว่า คุณทัศนคติพูดตรงข้ามกับการกระทำ เช่น ผู้ฟังขอเพลงเข้ามา แต่บอกกับคนฟังว่าไม่ได้เปิดเพลงที่ผู้ฟังขอ แต่จริงๆ แล้วกำลังเปิดอยู่ (Yesterday I've got a request to but I didn't play it and today I've got a request too I don't play it. No, I haven't played it. No, did I?)

H. Paul Grice ได้กล่าวถึงหลักการสนทนา (Conversation Maxims) ว่าบทสนทนาต้องมีคุณภาพ ประกอบด้วยคำพูดที่เป็นจริง และผู้พูดต้องมีความจริงใจ แต่จากการพิจารณาคำพูดในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ (ตัวอย่างที่ 13 และ 14 ที่แสดงข้างต้น) พบว่า มีลักษณะการพูดไม่สอดคล้องกับ แนวคิดหลักการสนทนาด้านคุณภาพ ที่เน้นเรื่องของความจริงใจของผู้พูด (Quality Maxims) เนื่องจากการกระทำที่แสดงออกมา ไม่ตรงกับกับคำพูด ผู้พูดให้ข้อมูลที่เกินเท็จ แต่จากการศึกษาลักษณะการดำเนินรายการของคุณทัศนคติ พบว่า เทคนิคการพูดที่ขัดต่อหลักการสนทนา คือพูดไม่ตรงกับการกระทำนี้ มีส่วนช่วยสร้างสีสันให้กับช่วงรายการ สามารถดึงความสนใจจากผู้ฟังรายการได้เป็นอย่างดี

ลักษณะการพูดอย่างสบายๆ ไม่ยึดอยู่กับหลักของการพูดที่ต้องถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาหรือหลักการสนทนา เรียกการพูดในลักษณะนี้ว่า การดำเนินรายการอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Style) ซึ่งการพูดหักมุมในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการนี้ เป็นอีกเทคนิควิธีหนึ่งที่ คุณทัศนคติ ใช้ในการดำเนินรายการ ให้มีความโดดเด่นและแตกต่างจากนักจัดรายการเรดิโอในพร็อบเบลิ้มท่านอื่น ดังที่คุณทัศนคติ ให้สัมภาษณ์ถึงลักษณะการดำเนินรายการของตน ว่า "ที่ตั้งใจจะทำจริงๆคือสบายๆ ฟังแล้วผ่อนคลาย เล่นไปกับคนฟัง ทำให้คนฟังแบบว่า เอ๊ะ อะไร เรียกกรองความสนใจจากคนฟัง แต่ว่าต้องมีสาระด้วย ไม่ใช่หัวเราะไปเรื่อยๆ (ทัศนคติ จารุพัชนี, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน, 2543)

คุณจันทนา จันทสดิษฐ์ ผู้สร้างสรรค์รายการ Green Wave และทำหน้าที่คัดเลือกนักจัดรายการวิทยุในสังกัดบริษัทเอไอเอ็มมีเดียจำกัด ได้กล่าวถึงลักษณะการดำเนินรายการของคุณทัศนคติว่า "เพี้ยตเค้าเป็นดีเจที่ตั้งใจจัดรายการมาก และเป็นคนที่มิอะไรอยู่ในหัวเค้าเยอะ Style เค้า

จะไม่พูดตลกหัวเราะสนุกให้คนฟังติด คือจะเป็นตัวของเขาเองมาก คิดอะไรก็จะพูดออกมาเลยในรายการ" (จันทนา จันทสดีขันธ์, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543)

สำหรับการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ ของคุณธีชนนท์ มีความเด่นชัดมาก ในเรื่องของการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษตามแนวคิดหลักรายการ นั่นคือ ใช้ภาษาอังกฤษในช่วงต้นของการประกาศและเชื่อมรายการ และตามด้วยภาษาไทยในช่วงท้าย ซึ่งลักษณะการแยกภาษาอังกฤษและภาษาไทยออกคนละส่วนนี้ เหมือนกับการดำเนินรายการของ คุณภัทรพล ศิลปจารย์ (ดีเจพอล) แต่จะมีความแตกต่างในการใช้ประโยคภาษาอังกฤษ โดยที่ คุณธีชนนท์ ใช้ประโยคภาษาอังกฤษที่หลากหลาย ไม่ซ้ำกันในทุกช่วงการประกาศเหมือนของ คุณภัทรพล และนอกจากนี้ยังพบว่า การพูดดำเนินรายการของ คุณธีชนนท์ มีลักษณะการใช้ภาษาที่หลากหลาย ทั้งภาษาไทยล้วน ภาษาอังกฤษล้วน และใช้ภาษาไทยสลับกับภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 15 แสดงการประกาศและเชื่อมรายการของ คุณธีชนนท์ จารุพัชนี (ดีเจเพ็ญต) ออกอากาศ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2543

เพ็ญต: ตอนนี้นำกำลังเปิดเพลงช้าอยู่นะครับอาจจะบอกว่ายังช้าไม่พอ (หัวเราะ) สำหรับคนที่ขอเพลงเข้ามาแล้วนะครับ ขอครั้งเดียวพอไม่ต้องขอเข้ามาหลายๆครั้งครับ จะมีคะแนนเข้ามามาแบบว่าเปลี่ยน e-mail ไปเรื่อยๆ แล้วอีเมลล์ เข้ามาขอเพลงเดียวกันอย่างนี้ผมจับได้ ผมจะไม่เปิดนะครับ รู้สึกเหมือนกับคุณพยายามผลักดันเพลงของคุณมากเกินไป มันดูไม่ Fair กับคนอื่น (เพลงสากล).....

เพ็ญต: This one is *Group Amanda I see you baby Sticmata* the song it and also I think I'm in love with a song Yes! Yes! Yes! (เพลงสากล).....

เพ็ญต: Just keeping your hard time playing all this heart cold music heart cold music I mean heart coping music. Alright so six thirty in town. I'm going to take a short break and coming back if you'd like to hear some more music just request or call me up at the station. You know! chitchat a little bit because some talking to ก็ ฟ และ also another line can't remember. I'll get back to the line (โฆษณา) (เพลงไทย) (เพลงไทย).....

จากตัวอย่างที่ 15 พบว่า คุณรัชชนนท์ แบ่งใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างชัดเจน คือ มีทั้งการประกาศและเชื่อมรายการด้วยภาษาไทยล้วน และภาษาอังกฤษล้วน ทำให้ช่วงการประกาศเชื่อมรายการมีความหลากหลายในช่วงเวลาเดียวกัน ไม่ยึดติดกับรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เป็นการพูดเรื่องราวทั่วไปที่เกี่ยวกับเพลงสากล ศิลปินต่างประเทศ อย่างลื่นไหล (Fluently) ไม่ติดขัด พูดด้วยความคล่องแคล่ว ไม่เว้นจังหวะระหว่างประโยคนาน มีความเร็วเหมือนกับการพูดภาษาอังกฤษโดยทั่วไป (Normal speed) แสดงถึง มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

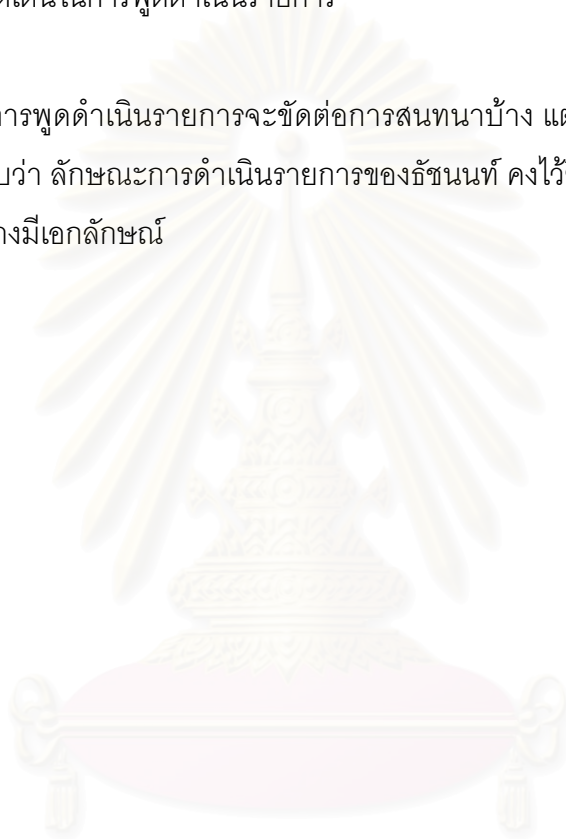
สำหรับการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษของคุณรัชชนนท์ พบว่า เปลี่ยนใช้ภาษาตามความต้องการและบริบทขณะนั้น มากกว่าเปลี่ยนภาษาตามเนื้อหาเพลง ซึ่งอาจจะพบว่า คุณรัชชนนท์พูดเข้าเพลงสากลด้วยภาษาไทย หรือพูดเข้าเพลงไทยด้วยภาษาอังกฤษ เช่น บางครั้งต้องการเน้นย้ำเนื้อหาการประชาสัมพันธ์จึงใช้ภาษาไทย แต่เพลงที่ผู้ฟังรายการขอมาเป็นเพลงสากล ทำให้การประกาศและเชื่อมรายการนี้ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาเพลง เป็นต้น

นอกจากนั้นยังพบว่า การดำเนินรายการของคุณรัชชนนท์ มีการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษตามแนวคิดหลักรายการอย่างเคร่งครัด พร้อมกับสอดแทรกความรู้การใช้ภาษาอังกฤษในระหว่างการพูดดำเนินรายการ ในทางอ้อม เช่น "Heart cold music heart cold music I mean heart coping music." ซึ่งจุดประสงค์ของการประกาศและเชื่อมรายการอยู่ที่การพูดเข้าเพลง แต่ในขณะเดียวกัน คุณรัชชนนท์ ได้สอดแทรกความรู้ การใช้คำภาษาอังกฤษ "Heart cold music" โดยใช้คำอธิบายภาษาอังกฤษว่า "Heart coping music" จะสังเกตได้ว่าจะไม่แปลเป็นภาษาไทยเพื่อบอกความหมายของคำภาษาอังกฤษนั้น ซึ่งการสอดแทรกความรู้การใช้ภาษาอังกฤษนี้ ถูกนำเสนอโดยทางอ้อมแก่ผู้ฟังรายการ ไม่เน้นที่การสอนการใช้ภาษาอังกฤษอย่างชัดเจน เป็นเพียงการพูดคุยธรรมดามากกว่าเป็นการสอน ซึ่งการพูดดำเนินรายการเช่นนี้ อยู่บนพื้นฐานของ แนวคิดหลักรายการที่ว่า "สอดแทรกความรู้เข้ากับความบันเทิง"

ช่วงเวลาในการดำเนินรายการของคุณรัชชนนท์ คือ 22.00 ถึง 00.00 น. ทุกคืนวันจันทร์ถึงศุกร์ ช่วงเวลาดังกล่าวไม่มีกิจกรรมที่เน้นการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ฉะนั้นการดำเนินรายการของคุณรัชชนนท์ ส่วนใหญ่เป็นการประกาศและเชื่อมรายการมากกว่าการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมจึงไม่มีบทบาทต่อการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษของการดำเนินรายการของคุณรัชชนนท์ แต่อย่างใด

จากการวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินรายการของธัชชนนท์ พบว่า 1) แนวคิดหลักรายการ (Concept) 2) บริบทแวดล้อม เป็นสองปัจจัยหลัก ของการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการของ คุณธัชชนนท์ ซึ่งทำให้มีการดำเนินรายการของธัชชนนท์ที่มีความหลากหลายคือ **ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษสลับกันไปมา ทั้งการแยกใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษออกจากกัน การใช้ภาษาไทยล้วน และการใช้ภาษาอังกฤษล้วน** ในแต่ละช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ เป็นการดำเนินรายการที่เน้นย้ำแนวคิดหลักของรายการอย่างเด่นชัด มีความโดดเด่นในการพูดดำเนินรายการ

แม้ว่าการพูดดำเนินรายการจะขัดต่อกรรณานุกรมบ้าง แต่เมื่อมองในภาพรวมของการดำเนินรายการ พบว่า ลักษณะการดำเนินรายการของธัชชนนท์ คงไว้ซึ่งสาระและบันเทิงตามที่รายการกำหนดไว้ อย่างมีเอกลักษณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรณีศึกษาที่ 5 นกอด ชีวิตานนท์ Nicholus Nodfodol Chevitanondr

นักจัดรายการ Radio No Problem ท่านสุดท้ายของการศึกษาคั้งนี้คือ **คุณนกอด ชีวิตานนท์** (Nicholus Nodfodol Chevitanondr) หรือดีเจนี่ค จบการศึกษาด้านกฎหมาย จากสหรัฐอเมริกา เป็นนักจัดรายการ Radio No Problem ท่านเดียวที่มีสัญชาติอเมริกัน เขาใช้ชีวิตและเติบโตที่อเมริกานานกว่า 20 ปี และยังเป็นนักจัดรายการ Radio No Problem ท่านเดียวที่เป็นศิลปินเพลงแนว R & B (Rhythm and Blue) โดยเป็นทั้งผู้เรียบเรียงและแต่งทำนอง ออกอัลบั้ม (Album) ชื่อ "ทรีดี" (Three Dimension) ในนามบริษัทจีเน่เร็คคอร์ด (Genie Record) เครือบริษัทแกรมมี่จำกัดมหาชนเมื่อปี 2540 ปัจจุบันเขายังคงทำงานดนตรีที่ชื่นชอบควบคู่ไปกับการเป็นนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

ภาพที่ 5 คุณนกอด ชีวิตานนท์ นักจัดรายการ Radio No Problem

คุณนกอด สร้างความสนุกสนานให้กับช่วงรายการ ด้วยลีลาการพูดและน้ำเสียงที่สดใส ร่าเริง แสดงความเป็นกันเองกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ด้วยการใช้คำว่า "จ๊ะ" แทนคำว่า "ครับ" ลงท้ายประโยค เช่น "OK ขอแนะนำตัวเองนิดหน่อยได้ไม๊จ๊ะ" หรือการพูดเล่นหยอกล้อผู้ฟัง เช่น "ขอเพลงของโดม ปะการัง เอ๊ย! โดม ปกรณ์ล้ม (หัวเราะ) เหวอครับ" การดำเนินรายการที่เน้นความสนุกสนาน สร้างความบันเทิงด้วยการหยอกล้อเช่นนี้ ทำให้บรรยากาศขณะออกอากาศเป็นอย่างสบายๆ ง่ายๆ (Simple) ไม่มีแบบแผน (Informal Style) ของการดำเนินรายการวิทยุมากเท่าไรนัก ดังที่ คุณนกอด ให้สัมภาษณ์ถึงลักษณะการดำเนินรายการวิทยุของตนว่า "บุคลิกนะครับเอ่อในวิทยุของผมนะครับก็จะสบายๆแล้วก็เป็นกันเองมากกว่า เอ่อ...จะมีอะไรแบบจะพูดแบบบ้าๆบอๆ"

(หัวเราะ) ถ้าหลุดอะไรอย่างเนี่ยในรายการวิทยุก็ทำเป็นตกลงไปเลยก็ทำอะไรเพี้ยนไปเลยไม่ไปซีเรียสอะไรเลยก็ให้เค้ารู้ว่าฉันทำผิดนะ..."(นภดล ชีวิตานนท์, สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2543)

นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะการดำเนินรายการของ คุณนภดล เป็นแบบใช้ภาษาไทยง่ายๆ ภาษาไทยที่ใช้ไม่เคร่งครัดเรื่องของไวยากรณ์ (Thai Grammar) แต่จะเป็นไปตามอารมณ์และความเคยชินในขณะสนทนามากกว่า เช่น "เอาวิทยุลงนิดหน่อยได้ไม๊จ๊ะ" ซึ่งแปลมาจากประโยคภาษาอังกฤษว่า "Turn down the radio, please" ซึ่งประโยคภาษาไทยที่ถูกคือ "ช่วยเบาเสียงวิทยุลงนิดหน่อย" หรือ "ขอแนะนำตัวเองนิดหน่อยได้ไม๊จ๊ะ" แปลมาจากประโยค "Could you introduce yourself, please? เนื่องจากประโยคภาษาอังกฤษใช้ "Could" ในการขอร้อง (Request) ฉะนั้นนภดลแปลคำว่า "Could" เป็นคำว่า "ขอ" และใช้นำหน้าประโยค ซึ่งประโยคภาษาไทยที่ถูกต้องจะไม่ใช้คำว่า "ขอ" นำหน้าประโยค จะใช้ว่า "แนะนำตัวหน่อยครับ" ลักษณะการใช้ภาษาไทยที่ยกตัวอย่างนี้ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของภาษาไทย (Thai grammar) ทั้งนี้เนื่องจาก คุณนภดลมีความเคยชินในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษมากกว่า และมีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยอย่างจำกัด ฉะนั้นรูปประโยคภาษาไทยที่ใช้ในการดำเนินรายการจึงเป็นรูปประโยคภาษาไทยที่แปลมาจากภาษาอังกฤษ

แม้ว่าคุณนภดลใช้ประโยคภาษาไทยที่ผิดหลักของการใช้ภาษาไทย แต่การสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการก็ยังคงดำเนินต่อไปอย่างราบรื่น ไม่ติดขัด สามารถส่งความหมายไปยังคู่สนทนา (ผู้ฟังรายการได้) และไม่เกิดช่องว่าง (Gap) ระหว่างการสนทนาออกอากาศ โดยสังเกตได้จากบทสนทนาที่ต่อเนื่อง มีความเกี่ยวเนื่องกันในเนื้อหา ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมสามารถเข้าใจและมีการกระทำตามคำร้องขอ (Request) ของนักจัดรายการวิทยุได้อย่างถูกต้อง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 16 แสดงการสนทนาระหว่าง คุณนภดล ชีวิตานนท์ (ดีเจนี่) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมออกอากาศ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2543

นិค: ไฉะ...Hello
 ออม: Hello
 นิค: OK ขอแนะนำตัวเองนิดหน่อยได้ไม๊จ๊ะ
 ออม: ได้ค่ะ
 นิค: ชื่ออะไรเอ่ย
 ออม: ชื่อออมค่ะ

นิค: ออมเหรอจี๊ะ
 ออม: ค่ะ
 นิค: เออ... โชคดีนะครับโทรเข้ามาเป็นคนแรกเลย ใช้ไม้นี้
 ออม: ค่ะ
 นิค: และเป็นแฟนเพลงของ **M2M** รีเปล่า
 ออม: ก็นิดหน่อยค่ะ (เสียงก้อง)
 นิค: เอาวิทยุลงนิดหน่อยได้ไม้อี๊ะ
 ออม: OK! ค่ะ (เปิดวิทยุ)
 นิค: ตอนนี้เรียนอยู่หรือเปล่าครับ
 ออม: เรียนอยู่
 นิค: ที่ไหนครับผม
 ออม: ที่มีธรมวัดบึงทองกลาง
 นิค: แล้วฟัง 88 นี้อยู่ไม้อี
 ออม: ฟังตั้งแต่อยู่ป.3 คุยกับพี่เอก กฤษณา วารินทร์
 นิค: โอ้ให้...เป็นแบบ เป็นลูกค้าประจำของ 88 ใช้ไม้อี (หัวเราะ)
 ออม: ค่ะ ค่ะ
 นิค: OK! จี๊ะ ขอขอบคุณมากนะจี๊ะรับไปแล้ว
 ออม: พี่ค่ะ ขอออกเพื่อนแป็บนึงได้ไม้อีค่ะ
 นิค: OK ค่ะ
 ออม: ถ้าพี่เอกฟังอยู่ ขอให้พี่เอกนอนหลับฝันดีนะค่ะ
 นิค: เอกไหน
 ออม: อ้อ...เอก อรรถกร ค่ะ
 นิค: อ้อ... ฮี...ฮี...ฮี...OK! (เพลงไทย)
 นิค: ไม่ใช่ฝัน นะครับ แมททิวดีน และก็ ลิซ่า เดี่ยวชักครูเราจะกลับมา กับ Radio
 No Problem และนี่คนะครับ 88 เอ็ม.เอ็ม.....

จากตัวอย่างการสนทนาระหว่าง คุณนภดลกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการนี้ พบว่า บทสนทนา ยังคงดำเนินไปอย่างราบรื่น ไม่เกิดช่องว่างระหว่างการสนทนาออกอากาศ และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมก็เกิดพฤติกรรมที่สอดคล้องกับคำขอ (Request) ของนักจัดรายการวิทยุ เช่น คุณนภดลพูดว่า "ขอแนะนำตัวเองนิดหน่อยได้ไม้อี๊ะ" ผู้ฟังรายการเกิดพฤติกรรมตอบสนองต่อคำขอนั้นทันทีอย่างตรงประเด็น และเมื่อคุณนภดลพูดว่า "เอาวิทยุลงนิดหน่อยได้ไม้อี๊ะ" ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมก็เบา

เสียงวิหตุลง ซึ่งการกระทำของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมนี้ แสดงให้เห็นว่าเขามีความเข้าใจเนื้อหาของบทสนทนาที่ คุณณนดล ใช้สื่อสารขณะออกอากาศ แม้ว่าคุณณนดลจะใช้ประโยคภาษาไทยที่ไม่ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทยก็ตาม

ซึ่งถ้าวิเคราะห์บทสนทนานี้ตามหลักการสนทนาของ Harvey Sacks และ Emanuel Shegloff และ Gail Jefferson พบว่า เนื้อหาของบทสนทนาที่ใช้ภาษาไทยไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทยนี้ สามารถส่งความหมายไปยังคู่สนทนาได้ และคู่สนทนาจึงสามารถโต้ตอบบทสนทนาได้อย่างต่อเนื่องในเนื้อหา (Sequential organization) โดยคู่ของวัจกรรม (Adjacency pair) ที่เกิดขึ้น มีความเกี่ยวเนื่องกันและอยู่ภายใต้เนื้อหาเดียวกัน ซึ่งมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของคู่สนทนา ทำให้สนทนาขณะออกอากาศบรรลุเป้าหมายของการทำกิจกรรมในรายการ

นอกจากนี้ ยังพบว่า การออกเสียงภาษาไทยของคุณณนดล มีลักษณะเหมือนกับการออกเสียงของภาษาอังกฤษ มีการรัวลิ้นที่เกิดจากการรวบคำอย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับการควบคำในภาษาอังกฤษ มีจังหวะการพูดที่ค่อนข้างเร็ว และใช้คำภาษาไทยในรูปประโยคที่แปลมาจากภาษาอังกฤษ ทำให้ช่วงเวลาของการดำเนินรายการ ของคุณณนดล มีความแตกต่างจากช่วงการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem ท่านอื่น ด้วยสีสันทันของความเป็นสากลที่แทรกอยู่ในรายการ

จากการวิเคราะห์ลักษณะและลีลาการพูดดำเนินรายการของ คุณณนดล พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยที่จำกัด เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ลักษณะการใช้ภาษาของคุณณนดล มีความแตกต่างจากนักจัดรายการท่านอื่น ทั้งนี้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยที่จำกัด ทำให้ไม่เข้าใจความหมายของคำภาษาไทยบางคำ ทำให้การสนทนาบางครั้งเกิดการติดขัด ซึ่งระดับความสามารถในการใช้ภาษาไทยของคุณณนดล จัดอยู่ในประเภท ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ (Thai as a Foreign Language) แม้ว่าเขาจะเป็นผู้ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแรก (Thai Native Speaker) ก็ตาม แต่ประสบการณ์ในต่างประเทศที่มีมากกว่า 20 ปี ทำให้เขามีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ได้ดีกว่าภาษาไทย

แม้ว่าความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทยที่มีจำกัดของคุณณนดล ทำให้เกิดข้อจำกัดในเรื่องของการออกเสียงและการใช้สำนวนภาษา แต่ถึงอย่างไรคุณณนดล ก็ยังคงสามารถสื่อสารสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการได้ ด้วยความสนุกสนาน เนื่องจากภาษาไทยที่ออก

เสียงเพี้ยน หรือใช้ประโยคผิดโครงสร้างภาษาไทยนั้น ยังคงส่งความหมายไปยังคู่สนทนา ได้เช่นกัน

สำหรับช่วงเวลาของการดำเนินรายการของ คุณนภดล คือเวลา 02.00-05.00 น. ของคืนวันอาทิตย์ พบว่ามีการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการน้อยกว่าช่วงเวลากลางวันมาก (ตลอด 2 ชั่วโมงพบการสนทนาระหว่างผู้ฟังที่มีส่วนร่วมเพียงแค่ 1 ท่านเท่านั้น บางวันอาจจะไม่มีการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการเลย) ซึ่งทำให้การดำเนินรายการของ คุณนภดล เป็นลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุฝ่ายเดียว (One-way communication) ทั้งนี้ เนื่องจาก ช่วงเวลาของการนำเสนอรายการ มีผลเกี่ยวเนื่องกับรูปแบบชีวิต (Lifestyle) ของผู้ฟังรายการด้วย ดังนั้นรายการจึงไม่เน้นเนื้อหาของการทำกิจกรรมในช่วงเวลาดังกล่าว โดยมีเพียงเนื้อหาหลักคือเพลงและการพูดคุยของนักจัดรายการวิทยุเท่านั้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบเนื้อหากิจกรรมรายการในช่วงเวลาของ คุณนภดล กับช่วงเวลาอื่น จะพบความแตกต่างของกิจกรรมรายการ ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบกิจกรรมในรายการในช่วงเวลาต่างๆ ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ ของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

ชื่อ DJ เวลา	ภัทรพล (จันทร์-ศุกร์) (05.00 - 07.00)	วุฒิธร (จันทร์-ศุกร์) (08.00 -11.00)	ภูมิชาย (จันทร์-ศุกร์) (11.00 - 14.00)	ธัชนนท์ (จันทร์-ศุกร์) (22.00 - 0.00)	นภดล (อาทิตย์) (0.00 - 02.00)
ชื่อกิจกรรมรายการ	U-spirit	U-spirit	U-spirit	-	-
	-	Your Request	-	-	-
	Killer Track	Killer Track	Killer Track	Killer Track	-
		Hook Hit Hit		Hook Hit Hit	-
		88 Global Hits			-
	Trick for Trips	Trick for Trips	Trick for Trips	Trick for Trips	-
	88 Quiz	88 Quiz	88 Quiz	-	-
Speak Up	Speak Up	Speak Up	-	-	

ที่มา: ข้อมูลทางเอกสารแผนผังการจัดกิจกรรมในช่วงนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

จากการศึกษาเนื้อหากิจกรรมในช่วงเวลาของคุณนกดล เมื่อเทียบกับช่วงเวลาของนักจัดรายการท่านอื่นนั้นพบว่า ช่วงเวลาการดำเนินรายการของคุณนกดล จะขาดสี่ส้นของการสนทนาผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ฉะนั้นจุดเด่นของการดำเนินรายการ อยู่ที่การพูดคุยและเชื่อมรายการของคุณนกดลเป็นหลัก เพื่อสร้างบรรยากาศให้สนุกสนานแม้ว่าจะไม่มีคู่สนทนาจึงตาม คุณนกดลเน้นพูดอย่างธรรมชาติ พูดชัดเจนเต็มคำ แต่มีจังหวะการพูดที่เร็วและกระชับ เพื่อให้เกิดบรรยากาศรายการ รวบรวม กระชับกระเฉง แม้เป็นช่วงเวลากลางคืนก็ตาม คุณนกดล สร้างความครื้นเครงด้วยการพูดเล่น ด้วยการพูดและหัวเราะขณะพูดคุยเชื่อมรายการ และเร่งจังหวะในรายการด้วยการพูดทับเพลงที่เปิด ไม่รอให้เพลงจบหรือพูดจบแล้วเปิดเพลง แต่เป็นการพูดซ้อน (Over-lap) เพลง เพื่อทำให้เกิดจังหวะที่ครึกครื้นน่าติดตาม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 17 แสดงการประกาศและเชื่อมรายการของคุณนกดล ชีวิตานนท์ (ดีเจนิค) ออกอากาศ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2543

นิก: อ่า...อัลบั้มนี้จาก *Pause Rewind* ช่วยบอกได้ไหม นะครับ แหม ก่อนผมจะเล่นเพลงต่อไปนะครับผมขออ่า...ยินดีต้อนรับก่อนนะครับ เพราะว่าเพิ่งกลับมา นะครับ เพราะว่าใช้ชีวิตอยู่ที่ America มา 55 ปีไม่ใช่ 55 นะครับ 15 ครั้งหนึ่ง ห้า นะครับก็กลับมาแล้วสำหรับพี่ศักดิ์กับพี่ปุ๊ นะครับ ก็ขอต้อนรับเข้าสู่ Bangkok Thailand ก็แล้วกัน แล้วก็มอบเพลงนี้ให้ก็แล้วกันนะครับสำหรับสองคนคู่นี้....ฮ่าฮ่า....Alright FM 88 (เพลงไทย)

นิก: Alright สำหรับคนที่อยากจะฟังเพลงอะไรเป็นพิเศษนะอ่า...ผมวันนี้อารมณ์ดี อีกแล้วครับ (หัวเราะ) โทรเข้ามาที่ หกหกสี่สองห้าเก้าสอง ถึงสี่ นะครับยังงั้นวันนี้ ว่าง ว่าง จริงๆโทรเข้ามา (หัวเราะ) นะไม่ต้องอายนะ (เริ่มเพลงไทย) (*Over lap*) ของ จอห์น รัตนเวโรจน์ นะครับเพลงนี้ *เปลี่ยนกันใหม่* (เพลงไทย)

นิก: คิดถึง นะครับจาก *วัฒนา* นะครับ และยังงั้นก็ค่าคืนนี้จะอยู่เป็นเพื่อนกันถึงตีสองเลยนะครับ ยังอยู่กับนิก นกดล ชีวิตานนท์ The moon man right here on FM 88 และก็เกือบจะถึงเวลาที่ผมจะต้องพัก ฟังข่าวประจำชั่วโมงแล้วแต่ว่าก่อนหน้า

นี่นะผมจะเล่นเพลงนี้ก่อนก็แล้วกัน และก็ไปเจอกันอีกทีหลัง หลังเพลงนี้ และก็หลังข่าว แล้วก็หลังโฆษณา นิดๆหนึ่ง This one is SaSha (เพลงสากล).....

จากตัวอย่างการประกาศและเชื่อมรายการที่แสดงข้างต้น พบว่า คุณนภดล ใช้คำพูดง่ายๆสบายๆ (Simple) อย่างเป็นกันเองกับผู้ฟังรายการ คำพูดที่กระชับ และเร็ว สร้างความตื่นตัวให้กับผู้ฟังรายการ นภดลยึดหลักการพูดดำเนินรายการในรูปแบบง่ายๆ แบบไม่เป็นทางการ (Informal Style) คือไม่เคร่งครัดต่อการขานเวลา หรือขานชื่อรายการ บ่อยนัก แต่เน้นการพูดคุยตามสไตล์ของตนเอง ดังที่ คุณนภดล ให้สัมภาษณ์ถึงลักษณะการดำเนินรายการของตนว่า “ผมจะพยายามสื่อให้ทุกคนเข้าใจแบบว่าคุยอยู่กับเขา ลักษณะว่าอาจจะไม่มีคนโทรเข้ามาคุยด้วยเลย ก็พยายามสื่อให้เห็นว่ายังคุยกับคุณอยู่เหมือนกับว่ามีคนโทรเข้ามาคุยในรายการ” (นภดล ชีวีตานนท์, สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2543)

เนื่องจากเนื้อหาในช่วงเวลาของคุณนภดล มีความแตกต่างไปจากช่วงเวลาอื่น ทำให้ลักษณะการดำเนินรายการ เป็นเพียงการพูดเข้าเพลงสลับกับการเปิดเพลง คือเปิดเพลง 1-2 เพลง ก็คืนด้วยการพูดคุย พูดเข้าเพลง และการประกาศต่างๆ หรือโฆษณา เป็นเช่นนี้ต่อเนื่องตลอด 2 ชั่วโมง แม้ว่าจะไม่มีผู้ฟังที่มีส่วนร่วมเป็นคู่สนทนาขณะออกอากาศก็ตาม แต่การพูดดำเนินรายการเต็มไปด้วยชีวิตชีวา มีความกระชับกระเฉง ทำให้ช่วงเวลากลางคืนมีความสนุกสนาน กระปรี้กระเปร่า ไม่่วงเหงา เข้ากับลักษณะท่าทางส่วนตัวของคุณนภดล เนื่องจากเขาเป็นคนชอบทำงานกลางคืน การดำเนินรายการวิทยุจะอยู่ภายใต้ภาพลักษณ์ "The Moon Man" ซึ่งหมายถึง การมีชีวิตชีวายามค่ำคืน ดังที่คุณจันทนา จันทสดิษฐ์ (ผู้คัดเลือกนักจัดรายการวิทยุบริษัทเอไอเอ็มมีเดีย) ได้ให้สัมภาษณ์ถึงลักษณะการดำเนินรายการของคุณนภดล ว่า “สำหรับนิคเนี่ยเขาเหมาะมากที่จะอยู่เวลากลางคืน เพราะเขาเป็นคนกลางคืนชอบทำงานกลางคืน เวลากลางคืนคือเวลาของเขา เขาก็คือหนุ่มทำงานทั่วไปที่ทำงานกลางคืน อยู่ดีก็ การจัดรายการของเขาจะเล่นๆ ไม่จริงจัง เขาชอบพูดเล่น ไม่ซีเรียส...” (จันทนา จันทสดิษฐ์, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543)

การใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ พบว่า นภดลใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ทั้งช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ และช่วงสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ แต่จะแทรกบทสนทนาภาษาไทย ด้วยคำและประโยคภาษาอังกฤษเป็นช่วงๆเท่านั้น ทั้งนี้ คุณนภดล มีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ดีกว่าภาษาไทย ทั้งนี้เนื่องจาก การใช้ภาษาไทยของนักจัดรายการวิทยุกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมที่เป็นคนไทยนั้น มีผลทางจิตวิทยา สำหรับผู้ฟังรายการอย่างมาก ผู้ฟังจะรู้สึกเป็นกันเองกับนักจัดรายการมากขึ้น เพราะมีความเป็นพวกเดียวกัน (The same

group) พูดภาษาเดียวกัน และการใช้ภาษาไทยดำเนินรายการยังช่วยลดช่องว่างระหว่างนักจัดรายการที่มีภาพลักษณ์ของชาวต่างชาติกับผู้ฟังคนไทยได้เป็นอย่างดี ดังที่ คุณนภดล ได้ให้เหตุผลของการใช้ภาษาไทยในการดำเนินรายการว่า "เวลาจัดรายการผมอยากพูดไทยเพราะไม่อยากให้คนฟังคิดว่า อะไรฝรั่งที่ไหนมาจัดรายการ คนฟังไม่กล้าที่จะคุยด้วย ส่วนมากนะผมว่า เออ...เด็กไทยกลัวที่จะพูดอังกฤษ ผมก็ไม่อยากให้เค้ารู้สึกที่เราอิม...น่ากลัว ก็เลยพยายามพูดไทยกับเขาให้เขาคุ่นเคย เหมือนเป็นพวกเดียวกัน (หัวเราะ) แบบว่าคนไทยเหมือนกัน แต่บางคำที่นึกคำไทยไม่ออกก็ใช้ภาษาอังกฤษนะ (หัวเราะ)" (นภดล ชีวิตานนท์, สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2543)

ภาษาอังกฤษที่แทรกในการพูดดำเนินรายการของคุณนภดล พบว่า มีทั้งคำภาษาอังกฤษและประโยคภาษาอังกฤษ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 6 ประเภทดังนี้

- คำทักทายภาษาอังกฤษ เช่น Hello จะสังเกตได้ว่าเป็นรูปแบบภาษาอังกฤษง่ายที่ทั้งนักจัดรายการและผู้ฟังรายการคุ้นและเข้าใจความหมายของการทักทายด้วยภาษาอังกฤษนี้เป็นอย่างดี
- คำตอบตกลง หรือการตอบรับ เช่น OK หรือ Alright สำหรับคำตอบตกลงและคำตอบรับนี้ ต่างก็เป็นรูปแบบภาษาอังกฤษง่ายๆ เช่นเดียวกับคำกล่าวทักทาย
- ชื่อศิลปินและชื่อเพลง เช่น Pause แม้ว่าจะเป็นศิลปินไทยแต่มีชื่อภาษาอังกฤษ แต่จะไม่นิยมแปลชื่อภาษาอังกฤษเหล่านี้เป็นภาษาไทย ยังคงขานชื่อศิลปินไทยด้วยภาษาอังกฤษ
- ชื่อรายการ เช่น Radio No Problem สำหรับชื่อรายการที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษ นี้เป็นการตอกย้ำภาพลักษณ์รายการ แสดงความเป็นสากลให้สอดคล้องกับแนวคิดหลักรายการ สำหรับชื่อรายการนี้มีคำแปล คือ "คลื่นนี้ไม่มีปัญหา" แต่จากความคุ้นเคยของนักจัดรายการที่นิยมใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าคำแปลภาษาไทย
- สโลแกนประจำตัวนักจัดรายการวิทยุ เช่น The moon man right here on FM 88 เช่นเดียวกับชื่อรายการที่ต้องการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อตอกย้ำภาพลักษณ์ของนักจัดรายการวิทยุเอง

- ประโยคภาษาอังกฤษ เข้าเพลง เช่น **This one is** (ชื่อเพลงสากล) การประกาศ เชื่อมรายการเป็นไปตามเนื้อหาและอารมณ์ของเพลงเป็นหลัก ซึ่งเมื่อประกาศ เข้าเพลงสากล นักจัดรายการจะใช้ประโยคเชื่อมภาษาอังกฤษ เพื่อเกิดอารมณ์ที่ คล้อยตามในบรรยากาศเดียวกัน กับเนื้อหาเพลง

นอกจากนั้น ยังพบว่า การเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษของ คุณนภดล ยังขึ้นอยู่กับเนื้อหาเพลงที่นำเสนอด้วยเช่นกัน เช่น ถ้าประกาศเข้าเพลงไทยจะใช้ภาษาไทย และในทางกลับกันจะใช้ภาษาอังกฤษเมื่อประกาศเข้าเพลงสากล ดังนี้

- การพูดเข้าเพลงไทย "สำหรับเพลง *เมลอ* นะครับของ *Mr. Z* อ่า...ติดอันดับหนึ่งของ 88 Global Hits Top twenty มาแล้วนะครับก็ตอนนี้"
- การพูดเข้าเพลงสากล "เหมยยังเพราะอยู่เหมือนเดิมนะครับ (พูดทับเพลง) *Before I take a break--Lenny Maine sit there here just listen to radio*"

นอกจากการใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการดำเนินรายการแล้วนั้น ยังพบว่า คุณนภดล เปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามเนื้อหาเพลง และเมื่อใช้ภาษาอังกฤษจะไม่แปลประโยคภาษาอังกฤษที่สื่อสารออกไปซ้ำอีกครั้ง แต่จะใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษต่อเนื่องกันในความหมาย ดังที่คุณนภดล ได้ให้สัมภาษณ์ถึงลักษณะการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ ว่า "ถ้าจะพูดภาษาอังกฤษก็ไปเลยตามอารมณ์ของผม ไม่แปลครับ ไม่มีการแปลประโยคต่อประโยคนะ ผมพูดนะ ผมพูดไปคำนี้เป็นประโยคแล้วก็ส่งเป็นภาษาไทยนิดนึงให้เขารู้ว่า เอ้อ! พูดเรื่องนี้นะ ผมก็คิดว่าถ้าทุกๆคนเนี่ยไปเรียนเมืองนอกหรือรู้จักกับฝรั่งที่แท้จริงเนี่ย เขาจะไม่มาพูดแบบ Yes, I...am...giving...for...you (พูดซ้ำ) ไม่มี มันไม่ใช่ ถ้าสมมติว่าเขาพูดให้ฟังแบบแท้ จริงๆ แบบว่า Conversation จริงๆ "Hi How are you doing man? How are you?" (ควบเสีียง จังหวะเร็ว) แบบนี้จริง อยากให้คนฟังของผม เขาชินหูกับการพูดแบบฝรั่ง" (นภดล ชีวิตานนท์, สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2543)

จากการวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการวิทยุ พบว่า คุณนภดล ต้องการลดช่องว่างระหว่างความเป็นสากลของตนเอง เข้ากับผู้ฟังคนไทย เขาจึงตั้งใจใช้ภาษาไทย ดำเนินรายการมากกว่าที่จะใช้ภาษาอังกฤษ และด้วยประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในต่างประเทศเป็นระยะเวลานาน ทำให้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษมีมาก

กว่าภาษาไทย ความสามารถใช้ภาษาไทยมีอย่างจำกัด ทำให้ลักษณะการพูดดำเนินรายการด้วยภาษาไทย มีลักษณะการใช้ภาษาไทยแบบไม่เคร่งครัดหลักไวยากรณ์ นอกจากนี้ แนวคิดและทัศนคติของ คุณณนภดล เนื่องจากเขาเติบโตและมีประสบการณ์การในต่างประเทศ ที่สั่งสมมาตลอดระยะเวลา 20 ปีได้สะท้อนความเป็นสากล (International) และจากอิทธิพล วัฒนธรรมตะวันตก ทำให้ลักษณะและลีลาการใช้คำพูดดำเนินรายการนั้นมีจังหวะเร็วและรวบรัด พูดภาษาอังกฤษด้วยระดับความเร็วเหมือนใช้สนทนาในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เขาต้องการนำเสนอวัฒนธรรมการใช้ภาษาอังกฤษที่ใช้สื่อสารจริงในชีวิตประจำวันกับผู้ฟังรายการ ดังนั้นลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินรายการของ คุณณนภดล เป็นแบบ **ใช้ภาษาไทยเป็นหลักโดยไม่เคร่งครัดกับหลักเกณฑ์ภาษาไทย**

ปัจจัยหลักของการใช้ภาษาไทยในรูปแบบที่ไม่เคร่งครัดหลักเกณฑ์ภาษาไทยในการดำเนินรายการ ของคุณณนภดล นั้น สามารถแบ่งออกเป็น 5 ปัจจัย ดังนี้

- 1) ช่วงเวลาออกอากาศ (Air-Time) ซึ่งมีผลเกี่ยวเนื่องจาก Lifestyle ของผู้ฟังรายการ และกิจกรรมรายการ
- 2) เนื้อหารายการ (Content) ในที่นี้คือ เพลงไทยและเพลงสากล
- 3) ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักจัดรายการวิทยุ (The ability to speak Thai)
- 4) บุคลิกลักษณะท่าทาง (Manners) ตลอดจนทัศนคติ (Attitude) ของนักจัดรายการวิทยุเอง
- 5) ประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในต่างประเทศของนักจัดรายการวิทยุ (Experience of English using) ซึ่งทำให้เกิดความเคยชินในการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งการออกเสียง สำเนียง และสำนวนภาษา

ปัจจัยหลักที่สำคัญทั้ง 5 ปัจจัยนี้ทำให้ลักษณะการนำเสนอรายการของ คุณณนภดล ชีวิตานนท์ มีความโดดเด่น ด้วยจังหวะการพูดที่เร็ว และใช้การดำเนินรายการแบบเป็นกันเอง และด้วยเทคนิคการนำเสนอรายการ โดยการใช้อุณหภูมิของช่วงเวลากลางคืนเป็นจุดขาย ลักษณะและลีลาการดำเนินรายการ เช่นนี้สามารถเปลี่ยนช่วงเวลาอันเงียบเหงาของกลางคืน ให้เป็นค่าคืนที่มีสีสันของความสนุกสนานกับเสียงเพลงและการพูดคุยของนักจัดรายการอย่างเป็นทางการ

ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

กรณีศึกษาที่ 6 จูลี คอर्फแมน (Julie Kaufman)

นักจัดรายการ Channel [V] Radio ท่านแรก ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ **คุณจูลี คอर्फแมน** หรือ "ดีเจจูลี" นักจัดรายการสาวสวยมั่นใจเต็มไปด้วยความสามารถอีกท่านหนึ่ง จูลีถือสัญชาติอังกฤษตามบิดา จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการตลาดและปริญญาตรี สาขาการสื่อสารมวลชน (Communication Arts) สาขาวิทยุกระจายเสียง (Broadcasting) ที่ประเทศอเมริกา มีประสบการณ์ด้านสื่อสารมวลชนทั้งในและต่างประเทศอย่างหลากหลาย อีกทั้งยังมีประสบการณ์ เป็นนักจัดรายการวิทยุคลื่นเพลงสากลมาก่อน ปัจจุบันทำงานด้านบันเทิงทั้งวิทยุและโทรทัศน์ และเป็นนักจัดรายการ Channel [V] Radio ที่ได้รับความนิยมจากผู้ฟังรายการมากอีกท่านหนึ่ง

ภาพที่ 6 คุณจูลี คอर्फแมน (Julie Kaufman) นักจัดรายการ Channel [V] Radio

ด้วยบุคลิกท่าทางที่สดใส มีความเป็นกันเอง ยิ้มง่าย หัวเราะเก่ง ทำให้ช่วงเวลาของการดำเนินรายการมีความสนุกสนานด้วยเสียงหัวเราะที่เป็นเอกลักษณ์ คุณจูลี ดำเนินรายการด้วยความเพลิดเพลิน ด้วยน้ำเสียงที่ก่ลัวหัวเราะอยู่ตลอดเวลา ทั้งๆ ที่เนื้อหาของบทสนทนาบางช่วง

นั้นไม่ตกลงเลยก็ตาม แต่เธอยังคงหัวเราะได้อย่างเปลือยเปลือย เป็นการสร้างความโดดเด่นให้กับช่วงเวลาได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 18 แสดงการประกาศและเชื่อมรายการของ คุณจุ๊ คอร์ทแมน (ดีเจจุ๊) ออกอากาศวันที่ 1 มีนาคม 2543

จุ๊: OK. Well...It's almost time for us to...ah...play the game "Magic of Sense From dusk Till Dawn" brought to you by Axe Woo Doo and Impulse Spray (หัวเราะ) OK? This is very exciting. It's a new game. It's a new concept. อ่า...รูปแบบการร่วมสนุกนะะะ Magic of Sense from Dusk Till Dawn. I need a man ต้องการผู้ชายคนนึงนะะะะ ที่โทรมาเลยนะค้า (ลากเสียง) (หัวเราะ) I need a man! Six four one five three nine two, OK? หกสี่หนึ่งห้าสามเก้าสอง นะะะะโทรเข้ามาเลยนะะะะ ที่ร่วมสนุกนะะะะะ Alright, we'll right back.....

ตัวอย่างข้างต้นพบว่า คุณจุ๊ ใช้เทคนิคการพูดและคั่นด้วยเสียงหัวเราะ เพื่อสร้างบรรยากาศให้ช่วงเวลามีความสนุกสนาน และดึงความสนใจจากผู้ฟังรายการ ให้มีอารมณ์สนุกสนานร่วมไปกับนักจัดรายการวิทยุ ดังที่ คุณจุ๊ให้สัมภาษณ์ ถึงวิธีการจูงใจผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ ว่า "In the morning we have to have a lot of happy music เพลงที่ทำให้ตื่นตื่น หรือเพลงที่ทำให้ตื่น เพลงที่ทำให้สนุก และเสียงของเราก็ต้องเป็นอย่างนั้น แต่สไตล์ (Style) ของตัวเองคือ หัวเราะเยอะบางที่คนรำคาญ (หัวเราะ) อารมณ์ดี อยากให้คนฟังอารมณ์ดีแล้วก็สนุกสนานตาม" (จุ๊ คอร์ทแมน, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2543)

คุณวงศ์ชิต บุญชู Station Manager ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบนักจัดรายการ Channel [V] Radio ได้กล่าวถึงลักษณะการดำเนินรายการของ คุณจุ๊ว่า "จุ๊ก็มีประสบการณ์นานเหมือนกัน จุดเด่นของเค้าอยู่ที่เสียงหัวเราะที่ไม่เหมือนใคร เพราะเค้าหัวเราะออกมาโดยธรรมชาติ ถ้าคนที่ไม่รู้จักจุ๊ เค้าอาจจะหัวเราะมากเกินไปหลายคนจะรำคาญ แต่สื่อสารตรงไปตรงมากับคนฟัง (วงศ์ชิต บุญชู, สัมภาษณ์, 24 กรกฎาคม 2543)

นอกจากลีลาการพูดดำเนินรายการเคล้าเสียงหัวเราะเพื่อสร้างบรรยากาศในรายการแล้ว ยังพบว่า คุณจุ๊ มีเอกลักษณ์การดำเนินรายการที่โดดเด่น ด้วยการพูดเน้นเสียง การพูดที่

หนักแน่น และการลากหางเสียงให้ยาว เพื่อทำเสียงหวานสดใส เช่น "สวรรค์ดีค้ำา (ลากเสียง) คุณชื่ออะไรค้ำา (ลากเสียง)" และ "เพ็งตื่นนอนโซ่ม้า (ลากเสียง) (หัวเราะ)" เพื่อดึงความสนใจจากผู้ฟังรายการ และเพิ่มสีสันในการดำเนินรายการ ดังที่ คุณจูลี่ที่ให้สัมภาษณ์ ถึงลักษณะการพูดดำเนินรายการของตนว่า “ในรายการวิทยุต้องใช้เสียงใหญ่ชนิดหน่อยทำให้มันใจและเสียงหวานๆ ก็ดี ก็ต้องมีพลัง (Power) ก็ดีด้วยใช้พลังมากกว่าการพูดจริง และการพูดในรายการวิทยุของจูลี่ก็ช้าลงชนิดหน่อย...ก็ต้องพูดอ่อนคนฟังหน่อย (หัวเราะ) ทำให้รายการแบบสนุกสนาน คนฟังก็ไม่เครียด เขาจะ feel comfortable ที่จะโทรเข้ามาคุยกับเรา (หัวเราะ) โทรเข้ามาจะค้ำา... (ลากเสียง) (หัวเราะ)” อีกอย่างจูลี่เรียนร้องเพลงด้วย ใช้เสียง and take a speech class and public speaking” เวลาพูดต้องเน้นเสียง and then I ใช้ในการจัดรายการได้ (จูลี่ คอร์ฟแมน, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2543)

จากการวิเคราะห์หัตถ์ลากการใช้เสียงในการดำเนินรายการของจูลี่ พบว่า ด้วยบุคลิกลักษณะท่าทางส่วนตัวของ คุณจูลี่ ที่พูดไปหัวเราะไป ทำให้การพูดดำเนินรายการมีลักษณะเคล้าเสียงหัวเราะอยู่ตลอดเวลา ทำให้การดำเนินรายการมีความสนุกสนาน และจากการสังสมประสบการณ์และทักษะการใช้เสียงจากการเรียนร้องเพลงและเรียนการพูด ทำให้เสียงที่ผลิตออกมามีความชัดเจน ลากเสียงเพื่อเน้นคำ และออกเสียงอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถดึงความสนใจจากผู้ฟังรายการได้เป็นอย่างดี

สำหรับการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการนั้น พบว่า คุณจูลี่ ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันอย่างเห็นได้ชัดเจน ตามแนวคิดของการนำเสนอรายการ โดยแยกภาษาไทยและภาษาอังกฤษออกเป็นสองช่วง ช่วงแรกคือการประกาศชื่อรายการส่วนมากใช้ภาษาอังกฤษ และช่วงที่สองเป็นช่วงการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ซึ่งจะใช้ภาษาไทยเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 19 แสดงการสนทนาระหว่าง คุณจูลี่ คอร์ฟแมน (ดีเจจูลี่) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ออกอากาศ วันที่ 1 มีนาคม 2543

จูลี่: Alright, the ...so...this is our new game...it's called Magic of Sense From Dusk Till Dawn. Basically, I need a man to call me up and ah to request a song, O.K? ขอเพลงนะฮะ ผู้ชายคนนึงนะคะ Ask for a song request for a song and it has to do with something about "Dusk",

O.K.? That is. Of course, Axe Woo Doo. Um...it's called "Dusk" and ah You know what "Dusk" means, right? ปลอกค้ำไ้ไม้?...ปลอกค้ำ (หัวเราะ) Whatever meaning, you know? When the sun is setting...it's like kind of a romantic atmosphere, anyway! Alright, "Dusk Woo Doo" Ah...You have to request a song that has something to do with "Dusk" or it doesn't rainy...I mean it doesn't matter. It's just whatever. Alright! So we have สายไหนคะ คุณนก สายหนึ่ง เหมอคะ? (หันไปถามผู้ช่วย) Alright! Let's see who this man is...Hello

- จูลี: เหมอ So you like the nighttime, ha? ชอบกลางคืนไหม?
- เบียร์: ครับ
- จูลี: เอ่อ...ภาษา...ภาษาไทยงะ..."Dusk" นะนะคะ..."ค้ำค้ำ" นะฮะ ไ้ไม้..."Dusk" แปลว่าอะไรนะ? อะไรนะ?
- เบียร์: "พลบค้ำ"
- จูลี: เอ่อ...เอ่อ...พลบ...พลบ...อะไรนะ?...พลบ...
- เบียร์: "พลบค้ำ"
- จูลี: "พลบค้ำ" (พูดตาม)...Um...I like that too...It's one of my favorite time. ชอบช่วงนั้นมากเลยนะคะ
- เบียร์: ครับ (หัวเราะ)
- จูลี: พระอาทิตย์ตกไ้ไม้คะ? (พูดไม่ชัด)
- เบียร์: มันไม่มีแดด...ไม่ร้อนครับ
- จูลี: ไม่มีแดด...มันไม่ร้อน...Ah Ha!...ปรบค้ำ...ไ้ไห้...มีคน paged มา ด้วยงะ Fix my ภาษาไทย (หัวเราะ) Thank you... Alright, Khun Beer ไ้ไม้คะ?
- เบียร์: ครับ
- จูลี: O.K. ชอบคุณมาก แล้วก็คุณได้...Ah...รางวัลนะคะ "Axe...Woo Doo" นะนะ แล้วก็มีโอกาสที่ไปดู Concert กับพวกเราด้วยนะคะ
- เบียร์: ครับ.....

ลักษณะการออกเสียงภาษาไทยของจูลี คล้ายกับการออกเสียงของคำภาษาอังกฤษ คือ มีเสียงสูง-ต่ำ (Intonation) การเน้นเสียง (Stress) และมีสำเนียง (Accent) ของภาษา

อังกฤษ ทั้งนี้เนื่องจาก คุณจุลี่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก (English Native Speaker) และมีความเคยชินในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ และจากความเคยชินนี้เอง ทำให้การสนทนาด้วยภาษาไทย มีความผิดพลาด ทั้งการออกเสียงและการแปลความหมายของคำ บางครั้งเกิดปัญหาในขณะสนทนาออกอากาศ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างสนทนาในตัวอย่างที่ 19 นี้ คือ คุณจุลี่ไม่สามารถออกเสียงคำว่า "พลบค่ำ" ที่แปลมาจากคำภาษาอังกฤษว่า "Dusk" ได้ คุณจุลี่พยายามออกเสียง "พลบค่ำ" แต่ออกเสียงเป็น "ปลอกค่ำ" "ปรบค่ำ" ซึ่งไม่ใช่ความหมายของคำว่า "Dusk" ซึ่งถ้าพิจารณาตามหลักคุณสมบัติของนักจัดรายการวิทยุในเรื่องของการใช้ภาษา โดยคุณวันชัย ธนะวังน้อย กล่าวว่า นักจัดรายการวิทยุที่ดีนั้นจะออกเสียงที่ถูกต้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษนั้น แต่พบว่า แม้ว่าการออกเสียงที่ผิดพลาดของคุณจุลี่จะขัดต่อหลักการใช้ภาษาไทยของนักจัดรายการวิทยุก็ตาม แต่การจัดรายการในช่วงนั้นก็ดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น อีกทั้งยังสร้างความสนุกสนานให้กับผู้ฟังรายการได้ในอีกลักษณะหนึ่งด้วย

สำหรับวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้การสนทนาขณะออกอากาศดำเนินไปอย่างราบรื่น และไม่น่าเบื่อ นั้น พบว่าคุณจุลี่ใช้เทคนิค การใช้ความผิดพลาดของตนเองเป็นจุดสร้างสีสันให้รายการ จากตัวอย่าง พบว่าจุดด้อยของคุณจุลี่ คือไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยบางคำได้ ฉะนั้นวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดคือการถามความหมายและการออกเสียงภาษาไทย จากผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในขณะนั้น ทันทีอย่างตรงไปตรงมา เหมือนการพูดคุยในชีวิตประจำวันที่บางครั้งมีความผิดพลาดเกิดขึ้นได้ การสนทนาจะมีความเป็นธรรมชาติ มีความเป็นกันเอง ดังที่คุณจุลี่ให้สัมภาษณ์ถึงวิธีการแก้ปัญหาคำพูดภาษาไทยผิดขณะดำเนินรายการว่า “ถ้าจะเหมือนคนโง่ ก็ไม่เป็นไร ถ้าพูดไม่ได้ ไม่เข้าใจต้องถาม ตอนนี้อาษาไทยของจุลี่เติบโตมากขึ้นเพราะอยู่เมืองไทยมา 5 ปีกว่า เรียนภาษาไทย 3 เดือนแรกตั้งแต่นั้น หลังจากนั้นก็เรียนจากคนฟัง เลียนแบบ คนฟัง (หัวเราะ)” (จุลี่ คอร์ฟแมน, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2543)

จากตัวอย่างที่แสดงข้างต้นนี้ คุณจุลี่ พยายามดึงจุดด้อยของการใช้ภาษาไทยของตน มาเป็นจุดเด่นในการดำเนินรายการ ด้วยการสร้างความสนุกสนานไปกับการเรียนการใช้ภาษาไทยกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ดังที่ คุณจุลี่ ให้สัมภาษณ์ว่า คนชอบฟังเราต่อสู้ fight กับภาษาเวลาเราผิดก็หัวเราะอะไรอย่างเนี่ย...” (จุลี่ คอร์ฟแมน, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2543) ซึ่งลักษณะการดำเนินรายการเช่นนี้ เป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่สามารถสร้างบรรยากาศของความเป็นกัน

เอง และลดช่องว่าง (Gap) ระหว่างนักจัดรายการชาวต่างชาติกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมคนไทยได้เป็นอย่างดี

นอกจากเทคนิคการดำเนินรายการด้วยการเรียนรู้ภาษาไทยกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการแล้วนั้น ยังพบการดำเนินรายการของจุลลิกัลลักษณะหนึ่งคือ การแก้ไขภาษาอังกฤษที่ผิดของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ขณะออกอากาศ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 20 แสดงการสนทนาระหว่าง คุณจุลลิกัล คอร์ทแมน (ดีเจจุลลิกัล) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ออกอากาศ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2543

จุลลิกัล: Hello!

เอ็ด: Hello!

จุลลิกัล: Hello ใครเอ่ย

เอ็ด: เอ๋อ...เอ็ด

จุลลิกัล: เอ็ดว่ายังไง มีอะไรให้รับใช้คะ

เอ็ด: Now I'm being on air อยู่เปล่า (ประโยคภาษาอังกฤษผิด)

จุลลิกัล: No, you are being on air. Yes, you are on air now (ประโยคที่ 2 เป็นประโยคภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง)

.....

.....

.....

เอ็ด: O.K. Good Bye.

จุลลิกัล: O.K. Good Bye (หัวเราะ) come and bye surprised there just kidding I'm gonna do that today. You have a great day so far, O.K. We'll be right back

จากตัวอย่างนี้ พบว่า คุณจุลลิกัลแทรกการแก้ไขการใช้ภาษาอังกฤษที่ผิดของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ สำหรับการแก้ไขประโยคภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการนั้นจะแทรกอยู่ในการสนทนา แต่จะแตกต่างจากการเรียนภาษาไทยจากผู้ฟังที่มีส่วนร่วม (ตัวอย่างที่ 19) นั่นคือ การเรียนการใช้ภาษาไทยจากผู้ฟังที่มีส่วนร่วม คุณจุลลิกัล ใช้วิธีการถามอย่างตรงไปตรงมา แต่

สำหรับการแก้ไขภาษาอังกฤษนั้น จูดีจะไม่พูดออกไปตรงๆ ว่าประโยคภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการนั้นผิด แต่คุณจูดีใช้วิธีการพูดประโยคภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง

จากการวิเคราะห์ ลักษณะการดำเนินรายการของ คุณจูดี คอร์ทแมน พบว่า คุณจูดีพยายามใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการดำเนินรายการ แม้ว่าจะมีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย แต่จูดีมีเจตนาที่จะใช้ภาษาไทยในการดำเนินรายการกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดรายการ (นำเสนอรายการเพลงสากลเพื่อคนฟังคนไทย) และเพื่อสร้างความเป็นกันเองกับผู้ฟังด้วย ลักษณะการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาไทยเป็นหลักแทรกด้วยภาษาอังกฤษ ที่สร้างความสนุกสนาน พร้อมทั้งสอดแทรกความรู้การใช้ภาษาอังกฤษในทางอ้อมแก่ผู้ฟังรายการ ซึ่งการดำเนินรายการของคุณจูดี ยังสามารถออกได้อีก 2 ลักษณะคือ การดำเนินรายการด้วยการเรียนรู้การใช้ภาษาไทยกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม และการดำเนินรายการด้วยการแทรกการแก้ไขภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ซึ่งการดำเนินรายการทั้งสองลักษณะนี้ สามารถช่วยลดช่องว่างระหว่างนักจัดรายการและผู้ฟังที่มีส่วนร่วมคนไทย อีกทั้งช่วยลดความตึงเครียดของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ในระหว่างการสนทนาออกอากาศ ได้เป็นอย่างดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรณีศึกษาที่ 7 ขจรศักดิ์ ศิลปทอง

ภาพที่ 7 คุณขจรศักดิ์ ศิลปทอง นักจัดรายการ Channel [V] Radio

คุณขจรศักดิ์ ศิลปทอง หรือดีเจดอนนี่ปี สัญชาติไทย แต่ใช้ชีวิตอยู่ต่างประเทศตั้งแต่อายุ 7 ขวบ หลังจากใช้ชีวิตในต่างประเทศกว่า 18 ปี เขาศึกษาที่มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญธุรกิจ (ABAC) เริ่มจัดรายการวิทยุคลื่นเพลงสากล จากนั้นได้รับการชักชวนจาก คุณจามจุรี จูลีแคสเซอร์ (ดีเจเจเจ) และคุณอสิต วัชรพุกก์ (ดีเจโจอี้) ซึ่งเป็นนักจัดรายการ Channel [V] Radio ให้มาจัดรายการร่วมกันตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ลักษณะและลีลาการพูดในการดำเนินรายการของ คุณขจรศักดิ์ เหมือนกับชาวต่างชาติ คือ ออกเสียงภาษาไทยเหมือนกับการออกเสียงของภาษาอังกฤษ มีเสียงสูง-ต่ำ (Intonation) และการพูดที่มีลักษณะโดดเด่นจากนักจัดรายการท่านอื่น คือ มักจะลงเสียงท้ายคำ เช่น "เออะ" "อะ" เหมือนกับการออกเสียง ตามเพลงจังหวะ ฮิป-ฮอป และ แร็ป (Hip-Hop and Rap) และเสียง "อึม" ท้ายประโยค เมื่อหยุดพูดประโยคแรก เช่น "It's almost hour and eight minutes before (ทำเสียง ตืด ตืด ตืด) and lunch time. I think we can um...um... wait for that. I'm gonna get myself a cup of coffee right now"

ตามที่ Dr. David Lewis กล่าวในหนังสือ *How to get Your Message Across: A practical guild to power communication* ที่ว่าด้วยเรื่อง Training and Using Your Voice ว่า

การออกเสียง "umm" และ "ers" ในบทสนทนาเช่นนี้ เป็นการออกเสียงคำที่ไร้ความหมาย (Meaningless) หรือการออกเสียง ที่เรียกว่า Audible pause คือผู้พูดไม่ต้องทำให้บทสนทนาเกิดความเงียบ ซึ่งอาจจะแสดงถึงความอารมณ์ที่ตื่นเต้นของผู้พูด (Which is an element of speaker anxiety) เมื่อผู้พูดหยุดประโยคหรือเปลี่ยนประโยคสนทนา พฤติกรรมการพูด เช่นนี้เกิดจากความเคยชินของผู้พูดและไม่มีเจตนาที่จะสร้างหรือเพิ่มความหมายใดเลยในการสนทนา ซึ่งนอกจากคำว่า "umm" และ "ers" แล้วนั้นยังพบคำว่า "well" "you know" และ "see what I mean" ในบทสนทนา (เดวิด ลูอิส 1988: 115)

นอกจากลักษณะการพูดแบบมี Audible pause นี้ คุณขจรศักดิ์ ใช้ภาษาอังกฤษด้วยความเร็ว เช่นเดียวกับการพูดในชีวิตประจำวัน (Normal speed) และบางครั้งการใช้ภาษาอังกฤษในรายการ อาจจะมีความเร็วมากกว่าการสนทนาในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาเพลงที่นำเสนอในรายการ ดังที่ คุณขจรศักดิ์ ให้สัมภาษณ์ถึงลักษณะการพูดดำเนินรายการว่า "พูดภาษาอังกฤษใน 102.5 กับพูดกับเพื่อน ตอนนี่พูดเหมือนกัน ตอนนี่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไรเลย และบางครั้งตอนนี่จะใช้ภาษาเร็วขึ้นเพราะว่าต้องแข่งกับอารมณ์เพลง อยากจะให้ติดกับอารมณ์เพลงเร็วต้องตะโกนอะไรอย่างเงี้ย Heh! Let's up! You know be happy and when a music ช้า ก็จะมีพูดช้าลง..." (ขจรศักดิ์ ศิลปทอง, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2543)

สำหรับการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการพบว่า คุณขจรศักดิ์ ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 21 แสดงการสนทนาระหว่าง คุณขจรศักดิ์ ศิลปทอง (ดีเจตอนนี่ปี) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ออกอากาศ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2543

ตอนนี่: Channel V. OK! Um...Um...We are on into this little request right now. We need to get the interview request from one of you people out there who can...ah...grasp the phone as fast as they can. Hello! Hello! Hi!

แอนนี่: Hi I'm Annie.

ตอนนี่: Hi! Annie. How are you?

แอนนี่: Fine! How are you then?

ตอนนี่: I'm doing really fine. Actually, Good morning to you.

แอนนี่: Yeah!

- ดอนนี่: Is it morning? We are trying to work our way to the afternoon actually!
- แอนนี่: Ah...ah!
- ดอนนี่: Um...m...Basically, you're doing me a favor right now by giving me a call. I need to get a song from a soundtrack from you.
- แอนนี่: Ah...*Pure Shore* by *All Saints*.
- ดอนนี่: Ah...huh...Do you know what movie of that song?
- แอนนี่: *The Beach*
- ดอนนี่: OK! Actually a second ago, I thought you ไม่รู้เมื่อคืนไม่ใช่หรือ
- แอนนี่: Ah...I thought you're asking something else.
- ดอนนี่: OK...Did you get...? ได้ไปดูรึยังครับ Did you go to see the movie yet?
- แอนนี่: No, not yet..It's not even out yet.
- ดอนนี่: Yes, it did? I've seen it. I've seen it in one of the movie theatres โรงหนังนะ คิดว่านะ
- แอนนี่: Where? Right here?
- ดอนนี่: Um...um...I'm not exactly sure. No,...no...I don't think so. I think I've seen it on TV.(หิวเราะะ)
- แอนนี่: Really?
- ดอนนี่: I'm not exactly sure, but I've seen it at lease at lease ah...maybe the preview... maybe it's the preview I think maybe?
- แอนนี่: Ah...ah!
- ดอนนี่: OK! But...ah...hopefully you'll get to see it soon, OK?
- แอนนี่: Ah...ah!
- ดอนนี่: Do you like LeoNardo? ชอบ LeoNardo รึเปล่า
- แอนนี่: Yep!
- ดอนนี่: Yeah! OK! (หิวเราะะ)
- แอนนี่: Sure! (หิวเราะะ)
- ดอนนี่: OK! *Pure shore* I'm gonna get that for you guys surely, OK? Thank you very much for calling.
- แอนนี่: Yeah....Thank you.
- ดอนนี่: OK. Bye...bye
- แอนนี่: Bye.....

จากตัวอย่างคุณขจรศักดิ์ ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักตลอดการสนทนา ทั้งในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ และช่วงสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ สำหรับช่วงการประกาศ (3 บรรทัดแรก ชีตเส้นใต้ ตัวอย่างที่ 21) ใช้ภาษาอังกฤษล้วน เพื่อขานชื่อรายการ (Channel V.) พูดคุยและพูดเข้ากิจกรรมในช่วงต่อไป (We need to get the interview request from one of you people out there who can...ah...grasp the phone as fast as they can.) โดยไม่ใช้ภาษาไทยแทรกในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการนี้เลย

ลักษณะการใช้ภาษาอังกฤษล้วนในการดำเนินรายการของคุณขจรศักดิ์นั้น เกิดจากทักษะและประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษที่เขาสั่งสมในต่างประเทศ จนมีความชำนาญใช้ภาษาอังกฤษ เช่นเดียวกับเจ้าของภาษา (English Native Speaker) ถึงแม้ว่าคุณขจรศักดิ์ ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแรก (Thai Native Speaker) ก็ตาม แต่ด้วยประสบการณ์และสภาพแวดล้อมทำให้เกิดการสั่งสมความสามารถ ทักษะภาษาอังกฤษ ดังที่ คุณขจรศักดิ์ ให้สัมภาษณ์ว่า “ตอนนี้ใช้ภาษาอังกฤษอ่า...most เป็นส่วนมากตั้งแต่มาเมืองไทยไม่เคยพูดภาษาไทย ตอนนี้ก็เรียนเป็นภาษาอังกฤษ ทำงานเป็นภาษาอังกฤษ You know with F.M. X ใช้ไม้อี and ah... มีแต่เพื่อนที่เป็นแบบฝรั่ง International and I have some friends as a Thai เค้าแบบว่าบอกตอนนี้ว่าอย่าพูดภาษาไทยนะเค้าต้องการฝึกพูดภาษาอังกฤษ” (ขจรศักดิ์ ศิลปทอง, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2543)

สำหรับช่วงสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการนั้น คุณขจรศักดิ์ ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก และแทรกด้วยประโยคและวลีภาษาไทยเป็นช่วงๆ ในบทสนทนา ซึ่งสามารถแยกลักษณะการแทรกภาษาไทยได้ 2 แบบคือ

1) แทรกประโยคภาษาไทยต่อเนื่องกับประโยคภาษาอังกฤษ สำหรับประโยคภาษาที่แทรกในบทสนทนานี้ เป็นประโยคภาษาไทยที่มีความหมายต่อเนื่องกับประโยคภาษาอังกฤษที่กล่าวก่อนหน้านั้น ไม่ใช่ประโยคภาษาไทยที่แปลจากประโยคภาษาอังกฤษ เช่น "I thought you ไม่รู้เมื่อกี้ไม่ใช่หรือ" หรือ "OK...Did you get...? ได้ไปคูริยังครับ"

2) แทรกประโยคภาษาไทยที่แปลความหมายของประโยคภาษาอังกฤษซ้ำอีกครั้ง สำหรับประโยคภาษาไทยที่แทรกมีความหมายเหมือนเดิม กับประโยคภาษาอังกฤษที่ใช้ก่อนหน้านั้น เพียงแต่กล่าวซ้ำอีกครั้งเพื่อเน้นความหมาย เช่น "Do you like LeoNardo? ชอบ LeoNardo รึเปล่า"

ลักษณะการแทรกภาษาไทยในประโยคสนทนาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ในการดำเนินรายการของ คุณขจรศักดิ์ พบว่า ส่วนใหญ่ใช้การแทรกภาษาไทยที่มีความหมายต่อเนื่องกับประโยคภาษาอังกฤษ มากกว่าการแทรกด้วยภาษาไทยที่เป็นคำแปลของประโยคภาษาอังกฤษ ซึ่งลักษณะการดำเนินรายการเช่นนี้ เกิดจากความเคยชินในการใช้ภาษาอังกฤษ และเมื่อถึงช่วงที่สามารถใช้ภาษาไทยได้ หรือนึกภาษาไทยออก ก็ใช้ภาษาไทยแทรกในบทสนทนา เพื่อสร้างความเป็นกันเอง และแสดงให้เห็นว่าตนสามารถใช้ภาษาไทยได้ และเพื่อลดความเป็นสากลของตนเองลงอีกด้วย ดังที่ คุณขจรศักดิ์ ให้สัมภาษณ์ถึงลักษณะการใช้ภาษาไทยในการดำเนินรายการว่า "I think เป็นความเคยชินมากกว่า when I can speak Thai I use Thai sometimes I พูดภาษาไทยถึง 7 ขวบ แต่พอไม่ได้ใช้ก็ลืม I can speak Thai but not much when I get confused I use English แต่เวลาพูดไทยคนฟังชอบ ไม่กลัวที่จะโทรเข้ามา ไม่กล้าพูด นึกว่าฝรั่ง" (ขจรศักดิ์ ศิลปทอง, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2543)

ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการนั้น เป็นอีกปัจจัยหลัก ของการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษของ คุณขจรศักดิ์ จากตัวอย่างที่ 21 พบว่า คุณขจรศักดิ์ สามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในระหว่างสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมได้อย่างราบรื่น เนื่องจากผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในขณะนั้นสามารถเข้าใจบทสนทนาภาษาอังกฤษที่คุณขจรศักดิ์ สื่อสารออกอากาศ ซึ่งหมายความว่า ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี จึงทำให้นักจัดรายการไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนไปใช้ภาษาไทยในขณะสนทนาออกอากาศ

สำหรับความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทยของคุณขจรศักดิ์ นั้นมีอย่างจำกัด ทำให้ คุณขจรศักดิ์ ใช้ภาษาอังกฤษได้ดีกว่าภาษาไทย และภาษาไทยที่ใช้ก็มีสำเนียงเหมือนกับการออกเสียงภาษาอังกฤษ แต่บทสนทนานั้นก็ยังส่งความหมายไปยังผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการได้ โดยสังเกตจากบทสนทนาที่ต่อเนื่อง และมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 22 แสดงการสนทนาระหว่าง คุณขจรศักดิ์ ศิลปทอง (ดีเจดอนนี่ปี) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ออกอากาศ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2543

ดอนนี่: OK It's gonna a little bit...ah...luckily here. Oh! Wait a minute. Is that a word? Um..."Luckily" Let's go and see who we've got on a line right now with us? Hello!

- โกโก้: Hello!
- ดอนนี่: What's your name?
- โกโก้: โกโก้
- ดอนนี่: โกโก้ เหรอ
- โกโก้: Ah...ah...
- ดอนนี่: แบบ Acoco ไช้ไม๊
- โกโก้: ค่ะ
- ดอนนี่: (หัวเราะ) OK
- โกโก้: (หัวเราะ)
- ดอนนี่: *If Only* ไทรมาทู่วันประมาณ สอง...สาม ครั้งต่อวันไช้ไม๊และก็ขอเพลง นี้ไช้ไม๊
- โกโก้: ทำไมรู้หละคะ
- ดอนนี่: ไม่รู้จักเพลงอื่นหรือ
- โกโก้: (หัวเราะ) ชอบเพลงนี้อ่ะ
- ดอนนี่: ชอบเพลงนี้อยู่เพลงเดียวไช้ไม๊
- โกโก้: ค่ะ
- ดอนนี่: เดี่ยวจะเปิดให้เลยนะ
- โกโก้: ขอขอบคุณค่ะ
- ดอนนี่: ไม่เป็นไร You have a good day, OK?
- โกโก้: ค่ะ
- ดอนนี่: ขอขอบคุณมากนะ
- โกโก้: หัวดีดีค่ะ
- ดอนนี่: ส วั ส ดี ค รั บ Channel V 102.5...That's a Pepsi Music Request by Hanson....

จากตัวอย่างที่ 22 พบว่า ขจรศักดิ์ ใช้ภาษาไทยเป็นหลักสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ แต่พบว่า บทสนทนาที่สั้นกว่าบทสนทนาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก และใช้ภาษาไทยในรูปแบบง่ายๆ (Simple) รูปประโยคภาษาไทยไม่มีความซับซ้อน เช่น การทักทาย การถามชื่อและทำความรู้จัก การถามชื่อเพลงที่ต้องการฟัง การกล่าวลา โดยยังคงแทรกประโยคภาษาอังกฤษในบางช่วงของบทสนทนา ดังนี้

- กล่าวปิดบทสนทนา (Closing) เช่น You have a good day. ซึ่งเป็นประโยคที่ไม่มีคำแปลภาษาไทย

- กล่าวชื่อรายการ เช่น Channel V 102.5
- กล่าวเข้าเพลงสากล ที่เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในช่วงต่อไป (Bridge) เช่น
That's a Pepsi Music Request by Hanson

จากการวิเคราะห์ ลักษณะและลีลาการพูดในการดำเนินรายการ รวมถึงการเลือกใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ ของคุณชจรศักดิ์ พบว่า **ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก แทรกด้วยภาษาไทยในบางช่วง** ทั้งนี้เนื่องมาจากความสามารถ และความเคยชินในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ที่มีการสั่งสมประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในต่างประเทศเป็นเวลานาน เรียกได้ว่ามีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษเทียบเท่ากับเจ้าของภาษา (English Native Speaker) พูดภาษาอังกฤษจากความเคยชิน (Household words)

นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการนั้น เกิดจากปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญคือ 1) ประสบการณ์ส่วนตัวของนักจัดรายการวิทยุ 2) ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ต่างมีอิทธิพลอย่างมากต่อ ทักษะคิด ความนึกคิด ตลอดจนลักษณะท่าทางและการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการวิทยุ ของคุณชจรศักดิ์ อย่างมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรณีศึกษาที่ 8 จามจรี จูลี แคสเซอร์

ภาพที่ 8 คุณจามจรี จูลี แคสเซอร์ นักจัดรายการ Channel [V] Radio

จามจรี จูลี แคสเซอร์ นักจัดรายการ Channel [V] Radio สาวสวยลูกครึ่งไทย-อเมริกัน วัย 25 ปี เป็นที่รู้จักในกลุ่มผู้ฟังรายการวิทยุด้วยชื่อเรียกที่เป็นเอกลักษณ์ว่า “เจเจ” จากการนำอักษรตัวแรกของชื่อต้น Jamjuree และชื่อกลาง Julie มารวมกัน เป็นชื่อเรียกที่ง่าย ๆ แต่ติดปากคนฟัง หลังจากจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญธุรกิจ (ABAC) ในสาขา Art Business English คุณจามจรี ผันตัวเองเข้าสู่วงการบันเทิงด้วยการสมัครเป็นผู้ประกาศรายการ Channel [V] Thailand แต่ด้วยบุคลิกที่เชื่อมั่น มีความเป็นผู้นำ พูดจาจะฉะฉานอย่างมั่นใจ มีความสามารถพูดภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว จึงเป็นที่ถูกใจผู้ผลิตรายการ Channel [V] Radio และได้รับการชักนำเป็นนักจัดรายการวิทยุ จนถึงปัจจุบัน

นอกจาก คุณจามจรี จะทำหน้าที่ดำเนินรายการตั้งแต่เวลา 14.00-17.00 ทุกวันจันทร์ถึงศุกร์แล้วนั้น เธอยังมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์กิจกรรมรายการ การประชาสัมพันธ์รายการ และทำงานร่วมกับผู้ผลิตรายการอีกด้วย นับได้ว่า คุณจามจรี เป็นนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M. 102.5 MHz.) ที่มากด้วยความสามารถอีกท่านหนึ่ง ดังที่ คุณวรวิศิต บุญชู นายสถานีรายการ Channel [V] Radio (F.M. 102.5 MHz.) ได้กล่าวถึงนักจัดรายการท่านนี้ว่า “เจเจเริ่มจัดรายการเมื่อตอนต้นปี 42 เค้าไม่เคยจัดรายการมาก่อนเคยเป็นแค่อีเจตามฝับ สถานบันเทิง เป็นคนหัวไวเชื่อมั่นตัวเองสูง หัวไว พูดจาฉะฉาน และก็เป็นคนที่มีความรู้เรื่องภาษาอังกฤษและเป็นคนที่

เรียนรู้อะไรได้ไว จากวันแรกที่ทำเทป Demo ให้ผมฟังผมให้ Comment ไปว่าเออ ตรงนั้นนะไม่ดี ลองแบบนี้สิ หลังจากนั้นอีกประมาณหนึ่งอาทิตย์เขาก็กลับมาใหม่ ทำเทปให้ผมฟัง ผมเห็นถึงพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลง เขาตั้งใจทำตามคำแนะนำแล้วก็ออกมาดีต่างจากอันแรกลิบลับ” (วงศิขิต บุญชู, สัมภาษณ์, 24 กรกฎาคม 2543)

จากลักษณะลักษณะท่าทางที่จริงจัง ทำให้เสียงที่ใช้ในการดำเนินรายการแสดงออกถึงความตั้งใจ บวกกับลีลาการพูดที่มีพลัง (Power) การเน้นเสียง (Stress) เช่น ในการพูดคุยเพื่อให้เสียงออกมามีความชัดเจน (Clear) และใช้การลากเสียง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 23 แสดงการประกาศและเชื่อมรายการของ คุณจามจรี จูลี แคลเซอรั (ดีเจเจเจ) ออกอากาศ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2543

เจเจ: *No Doubt* from Album *A Return to Saturn* ความบังเอิญวันนี้จริงๆ นะคะในสัปดาห์นี้มีเพลงของ *Prince* ด้วยนะคะที่ featuring *Quench Stashing* จาก *No Doubt* ด้วยเหมือนกัน A new release by Twelve Plus right there. Where is a jingle New Release by Twelve Plus? O.K. Let me do it. New Release by Twelve Plus... *Miss You* ตามที่สัญญาได้ นะคะ and also we have tickets ah to see *Romeo Must Die*. Coming up! And what else? We also have lots and lots of your request. Alright, so! Are you ready?

จากตัวอย่างการประกาศและเชื่อมรายการที่แสดง พบว่า คุณจามจรีออกเสียงในการพูดดำเนินรายการอย่างชัดเจน ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกเสียงชัดและเน้นเสียงท้ายคำ (Final sound) เช่น เสียง S N M ตามการออกเสียงภาษาอังกฤษ และเสียงควบกล้ำในภาษาไทย เช่น คำว่า "เพลง" ที่มีเสียงควบ "ล" ตามหลักการออกเสียงภาษาไทย นอกจากการออกเสียงที่ชัดเจนทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยนี้ ยังพบว่า เสียงที่ผลิออกมา มีการเน้นเสียง ลงเสียงหนัก แสดงถึงเสียงที่มีพลัง ในการพูดดำเนินรายการ ดังที่ คุณจามจรี ได้กล่าวถึงการสั่งสมประสบการณ์การใช้เสียงว่า "เริ่มต้นจริงๆ เรื่องการพูดเพราะได้อยู่ใน Drama Club (ชมรมการแสดง) ก็คือเรียน Drama มาด้วยเรียน Public Speaking (การพูดในที่สาธารณะ) ก็ได้มาจากตรงนั้นบ้าง กล้าพูดแล้วก็ภาษาไทยชัดขึ้นภาษาอังกฤษก็ชัดขึ้น เน้นที่การพูดที่ชัดเจน

เพราะการเล่นละครเวทีหรือการพูดในที่สาธารณะก็ต้องเน้นที่น้ำเสียง เสียงที่ออกมาต้องชัดเจน Clear” (จามจรี จูลี แคลสเซอร์, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543)

จากการวิเคราะห์ลีลาการพูดดำเนินรายการ ของคุณจามจรี พบว่าใช้การเน้นเสียงและลากเสียง เพื่อสื่ออารมณ์ที่ชัดเจน มากกว่าการพูดด้วยเสียงเรียบธรรมดา เนื่องจากผู้ฟังรายการไม่สามารถเห็นหน้าตาที่แสดงอารมณ์ (Facial expressions) ของนักจัดรายการได้ ฉะนั้น "เสียง" เท่านั้นที่เป็นสื่อในการแสดงอารมณ์และความรู้สึกของนักจัดรายการวิทยุ เช่น "Yeh!" (เน้นเสียง) เพื่อแสดงความดีใจออกมาทางคำพูดและอารมณ์ อย่างชัดเจน ซึ่งลักษณะการผลิตเสียง (Voice production) นี้สามารถดึงความสนใจของผู้ฟังรายการได้เป็นอย่างดี และช่วยสร้างบรรยากาศให้มีระดับกระแงมากขึ้น

ดังที่ คุณจามจรี ให้สัมภาษณ์ถึงลักษณะการดำเนินรายการของตนว่า "เจเจ ก็พยายามให้เสียงเป็นโมโน (Monotonous style หรือเสียงเรียบ) เหมือนกันแต่ยากมาก เพราะเจเจชอบเน้นเสียง ถ้าเหมือนช่วงบ่ายเราก็อพยายามจะกระตุ้นให้เขา สนุกกับการทำงานกระตุ้นให้เขาอยากฟังเพลง ฟังในสิ่งที่เราพูดก็ต้องมีการดึงเสียงลากเสียงเราต้องพยายามที่จะใช้เสียงให้เกิดความสนุก รายการวิทยุไม่เห็นหน้าและจากการวิจัยเขาว่าคนฟังจะเปลี่ยนคลื่นทุก 15 นาที ถ้าเจเจจัดอยู่ใน Studio ส่วนใหญ่ก็ไม่นั่ง จะยืนเพราะสามารถเดินได้สามารถเป็นเหมือนอย่างตอนเนี่ย (ใช้มือช่วยในการพูด) ถ้าพูดมันจะไปหมดร่างกาย หน้าตา มันก็จะไปด้วยแต่ทำอยู่คนเดียวในห้องอัด เพราะว่ามันทำให้เสียงที่พูดมีสีหน้าออกไปด้วยในรายการ..." (จามจรี จูลี แคลสเซอร์, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543)

จากการสัมภาษณ์ พบว่าจามจรีใช้เสียงในการดำเนินรายการที่สอดคล้องกับแนวคิดการพูดของของ Dr. Davis Lewis ในหนังสือ *How to get Your Message Across* ที่ว่า "Put variety into your voice by varying the speed, pitch and volume of delivery. Remember that an unvarying drone makes it almost impossible for your audience to attend." นอกจากนี้ยังพบจุดเด่นอีกประการหนึ่งของการดำเนินรายการของ คุณจามจรี คือ ในการพูดดำเนินรายการนั้น เธอใช้ท่าทาง (Posture) การเคลื่อนไหวร่างกาย (Body Movement) และการเคลื่อนไหวของมือ (Hand Movement) ในแสดงสื่ออารมณ์ แม้ว่าการดำเนินรายการวิทยุ ผู้ฟังรายการจะไม่สามารถเห็นหน้าและท่าทางของนักจัดรายการได้ แต่การเคลื่อนไหวร่างกายและมือ มีส่วนช่วยในการผลิตเสียง ทำให้เสียงที่ออกมาในรายการ สามารถสื่ออารมณ์ออกมาได้อย่างชัดเจน ซึ่งการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อแสดงอารมณ์ในการพูดดำเนินรายการนี้ เป็นอีกเทคนิควิธีหนึ่งที่ใช้ร่วมกับ

การพูดที่เน้นและลากเสียงขณะออกอากาศ ทำให้ช่วงเวลาของ คุณจามจุรี โดดเด่นด้วยน้ำเสียง และการถ่ายทอดอารมณ์

สำหรับการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของ คุณจามจุรี พบว่า มีความเด่นชัดของการพูดสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ ตามแนวคิดหลัก รายการ ที่ต้องการนำเสนอรายการด้วยการใช้ภาษาไทยร่วมกับภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 24 แสดงการประกาศและเชื่อมรายการของ คุณจามจุรี จูดี แคลสเซอร์ (ดีเจเจเจ) ออกอากาศ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2543

เจเจ: That's right! It's ...it's...it's...it's...a...it's Electric Acid on Channel V 102.5 Fill it up and Tear it Down right here *Fat Boy Slim* The Euro idle Alright, right here นะคะ...เป็น 1 ใน 3 trend ที่คุณสามารถให้คะแนนได้ ถ้า คุณชอบเพลงสไตล์แบบนี้ ก็ รอไว้ให้คะแนน vote นะคะกับ Electric Acid ในช่วงเวลาหลัง 4 โมง แต่ถ้าคุณชอบ Hot Latin ก็ให้คะแนนได้เหมือนกัน หรือถ้า คุณชอบเพลงในยุค Eighty Split คุณก็สามารถ vote ให้คะแนนนั้นได้เหมือนกันนะคะ ในช่วงหลัง 4 โมง พร้อมกับ vote มาแล้วไม่ใช่แค่นั้นนะคะ พร้อมกับ ได้บัตรไปชมภาพยนตร์เรื่อง *Romeo Must Die* ในวันพุธที่ 26 นี้คะ ที่ Grand EGV vote มาแล้วก็ได้ตัวไป 2 ใบ, O.K? There you go.....

จากตัวอย่าง พบว่า การดำเนินรายการของจามจุรีมีการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สลับกันไปมาอย่างชัดเจน ประโยคภาษาอังกฤษในช่วงต้น (3 ประโยคแรก ชีตเส้นใต้) เป็นการ กล่าวเข้าเพลงสากล ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับการทำกิจกรรมรายการ คุณจามจุรี ใช้ภาษาไทย และ แทรกด้วยคำภาษาอังกฤษ ที่ไม่สามารถแปลเป็นภาษาไทยได้ ดังที่ คุณจามจุรีให้สัมภาษณ์ถึง ลักษณะการสลับภาษาในการดำเนินรายการของตนดังนี้ “เวลาข่าว PR (Public Relation การ ประชาสัมพันธ์) ข่าวให้ลูกค้าจะใช้ภาษาไทย หรือว่ากิจกรรมที่ไหน จะเน้นที่ภาษาไทย ถ้าเกิดว่าใช้ ภาษาในแง่ของชื่อเพลง ชื่อศิลปิน ความเป็นมา แล้วก็อันดับ จะเน้นภาษาอังกฤษ เพราะว่าชื่อ เพลงก็อยากให้เห็นชัดแจ้ง แล้วก็ก็เป็นภาษาอังกฤษเมื่อเราพูดเสียตีสี่ในเรื่องที่ไม่ควรพูด จะเลี่ยงด้วยการพูดภาษาอังกฤษ (หัวเราะ)” (จามจุรี จูดี แคลสเซอร์, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543)

สำหรับช่วงสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในการดำเนินรายการ พบว่า มีลักษณะการใช้ภาษาไทยเป็นหลัก แทนการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ แต่ยังคงแทรกคำภาษาอังกฤษในบทสนทนา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 25 แสดงการสนทนาระหว่าง คุณจามจุรี จูลี แอสเซอร์ (ดีเจเจเจ) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ออกอากาศ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2543

เจเจ: Alright, Brewmax Magic Millennium. Brewmax...The Art of Beer หก หก สี่ หนึ่ง ห้า สาม เก้า สอง ค่ะ กับคำถามที่ถามว่าชุดของนักบินอวกาศนะคะ เมื่อ อยู่ในอวกาศจะไร้น้ำหนัก เบามากเลย แต่เมื่ออยู่ในผิวโลกที่มีแรงดึงดูดของโลกเนี่ยจะหนักก็กิโลกกรัม หก สี่ หนึ่ง ห้า สาม เก้า สอง (เพลงสากล)

เจเจ: Hello กี้กิโลกคะ...

รัตนา: Hello (มีเสียงคลื่นวิทยุแทรก)

เจเจ: ค่ะ...กี้กิโลกคะ?

รัตนา: ตอบว่า...

เจเจ: คำบอก...108 กิโล เจเจบอกมากไปนิดนึง...

รัตนา: 100...3 ค่ะ

เจเจ: 103 กิโล กรั่ม ! (ตะโกน) ...Yeh!...(จิ้งเกิ้ล Congratulations) Finally! ขอขอบคุณ มากค่ะ ชื่ออะไรจ๊ะ...ชื่ออะไรคะ

รัตนา: รัตนา ภูเมืองค่ะ

เจเจ: O.K.หนู ถือสายรอสักครู่ นะคะ ได้รางวัลจาก Brewmax, O.K?

รัตนา: ค่ะ

เจเจ: ขอขอบคุณค่ะ (จิ้งเกิ้ลช่วงรายการ).....

จากตัวอย่าง พบภาษาอังกฤษแทรกระหว่างการสนทนาด้วยภาษาไทย ซึ่งไม่แปลภาษาอังกฤษดังกล่าวเป็นภาษาไทย สามารถแยกออกเป็นประเภทของคำศัพท์และชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษได้ ดังนี้

- ชื่อช่วงกิจกรรมรายการ เช่น Brewmax Magic Millennium
- ชื่อและสโลแกนของสินค้าที่เป็นผู้สนับสนุนรายการ เช่น Brewmax The Art of Beer
- การกล่าวทักทาย เช่น Hello
- การกล่าวตอบรับ เช่น OK
- คำบอกเวลา เช่น Finally

สำหรับภาษาอังกฤษที่ใช้ในการดำเนินรายการ ดัง 5 ประเภทข้างต้น ล้วนแต่มีความหมายที่ง่ายต่อความเข้าใจ เกิดจากความเคยชินในการใช้ภาษาอังกฤษของ คุณจามจรี ดังที่ทำให้สัมภาษณ์ถึงการใช้ภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการว่า “เจเจ จะพูดทักทายเป็นภาษาอังกฤษหรือการชมหรือลาเป็นภาษาอังกฤษ เพราะเป็นรูปแบบที่คุ้นเคยมากกว่า จะว่าไปแล้วจะไม่มีเกณฑ์ คำไหนพูดได้นี้ก็ออกพูดเลย เพราะเจเจคิดทั้งสองภาษา” (จามจรี จูดี แคสเซอร์, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543)

ส่วนช่วงที่ใช้ภาษาไทยนั้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมรายการ การถามคำถาม การพูดกระตุ้นระหว่างทำกิจกรรม และถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ซึ่งพบว่าการดำเนินรายการของ คุณจามจรี ส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก และแทรกด้วยคำและสำนวนภาษาอังกฤษที่ไม่สามารถแปลเป็นภาษาไทยได้ หรือถ้าแปลเป็นภาษาไทยจะเป็นรูปแบบภาษาที่ไม่เป็นที่นิยม ในบางอารมณ์ของการสนทนา เช่น OK (ตกลง) จะไม่นิยมใช้คำแปลภาษาไทยว่า “ตกลง” จะนิยมใช้ทับศัพท์ภาษาอังกฤษมากกว่า

นอกจากนั้นยังพบลักษณะการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของ คุณจามจรี ในอีกลักษณะหนึ่งคือ เปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องในความหมาย ไม่แปลประโยคภาษาอังกฤษที่กล่าวไปแล้ว เช่น

ดีเจเจเจ: I promise you. I'll play more songs on the next hour เราจะเล่น...เราจะฟังเพลงเยอะมากๆเลยนะคะ ในช่วงโมงหน้า, O.K.? So we'll be right back after the news...Channel V.

สำหรับการเปลี่ยนภาษา (Switch) จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ และจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยนี้ คุณจามจรี สามารถเปลี่ยนใช้ภาษาอย่างราบรื่น (Smooth) ทั้งการออก

เสียงภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่ติดขัด และไม่เสียจังหวะ พูดต่อเนื่องกันอย่างเป็นธรรมชาติ เหมือนกับการพูดด้วยภาษาเดียว

จากการวิเคราะห์ลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในการดำเนินรายการของ คุณจามจรี พบว่า ช่วงการประกาศเชื่อมรายการและการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ มีลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษแบบ **สลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง** ทั้งนี้เนื่องจาก คุณจามจรี มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยเท่ากัน ดังนั้นการสลับภาษาจึงเกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ ไม่มีเกณฑ์การเปลี่ยนภาษาที่แน่นอน ปัญหาในการใช้ภาษาผิดความหมายหรือออกเสียงผิด จึงไม่เกิดในช่วงการดำเนินรายการของคุณจามจรี และเนื่องจากเติบโตในเมืองไทย และใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับบิดาชาวอเมริกันอย่างเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีประสบการณ์ในต่างประเทศเป็นเวลานาน จึงมีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างคล่องแคล่ว (Bilingual) สำหรับการสลับภาษาอีกลักษณะที่พบในการดำเนินรายการของคุณจามจรีคือ **การใช้ภาษาไทยเป็นหลัก** ซึ่งลักษณะการใช้ภาษาไทยเป็นหลักนี้ จะพบมากในช่วงการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรณีศึกษาที่ 9 อลิต วัชรพุกก์

คุณอลิต วัชรพุกก์ ดีเจใจี้ ถูกครึ่งไทย-ฟิลิปปินส์ จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญธุรกิจ หรือ ABAC สาขาวิชาภาษาอังกฤษและการโฆษณา ปี 2538 เริ่มการจัดรายการวิทยุคลื่นเพลงสากลคลื่นความถี่ 107.0 MHz. ของบริษัท สไมล์เรดิโอ และรายการเพลงสากลทางสถานีวิทยุคลื่นความถี่ 95.5 MHz. ของบริษัทสตาร์เรดิโอมาก่อน ด้วยวัยเพียง 18 ปีเท่านั้น ที่เขาเริ่มงานนักจัดรายการวิทยุ แต่กลับได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้ฟังรายการ จนได้รับเลือกให้เป็นนักจัดรายการยอดเยี่ยมอันดับหนึ่งแห่งปี 2541 (Best DJ of The Year)

ภาพที่ 9 คุณอลิต วัชรพุกก์ นักจัดรายการ Channel [V] Radio

สำหรับความสำเร็จในการดำเนินรายการวิทยุ นั้น ส่วนหนึ่งมาจากบุคลิกลักษณะส่วนตัวของอลิตเอง ที่มีความเป็นกันเอง ไม่ถือตัว ร่าเริง และมีความเชื่อมั่นตัวเองสูง พูดเพราะ และเอาใจคนฟังรายการ โดยสังเกตได้จากการพูดกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม เช่น "O.K เดี่ยวใจี้เปิดให้นะ" "What did you do? May I ask?" "Hopefully you'll be able to pick up some cool prize" ซึ่งการพูดในลักษณะนี้แสดงความรู้สึกรักของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม สร้างความเป็นกันเอง อีกทั้งยังช่วยลดช่องว่างระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี

จากบุคลิกลักษณะท่าทาง ที่กล่าวมานั้น ส่งผลให้ลักษณะการพูดดำเนินรายการ มีความนุ่มนวล สุภาพ แสดงความใส่ใจความรู้สึกของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ดังที่คุณวงศ์ชิต บุญชู นายสถานี (Station Manager) รายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) กล่าวถึงบุคลิกลักษณะของ คุณอสิต ว่า “ใจอ้อมีจุดพิเศษอย่างหนึ่งคือเป็นคนมีอัธยาศัย ใจดี ความ Take care คนฟัง สิ่งที่ทำให้คนฟังเป็นสิ่งที่ออกมาจากใจไม่เสแสร้ง “คุณอยู่ที่ไหน” “คุณทำอะไรอยู่” อย่างเพลงที่ใจอ้อมีเลือกให้คนฟังฟัง เขาจะเลือกเพลงที่คนฟังชอบและเป็นเพลงที่คิดว่ามันเพราะเป็นเพลงที่ไม่เลวร้ายกับหูคนฟังมากมายนัก ใจอ้อมีได้รับคำชมว่าพูดเพราะเป็นคนที่มีอัธยาศัยดีเปิดเพลงเพราะ Take care คนฟัง เปิดเพลง Pop เป็นลักษณะของใจอ้อมีรวมถึงประสบการณ์ส่วนหนึ่งของเขาด้วยที่ทำให้เขาอยู่จุดนี้ได้ประมาณ 6 ปีที่ผ่านมา จากจุดเริ่มต้นเขาเรียนรู้เขาใช้เวลาเรียนรู้ในวงการนี้...” (วงศ์ชิต บุญชู, สัมภาษณ์, 24 กรกฎาคม 2543)

จากการสัมภาษณ์ คุณลี ยัง ผู้ช่วยนักจัดรายการ (Co-program) ซึ่งทำหน้าที่เลือกแผ่นเพลงและช่วยเหลือนักจัดรายการขณะดำเนินรายการ ได้กล่าวถึงลักษณะการดำเนินรายการของคุณอสิต ว่า “ใจอ้อมีเป็นคนที่มีค่อนข้าง Sensitive ที่ care ความรู้สึกของคนฟังมาก ถ้าคนฟังต้องการอะไร เขาจะพยายามทำให้ คือถ้าอยากคุยกับเขาก็ OK โทรมมาได้เลย เขาจะให้ความสำคัญกับคนฟังก่อน ” (ลี ยัง, ผู้ช่วยนักจัดรายการแซนนอนวีเรดิโอ, สัมภาษณ์, 24 กรกฎาคม 2543)

จากลักษณะการพูดที่ใส่ใจความรู้สึกผู้ฟังที่มีส่วนร่วมนี้ ทำให้การดำเนินรายการมีความโดดเด่น ด้วยการพูดคุยที่เป็นกันเอง ลดความตึงเครียดของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมขณะออกอากาศในรายการ การดำเนินรายการของคุณอสิต จะเริ่มด้วยการพูดคุยในเรื่องราวต่างๆ ซึ่งจะมีความแตกต่างจากการดำเนินรายการของคุณจามจุรี อย่างมากเนื่องจาก คุณจามจุรี ใช้การพูดจริงจัง รวดเร็ว กระชับ ไม่เยิ่นเย้อ ตรงจุดประสงค์ของการทำกิจกรรม แต่สำหรับการพูดดำเนินรายการของคุณอสิตพบว่าไม่ตรงเข้าประเด็นของการทำกิจกรรมเลยทันที แต่จะพูดเรื่องราวต่างๆ ไป (Small Talk) ก่อนการพูดเข้ากิจกรรมรายการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 26 แสดงการสนทนาระหว่าง คุณอสิต วัชรพุกก์ (ดีใจใจอ้อม) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ออกอากาศวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2543

ใจอ้อมี: Channel V. Let's see. We have out there on the line go to line one with

ฝั่ง: Hello! คุณฝั่ง

- ฝั่ง: Hello! ค่ะ
- ใจ๋: How're you doing today?
- ฝั่ง: เอ๋อ...Fine.
- ใจ๋: Did you have a nice weekend? คุณฝั่ง
- ฝั่ง: Yeah.
- ใจ๋: What did you do? May I ask?
- ฝั่ง: I'm reading.
- ใจ๋: Reading? You like to read?
- ฝั่ง: Ur...Yeah.(หัวเราะนิดหน่อย)
- ใจ๋: That's good! That's good.
- ฝั่ง: It's nearly Entrance.
- ใจ๋: Oh!...Oh!...reading...reading for exams, right?
- ฝั่ง: Yeah.
- ใจ๋: Oh...not pleasure reading like a novel.
- ฝั่ง: Um...hum...
- ใจ๋: I see. O.K...Well, hopefully you'll be able to pick up some cool prize. I'm gonna give you some ...Ah...free CD single of your choices, O.K? If you can name me four out of five, if you can't...that's O.K. We've got some other people on the line to help you out like คุณวัน and คุณโย่ง. But we'll see if you need them. Here is your first song. (เริ่มช่วงแรกของเพลงสากล)
- ฝั่ง: Heartbreaker.....

จากตัวอย่างพบว่า คุณอสิต ไข่ประโยคคำถาม ชวนผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการสนทนา พูดคุยเรื่องราวต่างๆ ก่อนการทำกิจกรรม โดยคำถามเหล่านั้น (จากตัวอย่างคำถามภาษาอังกฤษ ประโยคที่บอเอียง) คุณอสิตมีเจตนาของการสนทนาเพื่อแสดงความคุ้นเคย ลดช่องว่างระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม และช่วยลดความตึงเครียดของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมขณะทำกิจกรรม รายการ นอกจากนั้นยังพบว่า การทำกิจกรรมหลักจะอยู่ท้ายบทสนทนา (ดังประโยคที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่าง) ซึ่งการดำเนินรายการนี้จะไม่มุ่งตรงประเด็น ของการทำกิจกรรมทันที แต่จะใช้เวลาในการพูดคุยกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการก่อน

สำหรับการใช้ภาษาในการดำเนินรายการ พบว่า คุณอสิติใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ แต่จะแทรกด้วยชื่อเฉพาะภาษาไทยเท่านั้น เช่น ชื่อของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ภาษาอังกฤษที่ใช้ในบทสนทาก็เป็นรูปแบบง่ายๆ ความหมายไม่ซับซ้อน ซึ่งผู้ฟังที่มีส่วนร่วมสามารถสื่อสารตอบกลับบทสนทนาได้อย่างราบรื่น และไม่ติดขัด

นอกจากนี้ ยังพบลักษณะการดำเนินรายการด้วยภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม เนื่องจากผู้ฟังที่มีส่วนร่วมมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ อย่างจำกัด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 27 แสดงการสนทาระหว่าง คุณอสิติ วัชรพุกก์ (ดีใจใจอ้อ) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมออกอากาศ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2543

ใจอ้อ: Alright, คุณบาส Which song do you wanna hear?

บาส: ครับ

ใจอ้อ: ขอเพลงอะไรครับ

บาส: *Dream Come true* ครับ

ใจอ้อ: ของ

บาส: SES ครับ

ใจอ้อ: อันนี้เป็นวงชาวอะไรครับ

บาส: อ่า...คิดว่าน่าจะเป็นเกาหลีนะครับ

ใจอ้อ: เกาหลี เหวอ น่ารักไหม

บาส: น่ารักมากเลยครับ

ใจอ้อ: อ้อ...ถึงขอใช่ไหม

บาส: ใช่ครับ

ใจอ้อ: ใจอ้อ กำลังมองหน้าปก็เนอะ

บาส: (หัวเราะ)

ใจอ้อ: Um...Thank you คุณบาส

บาส: ครับ

ใจอ้อ: Channel V Happy today Bye.....

จากตัวอย่างพบว่า คุณอสิตเริ่มการสนทนาด้วยภาษาอังกฤษก่อน แต่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการไม่สามารถตอบกลับบทสนทนาได้ จากตัวอย่าง คุณอสิต ถามผู้ฟังที่มีส่วนร่วมรายการด้วยภาษาอังกฤษว่า "คุณต้องการฟังเพลงอะไร (Which song do you wanna hear?)" แต่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมตอบว่า "ครับ" ซึ่งถ้าพิจารณาคู่ของการสนทนา ตามหลักและวิธีการดูลำดับของการเชื่อมโยงบทสนทนา ซึ่งอธิบายโดย Harvey Sacks และ Emanuel Schegloff และ Gail Jefferson ที่กล่าวถึงแนวคิดเรื่องความเชื่อมโยงของบทสนทนาที่เกิดเป็นคู่ๆ (Adjacency pair) โดยในแต่ละเหตุการณ์ที่มีความสอดคล้องกัน จะพบว่า คู่สนทนาคุณนี้ (Alright, คุณบาส Which song do you wanna hear? : ครับ") ไม่มีความสอดคล้องกันในเรื่องของคู่สนทนา การสนทนาจึงไม่อาจจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมได้

วิธีการแก้ปัญหาสำหรับการดำเนินรายการ ในลักษณะนี้ พบว่า คุณอสิตเปลี่ยนใช้ภาษาไทยทันที เพื่อให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมเกิดความเข้าใจ เช่น "ใจอ้อ : ขอเพลงอะไรครับ, บาส : *Dream Come true* ครับ" เมื่อเปลี่ยนบทสนทนาเป็นภาษาไทย การสนทนาจึงดำเนินไปอย่างราบรื่นไม่ติดขัด ดังที่ คุณอสิต กล่าวถึงปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในรายการว่า "การเลือกใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยในรายการ ใจอ้อดูที่ feeling ใจอ้อจะพยายามฟังน้ำเสียงเขาว่าเขาฟังภาษาอังกฤษได้ แล้วเราสังเกตเขาว่าเขาฟังไม่ออกหรือตื่นเต้น ใจอ้อจะปรับเป็นภาษาไทย เพราะไม่อยากให้เขากลับ ใจอ้อจะไม่พยายามใช้ประโยคที่เป็นภาษาอังกฤษนั้นซ้ำเพราะใจอ้อมีความรู้สึกลัวว่าย่างถามเขายิ่งต้องเครียด ตอนแรกฟังไม่ออกแล้วครั้งที่สองถ้าฟังไม่ออกอีก อย่างนั้นเขาอาจจะวางได้หรือไม่อยากเล่นเกมแล้ว" (อสิต วัชรพุกก์, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543)

นอกจากการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษของคุณอสิต นั้นจะขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ฟังรายการ แต่การเปลี่ยนใช้ภาษา ยังคงขึ้นอยู่กับ นักจัดรายการวิทยุเป็นหลักเช่นกัน ดังที่ คุณอสิตให้สัมภาษณ์ถึงการเปลี่ยนใช้ภาษาของตนเองว่า "แล้วแต่ว่าใจอ้อมีความมั่นใจตอนนั้นขนาดไหน ที่จะใช้ภาษาไหน ส่วนมากคนจะสังเกตเวลาใจอ้อตื่นเต้น ใจอ้อจะปรับเป็นภาษาอังกฤษ เพราะใจอ้อมั่นใจกว่า ถ้าใจอ้อกลัวๆ หนอยใจอ้อจะเป็นภาษาไทย อาจจะเป็นเพราะบางคำเป็นคำที่ใจอ้อมั่นใจที่จะใช้คือแบบไม่ได้ยาวเพราะว่าใจอ้อใช้ใจอ้อไม่มั่นใจว่าเขาจะฟัง (ภาษาไทยของใจอ้อ) ออกหรือว่าพูดเพี้ยนไปขนาดไหน ส่วนมากจะอยู่กับความมั่นใจวันนั้น ถ้าไม่มั่นใจสังเกตจะพูดเป็นภาษาอังกฤษหมด." (อสิต วัชรพุกก์, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543)

จากการวิเคราะห์ลักษณะการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในการดำเนินรายการของคุณอสิต พบว่า มีลักษณะการดำเนินรายการที่ให้ความใส่ใจผู้ฟังรายการ ทำตาม

ความต้องการของผู้ฟังรายการ (Look up to the audience) โดยใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการดำเนินรายการ มีลักษณะการใช้คำพูดที่สุภาพเรียบร้อย นุ่มนวล มีความเป็นกันเองกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ เน้นที่การสนทนาที่อบอุ่นเหมือนพูดคุยกับเพื่อน พูดคุยได้หลายๆ อย่างโดยไม่จำกัดแค่เรื่องเพลงเท่านั้น ดังที่ คุณอลิต ให้สัมภาษณ์ ถึงลักษณะการดำเนินรายการของตนว่า "ใจอึ้งพยายามเป็นเพื่อนกับคนฟังไม่อยากจะให้คนฟังรู้สึกว้าใจอึ้งเป็นดีเจ อยากให้เขาคิดว่าเป็นเพื่อนมากกว่าคือประมาณว่าคุณโทรมาหาเพื่อนไม่ใช่เป็นดีเจ เพราะว่าตั้งแต่ใจอึ้งจัดรายการวิทยุคือใจอึ้งคิดว่าคนไทยกลัวภาษาอังกฤษคือไม่ใช่ว่าเขาฟังไม่ออกแต่เขาจะกลัวโทรมากลัวคุยกับดีเจ กลัวการพูดภาษาอังกฤษออนแอร์ (On air) เพราะว่าเดี๋ยวหน้าแตกกลัวอายเพื่อนใจอึ้งก็พยายามทำยังไงให้เขารู้สึก Comfortable คือการทำตัวเป็นเพื่อนคือแอ็ค (act) เป็นตัวใจอึ้ง I just be myself.มากกว่าเป็นดีเจ" (อลิต วัชรพุกก์, สัมภาษณ์, พฤษภาคม 2543)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรณีศึกษาที่ 10 เอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค (Edward Frank Ensco)

คุณเอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค (Edward Frank Ensco) หรือ “ดีเจเอ็ดเวิร์ด” นักจัดรายการลูกครึ่งไทย-อังกฤษ นักจัดรายการที่มากด้วยความสามารถด้านการจัดรายการวิทยุ อีกท่านหนึ่ง เนื่องจากเคยมีประสบการณ์การจัดรายการคลื่นเพลงสากลและได้มีโอกาสทำงานร่วมกับ คุณสาธิตี ปันยารชุน อดีตนักจัดรายการวิทยุที่มีชื่อเสียง ทำให้เขาเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์การจัดรายการวิทยุจากมืออาชีพโดยตรง

ภาพที่ 10 เอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค นักจัดรายการ Channel [V] Radio

ลักษณะท่าทางของคุณเอ็ดเวิร์ด จากภายนอก เป็นคนนิ่ง เฉยๆ มีความเชื่อมั่นตัวเอง ไม่ค่อยพูด มีเสียงกังวาล น่าฟัง ใช้เสียงที่มีพลังในทุกคำพูด แต่ไม่เน้นเสียงขึ้น-ลง หรือมี Intonation มากนัก มีลักษณะการออกเสียงภาษาอังกฤษแบบ อังกฤษ-อังกฤษ (English-English) มากกว่าแบบ อเมริกัน-อังกฤษ (American-English) ดังที่คุณเอ็ดเวิร์ด ได้กล่าวถึงลักษณะการพูดดำเนินรายการของตนเองว่า “Style ผม ผมมีสำเนียงอังกฤษ ก็เป็น English Style มากกว่า ไม่ค่อยเป็น American Style คือประมาณว่าฮิป ฮอป (Hip-Hop) เย้ (Yeah!) อะไรแบบนั้น ซึ่งผมไม่ค่อยเป็นแบบนั้น แต่พยายามจะเป็น English DJ มากกว่า ผมพูดไม่ค่อยเยอะด้วย เปิดเพลงมากหน่อย คือช่วงรายการผมเป็นชาร์ต โชว์ (Chart Show) บางที่ผมรับสายแต่ไม่ออกอากาศ ถ้าใจี้เขารับสายเองหมด ผมไม่รับเลยคือเปิดทุกเพลงพูดทุกเพลงจะไม่เปิด 3 เพลงคุยแบบใจี้หรือเจเจ

พูดกับคนฟังแค่ 1-2 เปอร์เซนต์เท่านั้น ผมอยากให้คนฟังฟังเพลงมากๆ เพราะมันดีแล้วด้วย” (เอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค, สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2543)

นอกจากนี้ คุณวรงค์ชิต บุญชู นายสถานี (Station Manager) รายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ได้กล่าวถึงลักษณะการดำเนินรายการของคุณเอ็ดเวิร์ด ว่า “เอ็ดเวิร์ด เป็นนักจัดรายการที่ค่อนข้างเป็นทางการแต่ก่อนหน้านี้เอ็ดเวิร์ด จัดรายการอีกแบบหนึ่งคือเป็นทางการมาก ภาษาของเค้าค่อนข้างที่ Present อะไรที่เป็นทางการ ภาษาเป็นอังกฤษมาก พอช่วงหลังที่อยู่ 102.5 ก็มองว่าเค้าน่าจะเป็นได้มากกว่านั้น เค้าเป็นคนที่สนุกสนานเป็นคนที่ nice เค้าจะเป็นทางการ สุภาพบุรุษ English man มากเวลาการจัดรายการเค้าเป็นแบบนั้น เค้าจัด Chart Show ไม่ค่อยได้คุยกับคนฟัง”(วรงค์ชิต บุญชู, สัมภาษณ์, 24 มีนาคม 2543)

แต่จากการสังเกตการดำเนินรายการของผู้วิจัย กลับพบว่าลักษณะการดำเนินรายการของคุณเอ็ดเวิร์ด ไม่ได้เป็นอย่างที่คุณวรงค์ชิตและตัวคุณเอ็ดเวิร์ดเองกล่าวไว้ เนื่องจากลักษณะการดำเนินรายการมีบรรยากาศ เต็มไปด้วยความสนุกสนานขณะสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ คุณเอ็ดเวิร์ด ใช้ลักษณะการพูดหยอกล้อ ใช้เสียงหลายๆ แบบ เพื่อสื่ออารมณ์ที่หลากหลาย และเน้นการพูดที่ความสนุกสนาน มีความเป็นกันเอง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 28 แสดงบทสนทนาระหว่างคุณเอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค (ดีเจเอ็ดเวิร์ด) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ออกอากาศ วันที่ 1 มีนาคม 2543

เอ็ดเวิร์ด: ถึงเวลาสำหรับเกมส์ Brewmax Magic Millennium Party คำถามถามไปแล้วนะ ครับ น่าจะเตรียมตัว (พูดไม่ชัด)...เตรียมตัว!...เตรียมตัวพร้อม เตรียมตัวพร้อม (หัวเราะก๊อ) สำหรับ...เอ่อ...คำถามนี้แล้วนะครับ...หอคิลปะ Heritage ที่ประเทศรัสเซีย มีห้องจัดแสดง...ผลงานศิลปะทั้งหมดที่ห้องครับ หกสี่หนึ่งห้าสาม เก้าสอง นะครับ หกสี่หนึ่งห้าสามเก้าสอง เอ่อ...the winner 1 ท่านนะครับจะได้ตัวไปเล่น...เฮ้ย...ไปงาน Brewmax Magic Millennium Party และก้อจะได้ลุ้นจับฉลากผู้โชคดีที่งาน เป็นรางวัลใหญ่! จาก Brewmax Does anybody know the answer? How many rooms does the Heritage Museum in Russia have? six four one five three nine two ...Hello...(เสียงสายโทรศัพท์หลุด) ใ้อว...ใ้อว...ใ้อว...สายหลุดไป...Oh dear! (หัวเราะ) หกสี่หนึ่งห้าสามเก้าสอง นะครับ หกสี่หนึ่งห้าสามเก้าสอง I'm actually...Ah...thinking what a horrible day is today. Outside sky's so grey...horrible...horrible...horrible.

Doesn't really help, does it? But it's the first day back at work after so many days of holidays. Is it such a hard question? พี่ดี...คำถามยากมากหรือ? (เห็นไปถามผู้ช่วยนักจัดรายการวิทยุในห้องส่ง)

จากตัวอย่างจะพบว่า ในช่วงของการดำเนินรายการ คุณเอ็ดเวิร์ด พูดภาษาไทยไม่ขาด ออกเสียงผิดแปลกไปจากการออกเสียงของคำภาษาไทย (ประโยคที่ขีดเส้นใต้) แต่คุณเอ็ดเวิร์ดแก้ปัญหาด้วยการพูดซ้ำอีกครั้ง ด้วยการพยายามพูดด้วยสำเนียงไทย แทรกด้วยการพูดเล่นและหัวเราะประกอบกับการพูด เหมือนเป็นเรื่องปกติ ธรรมดา ทำให้บรรยากาศในการสนทนาไม่น่า Serious หรือจริงจัง มากนัก อีกทั้งยังสามารถสร้างความเป็นกันเองระหว่างนักจัดรายการและผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการด้วย นอกจากนี้ยังพบลักษณะการพูดกระตุ้นให้ผู้ฟังรายการ มีส่วนร่วมในรายการ ด้วยการใช้ภาษาไทยขานเบอร์โทรศัพท์ของรายการ

นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะการใช้ภาษาในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการนั้น คุณเอ็ดเวิร์ด ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน สลับกันไปมาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่แปลประโยคภาษาอังกฤษนั้นซ้ำอีกครั้ง และเน้นการใช้ภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขานเบอร์โทรศัพท์ของรายการ ซึ่งการใช้ภาษาไทยขานเบอร์โทรศัพท์นั้น เป็นการกล่าวเชิญชวนกระตุ้นให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาและมีส่วนร่วมในรายการ

สำหรับในช่วงการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ พบว่า คุณเอ็ดเวิร์ด ยังคงใช้ลักษณะการพูดที่เน้นความสนุกสนาน สร้างความเป็นกันเองกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ และใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 29 แสดงบทสนทนาระหว่างคุณเอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค (ดีเจเอ็ดเวิร์ด) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ออกอากาศวันที่ 1 มีนาคม 2543

เอ็ดเวิร์ด: I give you another chance...How about that? I'm so kind. I'm lovely..I'm lovely...I'm a lovely Edward...ฮิ้ว! (ทำเสียงเล็กเสียงน้อย...หัวเราะ)

เจียบ: ไกล...ใกล้เคียงรึยังคะ?

เอ็ดเวิร์ด: ไกล...เอ่อ...ไม่ใกล้เคียงเลยครับ ไปคนละทางเลยครับเมื่อกี้

เจียบ: O.K. งั้นเอา 325

เอ็ดเวิร์ด: 325 ผิดครับ แต่ใกล้เคียงมากเลยครับ I have to cut you of ...sorry..bye-bye.

เจียบ: O.K. (หัวเราะ)

ตัวอย่างที่ 30 แสดงบทสนทนาระหว่างคุณเอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค (ดีเจเอ็ดเวิร์ด) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ออกอากาศ วันที่ 1 มีนาคม 2543

เอ็ดเวิร์ด: Yeah! Edward the winner วันนี้ Edward ได้ชื่อคนแรกแล้วที่ถูก (ตบมือ หัวเราะชอบใจ)

บาท: (หัวเราะ)

เอ็ดเวิร์ด: บ๊องครับ นอนไม่พอครับ...นอนไม่พอ ช่วยไม่ได้ I'm strange anyway naturally when I don't get enough sleep, I'm just wild! (ทำเสียงคำราม คำสุดท้าย...หัวเราะ) ครับ คุณบาททายมาเลยครับ ให้ 3 ...3 โอกาสครับ

บาท: 330 รีเปล่าครับ?

เอ็ดเวิร์ด: 330 ผิดครับ...(มีเสียงวิทยุแทรก) เอ๊ย...คุณบาท เอ่อ...รบกวนปิด ๆ...ปิด ๆ... อืม...ปิดวิทยุให้หน่อยได้มั๊ยครับ (หัวเราะ)

บาท: O.K. ครับ ชักครู่ครับ

เอ็ดเวิร์ด: Edward รู้แล้วแหละ Edward ทำไมง่วงวันนี้ backing track นี้แบบ...แบบ... แบบ...อะไรละ เรียกว่ายังไง ง่วงมากเลยเนี่ย backing track Dave Koze มาใช้เป็น backing track นี้แบบ sleepy.

บาท: ปิดเรียบร้อยแล้วครับ (พูดแทรกเข้ามา)

เอ็ดเวิร์ด: ครับ ผมกำลังเปลี่ยนเพลงอยู่ครับ เพราะ Dave Koze นี้ ทำให้ผมง่วงนอน ทำให้บาทง่วงนอนด้วยรีเปล่า? Dave Koze เป็น backing track (หัวเราะ และทำเสียงดนตรีซ้ำๆ ล้อเลียน)

บาท: เพราะผมว่ามันจะอึดไป

เอ็ดเวิร์ด: อึดไปไหมะ...อะ...ลองอันนี้ดี อันนี้ดีขึ้นมะ? (เปิดเพลง backing track ทำนอง คึกคักเร็วขึ้น) ...โอ้ว! คุณบาทตอบมาเลยครับ 3 โอกาส เหลือแค่ 2 ครั้งนะครับ ตัด...ตัด...ตัด...ตัด

บาท: 340 ครับ

เอ็ดเวิร์ด: 340 ผิดครับ โทรมามากครั้งนึงซะ เอ๊ย! ทายมาอีกครั้งนึงครับ เอ๊ะ! ฟลี up ขึ้นมาแล้ว.....

จากการศึกษาบทสนทนา จากตัวอย่างทั้ง 2 พบว่า คุณเอ็ดเวิร์ด ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก และแทรกด้วยภาษาอังกฤษในการสนทนา และมีลักษณะการพูดดำเนินรายการในลักษณะเรียบง่าย ผ่อนคลาย (Relax) สนุกสนาน มีความเป็นกันเอง พูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ (Informal style) กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ซึ่งจะตรงข้ามกับคำสัมภาษณ์ของคุณเอ็ดเวิร์ด เองที่กล่าวถึงลักษณะการดำเนินรายการของตน

จากการวิเคราะห์พบว่า ลักษณะส่วนตัวของคุณเอ็ดเวิร์ด คือ มีท่าทางแบบ English Style คือไม่คุยเล่น หรือพูดไร้สาระในรายการวิทยุ ซึ่งการดำเนินรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ด้วยลักษณะการพูดดำเนินรายการเช่นนั้น อาจจะไม่ตรงกับรสนิยม (Taste) การฟังรายการวิทยุของวัยรุ่นไทย ที่ชอบการพูดคุยแบบสนุกสนาน เป็นกันเอง ไร้สาระ เน้นความบันเทิง ดังนั้น คุณเอ็ดเวิร์ด จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนลักษณะการพูดดำเนินรายการของตน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ฟังรายการและรูปแบบรายการ โดยเปลี่ยนลักษณะการพูดอย่างเป็นทางการเป็นแบบไม่เป็นทางการ

แม้ว่าคุณเอ็ดเวิร์ดจะมีประสบการณ์การดำเนินรายการวิทยุคลื่นเพลงสากลมาก่อนหน้านี้กว่า 2 ปีก็ตาม แต่ถึงอย่างไรคุณเอ็ดเวิร์ด ก็ยังคงมีการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนลักษณะการดำเนินรายการของตนอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบโดยรวมของแต่ละรายการมีความแตกต่างกัน ดังนั้นนักจัดรายการวิทยุจำเป็นต้องต้องเปลี่ยนแปลงการดำเนินรายการเพื่อความพึงพอใจของผู้ฟังรายการแต่ละรายการเป็นหลัก

ลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของคุณเอ็ดเวิร์ด พบว่า **ใช้ภาษาไทยเป็นหลักและแทรกด้วยคำภาษาอังกฤษ** และประโยคภาษาอังกฤษ ในบางช่วงของบทสนทนา ทั้งนี้ที่คุณเอ็ดเวิร์ดมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย แต่เนื่องจากคุณเอ็ดเวิร์ดต้องการปรับเปลี่ยนการนำเสนอรายการให้มีความเป็นกันเองมากขึ้น และลดช่องว่างระหว่างนักจัดรายการวิทยุกับผู้ฟังรายการ จึงเน้นที่การใช้ภาษาอังกฤษ ในขณะที่สนทนาออกอากาศ

● **เปรียบเทียบนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)**

จากการศึกษาและวิเคราะห์ ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) พบความเหมือนและแตกต่างกันในการดำเนินรายการ ดังนี้ เพื่อให้เห็นภาพลักษณะของนักจัดรายการทั้ง 2 รายการอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำนักจัดรายการ 10 ท่านของทั้ง 2 รายการมาเปรียบเทียบดังนี้

1. ภาพลักษณ์นักจัดรายการ (Image) นักจัดรายการ Channel [V] Radio มีภาพลักษณ์ของความเป็นสากล (International Style) มากกว่านักจัดรายการ Radio No Problem ซึ่งเป็นนักจัดรายการคนไทย แม้ว่านักจัดรายการ Channel [V] Radio ส่วนใหญ่ จะใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม และในการพูดดำเนินรายการก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการพูดและออกเสียงภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ถ้าพิจารณาในภาพรวม จะพบว่านักจัดรายการ Channel [V] Radio ใช้ภาษาอังกฤษในระดับภาษาเพื่อการสนทนา (English in every day use) ในจังหวะและความเร็วเช่นเดียวกับชาวต่างชาติ (Normal Speech) และมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่มากกว่านักจัดรายการ Radio No Problem

2. วิธีการนำเสนอรายการ (Technique of program presentation) แม้ว่ารายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) เป็นรายการวิทยุเพื่อความบันเทิงเหมือนกัน ประกอบด้วยนักจัดรายการที่ใช้การพูดดำเนินรายการด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่คล้ายกัน แต่ถึงอย่างไรทั้ง 2 รายการ ก็ยังคงมีความแตกต่างในวิธีการนำเสนอ เนื่องจากรายการ Radio No Problem มีแนวคิดหลักรายการ คือ "นำเสนอความรู้ควบคู่ไปกับความบันเทิง (Edutainment)" และรายการ Channel [V] Radio มีแนวคิดหลักรายการ คือ "นำเสนอเพลงสากลเพื่อคนฟังคนไทย" (International music for Thai audience)

ฉะนั้นเนื้อหากิจกรรมที่สร้างสรรค์ในรายการ ของทั้ง 2 รายการ จึงมีความแตกต่างกันอย่างมาก นั่นคือ รายการ Radio No Problem เน้นเนื้อหารายการที่ต้องสอดแทรกความรู้การใช้ภาษาอังกฤษ เช่น ช่วงรายการ Hook Hit Hit ที่นำท่อนเพลงสากล แปลความหมายเป็นภาษาไทย เพื่อให้ผู้ฟังรายการจดจำท่อนเพลงภาษาอังกฤษนั้นไปใช้ หรือช่วงกิจกรรมการขอเพลง ที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมต้องแต่งประโยคภาษาอังกฤษและต้องพูดประโยคนั้นออกอากาศ เพื่อนำมาแลกกับเพลงที่อยากฟัง จากตัวอย่างกิจกรรมรายการ Radio No Problem ที่เน้นการสอนการใช้ภาษาอังกฤษ

ทำให้นักจัดรายการวิทยุซึ่งทำหน้าที่ควบคุมการสนทนาขณะออกอากาศ มีเทคนิควิธีการนำเสนอรายการ ที่มีเป้าหมายของการสอดแทรกความรู้ภาษาอังกฤษ เข้าในช่วงการดำเนินรายการมากเท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะเป็นการพูดสอนภาษาอังกฤษออกมาตรงๆ หรือการพูดสอดแทรกภาษาอังกฤษในขณะที่พูดคุยในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ

นอกจากนี้ เนื้อหากิจกรรมรายการ Radio No Problem ยังเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการใช้ภาษาอังกฤษสนทนากับนักจัดรายการวิทยุขณะออกอากาศ ทำให้เกิดประสบการณ์ตรงมากกว่าการท่องจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษอย่างเดียว ฉะนั้นนักจัดรายการ Radio No Problem แต่ละท่านต่างมีเทคนิควิธีการนำเสนอรายการ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังรายการมีส่วนร่วมในรายการด้วยการพูด ชักชวน สอดแทรกภาษาอังกฤษในรูปแบบง่ายๆ เพื่อเป็นตัวอย่งการพูดภาษาอังกฤษ และช่วยกระตุ้นผู้ฟังรายการ อยากร่วมมีส่วนร่วมในกิจกรรมขณะออกอากาศ และพยายามนำเสนอรายการเพื่อให้ผู้ฟังรายการเห็นว่า การใช้ภาษาอังกฤษเป็นเรื่องง่ายที่ใครๆ ก็สามารถเรียนรู้ได้

สำหรับเนื้อหาของรายการ Channel [V] Radio มีแนวคิดหลักรายการ คือ นำเสนอเพลงสากลเพื่อคนฟังคนไทย เช่นเดียวกับแนวคิดรายการ Channel [V] Thailand โดยจุดประสงค์หลักรายการไม่มุ่งเน้น การสอดแทรกการสอนการใช้ภาษาอังกฤษ เท่ากับรายการ Radio No Problem เพราะจากการสร้างสรรค์รายการ พบแต่เพียงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงสากล และศิลปินต่างประเทศ เช่นการตอบคำถามเกี่ยวกับชื่อเพลง เมื่อผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการสามารถตอบคำถามได้ จะได้รับรางวัลเป็นเพลงที่อยากฟัง หรือตัวชมคอนเสิร์ต ของศิลปินเหล่านั้น เป็นต้น โดยในแต่ละช่วงนักจัดรายการ จะแบ่งเนื้อหาของรายการตามแนวเพลง เช่น แนวเพลง Pop Rock ร่วมสมัย อยู่ในช่วงรายการของ คุณอลิสา วัชรพุกก์ แนวเพลงอินดี้ (Independence Music) ในช่วงของ คุณจามจุรี จูลี แคลสเซอร์ (ดีเจเจเจ) หรือแนวเพลง ฮิป-ฮอป (Hip-Hop & Rap) จะอยู่ช่วงของ คุณขจรศักดิ์ ศิลปทอง (ดีเจดอนนี่) เป็นต้น

เทคนิควิธีการนำเสนอรายการ ของนักจัดรายการ Channel [V] Radio จึงไม่ยึดติดอยู่กับแนวคิดของการสอนการใช้ภาษาอังกฤษ แต่เน้นการนำเสนอความบันเทิงของผู้ฟังรายการมากกว่า และไม่ต้องพะวงอยู่กับการใช้ภาษา คือเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามความถนัดและความต้องการของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการเป็นหลัก ไม่ต้องพยายามควบคุมการสนทนาเพื่อสอดแทรกความรู้ภาษาอังกฤษในขณะที่ทำกิจกรรม เหมือนกับการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem

แม้ว่านักจัดรายการ Channel [V] Radio จะไม่ต้องคำนึงถึงการสอดแทรกความรู้การใช้ภาษาอังกฤษในขณะที่ดำเนินรายการ แต่ถึงอย่างไรคำพูด (Spoken words) และภาษา (Language) ที่นักจัดรายการใช้ในการดำเนินรายการ ได้สอดแทรกการสอนภาษาอังกฤษให้กับผู้ฟังรายการได้อย่างไม่รู้ตัว เช่น การประกาศเชื่อมรายการของคุณจามจรี จูดี แคลสเซอร์ ดีเจเจเจ นักจัดรายการ Channel [V] Radio ดังนี้

ดีเจเจเจ: That's right! It's ...it's...it's...it's...a...it's Electric Acid on Channel V 102.5 Fill it up and Tear it Down right here *Fat Boy Slim* The Euro idle All right, right here นะคะ...เป็น 1 ใน 3 trend ที่คุณสามารถให้คะแนนได้ ถ้าคุณชอบเพลงสไตล์แบบนี้ ก็ รอไว้ให้คะแนน vote นะคะกับ Electric Acid ในช่วงเวลาหลัง 4 โมง แต่ถ้าคุณชอบ Hot Latin ก็ให้คะแนนได้เหมือนกัน หรือถ้าคุณชอบเพลงในยุค Eighty Split คุณก็สามารถ vote ให้คะแนนนั้นได้เหมือนกันนะคะ ในช่วงหลัง 4 โมง พร้อมกับ vote มาแล้วไม่ใช่แค่นั้นนะคะ พร้อมกับได้บัตรไปชมภาพยนตร์เรื่อง *Romeo Must Die* ในวันพุธที่ 26 นี้คะ ที่ Grand EGV vote มาแล้วก็ได้ตั๋วไป 2 ใบ, O.K? There you go.....

จากตัวอย่าง พบว่า คุณจามจรี พูดดำเนินรายการเพื่อเชื่อมรายการเข้ากิจกรรมรายการที่เน้นความบันเทิงของเสียงเพลง ไม่มีเนื้อหาของการสนทนาที่เน้นการสอนการใช้ภาษาอังกฤษแต่อย่างใด จากการวิเคราะห์พบว่าขณะที่ คุณจามจรี ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารสนทนายาระหว่างการดำเนินรายการนี้ คุณจามจรีใช้ภาษาอังกฤษที่มีสำเนียงของชาวต่างชาติ (English Native Speakers) มีการออกเสียงที่ถูกต้องตามหลักการออกเสียงภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้ฟังรายการสามารถเรียนรู้การออกเสียงภาษาอังกฤษ ของนักจัดรายการวิทยุได้ เช่น คำว่า "Latin" คนไทยส่วนมากนิยมที่จะออกเสียงว่า "ลาติน" แต่การออกเสียงภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง คือ "แลททิน" (lat 'n)

นักจัดรายการ Channel [V] Radio ไม่มีเป้าหมายของการดำเนินรายการด้วยการ สอดแทรกการสอนการใช้ภาษาอังกฤษ แต่จากการพูดดำเนินรายการ สามารถสอนการออกเสียงภาษาอังกฤษ แก่ผู้ฟังรายการได้โดยอย่างอัตโนมัติ ผู้ฟังรายการสามารถเกิดการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษได้เอง โดยที่นักจัดรายการวิทยุไม่ต้องพูดสอนออกมาตรงๆ เนื่องจากนักจัดรายการ Channel [V] Radio เป็นนักจัดรายการประเภทที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก (English Native Speakers) ดังนั้นการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักจัดรายการเหล่านี้ เป็นแบบเจ้าของภาษา ซึ่งผู้ฟังรายการสามารถเรียนรู้การออกเสียงที่ถูกต้องจากนักจัดรายการดังกล่าวได้ ซึ่งจะทำให้ผู้ฟังเกิด

การเรียนรู้ที่ถูกต้อง และถ้ามีการฝึกฝนหรือฟังหลายๆครั้ง จะทำให้ผู้ฟังรายการสามารถใช้ภาษาอังกฤษ ด้วยสำเนียงที่ใกล้เคียงกับชาวต่างชาติ ฉะนั้นความแตกต่างของการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) คือ รายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) เน้นการนำเสนอรายการในลักษณะการสอน และสอดแทรกความรู้ภาษาอังกฤษ (Instructional Style) ส่วนรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) นำเสนอรายการในลักษณะเน้นความบันเทิง แต่การพูดของนักจัดรายการ ผู้ฟังสามารถฟังและจดจำการออกเสียงภาษาอังกฤษ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งมีลักษณะของการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังรายการเกิดการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษ ในทางอ้อม

ดังนั้นเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง นักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยได้นำความแตกต่างในด้าน ภาพลักษณ์ (Image) และ วิธีการนำเสนอรายการ (Technique of Program Presentation) ของนักจัดรายการทั้ง 2 รายการ โดยนำเสนอในตาราง

ตารางที่ 13: เปรียบเทียบภาพลักษณ์ และวิธีการนำเสนอรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) จำนวน 5 ท่าน และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) จำนวน 5 ท่าน

นักจัดรายการ Radio No Problem	ภาพลักษณ์และวิธีการนำเสนอรายการ
ภัทรพล ศิลปาจารย์ (ดีเจพอล)	- สุขภาพ นุ่มนวล เรียบร้อย ใจดี พูดเล่น หยอกล้อ แบบสุภาพ ไม่เครียด เห็นใจผู้ฟัง (Care) ผู้ฟังรายการมาก ไม่พยายามทำให้ผู้ฟังเสียหน้าหรืออาย ขณะออกอากาศ มีภาพลักษณ์ของนักแสดง
วุฒิชัย มลิทินพจินดา (ดีเจวุฒิตี)	- เป็นคนพูดจาสนุกสนาน พูดตลก มีมุขในการพูด ใช้อารมณ์ แสดงออกถึงความรู้สึกมาก ใช้การพูด ดำเนินรายการแบบ Over Acting และพูดให้กำลังใจ (Cheer up) คนฟังอยู่ตลอดเวลา พูดอย่างเป็น ธรรมชาติ มีความเป็นกันเองกับคนฟังสูง ทำให้คน ฟังทั้งสนุกสนาน และมีส่วนร่วม

ตารางที่ 13 (ต่อ): เปรียบเทียบภาพลักษณ์ และวิธีการนำเสนอรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) จำนวน 5 ท่าน และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) จำนวน 5 ท่าน

นักจัดรายการ Radio No Problem	ภาพลักษณ์และวิธีการนำเสนอรายการ
ภูมิชาย บุญสินสุข (ดีเจบ๊ิก)	- ลักษณะเหมือนพี่สอนน้อง พูดเล่นกับคนฟังแบบแทรกความรู้ด้านภาษาอังกฤษในรายการ พยายามแทรกการสนทนาเรื่องราวดังๆให้ผู้ฟัง มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษ พยายามใช้ประสบการณ์ของตัวเอง ผสมผสานในการดำเนินรายการ ดึงเรื่องราวที่น่าสนใจจาก Internet มาพูดคุย
ธัชชนนท์ จารุพัชนี (ดีเจเพี้ยต)	- มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงมาก ชอบเล่าเรื่องต่างๆ พูดตลกแบบนิ่ง ไม่พูดแสดงออกทางอารมณ์มาก เท่ากับพูดดี พูดเชื่อมรายการแบบหักมุม ดึงความสนใจจากผู้ฟังรายการ เน้นที่สาระ ใช้ความรู้และเรื่องราวจาก Internet ในการพูดคุยกับผู้ฟัง
นภดล ชีวิตานนท์ (ดีเจเน็ค)	- สนุกสนาน สบายๆ มีความเป็นกันเองกับผู้ฟัง พูดเล่น หยอกล้อ พยายามพูดภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ไม่ซีเรียส เน้นความบันเทิง ไม่จริงจังกับหลักเกณฑ์ภาษาใช้ภาษา ดำเนินรายการแบบไม่เป็นทางการ (Informal Style) มีภาพลักษณ์ของความเป็นสากลอยู่ในน้ำเสียงการพูด
นักจัดรายการ Channel [V] Radio	ภาพลักษณ์และวิธีการนำเสนอรายการ
จุลี่ คอร์ฟแมน (ดีเจจุลี่)	- มีลักษณะของความเป็นสากล จากลักษณะการใช้ภาษา และการออกเสียง พูดดำเนินรายการสนุกสนาน หัวเราะเสียงดัง อารมณ์ดีตลอดการจัดรายการ ไม่ซีเรียส เน้นที่การพูดคุยกับคนฟัง ทำให้รายการไม่เครียด ใช้เสียงอ่อน เพื่อดึงความสนใจจากผู้ฟัง แสดงอารมณ์และความรู้สึก ทางคำพูดมาก

ตารางที่ 13 (ต่อ): เปรียบเทียบภาพลักษณ์ และวิธีการนำเสนอรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) จำนวน 5 ท่าน และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) จำนวน 5 ท่าน

นักจัดรายการ Radio No Problem	ภาพลักษณ์และวิธีการนำเสนอรายการ
ขจรศักดิ์ ศิลปทอง (ดีเจดอนนี่ปี)	- มีลักษณะการพูดเช่นเดียวกับชาวต่างชาติ เคยมีประสบการณ์การจัดรายการคลื่นเพลงสากล และนำเทคนิคต่างๆ มาช่วยในการนำเสนอรายการให้มีความแตกต่าง เน้นที่การพูดเชื่อมรายการ มากกว่าการพูดคุยกับคนฟัง พูดดำเนินรายการด้วยเสียงเออะ...เออะ... เพื่อให้เข้ากับบรรยากาศของเพลงแนว ฮิป-ฮอป
จามจรี จูลี แคลเซอ์ (ดีเจเจเจ)	- ดูเป็นผู้หญิงยุคใหม่ เป็นวัยรุ่นทันสมัย มีลักษณะตรงไปตรงมา แบบตะวันตก ไม่พูดออดอ้อน เน้นที่สาระมากกว่าความบันเทิง ชอบพูดเสียดสีการเมือง และเรื่องตามหน้าหนังสือพิมพ์ มีความจริงจังในการพูด เน้นเสียง เพื่อสื่ออารมณ์และความรู้สึกมาก มีความจริงใจ
อสิต วัชรพุกก์ (ดีเจจ๊อจ๊)	- เป็นดีเจที่มีความอ่อนโยน แบบคนไทย ใส่ใจต่อความรู้คนฟัง (Care คนฟัง) และตามใจคนฟัง พูดคุยแบบเพื่อนคุยกับเพื่อนอย่างเป็นกันเอง มีลักษณะการพูดที่นุ่มนวล พูดอย่างตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง
เอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค (ดีเจเอ็ดเวิร์ด)	- มีภาพลักษณ์ของนักจัดรายการคลื่นเพลงสากล พูดแบบ English style ไม่พูด เย้...ใช่...เหมือนคนอเมริกัน แต่จะมีลักษณะการดำเนินรายการด้วยการพูดหยอกล้อ สนุกสนาน เป็นกันเอง ใช้การพูดคุยอย่างเป็นธรรมชาติ มีการปรับเปลี่ยนลักษณะการดำเนินรายการจากเดิม ที่มีลักษณะเป็นทางการ เป็นแบบไม่เป็นทางการ (Informal style)

สรุปได้ว่าลักษณะการดำเนินรายการ โดยภาพรวม ของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) มีความแตกต่างกันอย่างมากตามแนวคิดหลักรายการและลักษณะท่าทาง ตลอดจนภาษา การพูด ขณะดำเนินรายการ นั่นคือ นักจัดรายการ Radio No Problem มีภาพของการดำเนินรายการในลักษณะ Instructional Style คือ มองผู้ฟังรายการทั้งที่มีและไม่มีส่วนร่วมเหมือนกับนักเรียน ที่ต้องการคำแนะนำการใช้ภาษาอังกฤษ โดยการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษเข้ากับเนื้อหา รายการ และการพูดคุยของนักจัดรายการ ดังนั้น การพูดดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem จะมีลักษณะของการสอนแทรกอยู่ในบทสนทนา ค่อนข้างมาก สำหรับ ภาพรวม ของการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio คือ เน้นที่การดำเนินรายการด้วยภาษาไทย แต่นักจัดรายการเป็นชาวต่างชาติ พยายามสื่อให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างสองวัฒนธรรม อย่างลงตัว นักจัดรายการวิทยุพูดภาษาไทย แต่นำเสนอเนื้อหาเพลงสากล เพื่อคนฟังคนไทย ดังนั้นการดำเนินรายการจึงมีลักษณะแบบไม่เป็นทางการ (Informal) เน้นความบันเทิง (Entertaining) เพื่อลดช่องว่างระหว่างนักจัดรายการชาวต่างชาติ กับผู้ฟังคนไทย แต่ถึงอย่างไร การใช้ภาษาอังกฤษในบทสนทนา ของนักจัดรายการ Channel [V] Radio สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อการออกเสียงภาษาอังกฤษ (English accent and intonation) ของผู้ฟังรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ที่ต้องการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษ ได้เป็นอย่างดี

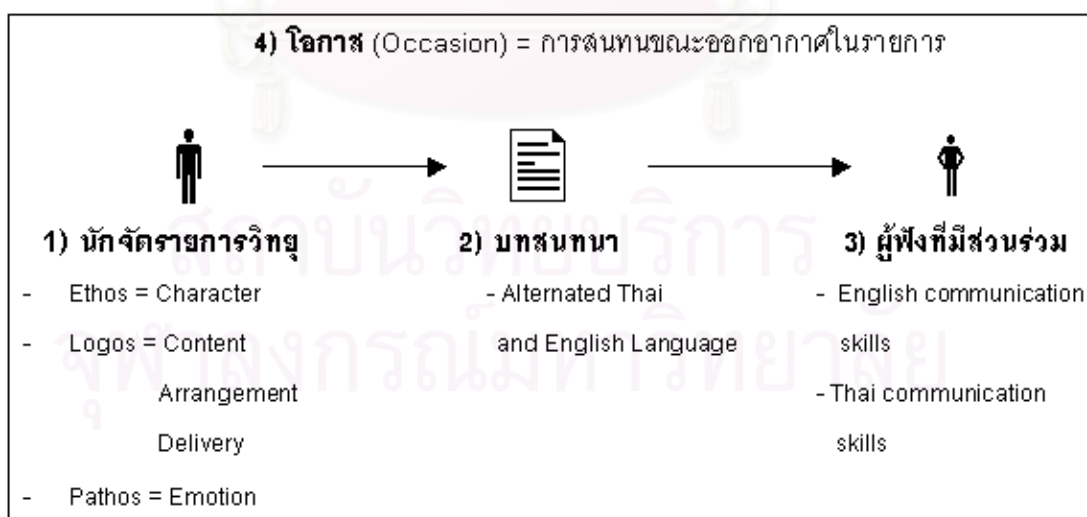
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

ผลการวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงการดำเนินรายการด้วยการสื่อสารสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษขณะออกอากาศ ของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ผู้วิจัยจึงนำผลจากการวิเคราะห์กรณีศึกษาทั้ง 10 กรณี จากทั้ง 2 รายการมานำเสนอเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นความแตกต่างของนักจัดรายการแต่ละกรณี อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของ "การสนทนาออกอากาศในรายการวิทยุที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน" ได้แก่ นักจัดรายการวิทยุ บทสนทนา และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ พบว่า องค์ประกอบของการสนทนาออกอากาศนี้ มีความสอดคล้องกับ องค์ประกอบของ "การสื่อสารด้วยการพูด" ตามทฤษฎีของอริสโตเติล (Aristotle's Theory) ที่กล่าวว่า "การพูดของมนุษย์ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ประการ คือ ผู้พูด ผู้ฟัง สาร และโอกาส" ซึ่ง 1) **ผู้พูด** ในที่นี้หมายถึง **นักจัดรายการวิทยุ** 2) **ผู้ฟัง** หมายถึง **ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ** 3) **สาร** หมายถึง **บทสนทนา** และ 4) **โอกาส** หมายถึง **การสนทนาขณะออกอากาศ** ตามแบบจำลองดังนี้

แผนภาพที่ 3 แสดงแบบจำลององค์ประกอบของการสนทนาออกอากาศ ตามทฤษฎีของอริสโตเติล (Aristotle's theory)

1) นักจัดรายการวิทยุ (Disk Jockeys)

ปัจจัยที่จะทำให้การโน้มน้าวใจมีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือบุคลิกภาพของผู้พูด ซึ่งบุคลิกภาพ (Characteristic) ในที่นี้จะหมายถึง ลักษณะทางของนักจัดรายการ ทั้งด้านกายภาพภายนอก (Appearance) เช่น รูปร่าง หน้าตา น้ำเสียง รวมถึงความเป็นตัวตนที่อยู่ภายใน ซึ่งอริสโตเติลจะใช้คำว่า "*Ethos*"

นักจัดรายการแต่ละท่านยังมีความสามารถในการพูดดำเนินรายการ ด้วยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน และความสามารถในการพูดโน้มน้าวใจผู้ฟัง ในขณะที่สนทนาออกอากาศ และในช่วงการประกาศเชื่อมรายการ ซึ่งนักจัดรายการที่จะโน้มน้าวใจผู้ฟังได้นั้นต้องเป็นคนที่ผู้ฟังรู้สึกได้ว่า น่าเชื่อถือ รู้จริงในเรื่องที่พูด และมีความปรารถนาดีจริงใจต่อผู้ฟัง ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของอริสโตเติลในประเด็นของ การพูดอย่างมีเหตุผล "*Logos*" ว่าเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้การพูด

นอกจากบุคลิกภาพของนักจัดรายการวิทยุที่มีอิทธิพลต่อการพูดโน้มน้าวใจผู้ฟังรายการวิทยุได้แล้วนั้น ยังพบว่า นักจัดรายการวิทยุ ต้องพูดและแสดงอารมณ์ในขณะที่สนทนาออกอากาศ ซึ่งคำว่า อารมณ์ (Emotion) นี้ตรงกับคำว่า "*Pathos*" ในแบบจำลองของอริสโตเติล หรือหมายถึง สภาพอารมณ์ของนักจัดรายการและผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการวิทยุที่มีร่วมกัน ซึ่งนักจัดรายการวิทยุจะเป็นฝ่ายส่งอารมณ์ไปยังผู้ฟังก่อน เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในขณะนั้น ให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และช่วยลดความตึงเครียด ขณะสนทนาออกอากาศ อีกด้วย

จากการศึกษาวิเคราะห์ให้นักจัดรายการทั้ง 10 ท่าน ของทั้ง 2 รายการ พบว่า มีบุคลิกลักษณะที่โดดเด่น (Identity) มีเอกลักษณ์ และมีลักษณะของน้ำเสียงที่โดดเด่นสะดุดหูคนฟัง จะทำให้นักจัดรายการแต่ละท่านมีความเป็นตัวของตัวเองสูงมาก คือ จะไม่หรือเลียนแบบการดำเนินรายการวิทยุของใคร หรือสวมบทบาทเป็นคนอื่น

การศึกษานักจัดรายการวิทยุในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษา ภูมิหลัง (*Background*) ความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (*Ability to speak Thai and English*) และประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษ หรือประสบการณ์ในต่างประเทศ (*Experience of Using Thai and English Language, Experience in abroad*) ซึ่งสามารถจำแนก ประเภทของนักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

● ประเภทนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] (F.M.102.5 MHz.)

1. นักจัดรายการที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแรก (Thai Native Speakers) และใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (English as a Foreign Language) ได้แก่ 1) คุณภัทรพล ศิลปาจารย์ 2) คุณวุฒิมิทร มิลินทจินดา 3) คุณภูมิชาย บุญสินสุข 4) คุณธัชชนนท์ จารุพัชนี นักจัดรายการวิทยุทั้ง 4 ท่านนี้มีสัญชาติไทย สื่อสารด้วยภาษาไทยเป็นภาษาแรก มีความสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่วทุกทักษะ (ฟัง พูด อ่าน เขียน) และมีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ เนื่องจากมีประสบการณ์การเรียนภาษาอังกฤษในห้องเรียน หรือจากประสบการณ์ในต่างประเทศ แต่ถึงอย่างไรความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของนักจัดรายการประเภทนี้ อยู่ในระดับที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ และความสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษของนักจัดรายการทั้ง 4 ท่านก็มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษ ของแต่ละท่านไม่เท่ากัน ดังนี้

ภัทรพล ศิลปาจารย์ (ดีเจพอล) มีประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในต่างประเทศ 2 ปี และมีประสบการณ์ใช้ภาษาอังกฤษในประเทศ (ที่มหาวิทยาลัย ABAC) อีก 4 ปี ทำให้ คุณภัทรพล สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ แต่ยังขาดความคล่องแคล่วในการสนทนาภาษาอังกฤษบางตอน คือ เกิดการผิดพลาดได้ง่าย เช่น การพูดตะกุกตะกักในการพูดภาษาอังกฤษ เมื่อต้องการพูดเร็ว เพื่อให้เข้ากับอารมณ์เพลงบรรยากาศในรายการ เช่น "The first single from M 2 M: - Don't say you love me still at number sixteen on Eighty-eight Hits. If If.... (ตะกุกตะกัก) If this song the brand new single release from them enter our chart." และมีลักษณะการพูดภาษาอังกฤษ ด้วยโทนเสียงเรียบ (Flat tone) เหมือนกับการออกเสียงภาษาไทย

นอกจากนี้สำนวนภาษาอังกฤษที่ใช้ เป็นสำนวนภาษาอังกฤษที่ไม่นิยมใช้ในการพูดสื่อสารในชีวิตประจำวัน ของเจ้าของภาษา (Native Speakers) แต่เป็นสำนวนภาษาอังกฤษที่ติดปากคนไทย เช่น "In tend" (แปลว่า "ทันสมัย") แต่คำว่า "In trend" นั้น เป็นคำที่ไม่นิยมใช้ในภาษาพูด (Spoken words) แต่จะใช้คำว่า "Trendy" แทน ซึ่งการใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ในลักษณะนี้ สามารถสื่อสารกับคนไทยเข้าใจได้ เพราะเป็นรูปแบบภาษาที่คุ้นเคยและพบบ่อย แต่จะไม่สามารถใช้สื่อสารกับชาวต่างชาติได้อย่างเป็นธรรมชาติ เพราะเป็นรูปแบบภาษาที่ล้าสมัย ไม่เป็นที่นิยมในการสื่อสาร

วุฒิธร มลิณฑจินดา (ดีเจวุฒิ) เริ่มเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษเมื่ออายุ 4 ปี โดยตลอดระยะเวลา กว่า 18 ปีที่ใช้ชีวิตในต่างประเทศ ทั้งมาเลเซีย สิงคโปร์ อเมริกา และเมื่อกลับมาศึกษาที่เมืองไทยเขายังคงใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ซึ่งทำให้การพูดภาษาอังกฤษของคุณวุฒิธร มีระดับความเร็วของการสนทนาแบบ Normal Speed คือไม่ช้า ไม่เว้นวรรคนาน ประโยคไม่ติดขัด ไม่พูด "เอ่อ...อ่า..." ระหว่างประโยค มีความเร็วเหมือนกับการสนทนาของชาวต่างชาติ ใช้สำเนียงภาษาอังกฤษ (English accent) ลักษณะการพูดจะเน้นคำ (Stress) และมีความสามารถสื่อสารด้วย ภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างชัดเจน มีความหลากหลายของรูปประโยคภาษาอังกฤษ ใช้ภาษาอังกฤษตามความเคยชิน (Household words)

ภูมิชาย บุญสินสุข (ดีเจบ๊ิก) มีประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในต่างประเทศ เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตัวเองจากประสบการณ์ตรง จนมีความสามารถในการฟังและ พูดสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ แต่ด้วยระยะเวลาอันสั้น ประกอบกับเมื่อกลับมาเมืองไทย การใช้ภาษาอังกฤษลดลง (ใช้ภาษาไทยส่วนใหญ่) ซึ่งทำให้การดำเนินรายการด้วยภาษาอังกฤษบางครั้ง เกิดความผิดพลาดบ้างในเรื่องของหลักเกณฑ์ภาษาอังกฤษ เช่น

ทิน There were many children in Thailand whole were studying in kindergarten as me.

ดีเจบ๊ิก มีเด็กอยู่หลายคนนะครับในประเทศไทยนั่นเองที่ตอนนี้เรียนอยู่ชั้นอนุบาลใช่ไหมครับ

ทิน เอ่อ...เป็น Past ครับ

ดีเจบ๊ิก อ้อ...เป็น Past ก็คือได้เรียนอยู่ในชั้นอนุบาลนั่นเองนะครับในอดีตนะครับ โอโฮ OK ถูกต้องทั้งสามคำนะครับตามกติกาบอกไว้ ถูกต้องครับ เพลงที่อยากฟังที่สุดครับตอนนี้

แม้ว่านักจัดรายการ (ดีเจบ๊ิก ภูมิชาย บุญสินสุข) จะแปลประโยคภาษาอังกฤษผิดตามหลักไวยากรณ์อังกฤษ (English Grammar) ในเรื่องกาล (Tense) ซึ่งภาษาไทยไม่มีโครงสร้างประโยคตามกาล แต่การสนทนานี้ก็บรรลุวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมในรายการ บทสนทนาดำเนินไปอย่างราบรื่น ไม่ติดขัดแต่อย่างใด แต่ถ้าเป็นการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษจริงๆแล้ว หลักเกณฑ์ภาษาในเรื่องของกาล (Tense) ถือว่ามีความสำคัญต่อบทสนทนาภาษาอังกฤษอย่างมาก นอกจากนี้ภูมิชาย ไม่แก้ไขภาษาอังกฤษที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการใช้ผิด นั่นคือ ประโยค " whole were studying " ประโยคนี้ผิดหลักเกณฑ์ของการภาษาอังกฤษ ประโยคที่ถูกคือ " whole was

studying" เนื่องจาก คุณภูมิชาย ใช้ภาษาอังกฤษไม่สม่ำเสมอ ฉะนั้นจึงไม่แม่นยำในเรื่องของหลักภาษาอังกฤษ (English Grammar) และประโยคที่ใช้ผิดหลักภาษานี้ ก็ยังสามารถสื่อสารในรายการได้ ทั้งนักจัดรายการและผู้ฟังที่มีส่วนร่วมต่างเข้าใจประโยคที่สื่อสารออกมา ฉะนั้นความถูกต้องของหลักเกณฑ์ภาษาอังกฤษ จึงไม่ถูกเน้นย้ำในช่วงการดำเนินรายการของคุณภูมิชายมากเท่าไรนัก นอกจากนี้ลักษณะการพูดภาษาอังกฤษของคุณภูมิชายใช้สำเนียงการออกเสียงคล้ายกับการออกเสียงในภาษาไทย

ธัชชนท์ จารุพัชนี (ดีเจพีต) ไม่เคยมีประสบการณ์การศึกษาในต่างประเทศเลย แต่เป็นที่น่าสนใจว่า คุณธัชชนท์มีความสามารถในการพูดสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วและลื่นไหล ชัดเจน ทั้งสำเนียง ใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างหลากหลาย ไม่ซ้ำประโยค พูดภาษาอังกฤษควบคำ สำหรับทักษะการพูดภาษาอังกฤษนี้ เกิดจากการเรียนรู้และฝึกหัดด้วยตัวเองกับเพื่อนชาวต่างชาติที่มหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ ทำให้ลักษณะการพูดภาษาอังกฤษของคุณธัชชนท์ มีความแตกต่างจากการออกเสียงของคนไทยทั่วไป คือไม่ใช่เสียงเรียบ (Monotone) แต่จะใช้ สำเนียงที่เลียนแบบชาวต่างชาติ (English accent) มีเสียงสูง-ต่ำ ตามหลักการออกเสียงภาษาอังกฤษ

2. นักจัดรายการที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก (English Native Speakers) และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ (Thai as a Foreign Language) นักจัดรายการประเภทนี้ได้แก่ นักจัดรายการ Channel [V] Radio ซึ่งประกอบด้วย 1) คุณจูลี่ คอर्फแมน 2) คุณเอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค นักจัดรายการสัญชาติอังกฤษ 2 ท่านนี้ ได้เรียนรู้การใช้ภาษาไทยในประเทศไทย แต่ด้วยระยะเวลาเพียงไม่กี่ปี ทั้ง 2 ท่านก็สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว แม้ว่าจะมีความสามารถของทักษะการอ่านและเขียนที่จำกัดก็ตาม แต่ทั้ง 2 ท่านก็เข้าใจภาษาไทยที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการสื่อสารได้ และสามารถโต้ตอบบทสนทนาด้วยภาษาไทยได้ในระดับหนึ่ง สำหรับความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทยของทั้ง 2 ท่านนี้ มีความแตกต่างกัน เนื่องจากมีประสบการณ์การใช้ภาษาไทย ที่แตกต่างกัน ดังนี้

จูลี่ คอर्फแมน (ดีเจจูลี่) เริ่มการเรียนรู้การใช้ภาษาไทยอย่างจริงจังเมื่อ 5 ปีที่แล้ว โดยเรียนรู้การใช้ภาษาไทยจากประสบการณ์ตรง และจากการศึกษาเพิ่มเติม วิธีการที่ คุณจูลี่เรียนรู้การใช้ภาษาไทยคือ การสนทนากับคนไทยเพื่อฝึกทักษะการฟังและการพูด แต่ด้วยระยะเวลาในการเรียนรู้เพียง 5 ปีทำให้ทักษะการเขียนมีจำกัด ดังที่ คุณจูลี่ คอर्फแมน ให้สัมภาษณ์ถึงความสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย ของตนว่า

“ภาษาไทยหรือ I can read not write จู๊ก็เก่งแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษเพราะเข้าใจภาษาไทยเกือบหมด แต่จู๊ก็ต้องเติบโตให้มากขึ้นเพราะจู๊อยู่เมืองไทยมากกว่า 5 ปีแล้ว...” (จู๊ คอรัฟแมน, สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2543)

จู๊ยังคงติดการพูดภาษาไทย ด้วยเสียงสูง-ต่ำ ตามลักษณะของการออกเสียงภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะการออกเสียงสูงทำประโยคคำถาม (Rising sound) ในประโยคคำถามภาษาไทย ซึ่งหลักการใช้ภาษาไทยไม่มีการออกเสียงสูงทำประโยคคำถาม เช่น "พระอาทิตย์ตกใ้ไหมคะ?" เป็นต้น แต่ถึงอย่างไรลักษณะการสื่อสารภาษาไทยด้วยสำเนียงของภาษาอังกฤษเช่นนี้ ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการก็สามารถเข้าใจและสื่อสารตอบกลับบทสนทนาได้ และทำให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการเกิดความเพลิดเพลิน และเป็นการสร้างสีสันในการนำเสนอรายการในอีกลักษณะหนึ่ง

เอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค (ดีเจเอ็ดเวิร์ด) เริ่มใช้ภาษาไทยจากมารดา (คนไทย) ทำให้เขาสามารถพูดและฟังภาษาไทยได้ แต่ไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ เพราะขาดการศึกษาภาษาไทยอย่างจริงจัง ลักษณะการใช้ภาษาไทยของ คุณเอ็ดเวิร์ด มีลักษณะการออกเสียงเหมือนภาษาอังกฤษ เช่น "น้องวันนวล (วรรณวล)" แต่ถึงอย่างไรการออกเสียงภาษาไทยเช่นนี้ก็ไม่ใช่อุปสรรคต่อการดำเนินรายการวิทยุแต่อย่างใด เนื่องจากผู้ฟังที่มีส่วนร่วม สามารถเข้าใจบทสนทนาภาษาไทย ที่นักจัดรายการวิทยุสื่อสารในรายการได้เป็นอย่างดี

3. นักจัดรายการที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแรกแต่พูดภาษาอังกฤษคล่องกว่าภาษาไทย (Thai Native Speakers speak English more fluently than their language) นักจัดรายการประเภทที่ 3 นี้เป็นนักจัดรายการคนไทย แต่ด้วยประสบการณ์ในต่างประเทศเป็นระยะเวลาเกินกว่า 20 ปี ทำให้ความสามารถสื่อสารภาษาไทยถดถอยลง แต่กลับมีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดีแทน ซึ่งนักจัดรายการที่มีลักษณะเช่นนี้ ได้แก่ 1) คุณนภดล ชีวิตานนท์ 2) คุณชจรศักดิ์ ศิลปทอง และ 3) คุณอลิต วัชรพุกก์ นักจัดรายการทั้ง 3 ท่าน ใช้ภาษาอังกฤษในต่างประเทศเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้ไม่สามารถใช้ภาษาไทยได้ชัดเจนเช่นเดียวกับคนไทยทั่วไป แต่มีความสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้เหมือนกับเจ้าของภาษา (English Native Speakers) และนอกจากนี้ยังพบว่านักจัดรายการทั้ง 3 ท่านต่างมีประสบการณ์ในต่างประเทศที่คล้ายกัน ดังนี้

นภดล ชีวตานนท์ (ดีเจนี่) ใช้ชีวิตอยู่ที่ประเทศอเมริกาพร้อมครอบครัวตั้งแต่อายุ 4 ขวบ และตลอดระยะเวลากว่า 20 ปีที่ใช้ชีวิตในต่างประเทศ ทำให้เขาสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วเช่นเดียวกับเจ้าของภาษา แต่มีความสามารถสื่อสารภาษาไทยจำกัด คือมีเพียงทักษะการพูดและฟังภาษาไทยได้เท่านั้น เพื่อการสนทนากับสมาชิกในครอบครัว ดังนั้นลักษณะการพูดภาษาไทยของนภดล จึงเป็นการพูดภาษาไทยด้วยการออกเสียงไม่ชัด มีสำเนียงของภาษาอังกฤษแทรกอยู่ และใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้องตามเกณฑ์ของภาษา

ขจรศักดิ์ ศิลปทอง (ดีเจดอนนี่) อยู่ที่ประเทศอเมริกาตั้งแต่อายุ 7 ขวบ กับครอบครัวและไม่เคยเดินทางกลับมาประเทศไทย ตลอดระยะเวลากว่า 20 ปี เช่นเดียวกับ คุณนภดล ชีวตานนท์ จึงทำให้คุณขจรศักดิ์ มีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทย อย่างจำกัด มีลักษณะการพูดภาษาไทยเหมือนกับชาวต่างชาติพูด ออกเสียงภาษาไทยไม่ชัด พูดควบคำ พูดภาษาไทยเร็วเหมือนกับ การพูดภาษาอังกฤษ แต่ถึงอย่างไรเขาก็สามารถ สื่อสารด้วยภาษาไทยได้ โดยเฉพาะทักษะการฟังที่สามารถเข้าใจภาษาไทยได้หมด แต่ไม่สามารถสื่อสารกลับด้วยภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว

อสิต วัชรพุกก์ (ดีเจใจอ๊) เติบโตที่ประเทศอเมริกา และเริ่มการศึกษาในระดับชั้น High School ที่ประเทศอเมริกา ประกอบกับต้องใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับครอบครัว ซึ่งทำให้เขามีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี สำหรับความสามารถสื่อสารภาษาไทยมีจำกัดเนื่องจากขาดการศึกษาอย่างจริงจัง มีเพียงทักษะการพูดและการฟังที่โดดเด่นกว่าทักษะการอ่านและเขียน แต่ก็สามารถเข้าใจภาษาไทยได้ และใช้ภาษาไทยสื่อสารกลับบทสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ได้อย่างคล่องแคล่วในความหมายง่าย ๆ แต่สำเนียงและการออกเสียงที่ใช้ เหมือนชาวต่างชาติพูดภาษาไทย

4. นักจัดรายการมีความสามารถพูดภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้เท่าเทียมกัน ทั้งสองภาษา (Bilingual Speaker) นักจัดรายการประเภทสุดท้ายนี้มีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยอย่างเท่าเทียมกัน คือพูดภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้พร้อมๆ กัน เนื่องจากประสบการณ์การสั่งสมความรู้การใช้ภาษาในวัยเด็ก จนถึงปัจจุบัน ที่ใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษควบคู่กันในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ได้แก่ คุณจามจุรี จูลี แคลเซออร์ (ดีเจเจเจ) นักจัดรายการ Channel [V] Radio

จามจรี จูดี แคลเซอร์ (ดีเจเจเจ) มีประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษทั้งในและต่างประเทศ ร่วมกับประสบการณ์การใช้ภาษาไทยควบคู่กันไป โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นประจำทุกวัน เพื่อสนทนากับสมาชิกในครอบครัว และใช้ภาษาอังกฤษเพื่อศึกษาทั้งในและต่างประเทศไทย การสั่งสมความรู้ด้านภาษาไทยควบคู่ภาษาอังกฤษทั้งที่โรงเรียนและที่ทำงาน อย่างต่อเนื่องนี้เองที่ทำให้ คุณจามจรี มีทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษควบคู่กันได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาภูมิหลัง (Background) ความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Ability in Thai and English) และประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษ หรือประสบการณ์ในต่างประเทศ (Experience of Using Thai / English language or Experience in abroad) ของนักจัดรายการทั้ง 10 ท่าน พบความแตกต่างที่มีอิทธิพลต่อบุคลิก ลักษณะ ท่าทาง ซึ่งจะส่งผลต่อลักษณะการดำเนินรายการของแต่ละท่าน ให้มีความโดดเด่น (Identity) และแตกต่างจากกัน

2) บทสนทนา (Content)

บทสนทนา หรือ สาร หนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญ ของการสนทนายระหว่างนักจัดรายการและผู้ฟังที่มีส่วนร่วมขณะออกอากาศในรายการวิทยุ พบว่า บทสนทนาที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในการดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุ นั้น มีส่วนเกี่ยวเนื่องกับภูมิหลัง และประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษ ของนักจัดรายการวิทยุ ผนวกกับแนวคิดหลักรายการ

สำหรับประเด็นของการสนทนานั้น นักจัดรายการจะทำหน้าที่ในการกำหนดประเด็นในขณะทำกิจกรรมรายการ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับบริบทแวดล้อมในขณะสนทนาออกอากาศ นั่นคือ ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการและเนื้อหาของกิจกรรมในรายการ

นักจัดรายการแต่ละท่าน จะมีลักษณะการใช้บทสนทนาที่แตกต่างกันในการดำเนินรายการ ตามจุดประสงค์และองค์ประกอบแวดล้อมขณะทำการสนทนา ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M 102.5 MHz.) ได้ดังนี้

● ลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M 102.5 MHz.)

จากการศึกษาลักษณะการดำเนินรายการด้วยการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่ปรากฏในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M 102.5 MHz.) พบว่า แต่ละช่วงนักจัดรายการวิทยุมีลักษณะการนำเสนอรายการที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป แม้ว่าจะอยู่ภายใต้รูปแบบรายการและแนวคิดหลักที่เหมือนกันก็ตาม การนำเสนอที่แตกต่างกันเช่นนี้เป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มสีสันให้รายการในภาพรวม ทำให้รายการมีความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น โดยที่ผู้ฟังรายการไม่รู้สึกรำคาญซ้ำซากจำเจ ซึ่งทำให้ลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมของนักจัดรายการทั้ง 3 ประเภทข้างต้นมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปอย่างเด่นชัด ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักจัดรายการทั้ง 10 ท่าน ออกเป็น 6 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 ใช้ภาษาอังกฤษล้วนในบทสนทนา (Using English as a whole in a conversation) การนำเสนอรายการแบบนี้ต้องอาศัยความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของนักจัดรายการวิทยุ เพราะนักจัดรายการวิทยุต้องใช้ประโยคสนทนาภาษาอังกฤษที่มีความยาวมากกว่าการทักทายธรรมดาทั่วไปสื่อสารกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ และส่วนมากลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษเช่นนี้จะพบมากในบทสนทนาของนักจัดรายการประเภทที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก (English Native Speaker) หรือนักจัดรายการที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยจำกัด

สำหรับโครงสร้างของบทสนทนาลักษณะนี้จะเหมือนกับ โครงสร้างของการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมขณะออกอากาศโดยทั่วไป นั่นคือ เริ่มการสนทนาด้วยการกล่าวทักทายและแนะนำตัวของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม จากนั้นเป็นเนื้อหาของการทำกิจกรรมในรายการ และปิดการสนทนาด้วยการกล่าวลา บทสนทนาที่ใช้ภาษาอังกฤษล้วนนี้ นักจัดรายการใช้ภาษาอังกฤษในการถามนำผู้ฟังที่มีส่วนร่วม และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการจะทำหน้าที่ตอบคำถาม ทีละคำถามเท่านั้น น้อยครั้งที่ผู้ฟังรายการจะใช้คำถามกับนักจัดรายการ

ความสามารถภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ มีส่วนสำคัญต่อโครงสร้างบทสนทนาที่ใช้ภาษาอังกฤษล้วนในการสื่อสารเช่นกัน คือ ผู้ฟังที่มีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ผู้ฟังรายการนั้นจะสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษโต้ตอบกับนักจัดรายการในรูป

ประโยคยาวๆ มากกว่าตอบเป็นคำๆ หรือ พูดแค่ Yes และ No และในทางกลับกับผู้ฟังที่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษอย่างจำกัด จะพูดสนทนาขณะอากาศเพียงการตอบเป็นคำภาษาอังกฤษ หรือประโยคภาษาอังกฤษสั้นๆ ซึ่งความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการยังเกี่ยวข้องกับความยาวของบทสนทนาอีกด้วย

ความลื่นไหลของบทสนทนา สิ่งสำคัญอยู่ที่ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ทั้งทักษะการฟัง (Listening) และทักษะการพูด (Speaking) ของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในขณะนั้น ซึ่งไม่เพียงแต่ฟังเข้าใจเท่านั้น ผู้ฟังรายการต้องใช้ภาษาอังกฤษพูดสนทนากับนักจัดรายการวิทยุด้วย เนื่องจากนักจัดรายการพูดเปิดการสนทนาด้วยภาษาอังกฤษ ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการต้องสื่อสารกลับด้วยภาษาอังกฤษในเรื่องเดียวกับที่นักจัดรายการเปิดการสนทนาไว้ ซึ่งถ้าผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการขาดทักษะ การฟัง และพูด ภาษาอังกฤษ นักจัดรายการก็ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในบทสนทนาต่อไปได้ หรือถ้านักจัดรายการไม่เปลี่ยนเป็นภาษาที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมถนัด การสนทนาจึงไม่สามารถจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ และจะทำให้บทสนทนาหยุดชะงัก ส่งผลให้การดำเนินรายการน่าเบื่อหน่าย

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการใช้ภาษาอังกฤษล้วนในบทสนทนาของนักจัดรายการวิทยุ สำหรับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษาคนไทย ที่มีความรู้ภาษาอังกฤษในระดับกลาง ดังนั้นนักจัดรายการ Radio No Problem จะไม่นิยมใช้ภาษาอังกฤษล้วนในบทสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ส่วนผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนไทยที่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี หรือนักเรียนจากโรงเรียนนานาชาติ และอาจจะเป็นชาวต่างชาติบ้าง ทำให้นักจัดรายการ Channel [V] Radio จำเป็นต้องใช้ภาษาไทย ในขณะที่สนทนาออกอากาศ

แม้ว่านักจัดรายการ Radio No Problem ส่วนใหญ่ จะไม่ใช่ลักษณะการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาอังกฤษล้วน สนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ แต่พบว่าใช้ภาษาอังกฤษล้วนในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการแทน เพื่อสร้างสีสันในรายการ และแสดงความเป็นสากลต่อกัย้าแนวคิดหลักรายการ Radio No Problem โดยจะพบการดำเนินรายการด้วยภาษาอังกฤษล้วน ในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ ของนักจัดรายการเรดิโอโนโพรบเบิ้ลิม คือ คุณวุฒิมิตร มิลินทจินดา คุณธัชชนนท์ จารุพัชนี คุณนภดล ชีวิตานนท์ สำหรับนักจัดรายการ Channel [V] Radio ได้แก่ คุณอสิต วัชรพุกก์ (ดีเจใจอื้อ) คุณชวรงค์ดี ศิลปทอง (ดีเจดอนนี่) นักจัดรายการ Channel [V] Radio

ลักษณะที่ 2 ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาไทย (English language is mainly used in a conversation) การนำเสนอรายการลักษณะนี้ ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของทั้งรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio เพราะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวคิดหลักและเนื้อหารายการ เป็นลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ ที่ผู้ฟังทั้งที่มีและไม่มีส่วนร่วม สามารถเข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดี เพราะเมื่อผู้ฟังไม่เข้าใจภาษาอังกฤษ ก็สามารถทำความเข้าใจกับบทสนทนาภาษาไทย ที่แทรกอยู่ในบทสนทนาของนักจัดรายการได้

สำหรับโครงสร้างของบทสนทนาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาไทยนี้มีลักษณะการดำเนินรายการเหมือนกับการสนทนาด้วยภาษาอังกฤษล้วน แต่จะมีความแตกต่างตรงที่ นักจัดรายการจะเปลี่ยนใช้ภาษาไทยในบางช่วงของบทสนทนา ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะการแทรกภาษาไทย ได้เป็น 2 ลักษณะคือ 1) แทรกด้วยประโยคภาษาไทยที่แปลจากประโยคภาษาอังกฤษ 2) แทรกด้วยภาษาไทยต่อเนื่องกับประโยคภาษาอังกฤษ ดังนี้

1) แทรกด้วยประโยคภาษาไทยที่แปลจากประโยคภาษาอังกฤษ บทสนทนาจะประกอบด้วยข้อความเดียวกัน ความหมายเดียวกัน แต่พูด 2 ครั้ง คือภาษาอังกฤษหนึ่งครั้งและตามด้วยภาษาไทยอีกหนึ่งครั้ง

สถานการณ์การที่เกิดการแทรกภาษาไทยที่แปลจากภาษาอังกฤษนี้ คือ การแก้ไขสถานการณ์ที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมไม่สามารถต่อบทสนทนาของนักจัดรายการวิทยุได้ จากตัวอย่างที่ 8 แสดงลักษณะการดำเนินรายการของ คุณวุฒิธร มลิณฑินดา นักจัดรายการ Radio No Problem ที่แสดงดังนี้

ดีเจดูดี: Oh! Yes engineer
 บิว: Yes
 ดีเจดูดี: OK, so third year or fourth, right?
 บิว: Okay.
 ดีเจดูดี: Right ? ปีสี่ใช่ไม่ครับ
 บิว: ครับผม ปีสี่

สถานการณ์ที่สอง ที่มีการแทรกภาษาไทยที่แปลมาจากภาษาอังกฤษ เช่น นักจัดรายการต้องการกรอกล่าวย้ำเนื้อหาบางตอนในบทสนทนา ที่ใช้ภาษาอังกฤษไปก่อนหน้านี้แต่ต้องการกล่าวย้ำซ้ำอีกครั้ง จึงใช้ประโยคภาษาไทยในความหมายเดียวกับประโยคภาษาอังกฤษ แทรกในบทสนทนา จากตัวอย่างแสดงลักษณะการดำเนินรายการของ คุณชจรศักดิ์ ศิลปทอง นักจัดรายการ Channel [V] Radio ดังนี้

ดีเจดอนนี่: Do you like LeoNardo? ชอบ LeoNardo รีเปล่า

แอนนี่: Yep!

ดีเจดอนนี่: Yeah! OK! (หัวเราะ)

แอนนี่: Sure! (หัวเราะ)

2) แทรกด้วยภาษาไทยต่อเนื่องกับประโยคภาษาอังกฤษ สำหรับโครงสร้างบทสนทนาประเภทที่สอง ที่แทรกภาษาไทยต่อเนื่องกับประโยคภาษาอังกฤษนั้น จะประกอบด้วยข้อความภาษาอังกฤษหนึ่งข้อความ และตามด้วยข้อความภาษาไทยอีกหนึ่งข้อความสลับไปมา โดยไม่มีการแปลประโยคภาษาอังกฤษนั้นซ้ำอีกครั้ง ซึ่งการเปลี่ยนใช้ภาษา สลับกันไปมาเช่นนี้เกิดจากความเคยชินของนักจัดรายการวิทยุเป็นหลัก ไม่มีกฎเกณฑ์ในการเปลี่ยนใช้ภาษา จะพบมากในการดำเนินรายการในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ ของ คุณจามจุรี จูดี แคลเซออร์ นักจัดรายการ Channel [V] Radio ดังตัวอย่าง

ดีเจเจเจ: *No Doubt from Album A Return to Saturn ความบังเอิญวันนี้จริงๆ นะคะในสัปดาห์นี้มีเพลงของ Prince ด้วยนะคะที่ featuring Quench Stashing จาก No Doubt ด้วยเหมือนกัน A new release by Twelve Plus right there. Where is a jingle New Release by Twelve Plus? O.K. let me do it. New Release by Twelve Plus... Miss You ตามที่สัญญาได้ นะคะ and also we have tickets ah to see Romeo Must Die. Coming up! And what else? We also have lots and lots of your request. Alright, so .Are you ready?*

ลักษณะการแทรกด้วยภาษาไทยเช่นนี้ พบในช่วงการประกาศและเชื่อมรายการ มากกว่าในช่วงการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ เนื่องจากในช่วงการประกาศ นักจัดรายการพูดสนทนาในประโยคที่มีความยาว การเปลี่ยนใช้ภาษาจะเกิดความสับสน และมีความถี่ของการ

เปลี่ยนใช้ภาษาได้มากกว่าช่วงสนทนากับผู้ฟัง เพราะส่วนใหญ่การสนทนาจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้สนทนาสื่อสารตอบกลับ ดังนั้นนักจัดรายการไม่สามารถพูดคนเดียวในประโยคยาวๆได้

โดยทั่วไปแล้วนักจัดรายการท่านหนึ่งอาจจะใช้การแทรกภาษาไทย ทั้ง 2 แบบ ในบทสนทนาบทเดียวกันก็ได้ ซึ่งการแทรกภาษาไทยในบทสนทนาภาษาอังกฤษนั้น นักจัดรายการวิทยุจะต้องมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี จึงจะทำให้การสนทนาสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความลื่นไหล ไม่ติดขัด มีความเป็นธรรมชาติ และสามารถนำเสนอรายการไปยังผู้ฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักจัดรายการที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาไทยในบทสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ได้แก่ 1) คุณวุฒิมิธ มลิทินจินดา (ดีเจวุฒิดี) นักจัดรายการ Radio No Problem 2) คุณขจรศักดิ์ ศิลปทอง (ดีเจดอนนี่ปี) นักจัดรายการ Channel [V] Radio ซึ่งทั้งสามท่านต่างมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

จุดประสงค์ของนักจัดรายการวิทยุ ที่ดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาไทยนั้น คือ ต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องราวที่นักจัดรายการพูดด้วยภาษาอังกฤษ ได้เข้าใจในเนื้อหารวมที่กำลังนำเสนอในขณะนั้น เป็นการกล่าวแทรกด้วยภาษาไทย ให้คนฟังรู้ว่ากำลังพูดเรื่องอะไรอยู่ เช่น กล่าวถึงศิลปินสากลและกิจกรรมต่างๆด้วยภาษาอังกฤษ แต่เพื่อต้องการส่งข้อความเหล่านี้ให้ผู้ฟังคนไทยเข้าใจมากขึ้น นักจัดรายการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยแทรกในบทสนทนา เพื่อให้ผู้ฟังที่มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษที่จำกัดได้เข้าใจเรื่องราวที่นักจัดรายการพูดในขณะนั้น ฉะนั้นการแทรกด้วยภาษาไทยไม่ว่าจะเป็นการแปลประโยค หรือการพูดสลับภาษาอย่างต่อเนื่อง สามารถช่วยให้เกิดความเข้าใจของผู้ฟังรายการมากยิ่งขึ้น

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem ได้กล่าวถึง ลักษณะการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาไทยแทรกในบทสนทนาภาษาอังกฤษ ว่า "พี่วุฒิดีใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย และเป็นภาษาอังกฤษสำเนียงฝรั่ง ตอนแรกไม่ชอบนะเพราะฟังไม่รู้เรื่อง แต่พอฟังไปก็ชินไปเอง ได้ยินบ่อยๆ พอเดาได้ว่าเค้าพูดเรื่องอะไรอยู่ ...ชอบเค้าเพราะเป็นดีเจที่ตั้งใจจัดรายการมาก เพราะว่าสังเกตว่าจะพยายามให้คนฟังพูดภาษาอังกฤษออกมา จะถูกบ้างผิดบ้างก็เป็นเรื่องปกติธรรมดา คิดว่าดีเพราะชอบที่จะได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสนทนาจริงๆ" (ผู้ฟังรายการ Radio No Problem, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543)

ลักษณะที่ 3 ใช้ภาษาไทยเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาอังกฤษในบทสนทนา
(Thai language is mainly used in a conversation) ลักษณะการนำเสนอรายการนี้ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของรายการวิทยุทั้งรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio อีกลักษณะหนึ่งเช่นกัน เพราะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวคิดหลักและเนื้อหาของรายการที่ต้องการนำเสนอด้วยการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการ รวมถึงตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ฟังคนไทยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของทั้ง 2 รายการ ได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในขณะสนทนาออกอากาศของนักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio พบว่า ส่วนมากนักจัดรายการทั้งสองรายการใช้บทสนทนาที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาอังกฤษ ซึ่งลักษณะของการดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุแต่ละท่าน จะมีความแตกต่างกันไปในรายละเอียดตามประสบการณ์การใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และจากทัศนคติส่วนตัวของนักจัดรายการเอง

การแทรกภาษาอังกฤษในบทสนทนาภาษาไทยนี้สามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภทคือ
1) การแทรกด้วยคำศัพท์และชื่อเฉพาะในภาษาอังกฤษ (English Vocabulary and Proper Names) และ 2) การแทรกด้วยสำนวนและประโยคภาษาอังกฤษ (English Phrases and Sentences)

1. การแทรกคำศัพท์และชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษ (English Vocabulary and Proper Names) ในบทสนทนาที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ของนักจัดรายการวิทยุทั้ง 10 ท่านจากทั้ง 2 รายการพบว่า ชื่อเฉพาะและคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่แทรกอยู่ในบทสนทนานั้น ส่วนใหญ่เป็นชื่อเฉพาะที่ไม่มีคำแปลเป็นภาษาไทย แม้ว่านักจัดรายการจะพูดดำเนินรายการด้วยภาษาไทย แต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษในบทสนทนาได้ ทั้งนี้เนื่องจากคำบางคำต้องใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร เพราะเป็นชื่อเฉพาะ หรือคำเฉพาะ ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ประเภทดังนี้

- 1.1) ชื่อเพลงสากล ชื่ออัลบั้ม (Album) เช่น *When You Say Nothing At All, On The Day Like Today, Dance Mega Boys*
- 1.2) ชื่อศิลปินต่างประเทศ เช่น *Fat Boy Slim, Madonna, Pet Shop Boys*
- 1.3) ชื่อช่วงรายการ ชื่อรายการ เช่น *Eighty-eight Quiz, Heineken Music To Your Ears, Radio No problem, Channel [V] Radio*

- 1.4) ชื่อสาขาวิชาที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการศึกษาอยู่ เช่น Business, Industrial, Engineer
- 1.5) คำศัพท์เกี่ยวกับเพลงและแนวดนตรี เช่น Track, Sound effect, Style, Latin, Rock, Dance, Hip Hop, Electronic
- 1.6) ชื่อสินค้าที่เป็นผู้สนับสนุนรายการ เช่น Heineken, Talking Dic (Electronic dictionary)
- 1.7) คำภาษาอังกฤษที่ใช้ในกิจกรรมรายการ เช่น First gear
- 1.8) คำบอกเวลา (Time words) เช่น Finally, Now

ลักษณะการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาไทยเป็นหลักและแทรกด้วยคำศัพท์ภาษา และชื่อเฉพาะภาษาอังกฤษ (English Vocabulary and Proper Names) พบในการดำเนินรายการของ 1) คุณภัทรพล ศิลปาจารย์ (ดีเจพอล) 2) คุณภูมิชาย บุญสินสุข (ดีเจบ๊ิก) 3) คุณนภดล ชีวิตานนท์ (ดีเจนิค) นักจัดรายการ Radio No Problem ซึ่งทั้ง 3 ท่าน เป็นนักจัดรายการคนไทย (Thai Native Speakers) ดังนั้นความคล่องแคล่วในการสื่อสารด้วยภาษาไทยจึงมีมากกว่า แต่ด้วยเนื้อหารายการ Radio No Problem ที่นำเสนอเนื้อหาเพลงสากล นักจัดรายการจึงจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษที่เป็นชื่อเฉพาะ ขานชื่อเพลง ศิลปิน หรือสถานที่ แทรกในในบทสนทนาภาษาไทย เพื่อต่อย้ำภาพลักษณ์รายการ และแสดงความเป็นสากล

แม้ว่านักจัดรายการ Radio No Problem ทั้ง 3 ท่านจะใช้ภาษาไทยเป็นหลักในบทสนทนาก็ตาม แต่ลักษณะและจุดประสงค์ของการใช้ภาษาไทยจะมีความแตกต่างกันไปในรายละเอียด ดังนี้

ภัทรพล ศิลปาจารย์ ใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนาในรายการ เพราะ ในช่วงที่เป็นการประกาศเชื่อมรายการนั้น เขาใช้ภาษาอังกฤษแสดงภาพลักษณ์รายการตามแนวคิดหลัก (Concept) รายการ ผนวกกับทัศนคติส่วนตัวของภูมิชายที่ไม่ต้องการให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมรู้สึกอึดอัดกับการใช้ภาษาอังกฤษ และสร้างความเป็นกันเองกับผู้ฟังรายการ ดังที่ให้สัมภาษณ์ว่า

"ผมจะพูดไทยกับคนฟังคนไทย จะไม่ใช้ภาษาอังกฤษ พูดไทยไปเลยทำให้มันดูปกติสบาย การใช้ภาษาอังกฤษกับคนฟังอาจจะเป็นการฆ่ากันกลางอากาศซึ่งไม่ดีไม่ใช่ที่เราดูดี เราพูดไปแล้ว เขาไม่เข้าใจเราทำให้เขาดูแย่และทำให้เราดูเสียด้วย ที่ไม่ประคับประคองกันไปในการวิทยุ" (ภัทรพล ศิลปาจารย์, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543)

ภูมิชาย บุญสินสุข ใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนาในรายการ เนื่องจากยังยึดติดกับภาพลักษณ์เดิม ของการเป็นนักจัดรายการเพลงไทย และเพื่อให้การดำเนินรายการสอดคล้องกับแนวคิดหลักรายการ ฉะนั้นบทสนทนาจึงเป็นลักษณะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสนทนาใช้ภาษาอังกฤษ โดยแทรกการสนทนาใช้ภาษาอังกฤษเข้ากับเนื้อหาเพลงสากล ดังที่ให้สัมภาษณ์ว่า

“ผมเป็นดีเจที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลักเพราะว่าผมเริ่มต้นจากการเป็นดีเจที่ใช้ภาษาไทยล้วน เพราะ 88 เพิ่งเปลี่ยน Concept แต่ว่าผมจัดรายการมาตั้งแต่สมัยที่ 88 ยังเป็นไทยล้วน แต่ถามว่าผมพูดภาษาอังกฤษไหม ใช้เฉพาะส่วนที่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษ เช่น เกมนี้ต้องสื่อสารกับผู้ฟังที่พูดภาษาอังกฤษหรือว่าทุกครั้งที่ใช้พูดชื่อเพลง ชื่อศิลปิน หรือว่าข้อมูลต่างๆที่เป็นภาษาอังกฤษ ถ้าเป็นดีเจดูดี ก็เพี้ยต หรือว่า พอล จัดรายการเป็นภาษาอังกฤษจึงดูไม่แปลก เพราะเขาเริ่มจากการเป็นดีเจที่พูดภาษาไทยและภาษาอังกฤษเลยแต่ของผมพูดไทยมา 3 ปีแล้วมาทำแบบนี้บ้างคนฟังจะรู้สึกแปลกๆว่าเกิดอะไรขึ้น” (ภูมิชาย บุญสินสุข, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543)

นภดล ชีวิตานนท์ ใช้ภาษาไทยหลักในบทสนทนาในรายการ เพื่อต้องการสร้างความ เป็นกันเองกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ เนื่องจากนภดลมีภาพลักษณ์ของคนต่างชาติ มากกว่านักจัดรายการคนไทย เพราะเขาสื่อสารภาษาไทยด้วยมีสำเนียง และการออกเสียงของภาษาอังกฤษ มีจังหวะการพูดที่เร็ว ซึ่งถ้านภดลใช้ภาษาอังกฤษในการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม อาจจะทำให้ผู้ฟังคนไทย อาจจะทำให้เกิดการเกร็งและประหม่าที่จะสนทนาได้ตอบ คุณนภดลขณะออกอากาศ ดังนั้นเพื่อความสบายใจของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ คุณนภดล จึงพยายามใช้ภาษาไทยสื่อสารสนทนากับผู้ฟัง ให้มากที่สุด แม้ว่าเขาจะมีความสามารถใช้ภาษาไทย น้อยกว่าความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ดังที่ให้สัมภาษณ์ว่า

“เวลาจัดรายการผมอยากพูดเพราะไม่อยากให้คนฟังคิดว่า อะไรฝรั่งที่ไหนมาจัดรายการ คนฟังไม่กล้าที่จะคุยด้วย ส่วนมากนะผมว่า เออ...เด็กไทยกลัวที่จะพูดอังกฤษ ผมก็ไม่อยากให้เค้ารู้สึกว่าเราอึม...น่ากลัว ก็เลยพยายามพูดไทยกับเขาให้เขาคุ่นเคย เหมือนเป็นพวกเดียวกัน (หัวเราะ) แบบว่าคนไทยเหมือนกัน แต่บางคำที่นี้คำไทยไม่ออกก็ใช้ภาษาอังกฤษนะ (หัวเราะ)” (นภดล ชีวิตานนท์, สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2543)

- Very well! ยั่งงั้นก็ดีแล้ว
- Oh well! ไข่แล้ว ทำยั่งงั้นได้
- Of course ไม่มีปัญหาเลย
- Certainly ได้วิครับ
- Really? (เสียงสูง) จริงหรือ แสดงความ
ประหลาดใจ
- Really! (เสียงต่ำ) อย่างนั้นหรือ
- Wow! ใ้อโฮ
- What did I tell you? บอกแล้วไหมล่ะ

2.3) แสดงความคิดเห็น (Comment) เช่น

- I think... You should... ฉันคิดว่านะ

2.4) การกล่าวชม (Compliment) เช่น

- Very Good, Great, OK well, Oh! Up date, In trend

2.5) แสดงการตอบรับ (Acceptance) เช่น

- Yes, Alright, OK

2.6) การกระตุ้นและให้กำลังใจ (Encourage) เช่น

- Good luck to you.

2.7) การกล่าวทักทายและเปิดการสนทนา (Greeting) เช่น

- Hello, Hi, What's up? Where are you?

2.8) การกล่าวลาและปิดการสนทนา (Closing) เช่น

- Bye, Bye-bye, Thank you, Thank you very much
- You take care and here's your request, You have a good day.

2.9) การยื่นข้อเสนอ (Proposing) เช่น

- Alright, you have to answer my question first and then you request a song?

2.10) คำถามที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมในรายการ เช่น

- Are you ready?
- What song do you wanna request?
- What song would you like to hear?
- Let go and get into this ...
- Are you sure?

2.11) คำถามเปิดบทสนทนา (Opening) เช่น

- What's your name?
- What year are you in?
- Where are you?
- Where are you heading to?

สำนวนและประโยคภาษาอังกฤษทั้ง 10 ประเภท ที่จำแนกข้างต้น เป็นภาษาอังกฤษที่พบมาก และใช้บ่อยในการแสดงความรู้สึกและอารมณ์ขณะสนทนา คำเหล่านี้เป็นภาษาอังกฤษง่ายๆ ไม่ซับซ้อน และส่วนมากนักจัดรายการวิทยุจะไม่นิยมแปลความหมายของภาษาอังกฤษทั้ง 11 ประเภทนี้ เช่น "Oh! Congratulations (SFX= ปรบมือ)" เมื่อผู้ฟังรายการ ได้ยิน เสียง Special Effect ปรบมือ เขาจะทราบความหมายของคำว่า Congratulations ทันทีว่า มีความหมายในเชิงบวก หรือผู้ฟังบางท่านรู้จักความหมายของคำนี้แล้ว ก็จะได้เรียนรู้การใช้สำเนียง และการออกเสียง

ข้อดีของลักษณะการดำเนินรายการด้วยภาษาไทยเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาอังกฤษนี้ ผู้ฟังที่มีส่วนร่วม สามารถเข้าใจความหมายของบทสนทนาได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังได้ซึมซับการใช้ภาษาอังกฤษที่แทรกอยู่ในบทสนทนาภาษาไทยนั้น เช่น การแสดงความยินดี (Congratulations) ที่ผู้ฟังสามารถจดจำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ หรือคำศัพท์บางคำ ที่ผู้ฟังอาจจะไม่เคยรู้ความหมายมาก่อน สามารถทราบความหมาย จากบทสนทนา เช่น คำว่า "Request" ใช้ในความหมาย "ขอ" เพราะนักจัดรายการส่วนมากจะพูดว่า "Request เพลง มาได้ที่" ดังนั้นผู้ฟังจะเกิดการเรียนรู้ทันทีว่า "Request" มีความหมายในเชิง ขอร้อง เป็นต้น

การดำเนินรายการด้วยภาษาไทยเป็นหลัก และแทรกด้วยสำนวนและประโยคภาษาอังกฤษนี้ พบในการดำเนินรายการของ 1) คุณรัชชนันท์ จารุพัชนี (ดีเจเพ็ญต) 2) คุณวุฒิศร มิลินทจินดา (ดีเจวุฒิตี) นักจัดรายการ Radio No Problem และ 3) คุณจุลี คอร์ฟแมน (ดีเจจุลี) 4) คุณอสิต วัชรพุกก์ (ดีเจใจอื้อ) 5) คุณขจรศักดิ์ ศิลปทอง (ดีเจดอนนี่ปี) 6) คุณจามจุรี จูลี แคลสเซอร์ (ดีเจเจเจ) 7) คุณเอ็ดเวิร์ดแฟรงค์ เอ็นสโค (ดีเจเอ็ดเวิร์ด) นักจัดรายการ Channel [V] Radio ซึ่งการดำเนินรายการของนักจัดรายการทั้ง 7 ท่านที่กล่าวมานี้ ต่างก็ใช้ทั้งบทสนทนาที่มีการแทรกด้วยคำศัพท์ภาษาอังกฤษและชื่อเฉพาะ ร่วมกับการแทรกสำนวนและประโยคภาษาอังกฤษ ในการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ลักษณะการดำเนินรายการเช่นนี้เป็นการตอกย้ำแนวคิดหลักของรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะที่ 4 นักจัดรายการเรียนการใช้ภาษาไทยจากผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ (Learning or Practicing Thai language from participants on the radio program) การดำเนินรายการในลักษณะนี้ คือการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการนั่นเอง เนื่องจากบทสนทนาประเภทนี้เกิดจาก นักจัดรายการวิทยุชาวต่างชาติที่ไม่เข้าใจความหมายของคำภาษาไทย หรือออกเสียงคำภาษาไทยไม่ออก และนักจัดรายการวิทยุชาวต่างชาติ ก็ใช้เวลาในช่วงการสนทนาขณะทำกิจกรรมในรายการ เรียนรู้การออกเสียง และความหมายของคำภาษาอังกฤษนั้น

นักจัดรายการที่มีลักษณะการดำเนินรายการด้วยการเรียนการใช้ภาษาไทยกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการขณะสนทนาออกอากาศที่เห็นอย่างเด่นชัด ได้แก่ คุณจุลี คอร์ฟแมน (ดีเจจุลี) นักจัดรายการ Channel [V] Radio เนื่องจากเธอมีประสบการณ์การใช้ภาษาไทยอย่างจริงจังเพียงแค่ 5 ปีเท่านั้น ดังนั้นความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทยของจุลี จึงมีอยู่อย่างจำกัดเมื่อเทียบกับความสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ

โครงสร้างของบทสนทนาลักษณะนี้จะเหมือนกับ ลักษณะการดำเนินรายการลักษณะที่ 3 นั่นคือ ใช้ภาษาไทยเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาอังกฤษ แต่จะมีความแตกต่างในการใช้ภาษานั้นคือ ภาษาไทยที่นักจัดรายการวิทยุสื่อสารออกไป จะเป็นรูปแบบภาษาที่ผิด หรือใช้การถามคำถามที่ภาษาอังกฤษในความหมายภาษาไทย ซึ่งส่วนใหญ่แล้วบทสนทนาในลักษณะนี้จะมีความยาวมากกว่าบทสนทนาในลักษณะอื่น เพราะจะมีคำถามและคำตอบโต้ตอบกันไปมา รวมถึงประโยคสนทนาการหัดออกเสียงภาษาไทยที่ถูกต้อง

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการจะมีความมั่นใจที่จะพูดภาษาไทยกับนักจัดรายการและอีกประการหนึ่งการดำเนินรายการลักษณะนี้สามารถลดความตึงเครียดของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการได้ดีอีกด้วย อีกทั้งยังมีส่วนในการลดช่องว่างระหว่างนักจัดรายการวิทยุกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการได้อย่างดี อีกวิธีการหนึ่ง

ข้อเสียของการสนทนาในลักษณะนี้ คือ บางครั้งการเรียนภาษาไทยกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ทำให้บทสนทนามีความเยิ่นเย้อ ไม่ตรงประเด็น เพราะแทนที่จะสนทนาเพื่อทำกิจกรรมในรายการอย่างเดียว แต่ต้องเสียเวลาได้ตอบ และหัดพูดภาษาไทย ขณะออกอากาศ ซึ่งบางครั้งอาจจะสร้างความเบื่อหน่ายให้กับผู้ฟังรายการได้

ลักษณะที่ 5 นักจัดรายการแก้ไขการใช้ภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในระหว่างการเล่น (Correcting English usage of participants on the radio program) จากการศึกษาลักษณะการดำเนินรายการด้วยการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักจัดรายการวิทยุพบว่า นักจัดรายการวิทยุประเภทที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก (English Native Speakers) หรือนักจัดรายการที่มีความสามารถและประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีนั้น สามารถแก้ไขภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมได้อย่าง รวดเร็ว อดทน อดทน ในระหว่างการเล่นขณะออกอากาศในรายการ

ลักษณะการดำเนินรายการเช่นนี้ เหมือนกับการดำเนินรายการด้วยภาษาไทยเป็นหลัก และแทรกด้วยภาษาอังกฤษ (ลักษณะการดำเนินรายการประเภทที่ 3) หากแต่นักจัดรายการไม่ปล่อยให้ ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมใช้ภาษาอังกฤษผิดพลาด ทั้งๆที่ประโยคนั้นก็สามารถสื่อสารได้ ฉะนั้นเมื่อผู้ฟังที่มีส่วนร่วมใช้ภาษาอังกฤษผิดรูปประโยค นักจัดรายการจะแก้ไขประโยคนั้นทันทีด้วยเทคนิคการกล่าวประโยคภาษาอังกฤษที่ถูกต้องกล่าวซ้ำกลับไปในบทสนทนา เป็นการแก้ไขการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างกลมกลืนไปกับบทสนทนาขณะออกอากาศ ลักษณะการแก้ไขการใช้ภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมนี้ พบในการดำเนินรายการของ คุณจุ๊ คอร์ทแมน (ดีเจจุ๊) นักจัดรายการ Channel [V] Radio ดังตัวอย่าง

เจ็ด: Now I'm being on air อยู่เปล่า

ดีเจจุ๊: No, you are being on air. Yes, you are on air now

นอกจากจะพบ ลักษณะการแก้ไขภาษาอังกฤษ ที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการใช้ผิด ในการดำเนินรายการของ คุณจุ๊ คอร์ทแมน แล้วนั้น ยังพบการดำเนินรายการในลักษณะเดียวกันนี้ ในการดำเนินรายการของ คุณเอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค (ดีเจเอ็ดเวิร์ด) นักจัดรายการ Channel [V] Radio ดังตัวอย่าง

วัน: (หัวเราะ) ไม่อวยพรเลย

ดีเจเอ็ดเวิร์ด: I wish you all the luck. I love you.

วัน: Save...save me luck ซิคะ

ดีเจเอ็ดเวิร์ด: เอ้อ... O.K. You have my luck. และ I give you luck for this game as well

วิธีการดำเนินรายการด้วย การแก้ไขประโยคภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการนี้ นักจัดรายการสามารถรักษาหน้าของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในขณะออกอากาศได้ ไม่ประจานหรือการแก้ไขอย่างตรงไปตรงมา (Direct statement) แต่เป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดโดยทางอ้อม (Indirect statement) ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมจะไม่รู้สึกลายหรือเสียหน้า (Lose face) ขณะสนทนาออกอากาศในรายการวิทยุ ซึ่งวิธีการดำเนินรายการลักษณะนี้สามารถลดช่องว่างระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะที่ 6 ใช้ภาษาไทยโดยไม่เคร่งครัดหลักเกณฑ์ของภาษา (Using non-strict Thai grammar) ลักษณะการนำเสนอรายการแบบนี้เกิดจากความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทยของนักจัดรายการที่มีอยู่จำกัด นักจัดรายการที่ใช้ลักษณะการพูดดำเนินรายการเช่นนี้เป็นนักจัดรายการที่มีประการณ์การใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย รูปประโยคภาษาไทยที่ใช้ในรายการก็ไม่เป็นไปตามหลักไวยากรณ์ ของภาษาไทย (Thai grammar) แต่ใช้โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษแทน แต่ถึงอย่างไรการสื่อสารด้วยลักษณะนี้ยังคงสามารถส่งความหมายไปยังผู้ฟังได้ เนื่องจากผู้ฟังที่มีส่วนร่วมเข้าใจความหมายของประโยคที่นักจัดรายการใช้สื่อสารในรายการโดยสังเกตได้จากการสนทนาตอบกลับของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม และการสนทนาดำเนินไปอย่างไม่ติดขัด

สำหรับโครงสร้างของบทสนทนาลักษณะนี้จะเหมือนกับโครงสร้างของการสนทนาด้วยภาษาไทยในรายการวิทยุธรรมดาทั่วไป แต่จะมีข้อแตกต่างออกไปเล็กน้อย นั่นคือสำเนียงและรูปประโยคภาษาไทย ที่นักจัดรายการใช้ภาษาไทยสำเนียงของภาษาอังกฤษและใช้รูปประโยคภาษาไทยที่แตกต่างไปจากรูปประโยคที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การสนทนาลักษณะนี้มีความเป็นกันเอง สนุกสนานกับลักษณะการพูดของนักจัดรายการ

นักจัดรายการที่มีลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษเช่นนี้คือ คุณนภดล ชีวิตานนท์ (ดีเจนี่ค) นักจัดรายการ Radio No Problem ซึ่งเป็นนักจัดรายการที่เป็นคนไทยแต่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทยที่จำกัด เมื่อเทียบกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ แต่ด้วยทัศนคติที่ไม่ต้องการยึดติดกับหลักปฏิบัติที่ตายตัว ดังนั้นนภดลจึงไม่จริงจังกับหลักการพูดตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย เรื่องผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับการดำเนินรายการวิทยุลักษณะนี้ ดังที่นภดลให้สัมภาษณ์ว่า

“บุคลิกนะครับเอ๋อในวิทยุของผมนะครับก็จะสบายๆแล้วก็เป็นที่เองมากกว่า เอ๋อ... จะมีอะไรแบบจะพูดแบบบ๊ายบ๊าย (หัวเราะ) ถ้าหลุดอะไรอย่างเนี่ยในรายการวิทยุก็ทำเป็นตลกไปเลยก็ทำอะไรเพี้ยนไปเลยไม่ไปซีเรียสอะไรเลยก็ให้เค้ารู้ว่าฉันทำผิดนะ...” (นภดล ชีวิตานนท์, สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2543)

สำหรับการสื่อสารที่ไม่คำนึงและยึดติดกับหลักไวยากรณ์ของภาษาเช่นนี้เราเรียกว่า Communicative Approach ซึ่งนักจัดรายการที่มีประสบการณ์ของภาษาไทยต่ำ แต่สามารถฟังภาษาไทยเข้าใจ และพูดสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ ใช้วิธีการสื่อสารลักษณะนี้ในรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio โดยจุดประสงค์ของการสื่อสารด้วยลักษณะนี้คือการสื่อสารที่เข้าใจกันระหว่างนักจัดรายการและผู้ฟังที่มีส่วนร่วมขณะออกอากาศ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) ทั้ง 10 ท่าน แล้วนำมาเปรียบเทียบ พบว่า นักจัดรายการทั้ง 10 ท่าน ส่วนใหญ่ จะใช้ลักษณะการดำเนินรายการ แบบที่ 2 คือการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักแทรกด้วยภาษาไทย และแบบที่ 3 คือการดำเนินรายการด้วยภาษาไทยเป็นหลักแทรกด้วยภาษาอังกฤษ เพราะเป็นการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยร่วมกัน ตามแนวคิดรายการของทั้ง 2 รายการ และดำเนินรายการตามความถนัดของนักจัดรายการวิทยุเอง สำหรับการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้ง 2 แบบ นี้ถือว่า เป็นลักษณะการดำเนินรายการหลัก ของรายการประเภทที่นักจัดรายการวิทยุใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในรายการเดียวกัน

สำหรับการดำเนินรายการลักษณะที่ 1 คือการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาอังกฤษล้วน พบในการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio มากกว่าในช่วงการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem เพราะนักจัดรายการ Channel [V] Radio และผู้ฟังรายการต่างมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษในระดับเดียวกัน ดังนั้นการสนทนาจึงสามารถใช้ภาษาอังกฤษล้วนตลอดการสนทนาได้

การดำเนินรายการลักษณะที่ 4 การดำเนินรายการด้วยการเรียนภาษาไทยจากผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ลักษณะการดำเนินรายการแบบที่ 5 การแก้ไขภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ และแบบที่ 6 คือ การดำเนินรายการที่ไม่เคร่งครัดต่อหลักเกณฑ์การใช้ภาษา พบว่าการ

ดำเนินรายการทั้ง 3 แบบ มีโครงสร้างการใช้ภาษาไทยเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาอังกฤษ ทั้ง 3 แบบ แต่จะแตกต่างกันรายละเอียดของการสนทนา ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 14: แสดงลักษณะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)

	ภัทรพล	วุฒิศร	ภูมิชาย	ธัชชนนท์	นภดล
การดำเนินรายการ					
1) ภาษาอังกฤษล้วน		✓			
2) ภาษาอังกฤษ (หลัก)		✓			
3) ภาษาไทย (หลัก)	✓	✓	✓	✓	✓
4) เรียนการใช้ภาษาไทย					
5) แก้ไขภาษาอังกฤษ					
6) ไม่เคร่งครัดหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย					✓

ตารางที่ 15: แสดงลักษณะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

	จูลี	ขจรศักดิ์	จามจุรี	อลิต	เอ็ดเวิร์ด
การดำเนินรายการ					
1) ภาษาอังกฤษล้วน		✓			
2) ภาษาอังกฤษ (หลัก)		✓	✓	✓	
3) ภาษาไทย (หลัก)	✓	✓	✓	✓	✓
4) เรียนการใช้ภาษาไทย	✓				
5) แก้ไขภาษาอังกฤษ	✓				✓
6) ไม่เคร่งครัดหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทย	✓				

จากตารางพบว่า นักจัดรายการหนึ่งท่านอาจจะใช้ลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ มากกว่าหนึ่งลักษณะ ซึ่งการเปลี่ยนใช้ภาษานั้น นักจัดรายการ

การจะเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามองค์ประกอบการสนทนาขณะออกอากาศ ในขณะนั้น

บทสนทนาที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในบทสนทนานั้น จะทำให้ผู้ฟังรายการทั้งที่มีและไม่มีส่วนร่วมเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นี่คือการพูดเลียนแบบนักจัดรายการวิทยุที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในบทสนทนาเดียวกัน หรือที่เรียกว่า "อังกฤษคำไทยคำ" เนื่องจากเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษของผู้ฟังคนไทยนั้น มีความสามารถสื่อสารในระดับคำ (Word) ได้ดีกว่าระดับประโยค (Sentence) ภาษาอังกฤษ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อภาษาของวัยรุ่นไทยอย่างมาก เพราะมีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษ ในด้านของความโก้และความทันสมัย ในการพูดภาษาอังกฤษ เกิดจากการเลียนแบบดารา นักร้อง หรือนักจัดรายการที่มีชื่อเสียงในปัจจุบันที่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้

ระดับของภาษาอังกฤษในบทสนทนายระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) พบว่า มีระดับภาษาที่ค่อนข้างจะแตกต่างกัน บทสนทนาในรายการ Channel [V] Radio จะมีความยาวของประโยคภาษาอังกฤษที่ยาวกว่า เพราะนักจัดรายการไม่ต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนใช้ภาษา ส่วนนักจัดรายการ Radio No Problem นักจัดรายการ ไม่นิยมที่จะใช้ภาษาอังกฤษในประโยคยาวๆ เนื่องจากต้องคอยคำนึงถึงผู้ฟังคนไทยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักรายการ

นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับความยาก-ง่าย ของภาษาอังกฤษในบทสนทนา มีความแตกต่างกันระหว่าง 2 รายการ นั่นคือ นักจัดรายการ Radio No Problem ใช้ภาษาอังกฤษระดับง่าย สามารถเข้าใจได้ง่าย ไม่ค่อยมีสำนวน หรือแสดงมากเท่าไรนัก เป็นภาษาอังกฤษในระดับที่นักเรียน หรือนักศึกษาใช้สามารถสื่อสารเข้าใจ ส่วนระดับภาษาอังกฤษของนักจัดรายการ Channel [V] Radio เป็นภาษาอังกฤษระดับที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (In every day use) ซึ่งนักจัดรายการ Channel [V] Radio ใช้ภาษาอังกฤษด้วยความเคยชิน (Household word) ไม่พะวงอยู่กับความยากง่ายของภาษา

องค์ประกอบของ การสนทนาออกอากาศ ที่สำคัญอีกองค์ประกอบตามแบบจำลองของ อริสโตเติล คือ ผู้ฟัง ซึ่งในที่นี้หมายถึง ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ที่มีส่วนสำคัญและเป็นปัจจัยเกี่ยวเนื่องกับลักษณะการดำเนินรายการด้วยการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขณะสนทนาออกอากาศ ของนักจัดรายการวิทยุ

3) ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ (Participants on the radio programs)

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสนทนาออกอากาศตามแบบจำลองของอริสโตเติล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสนทนากับนักจัดรายการวิทยุที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกัน แต่เนื่องจากแนวคิดของอริสโตเติลนั้น ได้ให้ความสำคัญและเน้นที่ตัว ผู้พูด หรือนักจัดรายการวิทยุมากเป็นพิเศษ ฉะนั้นเพื่อการอธิบายและเข้าใจถึงประโยชน์ของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดทฤษฎีการกระตุ้นและการตอบสนอง (Classical Conditioning or Stimulus Response Theories) และทฤษฎีการลองผิดลองถูก ของสำนัก Behavior School วิเคราะห์ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการทั้ง 2 รายการ

ทฤษฎีการกระตุ้นและการตอบสนองและทฤษฎีการลองผิดลองถูก กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ เป็นพฤติกรรมตอบสนองต่อตัวกระตุ้น (Stimulus Response Behavior = S --- R) นั่นคือ นักจัดรายการใช้การสนทนาขณะดำเนินรายการ เป็นตัวกระตุ้น (Stimulus) ให้เกิดการตอบสนองของผู้ฟังรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ด้วยพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมในรายการ

สำหรับการวิเคราะห์ ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการจะพิจารณาถึง การจูงใจ (Motivation) การรับรู้ (Perception) การเรียนรู้ (Learning) และบุคลิกภาพ (Personality) ของผู้ฟัง โดยที่ผู้ฟังเริ่มกระบวนการตัดสินใจที่จะมีส่วนร่วมในรายการ หลังจากได้รับการกระตุ้น จากนักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio

การมีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio นั้น ผู้ฟังต้องสื่อสารกับนักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในบทสนทนาขณะออกอากาศ ดังนั้นผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการประเภทนี้จะได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในรายการ ในด้านการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับการอธิบายถึงประโยชน์ด้านกระบวนการเรียนรู้ของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio มีปัจจัยหลัก 4 ประการ คือ 1) **แรงกระตุ้น (Drive or Motive)** 2) **สัญญาณ (Cue)** 3) **การตอบสนอง (Response)** .และ 4) **สิ่งสนับสนุน (Reinforcement)**

การพูดดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุและของรางวัลต่าง เป็นแรงกระตุ้น (*Drive or Motive*) เพื่อให้ผู้ฟังเกิดการตอบสนอง (*Response*) ด้วยการมีส่วนร่วมในรายการ แต่การมีส่วนร่วมในรายการของผู้ฟังนั้น ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความสามารถ (*Background knowledge*) ด้านภาษาอังกฤษที่มีอยู่เดิมและบุคลิกลักษณะของ ผู้ฟังรายการแต่ละท่านเป็นสำคัญ ดังนั้น จากการศึกษาวิเคราะห์บทสนทนาระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ พบว่า ลักษณะและความสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการต่างกัน จะทำให้ลักษณะการใช้ภาษาในบทสนทนาขณะออกอากาศ ต่างกัน

● ประเภทของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

ผู้วิจัยสามารถแยกประเภทผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio โดยใช้เกณฑ์ความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. **ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการที่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษที่จำกัด (Participant who has weak English communication skills)** สำหรับการสนทนากับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมประเภทนี้ นักจัดรายการวิทยุต้องมีความระมัดระวังในการใช้ภาษาอังกฤษในบทสนทนาอย่างมาก จากการวิเคราะห์บทสนทนาระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมประเภทนี้ พบว่า บทสนทนาที่เกิดขึ้นขณะออกอากาศ ส่วนใหญ่เป็นบทสนทนาที่ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก เนื่องจากจากผู้ฟังที่มีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษอย่างจำกัดนี้ จะมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาของนักจัดรายการอย่างมาก และบ่อยครั้งที่นักจัดรายการวิทยุต้องเปลี่ยนจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เพื่อให้การสนทนาขณะทำกิจกรรมในรายการบรรลุเป้าหมายของการทำกิจกรรม และเกิดการโต้ตอบบทสนทนาอย่างราบรื่น ไม่ติดขัด

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการที่มีความสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างจำกัด สามารถสนทนากับนักจัดรายการ Channel [V] Radio ได้อย่างราบรื่น แม้ว่านักจัดรายการส่วนใหญ่จะมีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยที่จำกัด เนื่องจากนักจัดรายการ Channel [V] Radio ต้องการแสดงความเห็นกับตนเองกับผู้ฟัง จึงเน้นที่การสื่อสารด้วยภาษาไทย ฉะนั้นแม้ว่าผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษอย่างจำกัดเพียงใด ก็ไม่เป็นอุปสรรคต่อการสนทนากับนักจัดรายการแต่อย่างใด

อีกประการหนึ่งก็คือ แนวคิดหลักรายการ Channel [V] Radio เน้นการนำเสนอเพลงสากลเพื่อคนฟังคนไทย ไม่ได้มุ่งเน้นการกระตุ้นให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารสนทนากับนักจัดรายการ จะเห็นได้ว่าบทสนทนาในรายการ Channel [V] Radio จะมีลักษณะคือใช้ภาษาไทยเป็นหลัก และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมก็ไม่จำเป็นต้องใช้ความพยายามสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งจะมีความแตกต่างจากรายการ Radio No Problem ในประเด็นนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากรายการ Radio No Problem เน้นการนำเสนอรายการด้วยการสอดแทรกความรู้ด้านภาษาอังกฤษเข้ากับความเป็นที่นั้นคือ ต้องการให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมสามารถ ฟังและพูด (Listening and speaking) ภาษาอังกฤษกับนักจัดรายการได้ เพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษ ดังนั้นรายการจึงเน้นที่การสร้างสรรคกิจกรรมและกำหนดเงื่อนไขของการทำกิจกรรม ให้ผู้ที่มีส่วนร่วมใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับนักจัดรายการ

นักจัดรายการ Radio No Problem ทั้ง 5 ท่าน ยึดแนวคิดหลักรายการพูดกระตุ้นให้ผู้ฟังรายการตอบสนองด้วยการมีส่วนร่วมและใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับนักจัดรายการวิทยุ ฉะนั้นผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem จะต้องพยายามพูดภาษาอังกฤษ ตามเงื่อนไข (Condition) ที่ทางรายการกำหนดขึ้น ในการทำกิจกรรมขณะออกอากาศ

สำหรับผู้ฟังที่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษอย่างจำกัดนี้สามารถแบ่งย่อยได้อีก 2 ประเภทคือ 1) ผู้ฟังที่สามารถเข้าใจภาษาอังกฤษที่นักจัดรายการวิทยุใช้สื่อสาร และสามารถสื่อสารตอบกลับด้วยภาษาอังกฤษกับนักจัดรายการได้บ้าง 2) ผู้ฟังที่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษเป็นเพียงคำๆเท่านั้น ไม่สามารถสื่อสารด้วยการพูดเป็นประโยคได้

1.1) ผู้ฟังที่สามารถเข้าใจภาษาอังกฤษที่นักจัดรายการวิทยุใช้สื่อสารและสามารถสื่อสารตอบกลับด้วยภาษาอังกฤษกับนักจัดรายการได้บ้าง ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการประเภทจะใช้ภาษาอังกฤษที่ตนสามารถสื่อสารได้อย่างสั้นๆ ผสมกับบทสนทนาภาษาไทย ซึ่งลักษณะการใช้ภาษาของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมนี้ จะใช้ภาษาอังกฤษตามที่นักจัดรายการเริ่มการสนทนา แต่เมื่อเป็นประโยคที่ยากต่อการสื่อสารด้วยประโยคภาษาอังกฤษ ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมก็จะเปลี่ยนใช้ภาษาไทยในบทสนทนาแทน ดังนั้นบทสนทนาที่เกิดขึ้นในรายการจะมีลักษณะของการใช้ภาษาแบบ ใช้ภาษาไทยเป็นหลักแทรกด้วยภาษาอังกฤษ

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการประเภทที่สามารถเข้าใจภาษาอังกฤษของนักจัดรายการนั้น เกิดจาก พื้นฐานความรู้ที่มีอยู่เดิม (Background Knowledge) ที่เรียนจากชั้นเรียน คือมีทักษะ การฟังภาษาอังกฤษ (Listening) แต่ยังขาดทักษะการพูด (Speaking) ซึ่งเป็นทักษะภาษาที่ ต้องการการฝึกฝน สำหรับกลุ่มผู้ฟังรายการที่เป็นคนไทย จะมีระดับความสามารถในการสื่อสาร ด้วยภาษาอังกฤษที่จำกัด

1.2) ผู้ฟังที่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษเป็นเพียงคำภาษาอังกฤษ ไม่สามารถสื่อสารด้วยการพูดเป็นประโยคได้ ผู้ฟังรายการประเภทนี้จะพยายามใช้ภาษาอังกฤษ ในช่วงการทำกิจกรรม เพื่อสอดคล้องกับเงื่อนไขของการทำกิจกรรม ด้วยการพูดคำภาษาอังกฤษ แต่ในช่วงการสนทนาส่วนอื่นจะใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารเป็น ประโยคภาษาอังกฤษได้ ดังนั้นผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการประเภทนี้จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนใช้ ภาษาไทยของนักจัดรายการ Radio No Problem อย่างมาก เนื่องจากนักจัดรายการก็พยายาม ดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษตามแนวคิดหลักรายการ และในขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมด้วย ดังพบในตัวอย่าง บทสนทนายระหว่าง คุณวุฒิธร มลิณทจินดา กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ดังนี้

- ดีเจวุฒิธร: OK ดีมากเลยใจหทัยวันนี้นะครับของ Blowing game หรือว่าคำที่ทำให้เกิดความร้อน ที่พัดลมฮาทารี (Hatari) ต้องพัดเป็นศัพท์ที่ง่าย ๆ มาก เฮอะหมูๆเลยนะครับ ดังนั้น จะไม่แปลนะครับ ตั้งใจฟังให้ดีขึ้นนะครับ OK! The first one is Bed
- ดีเจ: อะไรนะครับ
- ดาว: แบด (bad)
- ดีเจวุฒิธร: ไม่ใช่แบด เบดนะเบด เบดนะครับนะครับ เบด (bed) OK? ข้อสองนะครับ Dollar
- ดาว: ดอลเลอร์ (ออกเสียงผิด)
- ดีเจวุฒิธร: Yeah! Very good ดอลเลอร์
- ดีเจ: แปลว่าอะไรนะครับ
- ดีเจวุฒิธร: ดอลเลอร์ ครับดอลเลอร์ (เสียงไทย) Number three OK, the third one is Doctor
- ดาว: ด็อกเตอร์ (เสียงไทย)
- ดีเจวุฒิธร: Yeah! OK รีเบล่าครับคุณดีเจครับ
- ดีเจ: ข้อสองอะไรนะครับ
- ดีเจวุฒิธร: Dollar ครับ OK รียัง
- ดีเจ: ครับ

- ดีเจดูดี: OK นะชื่อสาม Doctor (ด็อกเตอร์ เสียงไทย) ชื่อสี่ Fish (ฟิช เสียงไทย) ครับที่
ว่าย ชื่อห้า Song (ซอง เสียงไทย)
- ดาว: อะไรนะฮะ
- ดีเจดูดี: ซอง ไม่ใช่ซองจดหมายนะครับ แปลว่าเพลง
- ดาว: Strong ที่ สะดรอง (ฟังผิด จาก Song เป็น Strong)
- ดีเจดูดี: Song (ทำเสียงเพลงในคอ) OK คำสุดท้ายแล้วนะครับคำว่า Red
- ดีเจดูดี: Red
- ดาว: Rain (ฟังผิด จาก Red เป็น Rain)
- ดีเจดูดี: เรด (เน้นเสียง) ไม่ใช่ฝน เรด (เน้นเสียง)
- ดีเจดูดี: สีแดง รีเปล่าครับ
- ดีเจดูดี: Umm OK อะเดี่ยวทวนใหม่อีกครั้งนะครับตั้งใจฟังให้ดีทั้งคู่ นะครับ จะไม่ไปนะ
ครับแต่จะบอกนะครับ OK ชื่อแรก Bed เบด สอง Dollar ดอลลาร์ สาม Doctor
ด็อกเตอร์ สี่ Fish ฟิช ห้า Song ซอง หก Red เรด (ออกเสียงคำศัพท์ภาษา
อังกฤษด้วยสำเนียงอังกฤษก่อนและตามด้วยการออกเสียงแบบภาษาไทย)

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า นักจัดรายการพยายามดำเนินรายการบนพื้นฐานของแนว
คิดหลักรายการ นั่นคือใช้ภาษาไทยสลับกับภาษาอังกฤษ แต่เนื่องจากผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ
มีความสามารถในการพูดและเข้าใจภาษาอังกฤษอย่างจำกัด โดยที่นักจัดรายการสามารถสังเกต
ได้จาก การออกเสียงภาษาอังกฤษ และความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของผู้ฟัง
ที่มีส่วนร่วม (คู่สนทนา) ในขณะสนทนา ดังนั้นนักจัดรายการจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนใช้ภาษาไทยให้
มากที่สุด แต่ด้วยเนื้อหากิจกรรมที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการทำกิจกรรม นักจัดรายการจึงต้องใช้
ภาษาอังกฤษแทรกในบทสนทนา และใช้สำเนียงของการออกเสียงแบบภาษาไทย เพื่อสื่อสารให้ผู้
ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการเข้าใจและบรรลุเป้าหมายของการทำกิจกรรมในรายการได้อย่างราบรื่น
จะเห็นได้ว่าผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการที่มีความสามารถภาษาอังกฤษอย่างจำกัดนี้ จะทำให้บท
สนทวารหว่างนักจัดรายการ มีลักษณะแบบ ใช้ภาษาไทยเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาอังกฤษ

ตัวกระตุ้น (Motive) ในการทำกิจกรรมดังกล่าวคือ ของรางวัลจากการทำกิจกรรม (พัช
ฉัตร) และการพูดกระตุ้นของนักจัดรายการ ที่ประกาศเชิญชวนให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมก่อนการทำก
ิจกรรม ซึ่งการประกาศนั้นถือว่าเป็นสัญญาณ (Cue) หรือแรงกระตุ้นเสริมอีกแรง กระตุ้นให้ผู้ฟังเกิด
การตอบสนอง (Response) ด้วยการโทรศัพท์เข้ามามีส่วนร่วมในรายการและใช้ภาษาอังกฤษ

ทั้งๆที่ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของผู้ฟังเองมีจำกัด แต่ก็พยายามที่จะใช้ภาษาอังกฤษเพื่อเป็นเครื่องมือในการทำกิจกรรม เพื่อให้ได้ของรางวัลจากทางรายการ

จากการสังเกตการดำเนินรายการวิทยุทั้ง 2 รายการ พบว่า แม้ว่านักจัดรายการ Channel [V] Radio จะพยายามใช้ภาษาไทยสนทนากับผู้ฟัง มากกว่ารายการ Radio No Problem แต่กลุ่มผู้ฟังรายการ Channel [V] Radio กลับเป็นผู้ฟังรายการที่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษดีกว่ากลุ่มผู้ฟังรายการ Radio No Problem ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะและภาพลักษณ์ของนักจัดรายการ Channel [V] Radio ที่มีความเป็นสากลมากกว่านักจัดรายการ Radio No Problem ซึ่งจะมีผลทางจิตวิทยาของกลุ่มผู้ฟังรายการคนไทยในการเปิดรับฟังรายการวิทยุ และการตัดสินใจมีส่วนร่วมในรายการ

2. ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมที่มีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี (Participant who has strong English communication skills) สำหรับผู้ฟังรายการประเภทที่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดีนั้น ทำให้นักจัดรายการวิทยุ สามารถใช้บทสนทนาภาษาอังกฤษล้วนหรือใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักได้ เนื่องจากไม่ต้องพะวงกับความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษของผู้ฟัง แต่ถึงอย่างไรลักษณะการใช้ภาษาอังกฤษในบทสนทนา ของนักจัดรายการทั้ง 2 รายการก็มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดหลักรายการ และกลุ่มเป้าหมายของรายการที่แตกต่าง

สำหรับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการที่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ดี สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ 1) ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมคนไทยที่มีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี 2) ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมที่เป็นชาวต่างชาติ

2.1) ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมคนไทยที่มีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี เป็นกลุ่มผู้ฟังรายการที่มีประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษในระยะเวลาพอสมควร ที่สามารถฟัง (Listening) พูด (Speaking) ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี สื่อสารกับนักจัดรายการวิทยุด้วยภาษาอังกฤษรู้เรื่อง และเข้าใจบทสนทนาภาษาอังกฤษของนักจัดรายการ ทำให้เกิดการลื่นไหลระหว่างการสนทนาออกอากาศ ทำให้บทสนทนายระหว่างนักจัดรายการมีลักษณะเป็นแบบ ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ดังตัวอย่างบทสนทนายระหว่างคุณวุฒิศร มิลินทจินดา นักจัดรายการ Radio No Problem กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ดังนี้

- ดีเจอดดี: Connecto? Let's see what's behind Connecto (SFX: Walls Quiz Words)Wow! OK. Now! OK. Now! I open up the envelope and I have three alphabets all together. สามตัวอักษรนะครับ You have to name any words in English beginning of starting of that letter. OK?
- โบว์: Yeah!
- ดีเจอดดี: Here we go. The first one is "E"
- โบว์: "E"?
- ดีเจอดดี: Yeah
- โบว์: Expectation
- ดีเจอดดี: Very Good! What's that exactly mean?
- โบว์: คาดหมาย
- ดีเจอดดี: ความคาดหวัง
- โบว์: เออ ! ความคาดหวัง ความคาดหวัง
- ดีเจอดดี: OK. What ever that's correct. OK. The next one is "T".
- โบว์: "T" ?
- ดีเจอดดี: Yeah!
- โบว์: Total.
- ดีเจอดดี: What's that?
- โบว์: เออ! ยอดรวม
- ดีเจอดดี: OK. And the last one is "A"
- โบว์: "A"?
- ดีเจอดดี: Yeah
- โบว์: เออ! Assemble.
- ดีเจอดดี: เออ! Assemble? What's that?
- โบว์: เออ! รวบรวมหรือประชุม
- ดีเจอดดี: Very Good! (เน้นเสียง) OK. You got all three words, so what song you would you like to listen to?
- โบว์: *Out of my head*.....

จากบทสนทนา พบว่า เงื่อนไขของการทำกิจกรรมต้องใช้ภาษาอังกฤษ และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมก็มีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี (สังเกตจากการโต้ตอบบทสนทนา

การออกเสียงภาษาอังกฤษ และประวัติการศึกษา) แต่นักจัดรายการวิทยุก็ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษล้วนในบทสนทนานี้ได้ เนื่องจากกลุ่มผู้ฟังรายการ Radio No Problem ส่วนใหญ่เป็นคนไทย นักจัดรายการจึงจำเป็นต้องแทรกคำแปลภาษาไทยในบางช่วงของบทสนทนา เพื่อไม่ให้รายการน่าเบื่อหน่ายสำหรับผู้ฟังที่บ้าน

2.2) ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมที่เป็นชาวต่างชาติ (Foreigners) มักพบผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการประเภทนี้ในรายการ Channel [V] Radio มากกว่าในรายการ Radio No Problem และผู้ฟังชาวต่างชาติก็มีส่วนทำให้บทสนทนาของนักจัดรายการ มีลักษณะแบบใช้ภาษาอังกฤษล้วนในบทสนทนา ดังตัวอย่างบทสนทนาย่หว่าง คุณขจรศักดิ์ ศิลปทอง นักจัดรายการ Channel [V] Radio กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ดังนี้

ดอนนี่ปี: O.K. I got that correct. O.K. What's up? What were you doing today, huh? Everything's o.k.?

ฮิวจา: Umm...I'm going to...(mumbling) renew...renew my VISA.

ดอนนี่ปี: You're gonna... (ทำเสียงงึมงำในคอเล็กน้อย) what!? (หัวเราะ)

ฮิวจา: Renew my VISA.

ดอนนี่ปี: Oh! What are you? You are...what citizen are you?

ฮิวจา: I'm an Indian citizen.

ดอนนี่ปี: You're an Indian citizen and ...Ah...is it harder to renew your VISA here in Thailand? I wouldn't remember actually. I remember when I used to have...Ah...to do my VISA, right? I used to have to go all the way down to "มาบตาพุด"...that is ...Ah...in Rayong ...to do my VISA.

ฮิวจา: It's in Sathorn.

ดอนนี่ปี: Sathorn? O.K. Well!...anyway good luck to you...Hopefully, it will go by very quick, o.k.?

ฮิวจา: (หัวเราะ) Thanks.

ดอนนี่ปี: Um... as to this question here ...Um... The Roman Empire used to use what liquid as a teeth strengthener and also a whitener back centuries ago?

ฮิวจา: I think it's Hydrogen Peroxide.

ดอนนี่ปี: Hydrogen Peroxide? . What is that? That's a ... that's a Is that? That's a scientific name, right?

- ฮิวจา: Yeah.
- ดอนนี่บี: "Bleach" They used to use "bleach" as liquid ... really back then?
- ฮิวจา: No. It's the chemical than bleach.
- ดอนนี่บี: Really?
- ฮิวจา: Yeah.
- ดอนนี่บี: O.K. I think that wouldn't heard though, would it? Um... Hydrogen Peroxide is a little bit too scientific for me ... Um... basically I'm looking for something more simple and Ah...more in everyday, o.k.?

จากบทสนทนา พบว่า ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio ที่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ดีนั้น ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษาจากโรงเรียนนานาชาติ (International School) หรือชาวต่างชาติ (Foreigners) ที่มีความสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างคล่องแคล่ว และนักจัดรายการวิทยุจะไม่แปลบทสนทนาภาษาอังกฤษที่สื่อสารขณะออกอากาศ เพราะกลุ่มผู้ฟังรายการสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษที่สื่อสารในรายการได้ ดังนั้นบทสนทนาในรายการ Channel [V] Radio จึงมีลักษณะเป็นแบบใช้ภาษาอังกฤษล้วน คือไม่แปลเป็นภาษาไทย ซึ่งจะมีความแตกต่างจากบทสนทนาในรายการ Radio No Problem

จากที่กล่าวมา เป็นการวิเคราะห์ถึงลักษณะของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งของการสนทนาออกอากาศในรายการวิทยุ และการมีส่วนร่วมนั้นเกิดจากผู้ฟังได้รับแรงกระตุ้นและตอบสนองต่อตัวกระตุ้นต่างๆ จึงส่งผลให้เกิดพฤติกรรมมีส่วนร่วมในรายการ ดังนั้น ส่วนต่อไปของงานวิจัยนี้จะพิจารณาถึง **สิ่งสนับสนุน (Reinforcement)** หรือรางวัล (Reward) ซึ่งเป็นผลที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem

● **ประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)**

จากการศึกษาประโยชน์ที่ผู้ฟังรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการ พบว่า ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการจะได้รับประโยชน์ 2 ด้านด้วยกัน คือ 1) ประโยชน์ด้านความบันเทิงจากการมีส่วนร่วมในรายการ 2) ประโยชน์ด้านการมีโอกาสในการพูดภาษาอังกฤษ

1 ประโยชน์ด้านความบันเทิง (Entertainment) สำหรับประโยชน์ด้านนี้เป็นเป้าหมายหลักของรายการทั้ง 2 รายการ ที่ต้องการนำเสนอเนื้อหารายการที่เน้นความบันเทิงผู้ฟังรายการโดยตรง ซึ่งสามารถแบ่งประโยชน์ด้านความบันเทิงที่นอกเหนือจากการฟังเพลงที่ตนชื่นชอบ ออกเป็นลักษณะย่อยได้อีก 2 ลักษณะดังนี้

1.1) ความบันเทิงจากการพูดคุยของนักจัดรายการวิทยุ จุดประสงค์หลักของการสนทนาออกอากาศ คือ การทำกิจกรรมในรายการ ซึ่งก่อนและหลังการทำกิจกรรมนักจัดรายการวิทยุใช้เทคนิคการพูดหยอกล้อ เพื่อให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมรู้สึกเป็นกันเอง เกิดความสนุกสนาน และลดความตึงเครียดของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ซึ่งการพูดหยอกล้อ ยังสามารถลดช่องว่างระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการได้ ดังที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio กล่าวว่

"สนุกดีครับคุยกับพีดีเจ พีดีเจคุยสนุกชอบพูดเล่นให้หัวเราะ สนุกดีครับ" (นายบุญชัย มนต์ชัยตระกูล, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543) "ไม่ยากให้พวกพีดีเจเหงา (หัวเราะ) ชอบคุยสนุกดี พีๆเค้าคุยสนุก (นางสาวฉลองขวัญ ภาวราษฎร์, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543) "สนุกดีได้ออนแอร์ (On-air) ได้คุยกับดีเจที่ปลื้ม ชอบมาก" (บุรณัฐ บุรกรรมโกวิท, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543)

1.2) ความบันเทิงจากการทำกิจกรรมในรายการ สำหรับความบันเทิงจากการทำกิจกรรมในรายการนี้สามารถย่อยออกเป็น ความบันเทิงจากการได้รับของรางวัล และความบันเทิงจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกสถานที่

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการนั้นถูกกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในรายการด้วย ของรางวัลต่างๆ โดยที่ของรางวัลนั้นอาจจะเป็นเพียงเพลงหนึ่งเพลงที่ผู้ฟังต้องการฟัง หรือของรางวัลในรูปแบบลักษณะของผลิตภัณฑ์จากสินค้าต่างๆที่เป็นผู้สนับสนุนรายการ ตัวคอนเสิร์ตจากศิลปินทั้งไทยและต่างประเทศที่ต้องการโปรโมต (Promote) เพลง หรือแม้กระทั่งตัวภาพยนตร์ทั้งไทยและต่างประเทศเช่นกัน ดังนั้นเมื่อผู้ฟังได้ที่มีส่วนร่วมในรายการ ก็จะสามารถได้รับของรางวัลต่างๆเหล่านี้ ดังที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

"ขอบโทรช่วงพีบีค อยากรู้ของค่ะ" (นางสาวทิพวรรณ เจริญพิทักษ์, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543) "ผมอยากรู้ตัวดูหน้าคนเสิร์ทครับ แต่ต้องกดถี่หน่อย โทรติดยากมากครับ (หัวเราะ) (นายเอกวิทย์ ทองงาม, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543) "ก็มีบางครั้งที่อยากได้ CD single ของนักร้อง ก็เลยโทรไปตอบคำถาม ก็ส่วนมากเป็นคำถามเกี่ยวกับเพลง ชอบอยู่แล้วก็เลยตอบได้ครับ ผมเป็นคนชอบฟังเพลงฝรั่งอยู่แล้วด้วย ก็เลยง่าย" (บุรณัฐ บุรกรวมโกวิท, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543) "

สำหรับ ความบันเทิงจากการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกสถานที่ ที่ทางรายการจัดขึ้น โดยการจัดกิจกรรมนอกสถานที่นั้นเน้นความบันเทิงสนุกสนาน ผู้ฟังได้เที่ยวโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด และยังมีโอกาสได้พบกับดารานักร้อง นักจัดรายการวิทยุที่ตนชื่นชอบอีกด้วย ดังที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem ได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

"ส่วนใหญ่คือนานๆครั้งที่โทร จริงๆแล้วชอบฟังมากกว่า แต่ถ้าโทรก็คือมีโปรแกรมที่น่าสนใจและเราสนใจ อย่างเช่น English Camp" (นางสาวฉลองขวัญ ถาวรายุศม์, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543) "ผมอยากเที่ยวครับ เมื่อครั้งล่าสุดสนุกมาก (ลากเสียง) เจอพี่ๆดีเจ ดารา นักร้องเยอะมาก (ลากเสียง) ชอบที่สุด และที่สำคัญฟรี ครับ..." (นายบุญชัย มนต์ชัยตระกูล, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543)

2. ประโยชน์ด้านการมีโอกาสในการพูดภาษาอังกฤษ (Opportunities to speak English) จากอิทธิพลของภาษาอังกฤษที่มีต่อวัยรุ่นไทยนั้น ได้มีส่วนผลักดันให้วัยรุ่นและหนุ่มสาววัยทำงาน เกิดการกระตือรือร้นที่จะฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ผนวกกับกระแสความนิยมเพลงสากลได้เข้ามามีอิทธิพลต่อรสนิยมการฟังเพลงของวัยรุ่น ดังนั้น การมีส่วนร่วมในรายการด้วยการสนทนาออกอากาศกับนักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio จึงเป็นโอกาสหนึ่งของการใช้ภาษาอังกฤษ

จากการวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมในรายการ ของผู้ฟังรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio พบว่า โอกาสในการพูดภาษาอังกฤษนั้นสามารถ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) โอกาสในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อแสดงความโก้เก๋และทันสมัย 2) โอกาสในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษ

2.1) โอกาสในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อแสดงความโก้เก๋และทันสมัย สำหรับการมีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio นั้น ผู้ฟังจะได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมที่แตกต่างจากรายการเพลงเพื่อความบันเทิงรายการอื่น นั่นคือ โอกาสในการพูดภาษาอังกฤษของผู้ฟังคนไทย ทั้งนี้เนื่องจาก ทักษะคิด และค่านิยม สื่อต่างๆ และอิทธิพลจากการเรียนภาษาอังกฤษในต่างประเทศ ของวัยรุ่นไทยที่ให้ความสำคัญและมองว่าการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษได้ เป็นการแบ่งชั้นของคนในสังคม คนที่สื่อสารภาษาอังกฤษได้จะมีทันสมัย (Modern) โก้เก๋ (Trendy) ถูกมองว่าเป็นคนเก่งมีความสามารถ (Talent)

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ที่ได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในด้านนี้นั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ฟังที่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ในระดับดีถึงดีมาก และมีพื้นฐานการใช้ภาษาอังกฤษ (English background knowledge) ในระดับดี ทั้งทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ (Listening and speaking skills) ซึ่งมีความต้องการที่จะแสดงความสามารถที่มีอยู่ในหมู่เพื่อนฝูง หรือสร้างความภูมิใจและพึงพอใจให้กับตนเอง ด้วยการมีส่วนร่วมในการสนทนากับนักจัดรายการวิทยุ และใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อสารสนทนาออกอากาศ

ตั้งที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการได้ให้สัมภาษณ์ว่า "ผมเป็นคนชอบพูดภาษาอังกฤษอยู่แล้ว ถูกผิดไม่รู้ขอพูด (หัวเราะ) ก็คิดว่าถูกนะ คิดอะไรก็พูดเลย จะพยายามทำเสียง แบบว่าออก accent ให้เหมือนด้วยสนุกดี รู้สึกดีที่พูดภาษาอังกฤษได้ ภูมิใจครับ" (นายบุญชัย มนชัยตระกูล, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem, สัมภาษณ์ 20 มิถุนายน 2543) "เวลาพูดภาษาอังกฤษเสียงจะเพราะค่ะ เลยชอบพูด (หัวเราะ) (นางสาวทิพย์วรรณ เจริญพิทักษ์, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem, สัมภาษณ์ 20 มิถุนายน 2543) "รู้สึกดีเวลาคุยกับดีใจแล้วก็ได้ตอบได้รู้เรื่อง มันก็อยู่แล้วนะครับที่รู้สึกภูมิใจที่พูดได้ และรู้เรื่องภาษาอังกฤษ เพราะมีเพื่อนอายุเท่ากันแต่เขาพูดภาษาอังกฤษไม่ได้เลย" (บุรณัฐ บุรกรรรมโกวิท, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio, สัมภาษณ์, 2543) "ได้ใช้ภาษาอังกฤษคุยกับดีใจค่ะ ถ้าพูดไม่ได้ก็เปลี่ยนเป็นภาษาไทย ฟังดีใจดี ชอบเสียงดีใจ พูดภาษาอังกฤษเพราะ" (วศินา สามนศร, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543) "ผมชอบฟังเพลงฝรั่งมากกว่าเพลงไทย ผมรู้จักเพลงเยอะ ถ้าเป็นคำถามเกี่ยวกับเพลง ผมตอบได้หมด" (สมเกียรติ คำศรี, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543)

นอกจากนี้ยังพบว่า โอกาสในการพูดภาษาอังกฤษในรายการวิทยุจะให้ความสำคัญรู้สึกที่แตกต่างจากการฝึกพูดภาษาอังกฤษในห้องเรียน เนื่องจากการพูดภาษาอังกฤษกับนักจัดรายการ

วิทยุเป็นบทสนทนาที่เกิดขึ้นสดๆ ไม่มีการเตรียมการหรือท่องจำก่อนการสนทนา ฉะนั้นคู่สนทนา ต้องใช้ความสามารถอย่างมากในการโต้ตอบบทสนทนาภาษาอังกฤษ ซึ่งความรู้สึกนี้จะส่งผลทางด้านจิตวิทยาต่อผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ที่ต้องการแสดงความสามารถของตนสู่มวลชน หรือต้องการแสดงความสามารถภายในกลุ่มเพื่อนที่มีรสนิยมในการรับฟังรายการวิทยุ รายการเดียวกัน

2.2) โอกาสในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษ
สำหรับประโยชน์ด้านนี้ รายการ *Radio No Problem* จะมีความเด่นชัด ในแนวคิดของการเปิดโอกาสเพื่อการเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษมากกว่ารายการ Channel [V] Radio นักจัดรายการ *Radio No Problem* ทั้ง 5 ท่าน ต่างพยายามดำเนินรายการให้อยู่ภายใต้แนวคิดหลักรายการที่ต้องการกระตุ้นให้ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ เกิดการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษ ดังที่ คุณจันทนา จันทสดิษฐ์ ผู้สร้างสรรค์รายการกรีนเวฟและผู้คัดเลือกนักร้องรายการวิทยุของบริษัทเอไอเอ็ม มีเดียจำกัด กล่าวถึงจุดประสงค์ของการผลิตรายการว่า

"คือเราอยากให้คนฟังไม่กลัวการใช้ภาษาอังกฤษ เพราะถ้าคุณสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษง่ายๆ ได้ก่อน ก็ใช้พูดได้ แต่พูดคนเดียวก็ไม่มีประโยชน์ต้องเอาไปใช้พูดได้จริงด้วย สังเกตไม่ว่าเด็กไทยเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่อนุบาลแต่พูดอังกฤษไม่ได้เลย เพราะว่าเราเน้นแต่เรียนแกรมมา (English grammar) เรียนแล้วพูดไม่ได้ เราอยากให้คนฟังที่อยากพูดอังกฤษ โทงเข้ามาใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารจริงๆ. กับดีเจคนไทย เพราะว่าธรรมชาติเด็กไทยกลัวฝรั่ง ถ้าคนไทยพูดด้วยจะรู้สึกสบายใจกว่า เวลาพูดกันไม่รู้เรื่องเค้าก็ยังไม่พูดภาษาไทยผสมเข้าไปเพื่อให้เข้าใจ.." (จันทนา จันทสดิษฐ์, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543)

ผู้ฟังรายการ *Radio No Problem* กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในรายการว่า "ใช้ภาษาอังกฤษค่ะ เพราะเล่นเกมต้องพูด ส่วนมากช่วงที่พูดดี ที่พูดดีพูดภาษาอังกฤษฟังง่าย ก็แค่ตอบคำถามด้วยภาษาอังกฤษ...ดีค่ะเพราะเราจะได้รู้ว่าเราก็ก็น่าฟังภาษาอังกฤษออก พูดได้ก็จะตอบด้วยภาษาอังกฤษ ถ้าไม่ได้ก็เปลี่ยนเป็นภาษาไทยค่ะ" (นางสาวฉลองขวัญ ถาวรายุศม์, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ *Radio No Problem*, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543) "ดีชอบค่ะที่ดีเจใช้ภาษาอังกฤษคุยกับเรา เพราะจะได้ฟังภาษาด้วยทำให้รู้คำศัพท์มากขึ้น ฟังแล้วตอบคำถามได้ คิดว่าฟังภาษาอังกฤษเยอะ ทำให้เราฟังเก่งขึ้น และก็จะได้พูดได้" (นางสาวณัฐวรรณ รัตนชัย, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ *Radio No Problem*, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543) "ได้ความรู้ดีค่ะ ฝึกสำเนียงภาษาอังกฤษ" (อารดา อยู่ญาติวงศ์, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio, สัมภาษณ์,

20 มิถุนายน 2543) "ชอบเสียงดีเจจูลี่ค่ะ อยากพูดได้แบบจูลี่ค่ะ" (ธวัชดี สุขะการผดุง, ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543)

สำหรับ รายการ Channel [V] Radio มีแนวคิดหลักไม่เด่นชัดในเรื่องการสอดแทรกความรู้ภาษาอังกฤษให้กับผู้ฟังรายการ แต่จากการวิเคราะห์ถึงลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการร่วมกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการแซนดอนวีรเดโอ พบว่าแม้ว่ารายการ Channel [V] Radio จะไม่เน้นที่การเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ แต่อย่างไรก็ตามผู้ฟังที่มีส่วนร่วมก็เกิดการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะการเรียนรู้ทักษะการฟัง (Listening) และทักษะการพูดออกเสียง (English accent) ภาษาอังกฤษจากนักจัดรายการที่เป็น English Native Speaker ในทางอ้อม เช่น ตัวอย่างการพูดดำเนินรายการของคุณจามจุรี จูลี่ แคลเซออร์ นักจัดรายการ Channel [V] Radio

ดีเจเจเจ: **Electric Acid** ในช่วงเวลาหลัง 4 โมง แต่ถ้าคุณชอบ **Hot Latin** ก็ให้คะแนนได้เหมือนกัน หรือถ้าคุณชอบเพลงในยุค **Eighty Split** คุณก็สามารถ **vote**"

จากเนื้อหาในการประกาศและเชื่อมรายการที่ยกตัวอย่างข้างต้น ดูเหมือนจะไม่มีเนื้อหาในส่วนใดเลยที่สอดแทรกความรู้การใช้ภาษาอังกฤษ มีเพียงเนื้อหาความบันเทิงเท่านั้น แต่ถ้าพิจารณาการพูดภาษาอังกฤษของนักจัดรายการท่านนี้ จะพบว่านักจัดรายการออกเสียงภาษาอังกฤษแบบ English Native Speaker ซึ่งผู้ฟังรายการสามารถ เรียนรู้ จดจำ และนำไปพูดตามการออกเสียงของเจ้าของภาษา เกิดการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษได้ ในทางอ้อม

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการคนไทย สามารถได้รับโอกาสของเกิดการเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษได้ จากการสนทนากับนักจัดรายการวิทยุที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในรายการ ดังที่ คุณเนตรปรีชา ชุมไชโย หรือครูเคท ผู้เขียนหนังสือ *ฝึกภาษาอังกฤษกันยังไงทำไมไม่สำเร็จสักที* และอาจารย์สอนพิเศษภาษาอังกฤษที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน กล่าวว่า

"ปัจจุบันมีรายการวิทยุ FM อยู่ 2-3 รายการ คลื่นที่ออกอากาศเป็นภาษาอังกฤษ ควรเลือกฟังรายการที่ผู้จัดเป็นชาวต่างชาติจะดีกว่าหรือไม่ก็เลือกผู้จัดรายการไทยที่พูดภาษาอังกฤษได้เหมือนฝรั่ง...รายการวิทยุที่ฝรั่งจัดรายการส่วนใหญ่เป็นรายการเพลง การฟังเพลงฝรั่งจะช่วยให้สมองได้คุ้นประโยคอัตโนมัติไว้พูดได้โดยไม่ต้องคิดเรียบเรียงก่อน แต่จะไม่ช่วยเรื่องการออกเสียงเท่าไรหรอก อย่างไรก็ตามฝึกร้องเพลงฝรั่งไว้ก็จะช่วยให้ปากขยับออกเสียงฝรั่งได้คล่องค่ะ พอเวลาดีเจ

ฝรั่งเขาพูด ก็หัดพูดตาม ออกเสียงตาม ใส่อารมณ์ตามให้เหมือนเขา ถ้ารายการไหนมีโทรศัพท์เข้าไปคุยกับผู้จัดเป็นภาษาอังกฤษ คงอย่าปล่อยให้โอกาสในการฝึกภาษาอังกฤษฟรีหลุดลอย โทรเข้าไปคุยเถอะไม่ต้องอาย เพราะไม่มีใครรู้ว่าคุยเป็นใคร...ฟังไม่ออกไม่ต้องตกใจ ฟังๆไปทุกวันก็ชินเอง" (เนตรปรีชา ชุมไชโย, ฝึกภาษาอังกฤษกันยังไง ทำไมไม่สำเร็จสักที, หน้า83)

จากการวิเคราะห์ถึงประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการ พบว่า แม้ว่าทั้ง 2 รายการจะมีแนวคิดหลักของการดำเนินรายการที่ต่างกัน แต่ลักษณะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในการสนทนาของนักจัดรายการวิทยุ สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ของการสร้างโอกาสในการเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับผู้ฟังคนไทย ที่มีส่วนร่วมในรายการทั้ง 2 รายการ ได้เป็นอย่างดี

รายการวิทยุทั้ง 2 รายการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นไทยที่มีความรู้การใช้ภาษาอังกฤษจากชั้นเรียน ได้มีโอกาสพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ เนื่องจากการเรียนภาษาอังกฤษในห้องเรียนนั้น ส่วนใหญ่เน้นที่หลักของการใช้ภาษา (English grammar) และเน้นการใช้ภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะทั้งฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งแม้ว่าในห้องเรียนจะเน้นที่การเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่าผู้เรียนถูกฝึกการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการอ่านและเขียนมากกว่า ซึ่งทำให้เยาวชนขาดโอกาสในการพูดและฟังภาษาอังกฤษ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

ฉะนั้นการมีส่วนร่วมในรายการด้วยการใช้ภาษาอังกฤษร่วมกับภาษาไทยในบทสนทาระหว่างนักจัดรายการนั้น ทำให้เยาวชนสามารถนำความรู้และหลักเกณฑ์ภาษาอังกฤษ (English grammar) จากชั้นเรียนมาประยุกต์เข้ากับบทสนทนาในรายการวิทยุ ซึ่งจะช่วยให้เยาวชนไทย ได้รับโอกาสในการฝึกใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารสนทนาในชีวิตจริงได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการพูด (Speaking) และทักษะการฟัง (Listening) โดยเน้นที่การสื่อสาร หรือที่เรียกว่า Communicative Approach ซึ่งผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการสามารถใช้ภาษาอังกฤษ ในลักษณะที่ไม่ต้องพะวงกับหลักเกณฑ์ของภาษามากนัก แต่เน้นที่การส่งความหมายและการสื่อสารจากผู้พูดไปยังผู้ฟัง มากกว่าการเน้นย้ำในเรื่องของหลักภาษา ซึ่งการยึดติดกับหลักเกณฑ์ภาษา จะทำให้การพูดภาษาอังกฤษของเยาวชนไทยเกิดการติดขัดไม่ลื่นไหล

สรุปได้ว่า รายการวิทยุ ถือได้ว่าเป็นสื่อประเภทหนึ่ง ที่ผู้ฟังสามารถเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างสะดวก โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการวิทยุที่นำเสนอเนื้อหาสากล ดังที่คุณ

อิสรา สุนทรวัฒน์ ผู้ดำเนินรายการ "พูด ฟิต ฟอ ไฟ" ทางสถานีโทรทัศน์ อ.ส.ม.ท. ช่อง 9 ได้กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า "ภาษาอังกฤษกับคนไทยเป็นเรื่องสำคัญ ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในโลก เป็นภาษาโลกการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างง่าย ๆ เราอาจจะอ่านป้ายต่าง ๆ ร้องเพลงภาษาอังกฤษก็ได้เหมือนกัน หรือการฟังเพลงภาษาอังกฤษที่เราชื่นชอบแล้วก็ร้องตามไป มันช่วยฝึกเราในการพูดได้เหมือนกัน" (แนวหน้า 2541: 14)

พร้อมกันนี้ **คุณสาลินี ปันยารชุน** นักจัดรายการวิทยุทั้งคลื่นเพลงไทยและเพลงสากลและผู้ผลิตรายการวิทยุได้พูดถึงประโยชน์ของรายการวิทยุที่ใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยร่วมกันว่า "ทำให้คนไทยได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษมีการซึมซับภาษาอังกฤษมากขึ้นอย่างเช่นฟังเพลงนี้ไม่รู้หรอกว่าเพลงนี้มีความหมายอย่างไรเขาก็มาช่วยแปลให้ก็จะได้เข้าใจมากขึ้นพอมีคนไทยพูดภาษาอังกฤษทำให้เด็กหรือเยาวชนมีความกล้าแสดงออกที่จะพูดภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น"(กรุงเทพธุรกิจ :2542 :10)

จากการศึกษาวิจัยนี้ พบว่า ลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของนักจัดรายการทั้ง 2 รายการ ทั้ง 10 ท่านจะมีลักษณะการใช้ภาษาที่คล้ายคลึงกัน แต่ลักษณะการนำเสนอรายการ แต่ละท่านมีความแตกต่างกันและโดดเด่นจากกันมาก ทั้งนี้เกิดจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องในขณะดำเนินรายการ

● **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในขณะดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem และนักจัดรายการ Channel [V] Radio**

1 **บุคลิกลักษณะท่าทางและทัศนคติส่วนบุคคลของนักจัดรายการวิทยุ** (Characteristic, Personality and Attitude) บุคลิกลักษณะท่าทางที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ลักษณะการพูด หรือการแสดงออกของนักจัดรายการแต่ละท่าน มีความแตกต่างกันมาก เช่น คนที่มีบุคลิกภาพเรียบร้อย น้ำเสียงหรือลีลาการพูดที่แสดงออกมา จะมีความนุ่มนวล สุภาพ ใช้เสียงอ่อนโยน น่าฟัง หรือคนที่มีบุคลิกคล่องแคล่ว ว่องไว กระตือรือร้น (Active) ลักษณะการพูดจะสะท้อนความตื่นตัว (Active) อยู่ตลอดเวลา จังหวะการพูดจะเร็ว และกระชับ นอกจากนี้ ทัศนคติ ยังมีผลต่อลีลาการพูดอีกเช่นกัน ตัวอย่างเช่น คนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เขาจะพยายามศึกษา และเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง จากสิ่งแวดล้อม รอบๆ ตัว เป็นต้น

สำหรับนักจัดรายการวิทยุที่มีลักษณะท่าทาง บุคลิก และทัศนคติ ที่แตกต่างกันนั้น มีส่วนช่วยสร้างสีสันให้กับรายการวิทยุอย่างมาก เนื่องจากนักจัดรายการหนึ่งท่าน มีชั่วโมงในการดำเนินรายการประมาณ 2-3 ชั่วโมง ฉะนั้นในหนึ่งวันของการดำเนินรายการวิทยุ บรรยากาศในรายการจะมีการเปลี่ยนแปลง อย่างตลอดเวลาทุกๆ 2-3 ชั่วโมง เพื่อความเพลิดเพลิน และเพิ่มความจำเจ ในการนำเสนอรายการแก่ผู้ฟัง

2. ประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษและประสบการณ์ในต่างประเทศ (Experience of using English / Experience in abroad) ประสบการณ์ในต่างประเทศ และประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษนี้ มีอิทธิพลต่อการดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการนำเสนอรายการอย่างมาก เนื่องจากผู้ที่มีประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษที่มากกว่า จะมีลักษณะการพูดภาษาอังกฤษที่คล่องแคล่ว ใช้ภาษาอังกฤษด้วยรูปประโยคและคำศัพท์ที่หลากหลาย ออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง พูดสนทนาภาษาอังกฤษอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ติดขัด

สำหรับนักจัดรายการ Radio No Problem มีนักจัดรายการวิทยุที่มีประสบการณ์ในต่างประเทศมากกว่า 10 ปีขึ้นไป เพียงแค่ 2 ท่านเท่านั้น คือ คุณนภดล ชีวิตานนท์ และคุณ วุฒิธร มิลินทจินดา ส่วนนักจัดรายการอีก 2 ท่านเป็นนักจัดรายการที่มีประสบการณ์ในต่างประเทศเพียง 2-3 ปีเท่านั้น ซึ่งบางครั้งทำให้การดำเนินรายการมีความติดขัด เนื่องมาจากนักจัดรายการวิทยุออกเสียงผิดหรือใช้ภาษาอังกฤษผิด

นักจัดรายการ Channel [V] Radio ทั้ง 5 ท่าน ต่างมีประสบการณ์ในต่างประเทศมากกว่า 10 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่ต่างก็เป็นนักจัดรายการที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก (English Native Speakers) ฉะนั้นบรรยากาศของการดำเนินรายการ Channel [V] Radio จึงมีความเป็นสากลมากกว่ารายการ Radio No Problem

3. ประสบการณ์การใช้ภาษาไทย (Experience of using Thai language) จากคุณสมบัติของนักจัดรายการวิทยุคลื่นเพลงไทย นักจัดรายการวิทยุต้องพูดภาษาไทยได้ ออกเสียงได้ชัดเจน ใช้ภาษาไทยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ภาษา และสถานการณ์ ซึ่งนักจัดรายการ Radio No Problem ส่วนใหญ่เป็นนักจัดรายการที่มีประสบการณ์การใช้ภาษาไทย สามารถสื่อสารด้วยภาษาอย่างชัดเจนและถูกต้องตามหลักเกณฑ์ภาษา ซึ่งถือว่ามีคุณสมบัติในการใช้ภาษาไทย สำหรับนักจัดรายการ Channel [V] Radio เป็นนักจัดรายการที่มีประสบการณ์ในการใช้ภาษาไทย

น้อยมาก บางท่านไม่สามารถสนทนาภาษาไทยได้ในประโยคสนทนายาวๆ หรือไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ภาษาไทยบางคำ ซึ่งบางครั้งทำให้เนื้อหาของการทำงานกิจกรรมรายการมีความยืดเยื้อ ขณะสนทนาออกอากาศ

4. ประสบการณ์การดำเนินรายการวิทยุคลื่นเพลงไทยและสากล (Experience in radio broadcast programming) นักจัดรายการ Radio No Problem ท่านเดียว คือ คุณภูมิชาย บุญสินสุข ที่มีประสบการณ์การดำเนินรายการวิทยุคลื่นเพลงไทย และทำให้คุณภูมิชายมีภาพลักษณ์ของนักจัดรายการคนไทย พูดภาษาไทยดำเนินรายการ เมื่อเปลี่ยนมาดำเนินรายการที่ต้องใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในรายการ คุณภูมิชายจึงไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษตามแนวคิดหลักรายการได้ เพราะมีภาพลักษณ์ของนักจัดรายการคลื่นเพลงไทยอยู่ จึงจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยล้วนในการดำเนินรายการ สังเกตได้ว่าประสบการณ์การดำเนินรายการคลื่นเพลงไทยมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาในการดำเนินรายการของ คุณภูมิชาย บุญสินสุขอย่างมาก สำหรับนักจัดรายการ Radio No Problem ท่านอื่นๆ ไม่เคยมีประสบการณ์การดำเนินรายการวิทยุมาก่อน แต่ก็สามารถดำเนินรายการ Radio No Problem และเป็นนักจัดรายการที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้ฟังรายการเช่นกัน

นักจัดรายการ Channel [V] Radio เกือบทุกท่าน (ยกเว้นคุณจามจุรี จูดี แคลสเซอร์) ต่างมีประสบการณ์การดำเนินรายการวิทยุคลื่นเพลงสากลมาก่อน ดังนั้นทุกท่านจึงนำทักษะและเทคนิคในการดำเนินรายการวิทยุคลื่นเพลงสากล มาประยุกต์เข้ากับการดำเนินรายการ Channel [V] Radio ได้เป็นอย่างดี

5. ประสบการณ์การทำงาน (Working Experience) นักจัดรายการทั้ง 2 รายการต่างมีประสบการณ์การทำงานด้านบันเทิงมาแล้วทั้งสิ้น ทั้งงานพิธีกร งานพากย์หนัง การ์ตูน งานเบื้องหลัง โทรทัศน์ และการดำเนินรายการวิทยุ ซึ่งประสบการณ์งานบันเทิงมีส่วนช่วยส่งเสริม บุคลิก และลักษณะของนักจัดรายการทั้ง 10 ท่าน ให้มีความโดดเด่น กล้าที่จะแสดงออก มีความมั่นใจ ซึ่งจะสะท้อนออกมาในการพูด

6. ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมการออกเสียงสำหรับการพูดดำเนินรายการวิทยุ (Accumulation of knowledge and skills in radio broadcast programming) จากการศึกษานักจัดรายการ และการสังสรรค์ความรู้ต่างๆ ของนักจัดรายการทั้ง 2 รายการ พบว่า นักจัดรายการ Radio No Problem 3 ท่านคือ คุณวุฒิธร มิลินทจินดา และนักจัดรายการ Channel [V] Radio คุณ

จามจุรี จูดี แคสเซอร์ และคุณจูดี คอร์ฟแมน ต่างมีประสบการณ์ที่เหมือนกันคือ ประสบการณ์การเล่นละครเวที และการเรียนการพูด ซึ่งทำให้นักจัดรายการทั้ง 3 ท่านมีลีลาการพูด และการออกเสียงที่โดดเด่นและแตกต่างจากนักจัดรายการท่านอื่น ด้วยการพูดเน้นคำ เน้นเสียง และลากเสียงเพื่อสื่ออารมณ์ขณะพูดดำเนินรายการ ตั้งใจผลิตเสียงที่มีคุณภาพขณะดำเนินรายการ เหมือนกับการออกเสียงในการแสดงละครเวที คือพูดและสื่ออารมณ์ไปพร้อมๆกัน ขณะสนทนาออกอากาศ

นักจัดรายการทั้ง 3 ท่าน ต่างหลีกเลี่ยงที่จะใช้เสียง เรียบ (Flat or Monotonous tone) หรือเสียงที่ไม่มีมีความหลากหลาย (Unvarying voice tone) เพราะต้องการดึงดูดความสนใจของผู้ฟังรายการด้วยเสียงที่ถูกผลิตออกมา ที่สามารถแสดงอารมณ์ของผู้พูดได้อย่างหลากหลาย ด้วยวิธีการพูดดังนี้

- Voice rises (การขึ้นเสียงสูง)
- Voice falls (การพูดเสียงต่ำลง)
- Speak louder (การพูดให้ดังขึ้น)
- Speak more softly (การพูดอย่างไม่กระแทกเสียง)
- Slow down and drop voice (ใช้เสียงเบาลง)
- Emphasize (การเน้นเสียง)
- Pause (การหยุดเป็นจังหวะ)

นับได้ว่า กิจกรรมการแสดงละครเวที และการเรียนการพูด เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการออกเสียง และเสริมสร้างทักษะการออกเสียงสนทนา เพื่อนำมาประยุกต์เข้ากับการดำเนินรายการวิทยุได้อย่างลงตัว

7. เนื้อหารายการ เพลง (Content) รายการ Radio No Problem นำเสนอทั้งเพลงไทย และเพลงสากล จากฝั่งอังกฤษและอเมริกา แนวเพลง Pop Rock dance Hip Hop ต่างๆมากมาย ส่วนเพลงไทยส่วนมากเป็นเพลงในสังกัดบริษัทแกรมมี่จำกัด มหาชน และค่ายเพลง Bekery Music สำหรับเนื้อหาเพลงที่นำเสนอในรายการ Radio No Problem มีส่วนในการเปลี่ยนใช้ภาษาของนักจัดรายการวิทยุ คือ เมื่อนักจัดรายการวิทยุจะเปิดเพลงไทย เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาเพลง ส่วนใหญ่จะประกาศชื่อรายการด้วยภาษาไทย และในทางกลับกัน เมื่อต้องการเปิดเพลงสากลนักจัดรายการจะใช้ภาษาอังกฤษพูดเข้าเพลง

สำหรับนักจัดรายการ Channel [V] Radio นำเสนอเพลงสากลอย่างเดียว เป็นเพลงสากลมาจากฝั่งอังกฤษและอเมริกัน ฉะนั้นเนื้อหาของเพลงจะไม่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนใช้ภาษาในการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Channel [V] Radio แต่อย่างใด

8. เนื้อหากิจกรรมรายการ (Activity) กิจกรรมรายการของแต่ละรายการจะถูกสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อตอบรับกับแนวคิดหลักรายการ สำหรับรายการ Radio No Problem มีจุดประสงค์ในการสอดแทรกความรู้การใช้ภาษาอังกฤษเข้ากับความบันเทิง ฉะนั้นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ จะมีเนื้อหาที่ทั้งนักจัดรายการและผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการทำกิจกรรม เป็นข้อกำหนดตามเงื่อนไขของการทำกิจกรรมรายการ ทำให้นักจัดรายการ Radio No Problem ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษในขณะที่ออกอากาศได้ สำหรับกิจกรรมรายการ Channel [V] Radio นั้นเน้นการสร้างสรรค์กิจกรรมรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความบันเทิงมากกว่า การให้ความรู้ภาษาอังกฤษ เช่นกิจกรรมตอบคำถามชื่อเพลง ชื่อศิลปิน และการทายคำ ฉะนั้นกิจกรรมในรายการ Channel [V] Radio จะไม่เน้นเนื้อหาการให้ความรู้การใช้ภาษาอังกฤษเท่ากับรายการ Radio No Problem

9. ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ (Participants on the radio programs) ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการของทั้ง 2 รายการ มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวนักจัดรายการวิทยุเอง เนื่องจากการเปลี่ยนใช้ภาษาขณะสนทนาออกอากาศ ส่งความหมายไปยังผู้ฟังที่มีส่วนร่วมโดยตรง ฉะนั้นความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความหลากหลายของการเปลี่ยนใช้ภาษาของนักจัดรายการ Radio No Problem และนักจัดรายการ Channel [V] Radio โดยสามารถแบ่งประเภทผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ตามระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ดังนี้

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมที่มีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษดี จะสามารถได้ตอบการสนทนาของนักจัดรายการวิทยุที่ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในขณะที่สนทนาออกอากาศได้ นักจัดรายการก็ไม่มีเจตนาเปลี่ยนไปใช้ภาษาไทย ซึ่งทำให้ลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินรายการของนักจัดรายการเป็นลักษณะที่ใช้ภาษาอังกฤษล้วน และใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในบทสนทนา

ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมที่มีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษต่ำ นักจัดรายการวิทยุต้องมีความระมัดระวังในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างมาก กับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมประเภทนี้ เพราะพบปัญหาที่เกิดบ่อยครั้ง เกิดจากผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในไม่เข้าใจภาษาอังกฤษที่นักจัดรายการใช้สนทนาออกอากาศ ทำให้นักจัดรายการมีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนใช้ภาษาไทย เพื่อให้บทสนทนาขณะออกอากาศดำเนินต่อไปอย่างราบรื่น ทำให้ลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ เป็นแบบ ใช้ภาษาไทยล้วน และใช้ภาษาเป็นหลักในบทสนทนา เป็นส่วนใหญ่

จากปัจจัยทั้ง 9 ปัจจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ต่างมีบทบาทต่อลักษณะการดำเนินรายการมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไป ซึ่งเมื่อนักจัดรายการวิทยุแต่ละท่านนำปัจจัยต่างๆมารวมกัน ในสัดส่วนที่แตกต่างกัน ทำให้ลักษณะการดำเนินรายการของนักจัดรายการมีความแตกต่างกัน แม้ว่าจะเป็นนักจัดรายการวิทยุในรายการเดียวกัน บนพื้นฐานของแนวคิดหลักรายการเดียวกันก็ตาม ซึ่งทำให้นักจัดรายการ Radio No Problem และนักจัดรายการ Channel [V] Radio ทั้ง 10 ท่าน ต่างมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ไม่ซ้ำใคร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการวิทยุสำหรับเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) และเข้าใจถึงประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการทั้ง 2 รายการ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากรายการวิทยุที่ถ่ายทอดออกอากาศตั้งแต่วันที่ 22 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 1 มีนาคม 2542 ประกอบกับการใช้ข้อมูลประเภทบุคคล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ในกลุ่มนักจัดรายการ ผู้ผลิตรายการ และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการของทั้ง 2 รายการ ร่วมกับการสังเกตการดำเนินรายการวิทยุในขณะนักจัดรายการดำเนินรายการในห้องส่ง

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาจากรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) โดยใช้แนวคิดคุณสมบัติของนักจัดรายการวิทยุ มาอธิบายการดำเนินรายการของนักจัดรายการวิทยุทั้ง 10 ท่าน ใช้แนวคิดการวิเคราะห์บทสนทนา ศึกษาและทำความเข้าใจบทสนทนา ระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ และนำทฤษฎีการกระตุ้นและตอบสนอง มาวิเคราะห์ถึงประโยชน์ที่ผู้ฟังรายการได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีอริสโตเติล มาศึกษาวิเคราะห์ทั้งนักจัดรายการวิทยุ บทสนทนา และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ขณะสนทนาออกอากาศ ร่วมกัน ซึ่งผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาภูมิหลังของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) พบว่า ประเภทของนักจัดรายการวิทยุของทั้งสองรายการมีประสบการณ์การใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. นักจัดรายการที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแรก (Thai Native Speakers) และใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (English as a Foreign Language)

2. นักจัดรายการที่พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก (English Native Speakers) และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ (Thai as a Foreign Language)
3. นักจัดรายการที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแรกแต่พูดภาษาอังกฤษคล่องกว่าภาษาไทย (Thai Native Speakers who speak English more fluently than their language)
4. นักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างเท่าเทียมกัน (Bilingual speaker)

สำหรับการวิเคราะห์ลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการของนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) พบว่า นักจัดรายการทั้ง 2 รายการ ใช้การสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในบทสนทนาที่แตกต่างและหลากหลาย ซึ่งสามารถจำแนกบทสนทนาออกเป็น 6 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะการใช้ภาษาอังกฤษล้วนในบทสนทนา (English as a whole in a conversation)
2. ลักษณะการใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาไทยในบทสนทนา (English is mainly used in a conversation)
3. ลักษณะการใช้ภาษาไทยเป็นหลักและแทรกด้วยภาษาอังกฤษในบทสนทนา (Thai is mainly used in a conversation)
4. ลักษณะการเรียนรู้การใช้ภาษาไทยจากผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ (Learning and Practicing Thai language from participants)
5. ลักษณะการแก้ไขการใช้ภาษาอังกฤษที่ผิดของผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ (Correcting English usage of participants)
6. ลักษณะการใช้ภาษาไทยที่ไม่เคร่งหลักเกณฑ์ภาษา (Using non-strict Thai grammar)

จากการวิจัยพบว่า ลักษณะการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่หลากหลายที่ปรากฏในรายการวิทยุทั้ง 2 รายการนั้น เกิดจากปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการสนทนาออกอากาศ ซึ่งสามารถแยกออกได้เป็นปัจจัยหลักได้ 3 ประเภทด้วยกันคือ

1. นักจัดรายการวิทยุ (Disk Jockey หรือ DJ) นับว่าเป็นปัจจัยหลักปัจจัยแรกของการดำเนินบริการวิทยุ ซึ่งการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่หลากหลายนั้นขึ้นอยู่กับ

- 1.1) บุคลิกลักษณะท่าทางและทัศนคติส่วนตัวของนักจัดรายการวิทยุ (Characteristic , Personality and Attitude of Disk Jockeys)
- 1.2) ประสบการณ์การใช้ภาษาอังกฤษ และประสบการณ์ในต่างประเทศ (Experience of using English and Experience in abroad)
- 1.3) ประสบการณ์การดำเนินรายการวิทยุคลื่นเพลงไทยและสากล (Experience in radio broadcast programming)
- 1.4) ประสบการณ์การทำงาน (Working Experience)
- 1.5) ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมการออกเสียงสำหรับการพูดดำเนินรายการวิทยุ (Accumulation of knowledge and skills in radio broadcast programming)

2. แนวคิดหลักรายการ (Concept) ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์ของการผลิตรายการ ซึ่งแนวคิดหลักนี้ เป็นแนวทางที่นักจัดรายการวิทยุต้องคำนึงในการดำเนินรายการวิทยุ

- 2.1) เนื้อหารายการเพลง (Content)
- 2.2) กิจกรรมรายการ (Activity)
- 2.3) ช่วงเวลาที่ออกอากาศ (Air-Time)

3. ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ (Participants on the radio programs) สำหรับปัจจัยนี้ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า นักจัดรายการวิทยุ เนื่องจากการสื่อสารสลับภาษาของนักจัดรายการส่งความหมายไปยังผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการโดยตรง ฉะนั้นความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษของผู้ฟังที่มีส่วนร่วม จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความหลากหลายของการใช้ภาษาของนักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio

- 3.1) ผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ที่มีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ เป็นอย่างดี (Participant who has strong English communication skills)

3.2) ผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ที่มีความสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษอย่างจำกัด
(Participant who has weak English communication skills)

จากการศึกษาวิเคราะห์ ภูมิหลังและลักษณะการดำเนินรายการ สามารถสรุปความแตกต่างระหว่างนักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงความแตกต่างระหว่างนักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และนักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)

ความแตกต่าง	นักจัดรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.)	นักจัดรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.)
1) นักจัดรายการยึดแนวคิดในการดำเนินรายการ	- นำเสนอเนื้อหาความรู้ด้านภาษาอังกฤษควบคู่กับความบันเทิง	- นำเสนอเพลงสากลเพื่อคนฟังคนไทย
2) นักจัดรายการที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ	- นักจัดรายการ สัญชาติไทย 4 ท่าน และอเมริกัน 1 ท่าน - Thai Native Speakers 4 ท่าน - English Native Speakers 1 ท่าน	- นักจัดรายการ อเมริกัน 2 ท่าน ภาษาอังกฤษ 2 ท่านและไทย 1 ท่าน - Thai Native Speakers 2 ท่าน - English Native Speakers 3 ท่าน
3) ภาพลักษณ์นักจัดรายการวิทยุ	- นักจัดรายการคนไทย พูดภาษาอังกฤษ แสดงถึงความทันสมัย เป็นคนรุ่นใหม่	- นักจัดรายการชาวต่างชาติ พูดภาษาไทยได้ มีความเป็นสากล (Intonation Style) สูง
4) ความสามารถภาษาอังกฤษของนักจัดรายการ	- ปานกลาง → ดี	- ดี → ดีมาก
5) ความสามารถภาษาไทยของนักจัดรายการ	- ดี → ดีมาก	- ต่ำ → ปานกลาง → ดี
6) ระดับภาษาอังกฤษ	- ระดับง่าย พบได้ในชั้นเรียน	- ภาษาพูด ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
7) วิธีการนำเสนอรายการ	- ตั้งใจสอน การใช้ภาษาอังกฤษ คนฟังรายการ (Instructional Style)	- ไม่เคร่งครัดกับหลักเกณฑ์ต่างๆ (Informal Style) ให้คนฟังเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษทางอ้อม

จากการวิเคราะห์ประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการ พบว่า ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem และผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio ได้รับประโยชน์ 2 ด้าน คือ 1) ความบันเทิง 2) โอกาสในการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งประโยชน์ที่ผู้ฟังได้รับจากการมีส่วนร่วมในรายการนั้น จะสอดคล้องกับจุดประสงค์ของผู้ผลิตรายการและนักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ดังนี้

1. ประโยชน์ด้านความบันเทิง (Entertainment) สำหรับความบันเทิงที่ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ได้รับนั้น สามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภทดังนี้

- 1.1) ความบันเทิงจากการพูดคุยของนักจัดรายการวิทยุ
- 1.2) ความบันเทิงจากการเล่นเกมในรายการ

2. ประโยชน์ด้านการมีโอกาสในการพูดภาษาอังกฤษ (Opportunities to speak English) ซึ่งสามารถ แยกเป็น 2 ลักษณะย่อย ดังนี้

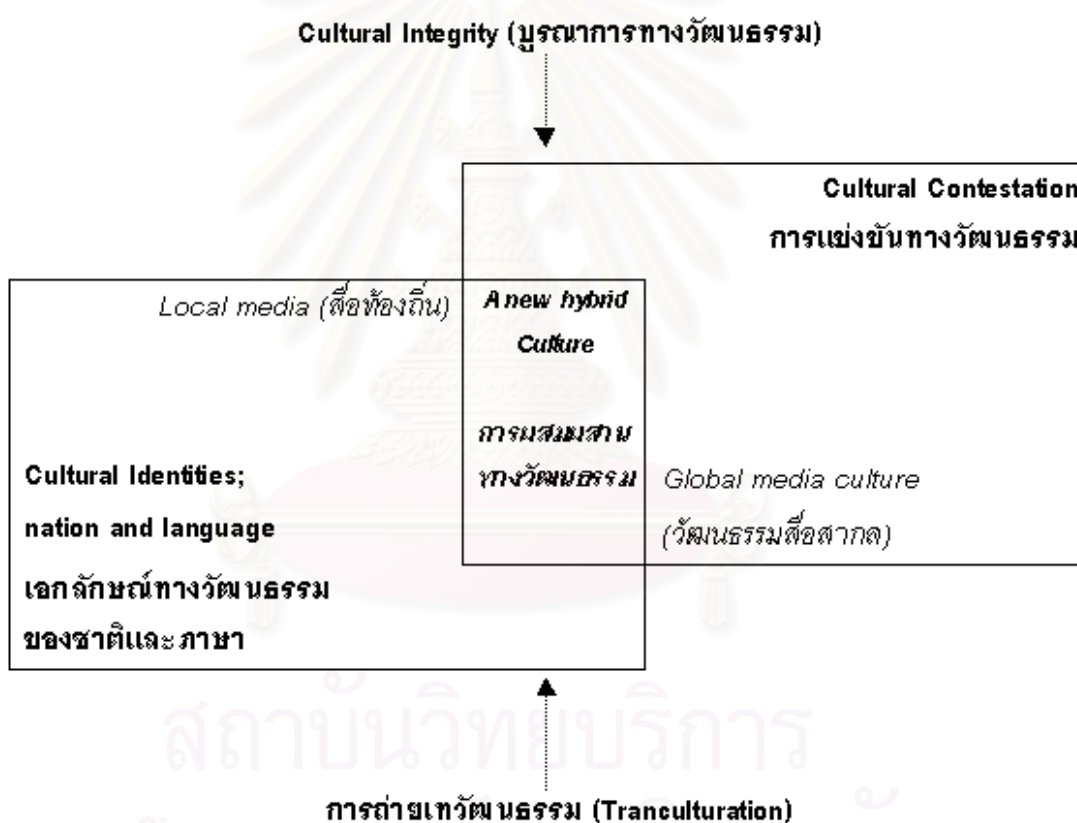
- 2.1) โอกาสในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อแสดงความโก้และทันสมัย
- 2.2) โอกาสในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้การศึกษาวิจัยยังพบว่า นักจัดรายการวิทยุมี วิธีการลดช่องว่าง (Gap) ระหว่างผู้ฟังที่มีส่วนร่วม ขณะสนทนาด้วยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ออกอากาศในรายการ ดังนี้

1. เปลี่ยนใช้ภาษาไทยเมื่อผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการแสดงเจตนาในการใช้ภาษาไทย สื่อสารขณะทำกิจกรรม
2. ดำเนินรายการด้วยความสนุกสนาน เป็นกันเอง
3. ตามใจและแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ ขณะทำกิจกรรม หรือสนทนาออกอากาศ
4. กล่าวชม เมื่อผู้ฟังที่มีส่วนร่วมสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้

บทสรุป

จากการศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะการดำเนินรายการด้วยการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ Radio No Problem (F.M.88.0 MHz.) และรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.) สามารถสรุปได้ว่า ทั้ง 2 รายการ มีลักษณะการดำเนินรายการ ที่มี รูปแบบสื่อผสม (Hybrid media forms) ซึ่งเกิดจากการบูรณาการทางวัฒนธรรม (Cultural Integrity) กัันระหว่างวัฒนธรรมสื่อสากล (Global media culture) โดยนำเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมสากล ของชาติและภาษา (Cultural identities of nation and Language) เข้ามาผสมผสาน กับ สื่อท้องถิ่น (Local media) ดังเสนอในแบบจำลอง

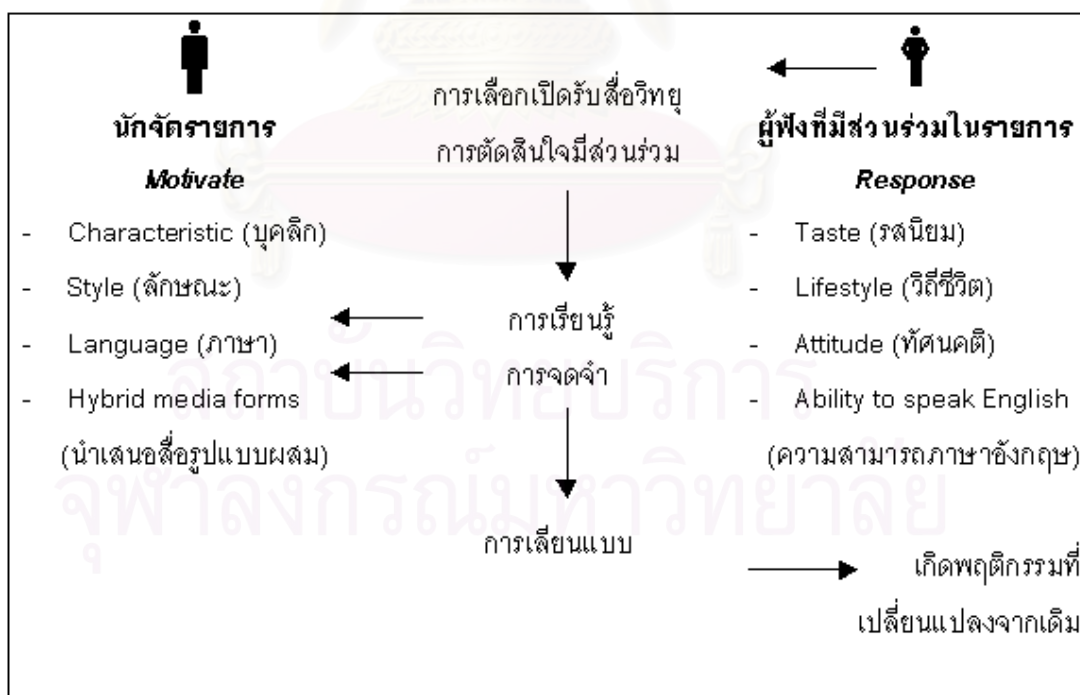
แผนภาพที่ 4 แบบจำลองการผสมผสานทางวัฒนธรรม

สำหรับลักษณะของการบูรณาการวัฒนธรรมสากลและวัฒนธรรมท้องถิ่น นั้นเกิดขึ้น เนื่องจาก กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization of Culture) ทำให้สังคมไทยไม่สามารถปิดกั้นการ หลั่งไหลเข้ามาของวัฒนธรรมต่างชาติได้ เกิดการถ่ายเทวัฒนธรรม (Tranculturation) ซึ่งจะให้ผู้รับสาร มีทางเลือกในการเปิดรับสื่อจากภายนอกซึ่งมีหลากหลาย เนื้อหาของสื่อผสมระหว่าง

ตะวันตกและไทย ถูกตีความได้แตกต่างกัน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมของผู้รับ ทั้งรสนิยม (Taste) วิถีชีวิต (Lifestyle) และทัศนคติ (Attitude) ที่แตกต่างกันของปัจเจกชน (Individual) และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behavior) ตามการเปลี่ยนตามสมัยนิยม เช่น การใช้สำนวนภาษาต่างประเทศในบทสนทนาภาษาไทย หรือ รสนิยมการฟังเพลง

ในกรณีของรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio พบว่า มีการสร้างสรรค์รายการและเนื้อหา โดยนำเสนอรูปแบบรายการให้ทันสมัยตามแบบของต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ตามพบลักษณะที่มีการปรับปรุงรูปแบบรายการให้เข้ากับสภาพสังคมไทย และเหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังรายการคนไทย เช่น การนำเสนอเพลงไทยและเพลงสากลในรายการเดียวกัน หรือการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษร่วมกันในระหว่างสนทนา เป็นต้น

นักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio เป็นผู้ถ่ายทอดการผสมผสานทางวัฒนธรรม (Hybrid Culture) ด้วยสไตล์ (Style) ที่แตกต่างและเป็นเอกลักษณ์ ไปยังกลุ่มผู้ฟังรายการ และทำให้ผู้ฟังรายการบางกลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น การพูดสำนวนภาษาต่างประเทศสลับกับภาษาไทยตามนักจัดรายการ ดังเสนอในแบบจำลอง ดังนี้

แผนภาพที่ 5 แบบจำลองการถ่ายทอดการผสมผสานทางวัฒนธรรมจากนักจัดรายการ Radio No Problem และรายการ Channel [V] Radio ไปยังผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ

จากอิทธิพลตะวันตกเข้ามามีบทบาทต่อสังคมไทย ซึ่งเราไม่อาจจะหลีกเลี่ยงการถ่ายเทวัฒนธรรมตะวันตกเข้าสู่วัฒนธรรมดั้งเดิมของเราได้ พฤติกรรมของคนในสังคมก็มีการเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน โดยมีพฤติกรรมที่แตกต่างจากเดิมมากขึ้น ซึ่งแสดงออกถึงการผสมผสานวัฒนธรรม 2 วัฒนธรรมด้วยสัดส่วนที่ต่างกันตามลักษณะดั้งเดิมและทัศนคติของแต่ละคน

สภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปตามการบูรณาการวัฒนธรรมนั้น ทำให้เกิดวัฒนธรรมผสม (Hybrid Culture) ระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมไทย ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปแบบของการดำรงชีวิต การใช้ภาษา การทำงาน แฟชั่น การพักผ่อนในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งสื่อบันเทิงดังจะพบได้จากการใช้ภาษา และการแต่งกายของวัยรุ่นตามท้องถิ่นและสถานบันเทิงต่างๆ

สื่อบันเทิง ทั้งสื่อโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุ จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อเยาวชน (Youth) เนื่องจากเป็นสื่อที่เยาวชนให้ความสนใจและสอดคล้องกับลักษณะการดำรงชีวิต (Lifestyle) ของวัยรุ่นที่ใช้เวลาที่นอกเหนือจากการเรียนสำหรับการพักผ่อนมากที่สุด ฉะนั้นสื่อรูปแบบผสม (Hybrid media forms) จึงกลายเป็นทางเลือกใหม่ของการเลือกรับของวัยรุ่นในปัจจุบัน

สำหรับเนื้อหาของรายการของสื่อผสมนั้นพบว่า ถ้ามีเนื้อหาของวัฒนธรรมสากล คือเน้นที่การนำเสนอรายการด้วยภาษา เรื่องราว เหตุการณ์ของต่างชาติมากเกินไป เนื้อหาของสื่อแบบผสมนั้น จะได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้ฟังรายการที่เป็นเยาวชนน้อย เนื่องจากเนื้อหาสากลบางเนื้อหาจะอยู่นอกเหนือความสนใจและความสามารถในการรับรู้ของเยาวชน ฉะนั้นในการสร้างสรรค์รายการของสื่อแบบผสมนี้ ควรจะคำนึงถึงสัดส่วนของการผสมวัฒนธรรมต่างชาติ กับวัฒนธรรมไทย คือไม่รับวัฒนธรรมต่างชาติมากเกินไป และในขณะเดียวกันก็ต้องคงเนื้อหาของรายการที่เป็นภาษาไทย เพื่อรองรับความสามารถและความสนใจที่มีจำกัดของเยาวชน

การผลิตรายการวิทยุแบบสื่อผสมนี้ เป็นการผสมวัฒนธรรมตะวันตกด้วยการใช้ภาษาอังกฤษ เข้ากับวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทยนั้น ได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้ฟังรายการมาก และมีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล และเยาวชนได้รับการศึกษาภาษาอังกฤษในการศึกษาภาคบังคับ ฉะนั้นการสลับภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการวิทยุจึงเป็นทางเลือกใหม่ของการรับสื่อบันเทิง ที่ตอบรับกับสภาพสังคมและความต้องการของผู้ฟังรายการ ได้อย่างลงตัว

สำหรับการผลิตรายการวิทยุแบบผสมในอนาคต สามารถนำแนวคิดและเทคนิคการดำเนินรายการวิทยุแบบสื่อผสม ที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการดำเนินรายการ เป็นแนวคิดในการผลิตรายการสื่อผสมระหว่างภาษาไทยร่วมกับภาษาต่างประเทศภาษาอื่น เช่น รายการวิทยุเพื่อความบันเทิงที่มีเนื้อหาผสมระหว่างภาษาไทยกับภาษาลาว สำหรับรายการวิทยุที่อยู่ในเขตจังหวัดของประเทศไทยที่มีชายแดนติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือรายการวิทยุที่มีเนื้อหาผสมระหว่างภาษาไทยกับภาษายาวี สำหรับสถานที่หรือจังหวัดที่มีเขตแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย (Malaysia) ซึ่งการผลิตรายการวิทยุสื่อผสมภาษาของประเทศใกล้เคียงไทยนั้น ต้องคำนึงถึงสภาวะการณ์และสถานที่ (Time and Space) ร่วมด้วย

ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากผู้วิจัยไม่ใช่บุคคลในองค์กรผู้ผลิตรายการวิทยุ จึงไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิตรายการ และการสร้างสรรค์เนื้อหากิจกรรมรายการที่มีเนื้อหาของการผสมเนื้อหาภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรายการวิทยุ ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการตลาด งานวิจัยชิ้นนี้จึงไม่สามารถเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างของการผลิตรายการ และแผนการตลาด ของทั้ง 2 รายการได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยเรื่อง รายการวิทยุที่ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการนำเสนอรายการ ควรศึกษาในแง่มุมของปัจจัยในการผลิตรายการและกระบวนการสร้างสรรค์รายการ รวมทั้งศึกษาเนื้อหาโดยรวมต่างๆ ที่นอกเหนือจากเนื้อหาของบทสนทนา เช่น เนื้อหาเพลงที่นำเสนอในรายการ กิจกรรมรายการ ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ หรือแม้กระทั่งข่าวต้นชั่วโมง เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ขจรศักดิ์ ศิลปทอง. นักจัดรายการ Channel [V] Radio. สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2543.
- จันทนา จันทสดีษฐ์. ผู้สร้างสรรค์รายการ Green Wave. สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543.
- จามจุรี จูลี แคนเซอร์. นักจัดรายการ Channel [V] Radio. สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543.
- จูลี คอर्फแมน. นักจัดรายการ Channel [V] Radio. สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2543.
- จำนง วิบูลย์ศรี. หลักและการปฏิบัติวาทนิเทศ. กรุงเทพฯ. ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ฉลองขวัญ ถาวรายุศม์. ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem. สัมภาษณ์, 20
มิถุนายน 2543.
- ช่อผกา วิริยานนท์. กระบวนการสร้างและรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์. ปริญญาวิทยา
นิพนธ์. การสื่อสารมวลชน. นิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2539.
- ทิพวรรณ เจริญพิทักษ์. ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem. สัมภาษณ์, 20
มิถุนายน 2543.
- ธนวัติ กวีวิทยเวชญ์. การวิเคราะห์ลักษณะบทเปิดรายการสไมล์เรดิโอ เน็ตเวิร์ค 3. ปริญญาวิทยา
นิพนธ์. การสื่อสารมวลชน. นิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2537.
- ธัชชนนท์ จารุพัชนี. นักจัดรายการ Radio No Problem. สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543.
- ธัชวดี สุขะการผดุง. ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio. สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน
2543.
- นภดล ชีวิดานนท์. นักจัดรายการ Radio No Problem. สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2543.
- เนตรปรียา ชุมไชโย. ฝึกภาษาอังกฤษกันอย่างไรทำไมไม่สำเร็จสักที. กรุงเทพมหานคร : สูด
ส์ปาดาร์, 2544.
- บุญแก้ว ควรหาเวช. การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2533.

- บุญชัย มนต์ชัยตระกูล. ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem. สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543.
- บุรณ์ฐ์ บุรกรรรมโกวิทย์. ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio. สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543.
- ปริศรา ตันตินาคม การศึกษาลักษณะการใช้ภาษาไทยของนักจัดรายการวิทยุ. ปริญญาานิพนธ์. ศศ.ม. มหาวิทยาลัยมหิดล
- ปรียาธร มาดาเมตร์ บทบาทสื่อมวลชนเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นนักร้องยุวชนของผู้เข้าประกวดร้องเพลงยุวชนถ้วยพระราชทานชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย. ปริญญาวิทยานิพนธ์. การสื่อสารมวลชน. นิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2539.
- พรทิพย์ อุฑุกาษณ์. หัวหน้าคณะกรรมการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ. สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2542.
- ภัทรพล ศิลปาจารย์. นักจัดรายการ Radio No Problem. สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543.
- ภูมิชาย บุญสินสุข. นักจัดรายการ Radio No Problem. สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2543.
- ฤทัย กำแพง. ปัจจัยที่นำไปสู่ความมีชื่อเสียงของนักจัดรายการวิทยุบริษัทเอไอเอ็ม มีเดีย จำกัด. ปริญญาวิทยานิพนธ์. การสื่อสารมวลชน. นิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2539.
- รีนฤดี เตชะอินทราวังศ์. การสื่อสารการตลาด ณ จุดขายและพฤติกรรมผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาวิทยานิพนธ์. การประชาสัมพันธ์. นิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- รวงศ์ชิต บุญชู. นายสถานีวิทยุรายการ Channel [V] Radio. สัมภาษณ์, 24 มีนาคม 2543.
- วาศินา สามนคร. ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio (F.M.102.5 MHz.). สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. สำนวนอังกฤษน่ารู้. กรุงเทพมหานคร : วิทยพัฒน์จำกัด, 2540.
- วุฒิธร มิดินทจินดา. นักจัดรายการ Radio No Problem. สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543
- สมเกียรติ คำศรี. ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio. สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543.
- สุทธิรา ว่องพานิชเจริญ. การปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยของนักจัดรายการวิทยุภาคเอฟ.เอ็ม. ในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2540.

- สุลวีวัลย์ เมธมโนศักดิ์ ความต้องการแสวงหาความรู้ภาษาอังกฤษ ความคาดหวังประโยชน์และ
ความพึงพอใจจากรายการที่ให้ความรู้ภาษาอังกฤษทางโทรทัศน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาวิทยานิพนธ์. การสื่อสารมวลชน. นิเทศศาสตร์.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2541.
- ณัฐวรรณ เจริญพิทักษ์. ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem. สัมภาษณ์, 20
มิถุนายน 2543.
- อรทัย ธาดารัตนกุล. การศึกษาโครงสร้างและทำนองเสียงในวัจนกรรมการถามตอบรับ-ปฏิเสธ
ในภาษาฝรั่งเศส. ปริญญาวิทยานิพนธ์. ภาษาอังกฤษ. อักษรศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2536.
- อสิต วัชรพุกก์. นักจัดรายการ Channel [V] Radio. สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2543.
- อารดา อัญญาติวงศ์. ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Channel [V] Radio. สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2543.
- เอกวิทย์ ทรงงาม. ผู้ฟังที่มีส่วนร่วมในรายการ Radio No Problem. สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน
2543.
- เอ็ดเวิร์ด แฟรงค์ เอ็นสโค. นักจัดรายการ Channel [V] Radio. สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2543.

ภาษาอังกฤษ

- Brum fit., J. The communicative approach of language teaching. (Oxford) :
Oxford university Press, 1981.
- Busby, Linda. The Art and Science of Radio. Boston, Allyn and Bacon, Inc.,1984.
- David Lewis. How To Get Your Message Across: A practical guide to power
communication. Canada, Souvenir Press Ltd, 1988.
- Fausti, Remo P. Understanding Oral Communication. Menlo Park, California, Coming
Publishing Company,1972.
- Hulbert, Henry Harper. Breathing for voice production. Rev. ed. New York : Novell o,
Ewer, (1903).
- Hyde, Start W. Television and radio announcing. 8th.ed., Boston, Houghton Mifflin
Company, 1998.
- Keith, Michael C. Radio Production Art and Science. Boston, Focal Press Boston
London, 1990.
- Lvcas, Stephen E. The art of public speaking / Stephen E. Lvcas. 7th ed..
- Littlejohn, Stephen W. Theories of Human Communication. 6th.ed., Belmont, California,
Wadsworth Publishing,1999.
- Margaret Wetherell, Stephanie Taylor and Simeon Yates, (ed.s.) Discourse theory
And practice : a reader / Margaret Wetherell, Stephanie Taylor and Simeon
Yates, (eds.)
- Mowen, John C. Consumer behavior : frame work / John C. Michael /s. Minor. 1st
Ed.
- Rose, Raymond S. Speech Communication ; the speechmaking process,10th.ed.,Boston,
Allyn and Bacon,1995.
- Searle, John R. Speech acts an essay in the philosophy of language. Cambridge,
Cambridge at the Uniiversity Press, 1970.

Siegel, Bruce H. Creative Radio Production. Boston, London, Focal Press,1992.

Stuart, Christina. How to be an effective Speaker. Lincolnwood, Ill, NTC Publishing Group,1989.

Van Dijk, teun A.,ed. Discourse as social interaction.London, Sage,1997.

Wilby, Pete and Conroy,Andy. The Radio Handbook. London, Routledge,1994.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บริบทของการสื่อสารภาษาอังกฤษ

บทบาทของภาษาอังกฤษในแต่ละประเทศแตกต่างกันออกไป ซึ่งมีผลต่อนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ดังที่ เอลเลียตต์ เอล จู๊ด (Elliott L. Judd 1989: 35-39) ได้จัดแบ่งบริบทการใช้ภาษาอังกฤษ ตามการใช้และวัตถุประสงค์ในการใช้ ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การใช้ภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นภาษาที่สอง (English as a Second Language = ESL) หมายถึง การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาพูดในการสื่อสารของผู้พูดที่ไม่ได้เป็นเจ้าของภาษา แต่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาพื้นฐานในการแสดงความรู้สึกนึกคิดของพวกเขา เช่น การใช้ภาษาอังกฤษของผู้ที่อยู่ในต่างประเทศ ดังนั้นในการฝึกการใช้ภาษาอังกฤษประเภทนี้จะเน้นทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อมกัน

2. การใช้ภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาต่างประเทศ (Teaching English as a Foreign Language = TEFL) หมายถึง การจัดภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่ง และมีการใช้ค่อนข้างน้อย หลังจากที่ผู้เรียนได้จบการศึกษาแล้ว โอกาสในการใช้ภาษาอังกฤษจะเป็นแบบไม่ถาวร กล่าวคือ จะใช้ภาษาอังกฤษต่อเมื่อเจอชาวต่างชาติ ได้แก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นการเรียนภาษาอังกฤษจึงเน้นวรรณคดีและวัฒนธรรมชั้นสูง ทั้งนี้เพราะผู้เรียนไม่ค่อยจะมีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร การเรียนจึงอยู่ในกลุ่มเฉพาะ ภาษาอังกฤษจึงมีฐานะเป็นเพียงภาษาต่างประเทศประเทศหนึ่งเท่านั้นเอง

3. การใช้ภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาเสริม (English of English as an Additional Language = EAL) หมายถึง การใช้ภาษาอังกฤษระหว่างผู้พูดที่ได้เรียนภาษาใดภาษาหนึ่งเป็นภาษาแรก (Another Primary language) มาแล้วกับคู่สนทนาที่มีภาษาแรกที่แตกต่างกันออกไป สถานการณ์ดังกล่าวอาจพบในประเทศที่ใช้ภาษามากกว่า 2 ภาษา (Multilingual) และใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาในการสื่อสารภายในประเทศ (Intracountry Communication) จะเห็นได้ว่าสถานการณ์แบบ EAL จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์แบบ ESL อย่างไรก็ตาม จะมีบางส่วนที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาในสังคม ภาษาอังกฤษในสถานการณ์แบบ EAL จะใช้ได้จำกัด และบุคคลที่ใช้ภาษาแบบ ESL จะมีสถานภาพทางสังคมที่สูงกว่าด้วย ดังนั้นการใช้ภาษาแบบ EAL จะต้องเน้นทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน เช่นเดียวกับ ESL

4. การใช้ภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นภาษาเพื่อการสื่อสารในวงกว้าง (English as a Language of Wider Communication = EL WC) หมายถึง การใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อต่างระหว่างประเทศ เนื่องจากภาษาอังกฤษได้กลายเป็นภาษากลางสำหรับการติดต่อต่างประเทศ ประชาชนจึงมีความต้องการจะใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นภาษากลางในการหาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการติดต่อในด้านการพาณิชย์ การใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์แบบ EL WC นี้อยู่ในวงจำกัด เน้นการใช้ทักษะเฉพาะอย่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณัฐนุช มั่นสาคร เกิดเมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2516 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกวิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2537 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2541 ปัจจุบันเป็นอาจารย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย